FRØYA KOMMUNE

KOMMUNESTYRET		Saksliste
Møtested:	**Møtedato:**	**Kl.**
Kommunestyresalen, Frøya herredshus	26.10.2017	10:00

Møteinnkalling

Medlemmene innkalles herved til overnevnte møte. Forfall må straks meldes til informasjonen,
Tlf 72 46 32 00 eller til postmottak@froya.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere beskjed.

Kl. 10.00 **Morgendagens omsorg v/ Yngvar Rolset**
Kl. 11.00 **Folkehelseinfo v/ Ingrid Kristiansen**
Kl. 12.30 **Status Vegvesen v/ Eva Solvi**

Sakliste:

Saksnr.	Arkivsaksnr. **Innhold**
116/17	17/2406 **RO RAPPORT - MORGENDAGENS OMSORG**
117/17	17/2463 **VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL KJØPE KYSTHAVEN**
118/17	17/1554 **TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2017**
119/17	17/2510 **BUDSJETTJUSTERING FOR INVESTERINGSBUDSJETTET 2017**
120/17	17/2237 **BUDSJETTJUSTERING FRIE INNTEKTER OPPRETTELSE AV FOND FOR HELSE OG OPPVEKST RESSURSKREVENDE BRUKERE**
121/17	17/2491 **OPPRETTELSE AV FOND FOR RESSURSKREVENDE BRUKERE**
122/17	17/2436 **VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL BENYTTE RAMMEBUDSJETTERING**
123/17	17/2839 **REFERATSAKER**
124/17	17/2837 **ORDFØRERS ORIENTERING**
125/17	17/2838 **RÅDMANNS ORIENTERING**

Sistranda, 19.10.17

Berit Flåmo
Ordfører

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

Saksdokumentene er lagt ut til offentlig ettersyn på følgende steder:

www.froya.kommune.no.

Melding til medlemmene:

Det bes om at spørsmål som ønskes besvart under møtet må være overlevert ordfører/leder med kopi til politisk sekretariat senest 1 uke før møtet, fortrinnsvis på e-post. Dette med bakgrunn i en mer effektiv møteavvikling.

Ap og Sv har anledning til gruppemøte på møtedagen, kl. 08.00 i møterom A.
Borgelig gruppe har anledning til gruppemøte på møtedagen, kl. 08.00 i møterom C.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2406**	**116/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Torny Dahlø Sørlie	**G00**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
57/17	Hovedutvalg for drift	06.10.2017
116/17	Kommunestyret	26.10.2017

RO RAPPORT - MORGENDAGENS OMSORG

Hovedutvalgfor drifts innstilling til kommunestret:

1. **Kommunestyret tar vedlagte rapport fra Ressurssenter for omstilling i kommunenen (RO) til orientering.**
2. **Helse og omsorgstjenestene legger rapporten sammen med kommunens overordna plaverk til grunn for utarbeidelse av fremtidige strategier, innsatsområder og prioriteringer.**
3. **Helse og omsorgstjenestene utarbeider nøkkelindikatorer for måloppnåelse. Disse skal danne grunnlag for fremtidige aktiviteter og ressursbruk innenfor morgendagens omsorgstjenester. Indikatorene blir et styringsverktøy som skal vedtas politisk.**

Behandling/vedtak i Hovedutvalg for drift den 06.10.2017 sak 57/17

Vedtak:

1. Kommunestyret tar vedlagte rapport fra Ressurssenter for omstilling i kommunenen (RO) til orientering.
2. Helse og omsorgstjenestene legger rapporten sammen med kommunens overordna plaverk til grunn for utarbeidelse av fremtidige strategier, innsatsområder og prioriteringer.
3. Helse og omsorgstjenestene utarbeider nøkkelindikatorer for måloppnåelse. Disse skal danne grunnlag for fremtidige aktiviteter og ressursbruk innenfor morgendagens omsorgstjenester. Indikatorene blir et styringsverktøy som skal vedtas politisk.

Enstemmig.

Vedlegg:

Ro rapport – Morgendagens omsorg
Arbeidsnotat 1
Arbeidsnotat 2

Saksopplysninger:

Bakgrunn for saken

Frøya kommune som myndighetsutøver har vedtatt en utforming av morgendagens omsorgstjeneste, og som vil legge føringer for innretningen av både tjenesteutøvelse og organisering av tjenestene framover. Morgendagens omsorg er nå inne i en tredje prosjektfase, og behovet for å sjekke ut om vi er «på rett vei», i forhold til videre arbeid.
Ved bygging av helsehus og omsorgsboliger står vi overfor store økonomiske investeringer, og det blir viktig å finne fram til måter å drifte og organisere tjenestene på som er bærekraftig både på kort og lang sikt.

Ressurssentret for omstilling i kommunene, videre omtalt som RO, fikk i oppdrag å utføre en ressurs og driftsanalyse for å bistå kommunen i det videre arbeidet. I tillegg til innhenting av kostratall fra SSB, har RO har i samråd med Frøya kommune gjennomført intervju av ledere, tillitsvalgte og vernetjenesten. Det er også gjennomført to dagers samlinger for overnevnte gruppe. I tillegg har RO hatt tilgang på aktuelle prosjektrapporter.

Vedlagte rapport fra RO er en sammenfatning av to arbeidsnotater, og disse kan leses hver for seg og uavhengig av selve rapporten.

Vurdering:

RO er bedt om å vurdere eventuelle økonomiske konsekvenser av de foreslåtte tiltakene innen:

- Heldøgnsomsorgen,
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen,
- Rus og psykisk helsearbeid,
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering og
- Organisering, bemanning og kompetanse.

Med økonomiske konsekvenser forstås ulike tiltak som fører til økte eller reduserte kostnader. Isolert sett kan flere av de foreslåtte tiltakene i prosjektet fører til økte kostnader, slik som opprettelse av stillinger, øke andel heltidsstillinger, uten at det tas turnustekniske grep, kompetansehevende tiltak, uten at disse gjennomføres som et strategisk grep osv. Samtidig kan tiltakene også føre til reduserte kostnader, eller at det er mulig å møte fremtidige behov innenfor dagens økonomiske ramme.

Oppsummering av funn - arbeidsnotat 1. og 2.

- En gjennomgang av tjenesteprofilen viser at Frøya kommune har høy tilgjengelighet når det gjelder institusjonsplass, men lavt forbruk av hjemmetjenester.
- Tar vi utgangspunkt i antatt aldersbæreevne og familieomsorgskoeffisient viser denne at Frøya kommune får en utfordring når det gjelder å opprettholde dagens tjenestenivå med tilgjengelige personalressurser under forutsetning av samme forbruk og dekningsgrader. Dette vil utfordre kommunen i arbeidet med å ha tilstrekkelig arbeidskapasitet, ta i bruk teknologi, andre arbeidsformer mv. Likeså å sikre gode relasjoner til pårørende, naboer og all frivillig innsats.
- En gjennomgang av direkte- indirekte tid i hjemmetjenesten indikerer denne at tidsbruken når det gjelder hjemmesykepleie er godt avstemt, mens det for hjemmehjelp og BPA kan være noe å hente.
- En vurdering av enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift viser at Frøya sykehjem jevnt over hadde et lavere sykefravær i 2015 enn de sykehjemmene som RO sammenlignet Frøya sykehjem med. Når det gjeldt brutto lønnsutgifter per plass per år i brukerretta tjenester, andre driftsutgifter, overtid, vask av tøy så hadde sykehjemmet høyere kostnader, mens når det gjaldt mat per plass per år var denne lavere. Variabel lønn i prosent av totalen

viser at Frøya sykehjem lå så vidt under de øvrige. Det samme gjaldt for direkte brukerretta innsats av totalen.

- En vurdering av bruk av kompetanse og kompetansesammensetning viser at tjenesteområde har mange medarbeidere med høy kompetanse. Samtidig er det en oppfatning av at det er skott mellom tjenestestedene, noe som vanskeliggjør at kompetanse kan nyttes på tvers og da ut fra tjenestemottakeres behov. Sammenholder vi dette opp mot behovet for rekrutteringen som vil være nødvendig i løpet av 5-10 år, da på grunnet at flere har mulighet til å ta ut pensjon, vil Frøya kommune stå overfor en rekrutteringsutfordring.
- En vurdering av grad av samhandling innen og mellom tjenestested viser at det er behov for å legge til rette for en struktur som bedre enn i dag ivaretar det helhetlige perspektivet. Dette er først og fremst et lederansvar.

Hva er så kostnadsdriverne innen omsorgssektoren?
I tillegg til kommunale inntekter og alderssammensetning, viser ulik forskning/litteratur til at følgende faktorer bidrar til å forklare variasjoner i ressursbruk; standardiserte dødlighetsrater, andelen enslige, andel med lav utdanning, andel sosialhjelpsmottakere, antall psykiske utviklingshemmede, folketall, befolkningstetthet og reisetid internt i kommunen.
Kommuner som i størst grad har omsorgstjenestenes brukere på institusjon, bruker mest ressurser pr. innbygger. Kommuner med ansatte hvor andelen med relevant høgskoleutdanning er stor, driver mer kostnadseffektivt enn kommuner hvor andelen med relevant utdanning er mindre.
Ved å spesialisere heldøgnsomsorgen, enten i institusjon eller omsorgsbolig med heldøgns bemanning, har norske kommuner et estimert og uutnyttet kostnadsreduserende potensial gjennom stordriftsfordeler (jfr. RO rapport s. 13)

RO rapportens oppsummering og anbefalinger.

1. Et tydelig og handlingskraftig helhetstenkende lederskap. RO tilrår at lederskapet samordnes på en slik måte at helhet og nødvendig utvikling sikres. Fra problemorientering til målorientering. Ta i bruk forbedringstavler sammen med medarbeiderne.
2. Tydeliggjøring av ideologi og konsekvenser for alle jfr. omsorgstrappa. Framtidig prioritering må gjenspeile dette, for eksempel gjennom økonomiplanen.
3. Det utarbeides klare målsetninger for alle med korttidsopphold i sykehjemmet.
4. At de som tildeles leilighet i de nye bofellesskapene i utgangspunktet skal greie mest mulig selv, hjelp til selvhjelp / hverdagsmestring. Klargjør dette før innflytting.
5. Arbeide videre med å «profesjonalisere» vedtakspraksisen, sikre god dialog mellom vedtaksmyndighet og tjenesteutøver.
6. Ta i bruk velferdsteknologi der dette er ønskelig og hensiktsmessig. Gjelder både i brukerøyemed og som redskap for tjenesteytere.
7. Et aktivt og innovativt medarbeiderskap som tenker helhetlig og ressurseffektivt – tenk kontinuerlig forbedring.
8. Gode utvelgelsesprosesser når nytt «mannskap» skal rekrutteres og en klar On-boaring strategi. Medarbeidere må bli faglig trygg i sine nye roller.
9. Lykkes med å få flere medarbeidere over på heltid.
10. Klar strategi for helhetlig tjenesteløp og høy grad av kompetansemobilisering28.
11. Klar strategi for å dekke framtidig behov rekruttering og at medarbeidere blir i jobbene sine. I den forbindelse se på alle muligheter for å få flest mulig over i hele stillinger. Det betyr å bygge videre på kommunestyrevedtak 65/17.
12. Kommunikasjon mot innbyggere, brukere og samarbeidspartnere.
13. Gjennomføre brukerundersøkelser og nytte disse aktivt i forbedringsarbeidet.

14. Utarbeide indikatorer for måloppnåelse som vedtas politisk.
15. Politikere som etterspør resultat av politiske vedtak.

RO rapporten anbefaler å gjennomgå utgiftsnivået ved dagens sykehjemsdrift for å se om noe kan forbedres når nytt helsehus og bofellesskap skal planlegges og driftes. Forhold som bør vurderes er:

- Årsaker til sykefravær – hva skal til for å øke nærværet?
- Høyt forbruk av andre driftsutgifter – hvorfor – hva kan gjøres?
- Høyere overtidskostnader – hvorfor – hva kan vi gjøre?
- Direkte brukerretta innsats i prosent av totalen - hvorfor – hva kan gjøres for å øke denne?

I fase 3 av prosjektet anbefaler RO at det arbeides med å sikre helheten, den røde tråden i det videre arbeid. Her er det tre parallelle løp hvor helheten må ivaretas:

- Nye bygg
- Drift
- Samhandling mellom frivillige, pårørende mv.

Andre forhold som det blir viktig å fokusere på er:

- Hva betyr robuste tjenester og hva er konsekvensen?
- Hvordan sikrer vi enhetlig og helhetlig lederskap?
- Hvordan vet vi at «vi gjør det som vi sier at vi skal gjøre»?

Slik RO ser det, er det de interne prioriteringene i helse- og omsorgstjenestene som i stor grad avgjør om tjenestene fremstår som ressurseffektive eller ikke. Dette betinger *at «vi gjør det vi sier vi skal gjøre» , og «endrer når vi ser behov for å endre».* Vi må kontinuerlig jobbe med forbedring av daglig drift, og ikke «kopiere det vi alltid har gjort»,
For å få til dette må kommunen lykkes med blant annet med hverdagsmestring, bruk av teknologi, boliggjøringen, høy kompetansemobilisering, helhetlige tjenesteløp osv. Kanskje det viktigste, et innovativt lederskap med innovative medarbeidere som arbeider for alltid å se om ting kan forbedres.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2463**	**117/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**600**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
150/17	Formannskapet	03.10.2017
165/17	Formannskapet	17.10.2017
117/17	Kommunestyret	26.10.2017

VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL KJØPE KYSTHAVEN

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Frøya kommune ønsker ikke å bruke rett til å kjøpe deler eller hele Kysthaven i h.h.t. punk 11.1 i leiekontrakt av 24.10.07

Det jobbes videre med om det er mulig å leie kun en etg, og at det jobbes videre med framleie av den andre etg etter 2021. Dette innebærer at BAM må inn i andre lokaler, og at åpen barnehage får plass i den ene etg. vi fortsatt ønsker å leie.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 17.10.2017 sak 165/17

Vedtak:
Frøya kommune ønsker ikke å bruke rett til å kjøpe deler eller hele Kysthaven i h.h.t. punk 11.1 i leiekontrakt av 24.10.07

Det jobbes videre med om det er mulig å leie kun en etg, og at det jobbes videre med framleie av den andre etg etter 2021. Dette innebærer at BAM må inn i andre lokaler, og at åpen barnehage får plass i den ene etg. vi fortsatt ønsker å leie.

Enstemmig.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 03.10.2017 sak 150/17

Vedtak:

Saken utsettes til neste formannskapsmøte.

Enstemmig.

Vedlegg:

Leiekontrakt mellom Frøy utvikling AS og Frøya kommune om leie av Kysthaven – datert 24.10.07

Saksopplysninger:

Denne saken er en vurdering på om kommunen skal kjøpe bygget/deler av bygget Kysthaven

Kontrakten sier følgende:

11. RETT TIL Å KJØPE DELER AV ELLER HELE BYGGET:

11.1 Kommunens primære kjøpsrett

I perioden 01.01.2013 – 31.12.217 har Frøya kommune rett til å kjøpe de deler av bygget kommunen leier på det tidspunkt. Retten gjelder også areal kommunen leier på fremleie og arealer kommunen selv leier videre. Retten gjelder også areal privat eller annen offentlig virksomhet leier og hvor det ytes helsetjenester. Kommunen kan velge hvor omfattende kjøpet skal være, men det må minst omfatte det areal kommunen selv står som leietaker av.

Rådmannen har innhentet overslag på hva dette til koste pr. januar 2017

Areal:

I henhold til brev av 16.06.10		2 914,3 m2
- Hjelpemiddelsentral	95,4	
- Fellesandel teknisk	27,0	122,4 m2
+ ambulanse		260,0 m2
Totalt areal det gjelder		3 052,0 m2

Pris:

Pr kvm pr 01.05.08	20 000 kr
Korrigering mai 08 til mars 16	17,5 %
Estimert mars 16 jan 17	1,5 %
Totalt korrigering	19,0 %

Dette gir da en estimert kjøpspris pr m2 på 23 800 kr

Dette gir da en kjøpspris for begge etasjer på totalt kr 72 637 600

Rådmannen har vært i kontakt med Eindomsmegler1 ved Eskil Wahl for å undersøke prisnivået på næringsareal på Frøya. De ga tilbakemelding på at det omsettes for lite areal til å vurdere en gjennomsnittspris for næringsareal på Frøya. De opplyste også om at det ikke finnes slik tall for Trøndelag (utenfor Trondheim).

Vurdering:

Frøya kommune betalte i 2016, 4.033.138 kr inklusive felleskostnader for leie av Kysthaven.
Frøya kommune kan pr i dag forvente en rente på 1,54% hos kommunalbanken.

Et serielån på 73 millioner kr over 30 år vil med en rente på 1,54%, 2% og 3% koste:

Rente	Årskostnad	Renter	Avdrag
1,54%	3 557 656	1 124 223	2 433 383
2%	3 893 463	1 460 030	2 433 383
3%	4 623 478	2 190 045	2 433 383

Et kjøp av kysthaven vil være bedriftsøkonomisk lønnsomt slik rentesituasjonen er i dag. Vi kan imidlertid ikke forvente at renten blir like lav i hele 30 årsperioden. Norges Banks renteprognose mener det er stor sannsynlighet at styringsrenten som pr i dag er på 0,5% vil være mellom 0,37% og 1,29% i 2020. Slik rådmannen vurderer saken vil det være større mulighet for økning av renten enn det er for synkende rente, og en økning på 1% - 2% økning i perioden vil være meget sannsynlig.

Rådmannen har en sak om handlingsregel til behandling i kommunestyret 28.09.17. Et forslag om å kjøpe Kysthaven vil være i strid med denne handlingsregelen, dersom denne blir vedtatt.

Gjeldssituasjonen for Frøya kommune er stor, pr 2.tertial 2017 er langsiktig gjeld på 790 millioner kr. Rådmannen innser også at gjeldsgraden vil øke som en følge av utbygningen av «morgendagens omsorg», og ønsker derfor ikke å anbefale at gjeldsgraden økes ytterlige som en følge av et eventuelt kjøp av Kysthaven.

I forbindelse med prosjektet «morgendagens omsorg» kan det være formålstjenlig av kommunen å flytte deler av/ og - eller alle tjenester som i dag har kontor i Kysthaven til nye lokaler nærliggende et nytt helsehus.

Rådmannen har derfor undersøkt med Helge Gåsø som eier Frøy utvikling AS om muligheten for framleie av det arealet kommunen benytter i dag, hvis kommunen ikke lenger vil benytte seg av hele arealene, og fikk positive signaler på dette.

Ut ifra en helhetlig vurdering anbefaler derfor rådmannen å ikke hevde kjøp av Kysthaven.

Rådmannen vil legge frem en egen sak der det belyses og drøftes hvilke tjenester kommunen skal ha i Kysthaven vs. hvilke tjenester som skal være i nytt helsehus.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/1554**	**118/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**210**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
151/17	Formannskapet	03.10.2017
118/17	Kommunestyret	26.10.2017

TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2017

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Tertialrapporten for 2.tertial 2017 tas til orientering

Behandling/vedtak i Formannskapet den 03.10.2017 sak 151/17

Vedtak:

Tertialrapporten for 2.tertial 2017 tas til orientering

Enstemmig.

Vedlegg:

Tertialrapport 2.tertial 2017

Saksopplysninger:

Totalt har Frøya kommune et mindreforbruk på 38,4 millioner i h.h.t. budsjettet. Dette skyldes i hovedsak større skatteinngang enn forventet på 41 millioner. Kommunen hadde ekstraordinær skatteinngang i august på ca. 27,7 millioner kr, mot normalt rundt 5 millioner kr. Dette skyldes ifølge kemneren; «innbetaling restskatt person».

Inntektsutjevningen er regnskapsført pr. mai med 5,6 millioner. Oversikt fra KS viser at inntektsutjevningen totalt er på 24,472 millioner kr pr. august. Inntektsutjevningen blir ført over Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) terminutbetalinger, der inntektsutjevningen blir fratrukket rammetilskuddet. KMD har 10 terminer pr år, der det ikke er utbetalinger for august og desember. Det er derfor ikke ført noe rammetilskudd og inntektsutjevning for august. Dette vil komme på terminen for september. Det reelle mindreforbruket for Frøya kommune er derfor 19,5 millioner kr pr 2.tertial 2017.

Vurdering:

Prognosene på skatteinngangen for 2017 ser positiv ut. Rådmannen forventer ikke et like godt skatteår som i 2016, men prognosene fra KS peker mot at vi kommer til å få mer skatteinngang enn det budsjettet har som forutsetning.

Rådmannen vil i egen sak 17/2237 foreslå disponering av den økte skatteinngang.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2510**	**119/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**153**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
164/17	Formannskapet	17.10.2017
119/17	Kommunestyret	26.10.2017

BUDSJETTJUSTERING FOR INVESTERINGSBUDSJETTET 2017

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Frøya kommune vedtar å flytte investeringsprosjekter med følgende finansiering fra regnskapsåret 2016 til regnskapsåret 2017

Finansiering	Beløp
Ubundne investeringsfond	99 321 096
Momskompensasjon	17 523 398
Ubundne kapitalfond – Helhetlig idrettspark	706 561
Ubundne kapitalfond – Morgendagens omsorg	544 701
Ubrukte lånemidler	614 546

Behandling/vedtak i Formannskapet den 17.10.2017 sak 164/17

Vedtak:

Frøya kommune vedtar å flytte investeringsprosjekter med følgende finansiering fra regnskapsåret 2016 til regnskapsåret 2017

Finansiering	Beløp
Ubundne investeringsfond	99 321 096
Momskompensasjon	17 523 398
Ubundne kapitalfond – Helhetlig idrettspark	706 561
Ubundne kapitalfond – Morgendagens omsorg	544 701
Ubrukte lånemidler	614 546

Enstemmig.

Saksopplysninger:

Nedenfor vises investeringsprosjekter som har vedtak fra 2013, 2014, 2015 og 2016, og som er aktivert i regnskapet, dvs. står som investeringsprosjekter som er under arbeid i regnskapet for Frøya kommune. Flere prosjekter er flerårige, dvs. at de pågår over flere budsjettår, eller at de er utsatt. Investeringsbudsjettet er vedtatt for ett år i gangen, slik at midler som er besluttet finansiert i et tidligere år, som skal benyttes i inneværende investeringsår, må ha et vedtak om å flyttes fra forrige budsjettår til inneværende budsjettår, dette gjøres som bakgrunn i god regnskapsskikk.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 882 732
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 583 196
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 368 185
551326	KLOAKKUTBYGGING		6 924 752	2 000 000	6 000 000	2 488 588
551329	ASFALTERING KOMM. VEGER		1 211 332		550 000	400 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
551341	Ny brannstasjon				24 550 265	23 268 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter			1 643 750		1 119 210
551343	BOLIGFELT HOLAHALVAN			4 900 000		4 900 000
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM				3 000 000	2 748 324
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		481 363
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik			1 000 000		110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET			10 000 000	6 000 000	13 957 360
551370	FORPROSJEKT MUSEUM			200 000		175 000
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA			8 000 000		7 873 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER			5 000 000	-1 000 000	2 865 621
551379	RAMMEPLAN AVLØP			500 000	500 000	68 626
551381	TIRETTELEGGING - TRYGDEBOLIG PÅ HAMARVIK			300 000		300 000
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2			4 000 000		3 891 811
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551394	UTVIDELSE AV RENSEANLEGG KIRKEDALSVATNET				4 000 000	2 896 818
551400	UTLEIEBOLIGER HEIA				5 000 000	4 710 865
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE				200 000	146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK				250 000	168 750
551404	INNKJØP ELEVPCER				500 000	27 778
551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING				500 000	196 196
551407	NY SKOLEPORTAL				200 000	182 150
551416	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR				1 000 000	1 000 000
551423	HELHETLIG IDRETTSPARK/ MARKAPROSJEKT*			200 000	250 000	193 143
551424	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SJØSPORT			500 000		497 875
551425	HELHETLIG IDRETTSPARK/ UTEOMRÅDER SISTRANDA SKOLE*			600 000	750 000	748 938
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET				1 023 967	187 590
551429	AVLASTNINGSBOLIG FOR BARN (551368 Boligsatsning)				5 000 000	2 634 587
551430	MORGENDAGENS OMSORG				1 150 000	726 268

Vurdering:
Rådmannen hår gått igjennom alle prosjektene og vurderer at følgende investeringsprosjekter er under arbeid og er videreført i 2017.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551370	FORPROSJEKT MUSEUM			200 000		175 000
551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING				500 000	196 196
551407	NY SKOLEPORTAL				200 000	182 150
551326	KLOAKKUTBYGGING		6 924 752	2 000 000	6 000 000	2 488 588
551329	ASFALTERING KOMM. VEGER		1 211 332		550 000	400 000
551341	Ny brannstasjon				24 550 265	23 260 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter			1 643 750		1 119 210
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM				3 000 000	2 743 324
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik			1 000 000		110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET			10 000 000	6 000 000	13 957 360
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA			8 000 000		7 873 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER			5 000 000	-1 000 000	2 065 621
551379	RAMMEPLAN AVLØP			500 000	500 000	68 626
551381	TIRETTELEGGING - TRYGDEBOLIG PÅ HAMARVIK			300 000		300 000
551394	UTVIDELSE AV RENSEANLEGG KIRKEDALSVATNET				4 000 000	2 896 818
551400	UTLEIEBOLIGER HEIA				5 000 000	4 710 865
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE				200 000	146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK				250 000	168 750
551404	INNKJØP ELEVPCER				500 000	27 778
551416	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR				1 000 000	1 000 000
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET				1 023 967	187 590
551430	MORGENDAGENS OMSORG				1 150 000	726 268
551425	HELHETLIG IDRETTSPARK/ UTEOMRÅDER SISTRANDA SKOLE*			600 000	750 000	748 938
551423	HELHETLIG IDRETTSPARK/ MARKAPROSJEKT*			200 000	250 000	193 143
551424	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SKØSPORT			500 000		497 875
551429	AVLASTNINGSBOLIG FOR BARN (551368 Boligsatsning)				5 000 000	2 634 587
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2			4 000 000		3 891 811
						72 770 427

Følgende investeringsprosjekter foreslår rådmannen en omdisponering på da prosjektene er sammenslått eller avsluttet, og blir kommentert hver for seg nedenfor.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		401 363
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 503 196
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 802 732
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN			4 900 000		4 900 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 369 185
						45 942 874

Omdisponeringer
I k-sak 196/16 ble sluttregnskapet for Nabeita oppvekstsenter behandlet, med et merforbruk på 9 877 479. Dette ble finansiert over investeringsregnskapet, og motregnet underforbruk på aktiverte prosjekter.

Prosjektene 551358 liggekai Sistranda, 551306 Nordskag oppvekstsenter, 551351 opprusting Frøya kommunehus, 551392 ny GPS totalstasjon og 551304 renovering Sistranda skole er avsluttet og sluttsummen anbefales og motregnet merforbruket på Nabeita oppvekstsenter. Resterende sum (9 877 479 – 9 360 459) anbefales motregnet prosjekt 551337 boligfelt Dyrøy

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		401 363
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 503 196
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 802 732
	SUM					9 360 459

Prosjektet 551308 utstyr sykehjemmet anbefales overført til 2017, og sammenslåes med prosjekt 340003 nye senger sykehjemmet.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000

I prosjekt 551337 boligfelt Dyrøy har kommunestyret vedtatt å legge ut reguleringsplanen med tilhørende bestemmelser ut for åpen konkurranse vedrørende erverv av plan og planområdet, og utbygging av området, jf. k-sak 5/17.

Den norske kirke har meldt at arbeidet med en gravplass kan begynne da fylkeskommunens arkeologer har ikke noen innvendinger mot at Frøya kommune kan utvide Nordhamarvik gravplass. I tillegg er det meldt om behov for mer midler i forbindelse med Sletta Kirke (se vedlegg), pga. at gjenbruk av beslag på taket ikke ble mulig. Rådmannen anbefaler at dette prosjektet blir delt, der kr 120 000 blir lagt til 551383 utbedring av tak Sletta kirke, 517 020 kr til merforbruket i k-sak 196/16 Nabeita oppvekstsenter og resten til 551374 Nordhamarvik gravplass.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551383	utbedring tak Sletta kirke					-120 000
551374	Nordhamarvik gravplass					-4 015 980
196/16	Nabeita oppvekstsenter					-517 020
	SUM boligfelt Dyrøy					0

I forbindelse med utbygging av boligfelt på Frøya har kommunen forpliktelser som må avsluttes. Dette er bl.a. lekeplasser på Beinskardet og bygging av vei og sti i Hammervolden byggefelt. Rådmannen anbefaler å sette av 1 million til prosjekt «ferdigstillelse av byggefelt Beinskardet og Hammervolden».
Prosjektene 551338 boligfelt Kverva og 551343 boligfelt Holahauan er det samme prosjektet, og anbefales sammenslått til 551343 boligfelt Holahauan.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN			4 900 000		4 900 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
	Ferdigstillelse av byggefelt Beinskardet og Hammervolden					-1 000 000
	Sum boligfelt Holahauan					13 563 132

Prosjektene 551315 næringsareal og 551336 Skarpnestet næringspark er begge prosjekter mot næringsareal. Rådmannen anbefaler at disse slås sammen i 551315 næringsareal, og omdøpes til 551315 Prosjektering næringsareal for prosjektering av de næringsarealene som kommunestyret vedtar.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
	SUM					2 897 098

Prosjektet 551324 vassverkutbygging er flere investeringsprosjekter innen VAR området som er vedtatt før 2014, og ble i overføringssaken for 2014 sammenslått. Dette er derfor en sum av rester etter flere prosjekter innen dette området. Etter det rådmannen erfarer så var dette vanlig praksis tidligere. Kommunen har imidlertid gjort om rutinene for slike prosjekter, og de ivaretas nå gjennom egne prosjekter og egne bevillinger. Rådmannen anbefaler at dette prosjektet avsluttes og motregnes låneopptaket for VAR området for 2017.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 369 185

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2237**	**120/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**153**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
154/17	Formannskapet	03.10.2017
120/17	Kommunestyret	26.10.2017

BUDSJETTJUSTERING FRIE INNTEKTER OPPRETTELSE AV FOND FOR HELSE OG OPPVEKST RESSURSKREVENDE BRUKERE

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Frøya kommunestyre foretar følgende budsjettjusteringer:

Ansvar	**Kontotekst**	**Budsjett 2017**	**Nytt budsjett 20107**	**Økning / reduksjon**
Frie inntekter	**Rammeoverføringer**	**126 730 000**	**133 581 000**	**6 851 000**
Frie inntekter	**Skjønnsmidler**	**1 444 571**	**500 571**	**- 944 000**
Frie inntekter	**Inntektsutjevning**	**0**	**25 000 000**	**25 000 000**
Frie inntekter	**Skatt på inntekt og formue**	**150 319 000**	**185 000 000**	**34 681 000**
Frie inntekter	**Avsetninger til disposisjonsfond**	**7 088 364**	**13 688 364**	**6 500 000**
Frie inntekter	**Fond for ressurskrevende brukere**	**0**	**5 000 000**	**5 000 000**
Frøya legekontor	**Legetjenester**	**2 000 000**	**3 500 000**	**1 500 000**
Barnevern	**Kjøp fra statlige institusjoner**	**600 000**	**1 200 000**	**600 000**
Frøya kultur og kompetansesenter	**Billettinntekter**	**1 523 000**	**623 000**	**900 000**
Frøyahallene	**Inntekter ved utleie**	**553 900**	**253 900**	**300 000**
Frøyahallene	**Andre avgiftspliktige inntekter**	**320 000**	**32 000**	**288 000**
Nabeita oppvekstsenter	**Lønn fast ansatte**	**5 680 227**	**6 084 227**	**404 000**
Rådmannen	**Reserverte tilleggsbevilgninger**	**12 881**	**112 881**	**100 000**

Behandling/vedtak i Formannskapet den 03.10.2017 sak 154/17

Vedtak:
Frøya kommunestyre foretar følgende budsjettjusteringer:

Ansvar	Kontotekst	Budsjett 2017	Nytt budsjett 20107	Økning / reduksjon
Frie inntekter	Rammeoverføringer	126 730 000	133 581 000	6 851 000

Frie inntekter	Skjønnsmidler	1 444 571	500 571	- 944 000
Frie inntekter	Inntektsutjevning	0	25 000 000	25 000 000
Frie inntekter	Skatt på inntekt og formue	150 319 000	185 000 000	34 681 000
Frie inntekter	Avsetninger til disposisjonsfond	7 088 364	13 688 364	6 500 000
Frie inntekter	Fond for ressurskrevende brukere	0	5 000 000	5 000 000
Frøya legekontor	Legetjenester	2 000 000	3 500 000	1 500 000
Barnevern	Kjøp fra statlige institusjoner	600 000	1 200 000	600 000
Frøya kultur og kompetansesenter	Billettinntekter	1 523 000	623 000	900 000
Frøyahallene	Inntekter ved utleie	553 900	253 900	300 000
Frøyahallene	Andre avgiftspliktige inntekter	320 000	32 000	288 000
Nabeita oppvekstsenter	Lønn fast ansatte	5 680 227	6 084 227	404 000
Rådmannen	Reserverte tilleggsbevilgninger	12 881	112 881	100 000

Enstemmig.

Vedlegg:

Budsjettjusteringsskjema – Frie inntekter 2017

Saksopplysninger:

Rådmannen anbefaler å opprette et fond for ressurskrevende brukere i sak 17/2491, og anbefaler at denne finansieres via økt skatteinngang.

Rådmannen anbefaler i tertialrapporten å tilføre barnevernet og kultur og næring midler for å dekke inn avvik i sak 17/1554, og anbefaler at denne finansieres via økt skatteinngang.

Rådmannen anbefaler i sak 17/2513 styrking av bemanningen i barnehagen ved Nabeita oppvekstsenter, og anbefaler at dette finansieres via økt skatteinngang.

Vurdering:

Frøyas skatteinngang viser pr august en økning på 41 millioner kr i forhold til opprinnelig budsjett. Rådmannen foreslår å øke budsjettert skatteinngang til 185 millioner kr, en økning på ca. 35 millioner kr fra opprinnelig budsjett. Dette er ca. 9 millioner mer enn det KS sin prognose sier for 2017. Rådmannen avviker fra KS sin prognose fordi Frøya kommune hadde en ekstraordinær skatteinngang i august på ca. 22 millioner mer enn forventet, noe som KS prognose ikke har tatt høyde for. Forutsatt normal skatteinngang for de resterende månedene i 2017 er dette forslaget en konservativt anslag for skatteinngang for kommunen i 2017.

I denne budsjettjusteringen forslår rådmannen å styrke disposisjonsfondet med 6,5 millioner kr, sette av 5 millioner til ressurskrevende brukere og dekke avvik i driften på 3,988 millioner kr.

Rådmannen foreslår også å styrke reserverte tilleggsbevilgninger med 100 000 kr, da saldo pr. 2.tertial 2017 på denne posten er 12 881kr

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2491**	**121/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Beathe Sandvik Meland	**242 G00**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
153/17	Formannskapet	03.10.2017
121/17	Kommunestyret	26.10.2017

OPPRETTELSE AV FOND FOR RESSURSKREVENDE BRUKERE

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Frøya kommunestyre foretar følgende budsjettjusteringer:

Ansvar	Kontotekst	Budsjett 2017	Nytt budsjett 20107	Økning / reduksjon
Frie inntekter	**Rammeoverføringer**	**126 730 000**	**133 581 000**	**6 851 000**
Frie inntekter	**Skjønnsmidler**	**1 444 571**	**500 571**	**- 944 000**
Frie inntekter	**Inntektsutjevning**	**0**	**25 000 000**	**25 000 000**
Frie inntekter	**Skatt på inntekt og formue**	**150 319 000**	**185 000 000**	**34 681 000**
Frie inntekter	**Avsetninger til disposisjonsfond**	**7 088 364**	**13 688 364**	**6 500 000**
Frie inntekter	**Fond for ressurskrevende brukere**	**0**	**5 000 000**	**5 000 000**
Frøya legekontor	**Legetjenester**	**2 000 000**	**3 500 000**	**1 500 000**
Barnevern	**Kjøp fra statlige institusjoner**	**600 000**	**1 200 000**	**600 000**
Frøya kultur og kompetansesenter	**Billettinntekter**	**1 523 000**	**623 000**	**900 000**
Frøyahallene	**Inntekter ved utleie**	**553 900**	**253 900**	**300 000**
Frøyahallene	**Andre avgiftspliktige inntekter**	**320 000**	**32 000**	**288 000**
Nabeita oppvekstsenter	**Lønn fast ansatte**	**5 680 227**	**6 084 227**	**404 000**
Rådmannen	**Reserverte tilleggsbevilgninger**	**12 881**	**112 881**	**100 000**

Behandling/vedtak i Formannskapet den 03.10.2017 sak 153/17

Vedtak:

1. Frøya kommunestyre oppretter et fond på 5 000 000 kr som øremerkes ressurskrevende brukere
2. Merinntekter, som følge av økte refusjoner utover budsjett, settes inn i fondet
3. Finanseringen av dette fondet gjøres gjennom økt skatteinngang for 2017, og den nødvendige avsetningen til fondet foreslås gjennomført i egen sak, - sak 17/2237
4. Rådmann administrerer ordningen og rapporterer status og bruk til hovedutvalg for drift.

5. Kjente, økte utgifter pr d.d. innenfor pleie og omsorg og Sistranda skole for 2017, som følge av ressurskrevende brukere justeres av dette fondet

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

1. Frøya kommunestyre oppretter et fond på 5 000 000 kr som øremerkes ressurskrevende brukere
2. Merinntekter, som følge av økte refusjoner utover budsjett, settes inn i fondet
3. Finanseringen av dette fondet gjøres gjennom økt skatteinngang for 2017, og den nødvendige avsetningen til fondet foreslås gjennomført i egen sak, - sak 17/2237
4. Rådmann administrerer ordningen og rapporterer status og bruk til hovedutvalg for drift.
5. Kjente, økte utgifter pr d.d. innenfor pleie og omsorg og Sistranda skole for 2017, som følge av ressurskrevende brukere justeres av dette fondet

Vedlegg:

Ingen

Saksopplysninger:

Gjennom et budsjettår kan det oppstå uforutsette utgifter som tjenestene ikke greier dekke innenfor tildelte rammer. Dette gjelder både barn og voksne. Fondet er tenkt som en buffer inn mot de barn og unge (på barnehager/skoler) og for voksne brukere som får sitt omsorgstilbud fra pleie og omsorg, tj.funksjonshemmede eller oppfølgingstjenesten innen rus/psykisk lidelse.

I dag kan det oppleves at brukere som får f.eks en sykdom, skade, forverring i sykdomsbilde og atferdsutfordringer av fysisk og psykisk karakter og som vil vare over en periode, utløser behov for tettere bemanning enn hva enkeltvedtaket deres er utmålt etter. Innenfor oppvekst kan det være barn som i perioder har sykdom/adferd som krever ekstra bemanning.

Dvs at her vil det i en gitt periode av et budsjettår bli et overforbruk på lønnskostnader. Hvis tjenesten skal ivareta barnet/brukers behov og yte forsvarlige tjenester med kvalitet er det viktig å kunne justere bemanningen i tråd med behovet. Dette oppleves i dag, virksomhetene prøver å løse det innenfor de rammer den har, men i enkelte tilfeller holder det ikke. Ofte er dette et akutt oppstått behov, må innvilges snarlig uten å vente på den politiske beslutningen.

En god hovedregel i Frøya kommune er, å fremme saker til politisk behandling med ønske om økt bemanning på den enkelte brukeren etter hvert som behovene har vært kartlagt. Dette skal administrasjonen fortsette med.

Behovet for et slikt fond oppstår innenfor flere virksomhetsområder, og er tenkt både for oppvekts og helse. Eksempler:

- Når sykehjemmet får ekstra krevende brukere. Her skal alle utgifter dekkes av kommunen, en får ikke refusjon for ressurskrevende brukere som bor på sykehjem, hverken på korttids- eller langtidsplass. Kommunen må også dekke medisinsk utstyr og medisiner til disse.
- Når brukere med utfordringer innen rus/psykiatri har krav på et dagtilbud som kommunen ikke har budsjettert for.
- Når elever/barn får utfordrende adferd/sykdom gjennom skole/barnehageåret som må kompenseres med økt bemanning.
- Når den ressurskrevende er over 67 år – da gis det ikke kompensasjon fra staten.

Saksopplysninger unntatt offentlighet:

Legger med noen eksempler fra driften 2017. Disse opplysningene inneholder personopplysninger og er derfor er unntatt offentlighet ihht Kommunelovens § 31.2 Opplysningene omdeles i gruppemøtet.

Vurdering:

Saknr: 121/17

Rådmannen foreslår at det opprettes et fond for ressurskrevende brukere som kan brukes av alle virksomhetene som har behov for dette gjennom året. Fondet skal brukes der det oppstår uforutsette utgifter som følge av nye brukere med spesielle behov/økte behov. En forutsetning er selvsagt at rådmann først ser på mulige omprioriteringer innenfor gitte ramme før det tilføres midler fra fondet. Det skal også, som tidligere legges frem egne politiske saker på ressurskrevende brukere som overstiger innslagspunktet som pt. er 1 151 000 kr

Rådmann foreslår at finanseringen av dette fondet gjøres gjennom økt skatteinngang for 2017, og at dette opprettes ved budsjettjusteringen i forbindelse med 2. tertial (sak 17/2237) Økte utgifter innenfor PLO og Sistranda skole som følge av ressurskrevende brukere justeres av dette fondet for 2017. Det foreslås at hovedutvalg for drift oppdateres om bruk og status i fondet til enhver tidl

Det foreslås videre at økte inntekter til Frøya kommune som følge av økte refusjoner fra staten utover budsjetterte inntekter på området, settes inn i fondet til enhver tid, slik at også fondet får tilført midler.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2436**	**122/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**150**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
155/17	Formannskapet	03.10.2017
122/17	Kommunestyret	26.10.2017

VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL BENYTTE RAMMEBUDSJETTERING

Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Frøya kommune vedtar rammebudsjettering i budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021. Økonomireglementet oppdateres jfr. dette vedtak.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 03.10.2017 sak 155/17

Vedtak:

Frøya kommune vedtar rammebudsjettering i budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021. Økonomireglementet oppdateres jfr. dette vedtak.

Enstemmig.

Vedlegg:

Bjørn Brox – Årsplanlegging Hitra og Frøya 2017
Budsjettvedtak 2017 – Skjema 1B
Eksempel på budsjettvedtak 1B - rammebudsjett

Saksopplysninger:

Bjørn Brox besøkte Frøya kommunestyret 01.06.17. Han kom med flere tips og råd på hvordan budsjett og økonomioppfølgingen i kommunen kan forenkles og forbedres. Å innføre handlingsregler, målstyring og rammebudsjettering var 3 punkt han anbefalte kommunen spesielt å jobbe videre med.

Rådmannen har derfor jobbet frem egen sak om handlingsregler for lånegjeld og låneopptak (k-sak: 105/17). Rådmannen vil jobbe videre med målstyring som verktøy i tiden fremover. I tillegg foreslår nå rådmann i denne saken å gå over fra bruttobudsjettering på virksomhetsnivå til rammebudsjettering.

Begrunnelse:

Frøya kommune har i dag et veldig detaljert budsjettvedtak, som i flere tilfeller vedtar budsjettet på brutto utgifter og inntekter for virksomhetene. I noen tilfeller vedtas også budsjettet på forskjellige ansvarsnivå hos virksomhetene.

Kommunens revisor Wenche Holt anbefaler at kommunen vedtar budsjettet på et høyere nivå, både driftsbudsjett og investeringsbudsjett, da nåværende praksis medfører et unødvendig rigid system å håndtere administrativt og økt byråkrati for politikerne. Dette vil gjenspeile seg i mange budsjettjusteringssaker som må opp til kommunestyre for avgjørelse.

Vurdering:

Selv om kommunestyret vedtar et rammebudsjett, kan kommunestyret vedta et rapporteringsregime på et annet nivå, f.eks. slik rådmannen legger frem tertialrapporten i dag.

Om kommunestyret vedtar budsjettering på rammenivå, vil rådmannen jobbe videre med rapporteringen og ta inn målstyringsparametre på ramme og virksomhetsnivåene i løpet av 2017/2018 etter en prosess i administrasjonen, og drøfting politisk.

Rådmannen er enig i kommunerevisors og Bjørn Brox sin vurdering i at det er store fordeler med rammebudsjettering. Budsjettvedtaket blir da i netto på de rammene som kommunen har vedtatt. Disse er pr 2017:

1. Rådmannsområdet
2. Oppvekst
3. Helse og omsorg
4. Kultur og Næring
5. Teknisk
6. Inntekter
7. Finans

Rådmannen blir da ansvarlig for budsjettet for virksomhetene som ligger under hvert rammeområde, og kan disponere budsjettendringer mellom virksomheten innad rammen. Hvis rådmannen ønsker å flytte midler mellom rammene eller foretar endringer som påvirker netto budsjett på rammen må dette opp som en budsjettjusteringssak i kommunestyret.

En vurdering av hvilke rammer Frøya kommune skal ha, vil bli fremlagt i forbindelse med rullering av økonomireglementet.

Forhold til overordna planverk:
Som en følge av eventuelle vedtak om handlingsregel på gjeld og låneopptak, samt foreslåtte sak om rammebudsjettering må økonomireglementet rulleres for å gjenspeile vedtakene i disse sakene.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2839**	**123/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
123/17	Kommunestyret	26.10.2017

REFERATSAKER

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering.

Vedlegg:

Stiftelsesdokument Revisjon Midt-Norge SA
Møteprotokoll - styremøte Konsek Trøndelag IKS 21.09.2017
Møteprotokoll Vertskommunenemnd SIO

Saknr: 124/17

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2837**	**124/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
124/17	Kommunestyret	26.10.2017

ORDFØRERS ORIENTERING

Saknr: 125/17

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		Møtebok
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
26.10.2017	**17/2838**	**125/17**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
125/17	Kommunestyret	26.10.2017

RÅDMANNS ORIENTERING

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Torny Dahlø Sørlie	**Arkiv:** G00
Arkivsaksnr.: 17/2406	

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Hovedutvalg for drift Kommunestyret

RO RAPPORT - MORGENDAGENS OMSORG

Forslag til vedtak:

1. **Kommunestyret tar vedlagte rapport fra Ressurssenter for omstilling i kommunenen (RO) til orientering.**
2. **Helse og omsorgstjenestene legger rapporten sammen med kommunens overordna plaverk til grunn for utarbeidelse av fremtidige strategier, innsatsområder og prioriteringer.**
3. **Helse og omsorgstjenestene utarbeider nøkkelindikatorer for måloppnåelse. Disse skal danne grunnlag for fremtidige aktiviteter og ressursbruk innenfor morgendagens omsorgstjenester. Indikatorene blir et styringsverktøy som skal vedtas politisk.**

Vedlegg:

Ro rapport – Morgendagens omsorg
Arbeidsnotat 1
Arbeidsnotat 2

Saksopplysninger:

Bakgrunn for saken

Frøya kommune som myndighetsutøver har vedtatt en utforming av morgendagens omsorgstjeneste, og som vil legge føringer for innretningen av både tjenesteutøvelse og organisering av tjenestene framover. Morgendagens omsorg er nå inne i en tredje prosjektfase, og behovet for å sjekke ut om vi er «på rett vei», i forhold til videre arbeid.
Ved bygging av helsehus og omsorgsboliger står vi overfor store økonomiske investeringer, og det blir viktig å finne fram til måter å drifte og organisere tjenestene på som er bærekraftig både på kort og lang sikt.

Ressurssentret for omstilling i kommunene, videre omtalt som RO, fikk i oppdrag å utføre en ressurs og driftsanalyse for å bistå kommunen i det videre arbeidet. I tillegg til innhenting av kostratall fra SSB, har RO har i samråd med Frøya kommune gjennomført intervju av ledere, tillitsvalgte og vernetjenesten. Det er også gjennomført to dagers samlinger for overnevnte gruppe. I tillegg har RO hatt tilgang på aktuelle prosjektrapporter.

Vedlagte rapport fra RO er en sammenfatning av to arbeidsnotater, og disse kan leses hver for seg og uavhengig av selve rapporten.

Vurdering:

RO er bedt om å vurdere eventuelle økonomiske konsekvenser av de foreslåtte tiltakene innen:

- Heldøgnsomsorgen,
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen,
- Rus og psykisk helsearbeid,
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering og
- Organisering, bemanning og kompetanse.

Med økonomiske konsekvenser forstås ulike tiltak som fører til økte eller reduserte kostnader. Isolert sett kan flere av de foreslåtte tiltakene i prosjektet fører til økte kostnader, slik som opprettelse av stillinger, øke andel heltidsstillinger, uten at det tas turnustekniske grep, kompetansehevende tiltak, uten at disse gjennomføres som et strategisk grep osv. Samtidig kan tiltakene også føre til reduserte kostnader, eller at det er mulig å møte fremtidige behov innenfor dagens økonomiske ramme.

Oppsummering av funn - arbeidsnotat 1. og 2.

- En gjennomgang av tjenesteprofilen viser at Frøya kommune har høy tilgjengelighet når det gjelder institusjonsplass, men lavt forbruk av hjemmetjenester.
- Tar vi utgangspunkt i antatt aldersbæreevne og familieomsorgskoeffisient viser denne at Frøya kommune får en utfordring når det gjelder å opprettholde dagens tjenestenivå med tilgjengelige personalressurser under forutsetning av samme forbruk og dekningsgrader. Dette vil utfordre kommunen i arbeidet med å ha tilstrekkelig arbeidskapasitet, ta i bruk teknologi, andre arbeidsformer mv. Likeså å sikre gode relasjoner til pårørende, naboer og all frivillig innsats.
- En gjennomgang av direkte- indirekte tid i hjemmetjenesten indikerer denne at tidsbruken når det gjelder hjemmesykepleie er godt avstemt, mens det for hjemmehjelp og BPA kan være noe å hente.
- En vurdering av enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift viser at Frøya sykehjem jevnt over hadde et lavere sykefravær i 2015 enn de sykehjemmene som RO sammenlignet Frøya sykehjem med. Når det gjeldt brutto lønnsutgifter per plass per år i brukerretta tjenester, andre driftsutgifter, overtid, vask av tøy så hadde sykehjemmet høyere kostnader, mens når det gjaldt mat per plass per år var denne lavere. Variabel lønn i prosent av totalen viser at Frøya sykehjem lå så vidt under de øvrige. Det samme gjaldt for direkte brukerretta innsats av totalen.
- En vurdering av bruk av kompetanse og kompetansesammensetning viser at tjenesteområde har mange medarbeidere med høy kompetanse. Samtidig er det en oppfatning av at det er skott mellom tjenestestedene, noe som vanskeliggjør at kompetanse kan nyttes på tvers og da ut fra tjenestemottakeres behov. Sammenholder vi dette opp mot behovet for rekrutteringen som vil være nødvendig i løpet av 5-10 år, da på grunnet at flere har mulighet til å ta ut pensjon, vil Frøya kommune stå overfor en rekrutteringsutfordring.
- En vurdering av grad av samhandling innen og mellom tjenestested viser at det er behov for å legge til rette for en struktur som bedre enn i dag ivaretar det helhetlige perspektivet. Dette er først og fremst et lederansvar.

Hva er så kostnadsdriverne innen omsorgssektoren?
I tillegg til kommunale inntekter og alderssammensetning, viser ulik forskning/litteratur til at følgende faktorer bidrar til å forklare variasjoner i ressursbruk; standardiserte dødlighetsrater, andelen enslige, andel med lav utdanning, andel sosialhjelpsmottakere, antall psykiske utviklingshemmede, folketall, befolkningstetthet og reisetid internt i kommunen.
Kommuner som i størst grad har omsorgstjenestenes brukere på institusjon, bruker mest ressurser pr. innbygger. Kommuner med ansatte hvor andelen med relevant høgskoleutdanning er stor, driver mer kostnadseffektivt enn kommuner hvor andelen med relevant utdanning er mindre.
Ved å spesialisere heldøgnsomsorgen, enten i institusjon eller omsorgsbolig med heldøgns bemanning, har norske kommuner et estimert og uutnyttet kostnadsreduserende potensial gjennom stordriftsfordeler (jfr. RO rapport s. 13)

RO rapportens oppsummering og anbefalinger.

1. Et tydelig og handlingskraftig helhetstenkende lederskap. RO tilrår at lederskapet samordnes på en slik måte at helhet og nødvendig utvikling sikres. Fra problemorientering til målorientering. Ta i bruk forbedringstavler sammen med medarbeiderne.
2. Tydeliggjøring av ideologi og konsekvenser for alle jfr. omsorgstrappa. Framtidig prioritering må gjenspeile dette, for eksempel gjennom økonomiplanen.
3. Det utarbeides klare målsetninger for alle med korttidsopphold i sykehjemmet.
4. At de som tildeles leilighet i de nye bofellesskapene i utgangspunktet skal greie mest mulig selv, hjelp til selvhjelp / hverdagsmestring. Klargjør dette før innflytting.
5. Arbeide videre med å «profesjonalisere» vedtakspraksisen, sikre god dialog mellom vedtaksmyndighet og tjenesteutøver.
6. Ta i bruk velferdsteknologi der dette er ønskelig og hensiktsmessig. Gjelder både i brukerøyemed og som redskap for tjenesteytere.
7. Et aktivt og innovativt medarbeiderskap som tenker helhetlig og ressurseffektivt – tenk kontinuerlig forbedring.
8. Gode utvelgelsesprosesser når nytt «mannskap» skal rekrutteres og en klar On-boaring strategi. Medarbeidere må bli faglig trygg i sine nye roller.
9. Lykkes med å få flere medarbeidere over på heltid.
10. Klar strategi for helhetlig tjenesteløp og høy grad av kompetansemobilisering28.
11. Klar strategi for å dekke framtidig behov rekruttering og at medarbeidere blir i jobbene sine. I den forbindelse se på alle muligheter for å få flest mulig over i hele stillinger. Det betyr å bygge videre på kommunestyrevedtak 65/17.
12. Kommunikasjon mot innbyggere, brukere og samarbeidspartnere.
13. Gjennomføre brukerundersøkelser og nytte disse aktivt i forbedringsarbeidet.
14. Utarbeide indikatorer for måloppnåelse som vedtas politisk.
15. Politikere som etterspør resultat av politiske vedtak.

RO rapporten anbefaler å gjennomgå utgiftsnivået ved dagens sykehjemsdrift for å se om noe kan forbedres når nytt helsehus og bofellesskap skal planlegges og driftes. Forhold som bør vurderes er:

- Årsaker til sykefravær – hva skal til for å øke nærværet?
- Høyt forbruk av andre driftsutgifter – hvorfor – hva kan gjøres?
- Høyere overtidskostnader – hvorfor – hva kan vi gjøre?
- Direkte brukerretta innsats i prosent av totalen - hvorfor – hva kan gjøres for å øke denne?

I fase 3 av prosjektet anbefaler RO at det arbeides med å sikre helheten, den røde tråden i det videre arbeid. Her er det tre parallelle løp hvor helheten må ivaretas:

- Nye bygg
- Drift
- Samhandling mellom frivillige, pårørende mv.

Andre forhold som det blir viktig å fokusere på er:
- Hva betyr robuste tjenester og hva er konsekvensen?
- Hvordan sikrer vi enhetlig og helhetlig lederskap?
- Hvordan vet vi at «vi gjør det som vi sier at vi skal gjøre»?

Slik RO ser det, er det de interne prioriteringene i helse- og omsorgstjenestene som i stor grad avgjør om tjenestene fremstår som ressurseffektive eller ikke. Dette betinger *at «vi gjør det vi sier vi skal gjøre» , og «endrer når vi ser behov for å endre».* Vi må kontinuerlig jobbe med forbedring av daglig drift, og ikke «kopiere det vi alltid har gjort»,
For å få til dette må kommunen lykkes med blant annet med hverdagsmestring, bruk av teknologi, boliggjøringen, høy kompetansemobilisering, helhetlige tjenesteløp osv. Kanskje det viktigste, et innovativt lederskap med innovative medarbeidere som arbeider for alltid å se om ting kan forbedres.

Frøya kommune

«Morgendagens omsorg»

Rapport

RO – juni 2017

RO
Værnesgata 17, 7503 Stjørdal
Sentralbord: 74 83 97 99

www.ro.no

Innholdsfortegnelse

Forord 3

Sammendrag 4

Rapportens oppbygging 5

1. Innledning 5

1.1 Frøya kommunes bestilling 5

1.2 Metodisk tilnærming 5

2. Bakgrunn 6

3. Status – dagens omsorgstjenester i Frøya kommune 6

3.1 Befolkningssammensetning 6

3.2 Befolkningsutvikling 9

3.3 Tjenesteprofil 13

3.4 Sykehjemsanalysen 15

3.5 Tidsbruk i hjemmetjenesten 17

3.6 KOSTRA 18

4. «Morgendagens omsorg» 24

4.1 Heldøgnsomsorgen 24

4.2 Frivilligheten og pårørendeomsorgen 25

4.3 Rus og psykisk helsearbeid 25

4.4 Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering 26

4.5 Organisering, bemanning og kompetanse 27

4.6 Økonomiske konsekvenser 31

5. Oppsummering og tilrådning 32

Forord

Denne rapporten er en sammenfatning av arbeidsnotat 1 og 2. RO gjengir her de viktigste funnene og deres betydning for «Morgendagens omsorg».

Kommunestyret på Frøya har vedtatt å bygge et Helsehus med 28 plasser og 48 omsorgsboliger med heldøgns tjenester[1]. Dagens sykehjemstilbud skal inngå i nytt Helsehus. Helsehuset og omsorgsboligene bygd som bofellesskap skal samlokaliseres. For å forsvare en slik økonomisk investering, blir det viktig å finne fram til en måte og drifte og organisere tjenestene på, som sikrer faglig og økonomisk bærekraft på kort og lengre sikt.

Formål med prosjektet:

Klarstille «Morgendagens omsorg».

Hvordan helse og omsorgstjenestene på Frøya er organisert, graden av samhandling mellom de ulike tjenesteområdene vil ha stor betydning for måloppnåelse. Måloppnåelse sett fra bruker-, medarbeider-, organisasjons- og innbyggerperspektivet.

- For bruker er det viktig å få mulighet til å «leve livet sitt»
- For medarbeider er det viktig å ha en stilling i et trygt arbeidsmiljø, hvor ens egen kompetanse kommer til nytte og en trygg inntekt
- For organisasjon er det viktig å sikre bærekraftig utvikling på kort og lang sikt
- For innbyggere er det viktig å vite at de kommunale tjenestene er trygge, både i dag og i framtid

Frøya kommune har engasjert Ressurssenter for omstilling i kommunene (RO) for å bistå kommunen i arbeidet med prosjektet «Morgendagens omsorg». Hvor kommunens mål har vært, er, å se på:

- Heldøgnsomsorgen.
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen.
- Rus og psykisk helsearbeid.
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering.
- Organisering, bemanning og kompetanse.

RO har som grunnlag for denne rapporten utarbeidet 2 arbeidsnotat.

I arbeidsnotat 1 har RO blant annet fokusert på:

a. Kommunens tjenesteprofil
b. aldersbæreevne [2]og familieomsorgskoffisient[3]
c. direkte- indirekte tid i hjemmetjenesten
d. enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift
e. enkelte KOSTRA-tall[4]
f. kompetanse og kompetansesammensetning
g. samhandling innen og mellom tjenestested
h. behov for rekruttering

[1] K-sak 195/16

[2] Aldersbæreevne. Antall personer i yrkesaktiv alder (16-66 år) per antall eldre i gruppen 67 år og mer i dag og fram mot 2040.

[3] Familieomsorgskoeffisient. Antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over i dag og fram mot 2040

[4] KOSTRA 2016 - foreløpige tall per 15.3.2017

I arbeidsnotat 2 har RO gjennomgått kommunens egne prosjektrapporter. Her har RO forsøke å belyse de faglige og økonomiske konsekvensene.

Slik RO ser det, er det de interne prioriteringene som gjøres i helse- og omsorgstjenestene som i stor grad avgjør om tjenestene framstår som ressurseffektive eller ikke. Dette beskrives ofte som *omsorgstrappa,* ut fra at tjenestemottakere (brukere og pasienter) helst skal få sine tjenester på rett nivå i kommunens samlede tjenestetilbud. Jo *høyere i trappa* tilbudet er, jo mer ressurser krever det. Det betyr at dersom noen tjenestemottakere får et tilbud som ligger over det reelle behovet, vil kommunen bruke sine samlede ressurser på en måte som gjør at noen får et tilbud som ikke er godt nok fordi andre får "for mye". Eventuelt betyr det at kommunen samlet sett bruker mer ressurser enn nødvendig på helse- og omsorgstjenestene. Omsorgstrappa skal innrettes på en slik måte, at økte behov kan møtes med økte ressurser. Endres behov, for eksempel ved en bedring av den enkeltes situasjon, reduseres ressursene.

Framtidige utfordringer vil stille kommunen overfor mange valg. Frøya kommune har tatt grep ved blant annet å arbeide fram konseptet «Morgendagens omsorg». Det er utarbeidet forslag til omsorgstrapp, som kommunestyret har tatt til orientering. Videre er det vedtatt å bygge et helsehus, samt å bygge ut botilbud med heldøgns bemanning /tjenester (HDO).

Frøya kommunen vil de nærmeste årene stå overfor noen utfordringer når det gjelder å ha god tilgang på medarbeidere som innehar nødvendig kompetanse. I løpet av en 10-års periode kan så mange som 46 medarbeidere slutte grunnet oppnådd pensjoneringsalder. Og i kommende 5 års perioden ca. 20 medarbeidere[5]. Det synes å være enighet om at de kvalitetsmessige kravene i tilknytning til tjenesteutøvelse vil fortsette å øke, være under endring. Dette forutsetter personell med riktig kompetanse og at kommunen greier å og sikre at denne er tilgjengelig for tjenestemottakerne.

RO oppfatter det dit hen at det er (stor) enighet i kommunen om at Morgendagens omsorg kun skapes ved kontinuerlig forbedring av daglig drift og ikke ved å kopiere fortiden.

Spørsmålet som Frøya kommune må arbeide videre med blir; *hvordan skal vi sikre tjenestemottakere et helhetlig tjenesteløp, hvor hovedfokus er kvalitet, ansvarliggjøring og effektiv ressursutnyttelse. Det vil si; hvordan vil vi at «Morgendagens omsorgs» skal designes og driftes? Hva blir annerledes og hva gjør vi for å komme dit?*

Sammendrag

Gjennomgangen av ulike prosjektrapporter, kommunestyrevedtak, intervju av ledere, tillitsvalgte, verneombud og felles samling for samme gruppe, viser etter RO sine vurderinger at her har Frøya kommune foretatt et viktig verdivalg. Prosjektrapportene og kommunestyrevedtakene gir et godt bilde av hva kommunen ønsker å oppnå med Morgendagens omsorg. Kommunestyret har fattet vedtak om at man i framtiden skal kunne tilby flere innbyggere heldøgns tjenester i leiligheter i bofellesskap. Dagens sykehjem erstattes av et helsehus som i utgangspunktet skal benyttes til ulike korttidsformål. Hverdagsmestring danner grunnmuren i omsorgstrappa. En viktig forutsetning for å lykkes med dette, er at framtidig lederskap evner å gjennomføre en slik omstilling sammen med dagens og framtidas medarbeidere.

[5] Rapport fra prosjektgruppe 5- organisering, bemanning og kompetanse, 12.1 2017

Frøya kommune, som mange andre kommuner, står overfor en økning i antall innbyggere 67 år og over. Samtidig vil antatt vekst i den yrkesaktive aldersgruppa ikke kompensere for antatt økt behov for tjenester grunnet veksten i aldersgruppa 67 og over. Da forutsatt at vi ikke greier å møte framtidige behov på en annen måte enn i dag.

RO er av den oppfatning at de valg kommunen har gjort, gjør at kommunen står mye bedre rustet til å møte framtidig behov på en bedre og mer bærekraftig måte. **Men, det betinger at vi gjør det vi sier vi skal gjøre og endrer når vi ser behov for å endre**. Det vil si tydelig og helhetstenkende lederskap, som evner på en myk og inkluderende måte å legge til rette for et aktivt medarbeiderskap.

Rapportens oppbygging

Kapitel 1 side 5 tar for seg kommunens bestilling og hvordan rapporten er bygd opp.
Kapitel 2 side 6 viser bakgrunn for rapporten.
Kapitel 3 side 6 viser status på dagens omsorgstjenester.
Kapitel 4 side 24 litt om Morgendagens omsorg.
Kapitel 5 side 32 oppsummering og tilrådning

1. Innledning

1.1 Frøya kommunes bestilling

Frøya kommune har ønsket at en ekstern samarbeidspartner gjennomgikk pågående prosjekt, eventuell prosessbistand om dette var ønskelig, innspill til medarbeidere, leder og andre, eventuell presentasjon for kommunestyret.

1.2 Metodisk tilnærming

RO har i samråd med Frøya kommune:

- gjennomført intervju av ledere, tillitsvalgte og verneombud
- utarbeidet 2 arbeidsnotat
- gjennomført 2-dagers samling for ledere, hovedtillitsvalgte og verneombud
- hatt tilgang på aktuelle prosjektrapporter

Denne rapporten er en oppsummering av viktige funn og hvilke grep som må vurderes sett fra RO sitt ståsted

2. Bakgrunn

Frøya kommunestyret har iverksatt et stort og omfattende arbeid med å klarstille «Morgendagens omsorg». Flere prosjektgrupper har arbeidet med ulike tema. Hovedfokus har vært:

- Heldøgnsomsorgen
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen
- Rus og psykisk helsearbeid
- Velferdsteknologi og hverdagsmestring
- Organisering, bemanning og kompetanse.

De grep som Frøya kommune nå står overfor, fordrer på grunn av investeringskostnadene at kommunen finner fram til mere effektive måter å drifte og organisere tjenestene på. Uten at dette reduserer på tjenestekvaliteten og medarbeidertrivselen.

Det er vedtatt bygging av et helsehus med 28 institusjonsplasser. I tilknytning til Helsehuset skal det bygges bofellesskap/ 48 omsorgsboliger med heldøgns bemanning / tjenester. Dagens sykehjem på Hamarvika inngår i nytt helsehus. Likeså er det utarbeidet ei omsorgstrapp som illustrerer på en god måte hvordan kommunen ser for seg framtidig tjenesteinnretning. Kommunestyret har tatt omsorgstrappa til etterretning.

3. Status – dagens omsorgstjenester i Frøya kommune

RO har i kapitel 3 tatt for seg dagens befolkningssammensetning og antatt befolkningsutvikling, se på dagens tjenesteinnretning, kostnader ved dagens sykehjemsdrift, forbruk av hjemmetjenester og noen KOSTRA-tall.

3.1 Befolkningssammensetning

Tabell 1 viser antall innbyggere i ulike aldersgrupper samt den totale befolkningen på Frøya i tidsperioden 2017 til 2040. Framskrivningen er en prognose fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og basert på høy nasjonal vekst (HHMH).

Aldersgrupper	**2017**	**2020**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**
0-19 år	1119	1237	1410	1528	1627	1696
20-66 år	3069	3269	3351	3514	3706	3907
67-79 år	489	529	611	673	750	840
80-89 år	210	195	209	277	325	372
90 år eller eldre	47	53	66	64	76	107
Totalt antall innbyggere	4934	5283	5647	6056	6484	6922
Kilde: Befolkningsframskriving (SSB 2016 alternativ HHMH): fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring						

Tabell 1: Befolkningsframskriving. Kilde: SSB 15.6.2017

Dersom denne prognosen (tabell 1) blir en realitet, stiger folketallet jevnt fram mot 2040.

- Aldersgruppa 0-19 år øker mye fram til 2030, deretter viser prognosen en stagnasjon. Fra 2017 til 2030 øker gruppen med ca. 27 % eller 409 personer. Fra 2017-2040 med ca. 34 % eller 577 personer
- Aldersgruppa 20-66 år øker jevnt i hele perioden. Fra 2017 til 2030 øker gruppen med ca. 16 % eller 555 personer. Fra 2017-2040 med ca. 21 % eller 838 personer
- Aldersgruppen 67-79 år øker jevnt i hele perioden. Fra 2017 til 2030 øker gruppen med ca. 27 % eller 184 personer. Fra 2017-2040 med ca. 42% eller 351 personer
- Aldersgruppen 80-89 år reduseres de nærmeste årene før antallet stiger igjen. Antallet vil i 2025 ligge på samme nivå som i 2017. Fra 2025 til 2040 øker gruppen med ca. 48 % eller 163 personer
- Aldersgruppen 90 år og eldre vil øke med ca. 28 % eller 19 personer fram mot 2025. Deretter en liten reduksjon fram mot 2030. For så å stige igjen. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med ca. 56 % eller 60 personer.

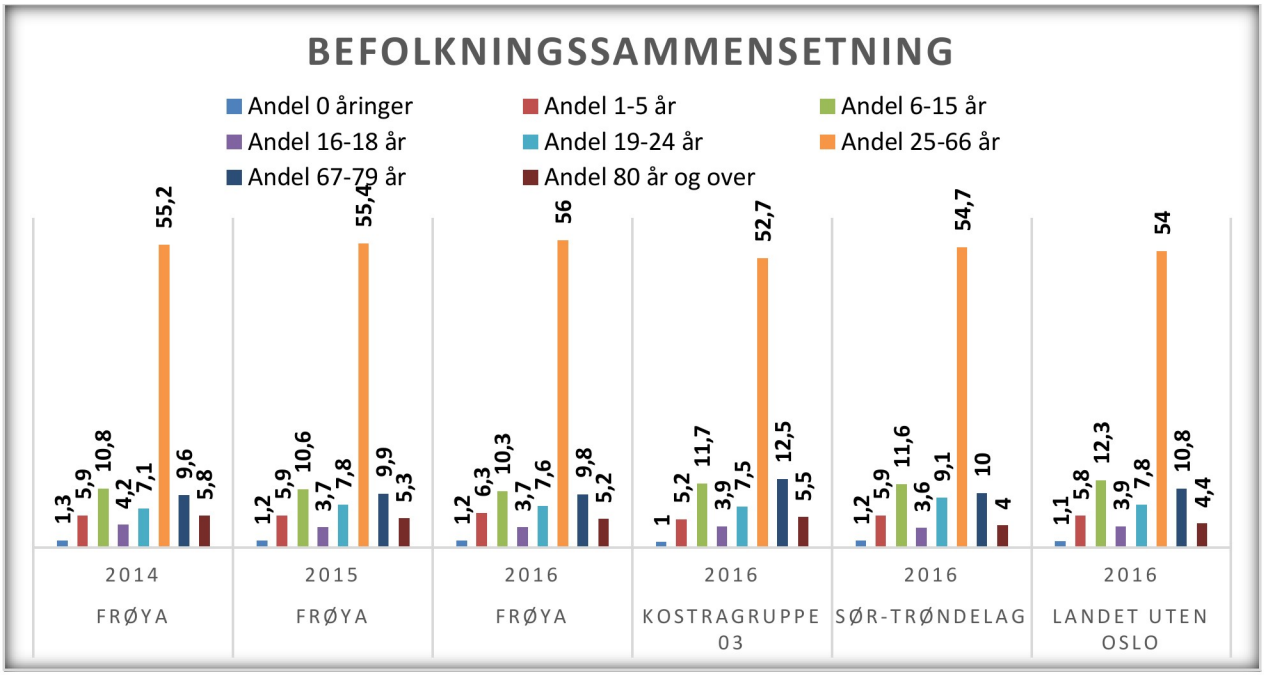

Diagram 1: Befolkningsframskriving. Kilde: SSB 30.3.2017

Diagrammet over viser at andelen innbyggere 80 år og over er redusert de siste 3 årene. Andelen antas fortsatt å reduseres fram mot 2025 da vil andelen utgjøre 4,86 %. Fra 2025 til 2030 vil andelen øke til 5,63 %. Og i 2040 6,91 %.

Ved årsskifte utgjorde andelen innbyggere i aldersgruppa 25-66 år 56 %. Diagrammet viser en liten økning de to siste årene. Denne aldersgruppa utgjør stordelen av kommunens arbeidskapasitet.

RO viser i tabellen under til noen funn i Ungdata-undersøkelsen som ble gjennomført i 2015.

Tema	Ungdomsskolen	Videregående skole
Tror de vil ta høyere utdanning på universitet eller høgskole	50 %	48 %
Tror de vil ta fagbrev	41 %	62 %
Fornøyd med helsa	68 %	61 %
Plaget av ensomhet	22 %	21 %
Depressivt stemningsleie	17 %	16 %
Daglige helseplager	16 %	15 %
Røyker / snuser (minst ukentlig)	5 % /4 %	14 % / 40 %
Får lov til å drikke alkohol (av foresatte)	16 %	75 %
Drukket seg beruset (minst en gang de siste 12 måneder)	3 %	76 %

Tabell 2: Funn fra UNGDATA-undersøkelsen 2015. Kilde: UNGDATA 2015

RO er ikke kjent med hvordan Frøya kommune har fulgt opp Ungdata-undersøkelsen. RO tillater seg å kommentere noen av de tilbakemeldingene ungdommen har kommet med:

- Ungdommen vurder nesten likt om de skal ta høyere utdanning
- Flere i videregående skole vurderer å ta fagbrev enn i ungdomsskolen
    - Hva forteller dette oss innen tjenesteområdet, forholder vi oss passivt eller tar vi grep overfor ungdommen?
- Samla oppgir vel 16 prosent at de har daglige helseplager / depressivt stemningsleie
    - Hvordan følger vi opp dette i forebyggingsøyemed mv.
- Nesten 1 av 4 oppgir at de er plaget av ensomhet
    - Hva kan vi, ungdommen selv, foresatt gjøre? Kan dette føre til senere u-helse?
- Bruk av tobakk øker vesentlig fra ungdomstrinn til videregående
- Foresattes holdninger til at ungdommen drikker alkohol før de er myndige/har lov
    - Overgangen fra ungdomstrinnet til videregående skole?

Betyr ungdommens tilbakemelding i forbindelse med undersøkelsen noe om hvordan vi bør innrette oss, for å få de til å velge en utdanning som vi har bruk for? Hva betyr tilbakemeldingen når det gjelder helsa og faktorer vi vet kan påvirke denne? I tabell 1 over ser vi at andel ungdommer 0-19 år kan øke med ca. 34 % eller 577 personer fram mot 2040. Hvilke muligheter og utfordringer kan dette gi kommunen?

Per 1. januar 2017 hadde Frøya kommune 4 937 innbyggere. Netto tilvekst i løpet av 2016 var 138 personer. Personer med innvandrerbakgrunn[6] utgjorde 1192 personer eller 24,14 %.

Ser vi på dagens befolkningssammensetning viser denne at Frøya kommune har en høy andel innvandrere inklusive norskfødte med innvandrerforeldre. Ser vi på perioden fra 2014-2016 har denne økt fra 19,9 % til 24,2 %. Snittet for landet uten Oslo var i 2016 14,5 %. I 2016 utgjorde aldersgruppen 0-16 år 24,6 % og aldersgruppen 0-5 år 31,1 %. Det betyr at innbyggere med innvandrerbakgrunn utgjør en viktig ressurs for kommunen på kort og lengre sikt. Dette forutsetter at kommunen sammen med næringslivet fortsatt greier å skape attraktive arbeidsplasser. Og at det ellers legges til rette, slik at ungdom kan etablere seg. Dette gjelder for øvrig all ungdom. Innen helse

[6] Tallet omfatter innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

og omsorg vil faktorer som hele stillinger, bruk av egen kompetanse og utvikling av kompetanse, godt arbeidsmiljø mv. være av betydning.

På landsbasis ser man at innvandrere[7] og norskfødte med innvandrerforeldre[8] er i gjennomsnitt mye yngre enn befolkningen som helhet. Blant innvandrere er det mange unge voksne. Omtrent halvparten av alle innvandrere i Norge er mellom 20 og 40 år. Kun 9 prosent er over 60. De barna som innvandrere har fått etter at de kom til Norge er enda yngre. Over halvparten er under 10 år, 80 % er under 20 år og kun 1,7 % er over 40 år[9].

Statistikken (SSB 2016) viser at i 2016 var 44 prosent av 19-24 åringene som er født i Norge av to innvandrerforeldre studenter ved universiteter og høgskoler. Tilsvarende tall var 18 prosent for innvandrere og 35 prosent for alle 19-24 åringer. At andelen er relativt lav blant innvandrere skyldes i stor grad at mange innvandrere i denne aldersgruppen kommer til Norge for å arbeide – og ikke for å studere. Frøya kommune har i samarbeid med næringslivet arbeidet godt med integrering. RO mener at en del av framtidig arbeidskapasiteten innen helse- og omsorgstjenestene, er å finnen blant innvandrergruppene og deres barn. Da er det viktig at kommunen har en strategi for hvordan en vil legge til rette for at innvandrere og kanskje spesielt deres barn/ungdommer velger utdanning innen helse- omsorgsyrkene.

Som tidligere nevnt er hver 4 innbygger på Frøya innvandrer eller barn av innvandrerforeldre (1193 personer). I henhold til SSB sine tall for 2016 utgjør aldersgruppen 0-16 år 229 personer. Det vil si at det nå ved årsskifte var 964 personer over 16 år med innvandrerbakgrunn. I tråd med den demografiske utviklingen er det viktig at helsepersonell har kunnskap og kompetanse om særskilte helseutfordringer og hvilke forventninger. Et spørsmål som bør stilles er: hvilke type helse- og omsorgstjenester vil innbyggere med innvandrerbakgrunn forvente å få? Her kan NOVA [10] rapport nr. 28/11 som handler om omsorgstjenester til personer med etnisk minoritetsbakgrunn være av interesse.

3.2 Befolkningsutvikling

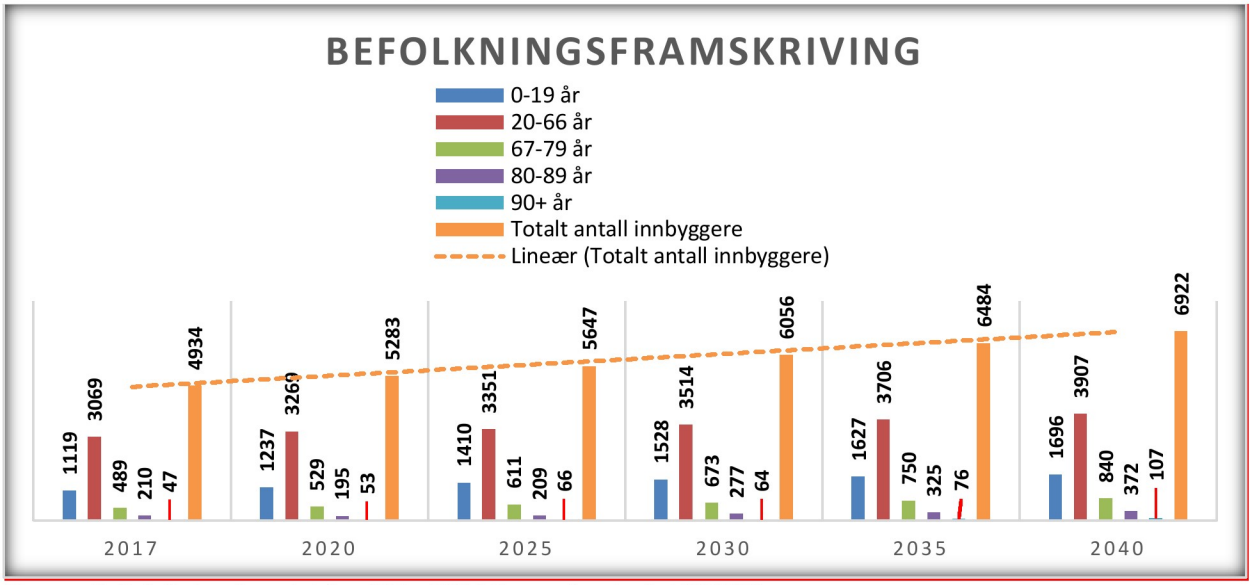

Diagram 2: Befolkningsframskriving. Kilde: SSB / Høy nasjonal vekst (HHMH).

[7] Innvandrere er personer bosatt i Norge som er født i utlandet av to utenlandske foreldre og fire utenlandske besteforeldre. Kilde: SSB

[8] Norskfødte med innvandrerforeldre er personer med to foreldre født i utlandet, og som i tillegg har fire besteforelder født i utlandet. Kilde: SSB

[9] Kilde: SSB/ foreløpige tall per 15.3.2017

[10] Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

RO har i samråd med kommunen valgt å benytte høy nasjonal vekst for å beskrive antatt befolkningsvekst. Diagram 2 viser at antall innbyggere vil øke med 1122 eller 22,74 % fram mot 2030. Ser vi på andelen innbyggere i aldersgruppa 20-66 år vil denne for samme periode øke med 445 innbyggere eller 14,49 %.

Ser vi på antall innbyggere i aldersgruppa 80 år og eldre, var antallet nå ved årsskifte 257. I 2025 viser prognosene at antallet vil være 275, i 2030 341 og i 2040 479. I 2016 var andelen enslige innbyggere 80 år og over 63,2 % som var likt med snittet for landet uten Oslo.

Med flere eldre vil kommunen måtte påregne flere innbyggere med demenssykdom og andre aldersrelaterte sykdommer. Med flere voksne, må en også påregne at flere vil få psykiske plager og eller lidelser. I tillegg til rusproblemer.

Når det gjelder aldersgruppa 67-79 år øker denne med 184 personer som tilsvarer 37,62 % fram mot 2030. Og med 71,77 % eller 351 personer fram mot 2040. Andel mottakere av hjemmetjenester i denne aldersgruppa utgjorde i 2016 10,3 %. Tilsvarende andel i aldersgruppa 80 år og eldre var 33,3 % og for aldersgruppa 0-66 år 1,5 %. For 2016 utgjorde gjennomsnittlig tildelte timer i uken praktisk bistand og hjemmesykepleie henholdsvis 15,1 timer og 4,2 timer. RO mener dagens praksis og framtidig innretning må drøftes i lys av ønska innretning / omsorgstrapp.

Et forhold som vil ha betydning når framtidig oppgaver skal løses, er tilgjengeligheten til arbeidskraft. RO har sett på forholdet mellom antall yrkesaktive (16-66 år) per antall innbyggere 67 år og eldre.

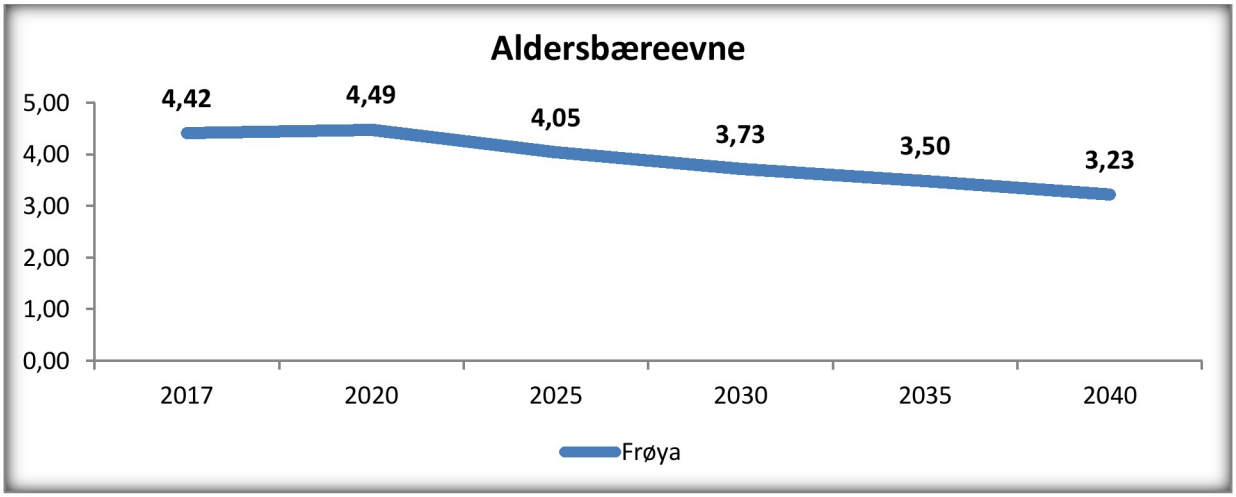

Figur 1: Aldersbæreevne. Antall personer i yrkesaktiv alder (16-66 år) per antall eldre i gruppen 67 år og mer i Frøya kommune regnet ut fra høy nasjonal vekst (HHMH).

Figuren viser en liten økning fram mot 2020 hvor det vil være 4,49 personer i aldersgruppa 16-66 år per innbygger 67 år og eldre. Deretter vil forholdet reduseres vært 5. år fram mot 2040, hvor prognosen viser at det vil være 3,23 personer i aldersgruppa 16-66 år per innbygger 67 år og eldre. Blir utviklingen slik figuren viser, vil kommunen, tross økning i aldersgruppa 20-66 år, (se diagram 2) ha en reduksjon i tilgangen til arbeidskraft. RO gjør oppmerksom på at andel uførepensjonister (16-66 år) også vil kunne påvirke dette forholdet. Per årsskifte 2016/2017 var andelen 10,8 prosent eller 347 personer.

Statistikken (figur 1) viser at forholdet mellom innbyggere over 67 år og de som utgjør tilgjengelig arbeidskraft endres. Andelen av de eldste innbyggerne øker mest etter 2025. Blant de eldste av disse vil forekomsten av kroniske sykdommer, ofte flere samtidig, og med høy risiko for sykdomsforverringer og akutte hendelser opptre. Det er derfor av stor betydning at Frøya kommune som myndighetsforvalter har fokus på forebygging, god behandling og oppfølging av personer med kroniske lidelser. Dette for å forebygge funksjonssvikt og plagsomme symptomer.

Et annet forhold som vil ha betydning for framtidige tjenesteutøvelse er potensielle familieomsorgsgivere i aldersgruppen 50-66 og omsorgstrengende eldre over 85 år. Grunnen til at disse to aldersgruppene inngår i dette målet er at eldre over 85 år har de største omsorgsbehovene i befolkningen, og aldersgruppen 50-66 er de som i størst grad yter omsorg til eldre i familien. Figur 2 gir oss et bilde av antall potensielle familieomsorgsgivere fram mot 2040.

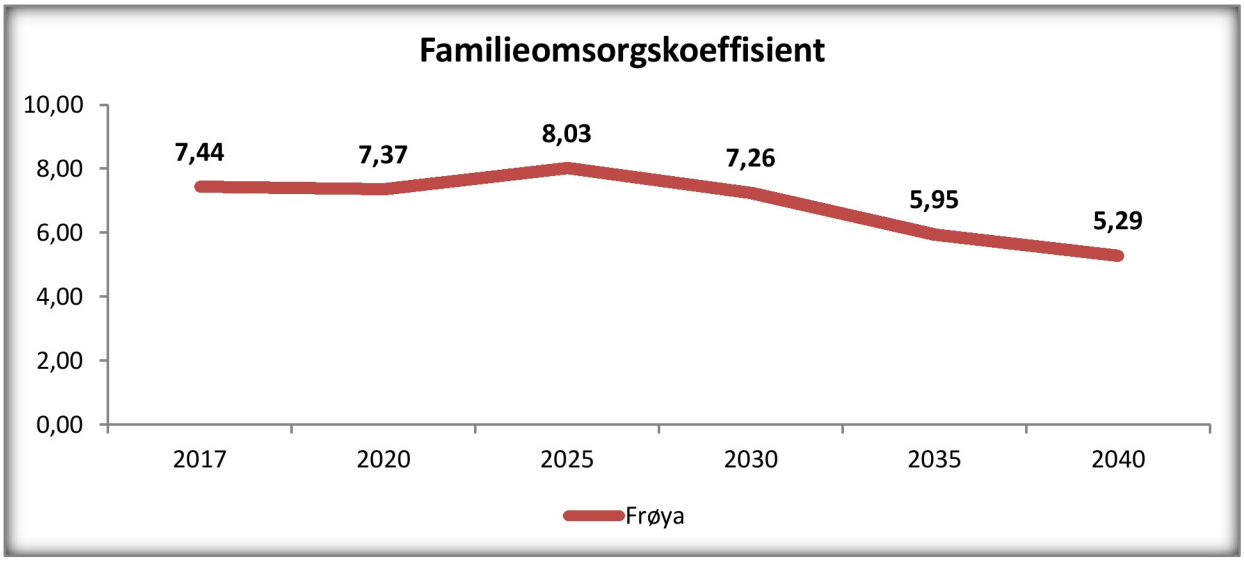

Figur 2. Antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over (Familieomsorgskoeffisenten) 2017 – 2040 regnet ut fra høy nasjonal vekst (HHMH).

Selv om figur 1 og 2 er basert på antatte prognoser, viser de at kommunen som tjenesteyter vil stå overfor noen utfordringer når framtidig arbeidskraft innen helse- og omsorgstjenestene skal rekrutters og beholdes.

For å sikre framtidige tjenester må kommunen etter ROs vurdering innrette seg på en annerledes måte. Det vil si at kommunen må sørge for at de vedtakene som er gjort og gjøres blir omsatt til praksis. Kommunestyret i Frøya har tatt innstillingen til ny omsorgstrapp med beskrivelser til orientering (figur 3). Denne gir et godt bilde på hvordan kommunen som myndighetsutøver ønsker å innrette framtidige tjenester på dvs. føringer for innretning av framtidig ressursbruk. «Taket» i trappa viser at brukere og pårørende er og blir en viktig samarbeidspartner. Likeså de frivillige.

Selve «sålen» bygger på prinsippet om å mestre hverdagen. Det betyr at medarbeiderne som tjenesteytere må ta utgangspunkt i hva som er viktig for den enkelte, og hvordan han/hun vil og kan bidra. Slik RO forstår det, har kommunen utarbeidet ei tjenestetrapp som har som innretning å forebygge og rehabilitere, da med utgangspunkt i den enkeltes ressurser. Det betyr at mestring av hverdagen skal vektlegges, uansett hvor du mottar tjenester, funksjonsnivå og sykdom/plager.

«Grunnmuren» synliggjør innretningen ved at helsefremming og forebygging kommer før rehabilitering/habilitering og behandling/palliasjon. «Huset» er så inndelt i fem rom. Det som etter ROs vurdering blir avgjørende, er at det nå fokuseres på det enkelte tjenesteløpet og ikke organisering. For å lykkes her må kommunen sørge for EN tjeneste som planlegger og framstår helhetlig. Stikkord her er:

- Ledelse/lederskap
- Enhetlig tildelingspraksis og helhetlige tjenesteløp sett fra tjenestemottakers behov
- Opplæring, kunnskapsbygging blant medarbeiderskapet
- Høy / nødvendig grad av kompetansemobilisering
- Dokumentasjon og kontinuerlig forbedring gjennom et aktivt medarbeiderskap

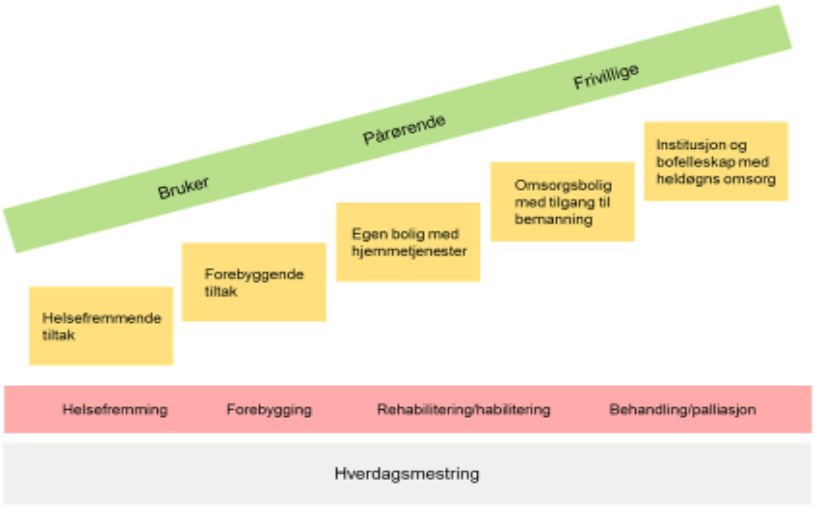

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

Figur 3. Tjeneste- omsorgstrapp. Kilde: Frøya kommune

Spørsmålet som Frøya kommune må stille seg blir: *Hva betyr dette i praksis og for hvem?* For innbyggerne, tjenestemottakere, pårørende, medarbeidere, samarbeidspartnere, frivillige, politikere og ikke minst ledere. Hvordan skal vi som politikkere sikre at vedtatt dreining skjer i praksis?

Kommunestyret har i sak 66/17 fattet vedtak når det gjelder kriterier ved omstilling til ny organisering. Alle medarbeidere må søke stilling i den nye organisasjonen. Her har kommunen en gylden anledning til å formidle hvilke forventninger kommunen som myndighetsutøver har i henhold til stillingene det søkes på. En god og bevist prosess her, vil redusere mulighetene for eventuelle feilansettelser. Dette forutsetter god kompetanse hos de som får ansvaret med å rekruttere/tilsette medarbeidere og ledere.

Når rekrutteringen er ferdig og medarbeiderne har «kommet på plass» er det av stor betydning at «on-boaring-prosessen»[11] er god planlagt. Dette gjelder egne avdelinger og samhandlene avdelinger.

[11] Kan oversettes med organisasjonssosialisering eller introduksjon og utgjør medarbeideren får slik at får den nødvendige kunnskapen, ferdighetene og oppføringene til å bli effektive organisasjonsmedlemmer

3.3 Tjenesteprofil

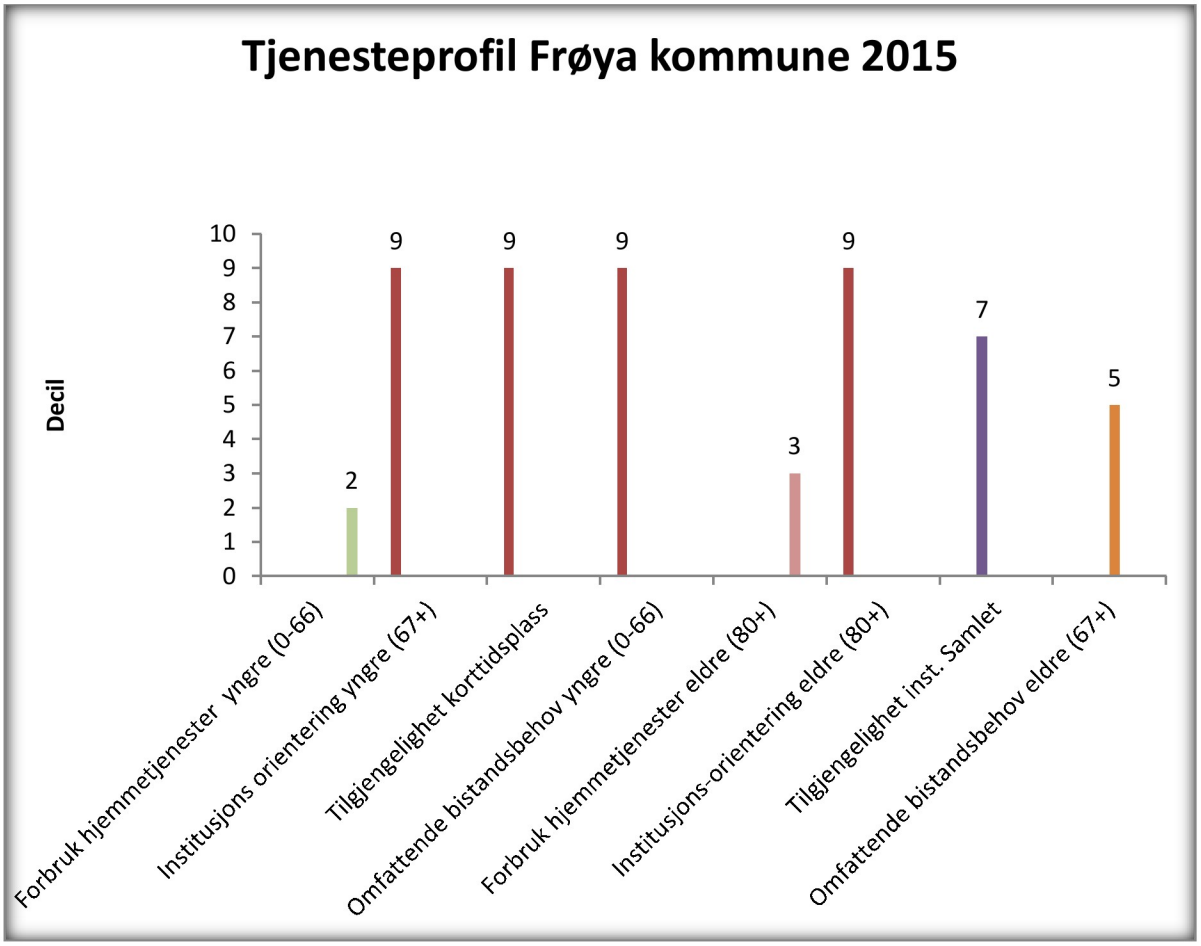

Figur 4. Tjenesteprofil 2015

Med tjenesteprofil viser RO hvordan en kommune har innrettet sin omsorgstjeneste sammenlignet med øvrige norske kommuner. Figur 4 viser tjenesteprofilen for Frøya kommune for 2015. Denne er en indikasjon på at kommunen har et lavt forbruk av hjemmetjenester til yngre, gjelder aldersgruppen 0-66 år. Kommune er her blant den ti-delen av norske kommuner som har nest færrest mottakere i denne aldersgruppa hjemmetjenester, 2.desil. Dette gjelder delvis også for hjemmetjenester til de over 80 år, hvor Frøya plasseres i 3. desil. Når det gjelder grad av institusjonsorientering 67 år og eldre og 80 år og eldre, ligger kommunen i 9. desil. Det vil si høy grad av institusjonsorientering. Samtidig viser tjenesteprofilen at kommunen skårer høgt når det gjelder tilgjengelighet på korttidsplasser, 9. desil. Andel korttidsplasser er her vurdert som antall utskrivninger og ikke den prosentvise andelen som innrapporteres til Statistisk Sentralbyrå (SSB). For å sikre at utskrivningsklare pasienter får et godt kvalitativt tilbud nær hjemmet, er kapasiteten på korttidsplasser i kommunale sykehjem en kritisk faktor[12]. Samla sett ligger kommunen blant den ti-delen av norske kommuner som har nest høyeste tilgjengelighet til sykehjemsplass, desil 9. For personer med omfattende bistandsbehov 0-66 år er Frøya plassert i desil 9, mens kommunen i aldersgruppen 67 år og eldre er blant den ti-delen som ligger midt på, 5.desil.

Oppsummert: Tjenesteprofilen kan indikere at det ytes tjenester til mange personer med omfattende behov for bistand. Det er også god tilgjengelighet på korttidsplasser. Kommunen har høy tilgjengelighet institusjonsplasser og lavt forbruk av hjemmetjenester til eldre 80 år og over, 3. desil.

[12] Rapport IRIS -2014/382 – Samhandlingsreformens konsekvenser for det kommunale pleie- og omsorgstilbudet

Sammenholder RO dette med nyere forskning innen pleie- og omsorgstjenestene[13] viser at det er store variasjoner i innretning og profil på kommunale pleie- og omsorgstjenester. Som eksempel på mangfoldet nevner Brevik og Nygård at i noen kommuner bor mer enn 25 % av gruppen 80 år og over på sykehjem med en gjennomsnittlig botid (liggetid) på sykehjemmet på over 3 år. På Frøya var andelen som var beboere på sykehjemmet 18,6 % i 2016, mens den var 19,5 % i 2015. Til sammenligning var gjennomsnittet i tilhørende Kostra-gruppe 03 14,8 %, fylket 15,7 % snittet for landet uten Oslo 13,0 % i 2016. Det betyr at kommunen allerede går i riktig retning når vi sammenholder dette med de vedtak som nå er gjort.

Andre kommuner har få sykehjemsplasser for langtidsopphold, de sykehjemsplassene kommunen rår over, brukes for det mest til ulike korttidsopphold. Det kan være avlastning, utredning, behandling og rehabilitering mm.. Ofte med en gjennomsnittlig botid på bare noen uker. Frøya kommune hadde i 2016 en dekningsgrad for institusjonsplasser i prosent av antall innbyggere 80 år og eldre på 22,1 %. For tilhørende Kostragruppe var dekningsgraden 19,9 %, fylket 19,6 % og lander uten Oslo 18,0 %. Hadde Helsehuset stått ferdig med sine 28 plasser i dag, ville dekningsgraden vært ca. 10,9 %. **RO mener dette er en fremtidsrettet måte å møte framtidige behov på. Men, og det må ikke undervurderes, dette forutsetter at ledere og medarbeidere tilegner seg nødvendig kompetanse jfr. omsorgstrappa og at denne nyttes i et helhetsperspektiv.**

I noen grad kjenner vi også kostnadsdriverne innen omsorgssektoren. Hagen med flere (2011) finner i tillegg til kommunale inntekter og alderssammensetning at følgende faktorer bidrar til å forklare variasjoner i ressursbruk: standardiserte dødelighetsrater, andel enslige, andel med lav utdanning, andel sosialhjelpsmottakere, antall psykisk utviklingshemmede, folketall, befolkningstetthet og reisetid internt i kommunen.

Meld. St. 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg slår fast følgende:

> *«Hjemmetjenesteorientering framstår derfor som mer effektivt i den forstand at flere får et tilbud til mindre bruk av ressurser, og uten at det kan dokumenteres at tilbudet blir dårligere.»* (Borge og Haraldsvik 2005)

Også Sørheim og Paulsen (2012) finner at kommuner som i størst grad har omsorgstjenestenes brukere på institusjon, bruker mest ressurser per innbygger. Hjelmbrekke med flere (2011)[14] finner at kommuner med ansatte hvor andelen med relevant høgskole-utdanning er stor, driver mer kostnadseffektivt enn kommuner hvor andelen med relevant utdanning er mindre. Hjelmbrekke finner også at ved å spesialisere heldøgns omsorg enten i institusjon eller i omsorgsboliger med heldøgns bemanning, har norske kommuner et estimert og uutnyttet kostnadsreduserende potensial gjennom stordriftsfordeler.

[13] Nygård, L. & Brevik, I. (2013). «Mønstre og mangel på mønster i innretningen av de kommunale omsorgstjenestene». NIBR-notat 2013:104. Norsk institutt for by- og regionforskning.

[14] Hjelmbrekke, S., Løyland, K., Møller, G,. og Vardheim, I. (2011): Kostnader og kvalitet i pleie og omsorgssektoren. Telemarksforskning. Rapport nr. 280.

3.4 Sykehjemsanalysen

Sykeheim År talla er henta fra Antall plasser	Frøya Sykehjem 2016 57	L2 2013 63	Y6 2015 58	Y8 2015 42	Y3 2015 41	Q1 2014 57	AA1 2015 53	T1 2015 32	Gjennom-snitt
Samla sykefravær (i %)	10,0	11,8	9,9	10,9	5,0	9,0	8,1	11,7	9,6
Brutto lønnsutgifter pr. plass pr. år brukerretta	710 797	644 232	814 306	681 386	695 669	661 505	575 755	572 525	669 522
Kostnader mat pr. plass pr. år	71 564	54 086	26 855	26 598	26 598	53 073	93 198	69 360	52 666
Vask av tøy pr. plass pr. år	19 108	47 090	10 209	10 209	10 229	14 303	12 830	23 512	18 436
Medisinsk forbruksmateriell pr. plass pr. år	16 515	21 457	26 284	11 274	16 424	17 798	20 396	26 756	19 613
Andre driftsutgifter pr. plass pr. år	89 273	45 199	27 490	19 345	35 317	24 804	24 340	24 472	36 280
Direkte brukerretta innsats i % av totalen	78,35	79,33	89,96	91,00	88,71	85,74	79,25	79,89	84,0
Overtid pr. plass pr. år	13 630	4 763	9 663	10 721	3 565	6 453	6 547	16 918	9 033
Variabel lønn i % av totalen	24,95	14,28	26,54	27,53	27,73	28,93	32,00	25,03	25,9
Antall administrative årsverk ledelse (styrer, avdelingsleder)	4,0	5,0	-	-	-	2,6	2,8	2,2	3,3

Tabell 3. Sykehjemsanalyse: Kilde: kommunenes egne tall

Kommentar: Sykehjemsanalysen er beregnet ut fra regnskapstall 2016. RO har her gjennomført analysen ut fra det opprinnelige antall plasser ved Frøya sykehjem.

Sykefravær
Gjennomsnittlig sykefravær ved sykehjemmet på Frøya var 10,0 %. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene i denne sammenligningen var 9,6 %. Kommunen opplyser at sykefraværet fordeler seg på 3,4 % korttidsfravær og 6,6 % langtidsfravær.

Ser vi på endelig KOSTRA-tall per 15.6.17 viser denne at andelen legemeldte fravær grunnet sykdom av totalt antall kommunale årsverk i brukerretta tjenester var 6,5 %. Dette er lavere enn gjennomsnittet i tilhørende KOSTRA-gruppe (03) hvor fraværet var 8,4 %. RO har sammenlignet Frøya sykehjem med sykehjemmene i tabellen. Alle har en høyere andel legemeldte sykefravær.

Brutto lønnsutgifter per plass per år brukerrettet
Det er en variasjon mellom sykehjemmene i sammenligningen når det gjelder brutto lønnsutgifter per institusjonsplass. Brutto lønnsutgifter per plass per år var på Frøya kr. 710 797,-. Oversikten viser at kun ett sykehjem ligger over (Y6). Gjennomsnittet for alle sykehjemmene var kr. 669 522,-.

Kostnader mat per plass per år
Kostnader til mat regnet per plass varierer mye fra sykehjem til sykehjem. Kostnaden ved Frøya sykehjem var kr. 71 564,-. Det vil si at Frøya sykehjem ligger i det øver sjiktet. Kun sykehjem AA1 hadde en høyere kostnad med kr. 93 198,-. Gjennomsnittskostnaden var kr. 52 666,-. RO gjør oppmerksom på at dette er totale utgifter (lønn og driftsutgifter). Frøya sykehjem har bokført kr. 833 133,- i inntekt. Dvs. at netto kostnad var kr. 56 947,-.

Vask av tøy per plass per år
Frøya sykehjem hadde en kostnad på vask av tøy på kr. 19 108,-. Gjennomsnittet i denne sammenligningen var kr. 18 436,-.

Medisinsk forbruksmateriell og andre driftsutgifter
Det er variasjon i kostnader til medisinsk forbruksmateriell mellom de sykehjem vi har sammenlignet Frøya sykehjem med. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene lå på kr. 19 613,-. Ved Frøya sykehjem var kostanden kr. 16 515,-. Kun sykehjem Y8 og Y3 hadde lavere utgifter.

Andre driftsutgifter[15] per plass per år
Det er noe variasjon i kostnadene til andre driftsutgifter mellom sykehjemmene i utvalget. Frøya sykehjem hadde de høyeste kostnadene. Gjennomsnitt for alle sykehjemmene lå på kr. 36 280,-. Ved Frøya sykehjem var kostnaden kr. 89 273,-.

Direkte brukerrettet innsats i prosent av totalen
Brukerrettet innsats kan sies å være virksomhetens primære funksjon, mens øvrige funksjoner (tøy, forbruksmateriell osv.) kan anses mer som sekundære funksjoner. Ut fra denne synsvinkelen anses det som et mål at størst mulig andel av samlede driftsutgifter er innenfor brukerrettet innsats. Ingen av de sykehjemmene i denne sammenligningen lå under Frøya sykehjem når vi beregner brukerrettet innsats i prosent av samlede driftsutgifter. Ut fra dette sammenligningsgrunnlaget befinner Frøya sykehjem seg i nedre sjikt. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene lå på 84,0 %. Og på Frøya 78,35 %.

Overtid i kroner per plass per år
Ut fra sammenligningsgrunnlaget kan det se ut som at Frøya sykehjem er det sykehjemmet som brukte nest mest, kun sykehjem T1 brukte mer. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene var kr. 9 033,- Og på Frøya kr. 13 630,-.

Variabel lønn i prosent av totalen.
Frøya sykehjem hadde en variabel lønnskostnad i prosent av totalen som lå litt under gjennomsnittet i sammenligningen som var 25,9 % og på Frøya 24,95 %.

Antall administrative årsverk ledelse
Databasen gir også tall for lederressurs ved sykehjemmene. I tabellen framkommer dette som absolutte tall og må derfor sees i sammenheng med størrelse på sykehjemmet for å kunne gi noen mening. Størrelsen på sykehjemmene i denne tabellen framgår av antallet pasienter eller plasser. Ut fra dette kan en mulig sammenligning bli antall plasser per leder. Lavest «ledertetthet» er ut fra en slik sammenstilling har sykehjem T1. Gjennomsnittet i denne sammenligningen lå på 3,3 og på Frøya 4,0.

Oppsummert: Tallene baserer seg på de opplysningen RO har fått fra de respektive kommunene/sykehjemmene som det har er sammenlignet med. RO har ikke kvalitetssikret tallene, dette er noe kommunene selv har stått for.

Nå er det slik at Frøya kommune har vedtatt å endre utformingen av tjenestene ved bygging av Helsehus og bofellesskap. RO mener det er viktig å gjennomgå utgiftsnivå ved dagens sykehjemsdrift for å se om det er noe som kan forbedres når Helsehuset og bofelleskapene skal planlegges og etterhvert driftes. Forhold som:

- Årsaker til sykefravær. Hva skal til for å øke nærværet?
- Høyt forbruk av andre driftsutgifter, hvorfor? Hva kan gjøres?
- Høyere overtidskostnader, hvorfor? Hva kan vi gjøre?
- Direkte brukerretta innsats i prosent av totalen. Hvorfor? Hva kan gjøres for å øke denne?

[15] Det som inngår i "andre driftsutgifter" er bl.a. IT og telefoni, møbler, tekniske hjelpemidler/senger, laboratorieutgifter/farmasøytisk tilsyn, porto og kontorrekvisita, løsøre, til leders disposisjon, skyssutgifter, lønnsutgifter til husøkonom, lønnsutgifter til merkantilt personell (sekretær, resepsjonsmedarbeider o.l.) og kommunale utgifter.

3.5 Tidsbruk i hjemmetjenesten

RO fikk i mars 2017 en oversikt over antall årsverk i hjemmetjenesten og antall vedtakstimer hjemmesykepleie, praktisk bistand og til BPA (brukerstyrt personlig assisten). Timetallet, fordelingen er gjengitt i tabellen under.

Når bemanningsbehov for hjemmebaserte tjenester skal beregnes, må en først definere hva som er å betrakte som hjemmetjenester. Hjemmetjenester er i prinsippet alle omsorgstjenester som ikke gis i institusjon, herunder de tjenester som gis til de som har behov for heldøgns omsorg.

Når bemanningsbehovet vurderes, bør dette knyttes opp mot de vedtakene som fattes og hvor mange timer som trengs for å utføre de oppgavene vedtaket omfatter. Bemanningsbehovet bør beregnes ut fra omsorgsbehov og det må tas hensyn til direkte tid, ansikt til ansikt tid, og indirekte tid som kjøring, rapportering, medisinhåndtering, møter utenfor hjemmet, utrykning trygghetsalarm mm.

Hva er rett tidsbruk når vi vurderer forholdet direkte/indirekte tid i hjemmetjenesten? Det fins ingen vedtatt norm eller nasjonal standard på dette forholdet. Målinger som er gjennomført i enkelte kommuner og rapporter som beskriver forholdet kan gi en pekepinn om erfaringstall. Vi kan anslå at et grovt gjennomsnitt kan være ca. 1,4 arbeidstime per vedtakstime hjemmesykepleie og ca. 1,25 arbeidstime på praktisk bistand, hjemmehjelp/opplæring. Det må imidlertid presiseres at dette ikke kan anses som en landsdekkende norm. Årsaken til forskjellen mellom hjemmesykepleie og praktisk bistand ligger i mer tid til rapportering, medisinhåndtering, møter vedrørende bruker mv. Et annet forhold som direkte berører Frøya, er gjennomsnittlig reiseavstand inn til kommunesentret (se figur 4).

Ut fra denne logikken kan et estimat på gjennomsnittlig direkte brukertid hjemmesykepleie være 60 prosent og 75 prosent for praktisk bistand. Når det gjelder BPA skal vedtakstimetallet dekke alle behov jfr. vedtaket. Dette betyr 1/1. Sagt på en annen måte innebærer dette at for hver time til disposisjon kan en forvente at henholdsvis 60 prosent og 75 prosent av tiden benyttes i direkte tid til bruker i henhold til vedtak. Resterende arbeidstid er i denne sammenheng indirekte brukertid.

Det er oppgitt en stillingsressurs på 20,46 årsverk i hjemmesykepleien, 2,5 årsverk praktisk bistand og 6,17 årsverk BPA. Vi regner at et årsverk er 35 t til disposisjon per uke i hjemmesykepleien og 37,5 t for praktisk bistand. RO har fått oppgitt 517,24 vedtakstimer for hjemmesykepleien og 53,96 vedtakstimer praktisk bistand.

Dette gir oss følgende tabell:

	Timer til disp. pr uke	**Vedtakstimer pr uke**	**Timer til disp. per vedtakstime**	**Direkte brukertid[16]**
Hjemmesykepleien	726,33	517,24	1,40	71,21 prosent
Praktisk bistand	88,75	53,96	1,64	60,80 prosent
BPA	219,03	137,83	1,59	62,92prosent

Tabell 4. Direkte brukertid i hjemmetjenesten. Kilde: Hjemmetjenesten per mars 2017

[16] Direkte brukertid er vedtakstimer i prosent av disponible timer

Med utgangspunkt i det som står over tabellen, viser oversikten at personalressurs og vedtakstimer samsvarer bra når det gjelder hjemmesykepleien. Når det gjelder prosentandel for praktisk bistand bør den gjennomgås. Tar vi utgangspunkt i antatt norm på henholdsvis 60 og 75 prosent for hjemmesykepleien og praktisk bistand, er det klare indikasjoner på at effektiviteten i hjemmesykepleien er god. Når det gjelder praktisk bistand er det indikasjoner på mulig forbedringer. Det samme gjelder innen BPA. En effektivisering av indirekte brukertid kan eventuelt bidra til å møte framtidig økt behov for hjemmetjenester, forebyggende arbeid, redusere press på sykehjemsplasser eller til kompetanseutvikling og annet utviklingsarbeid.

Et annet forhold som RO anbefaler kommunen å se nærmere på, er sammenhengen mellom timefordelingen i tabellen over og diagram 5- timefordeling innen hjemmetjenesten. Likeså viser innrapporterte tall til SSB at brukerbetaling praktisk bistand i prosent av brutto driftsutgifter er lavere på Frøya (1 %) enn tilhørende kostragruppe (1,5 %), fylkessnittet (1,5 %) og landet uten Oslo (1,2%).

3.6 KOSTRA

Tallene som det her henviser til er hentet fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) per 15.6.2017 og er endelige tallene for 2016.

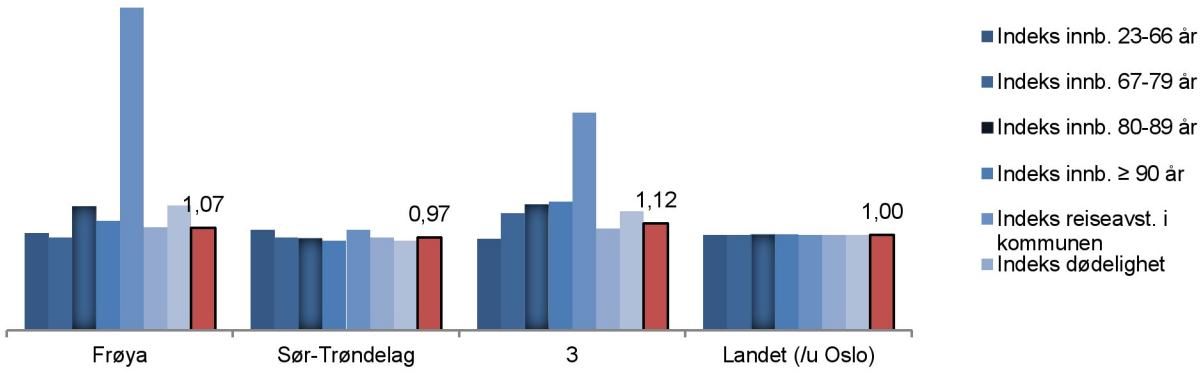

Figur 5. Utgiftsbehov PLO: Kilde: Grønt hefte 2017

	Indeks innb. 23-66 år	Indeks innb. 67-79 år	Indeks innb. 80-89 år	Indeks innb. ≥ 90 år	Indeks reiseavst. i kommune n	Indeks dødelighe t	Indeks PU over 16 år	**Beregnet utgiftsbeho v**
Frøya	1,02	0,97	1,29	1,14	3,38	1,08	1,30	1,07
Sør-Trøndelag	1,05	0,97	0,96	0,94	1,05	0,97	0,94	0,97
3	0,96	1,22	1,31	1,35	2,28	1,07	1,24	1,12
Landet (/u Oslo)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kilde: Grønt Hefte 2017								

Tabell 5. Utgiftsbehov PLO: Kilde: Grønt hefte 2017

Figur 5 og tabell 5 viser beregnet utgiftsbehovet for pleie- og omsorg. Utgiftsbehovet er vurdert til å ligge 7 % over landssnittet, men under snittet for KOSTRA-gruppe 03 som ligger 12 % over landssnittet. Spesielt er indeksen for reiseavstand stor. Indeksen ligger hele 238 % over landet uten Oslo.

Det betyr at en god del av den indirekte tiden i hjemmetjenesten går med til transport. Det er derfor viktig å finne fram til effektive reiseruter. Likeså se på mulighetene for å effektivisere tjenesten ved å ta i bruk teknologiske løsninger, større fokus på forebygging og hverdagsmestring. Da uten at dette går på bekostning av kvaliteten på tjenestene og trygghet for tjenestemottakere. En slik dreining vil være avgjørende når helsehuset står ferdig. Kommunen vil måtte påregne å yte flere omfattende tjenester til hjemmeboende. Enten i opprinnelig bolig eller i påtenkte bofellesskap.

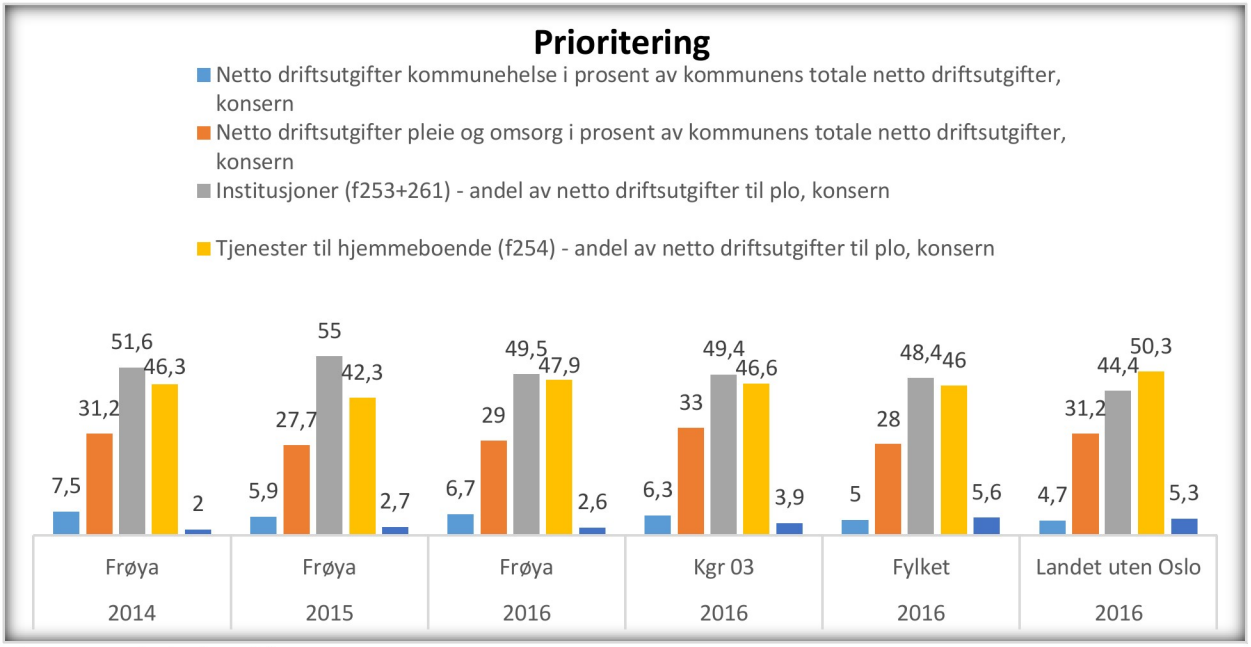

Diagram 3. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagram 3 viser hvor stor andel av kommunens totale netto driftsutgifter som benyttes til helse- og omsorgstjenestene og hvordan disse fordeles innen omsorgstjenestene. Samla så er helse- og omsorgs andel av samla netto driftsutgifter redusert med 3 % fra 2014 til 2016. Det har imidlertid vært en økning fra 2015 til 2016. Samla andel i 2016 var 35,7 %. Snittet for tilhørende kostragruppe og ligger over (39,3 %), mens snittet for fylke var lavere (33 %). Frøya kommune ligger så å si likt med snittet for landet uten Oslo (35,9 %).

Tross reduksjon fra 2015 viser tallene at institusjonsdriften fortsatt prioriteres høyt av samlet ressursbruk (49,5 %). Frøya ligger likt med tilhørende kostragruppe (49,4 %), men under fylkessnittet (48,4 %) og snittet for landet uten Oslo (44,4 %).

Andelen til tjenester for hjemmeboende økte med 5,6 prosent fra 2015 til 2016. Dette kan ha sammenheng med at andelen som mottok hjemmetjenester økte fra 2015 til 2016. Se diagram 5. Gjelder for aldersgruppene over 67 år. I 2016 prioriterte Frøya tjenestene til hjemmeboende høyere enn tilhørende kostragruppe og fylkessnittet, men under snittet for landet uten Oslo. Frøya ligger fortsatt lavt når det gjelder andelen som benyttes til aktivisering og støttetjenester.

RO mener dreiningen innen pleie- og omsorg fra 2015 til 2016, fra institusjons- til mer hjemmetjenesteorientering er i tråd med de vedtak kommunestyret nå har foretatt.

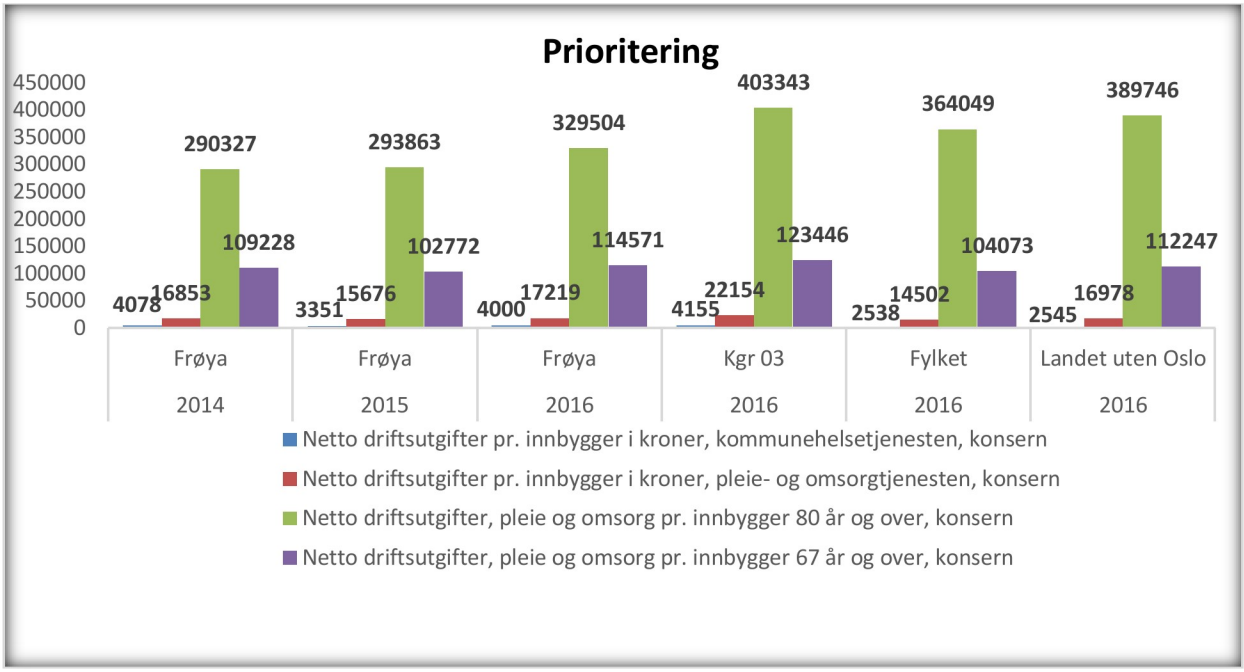

Diagram 4. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagram 4 viser netto driftsutgifter i kroner per innbygger. Ser vi på netto driftsutgifter per innbygger i kommunehelsetjenesten er det en økning fra 2015 til 2016, men for perioden 2014 til 2016 en liten reduksjon. I 2016 lå snittet for tilhørende kostragruppe over med 155 kroner per innbygger, mens snittet for fylket og landet uten Oslo lå under med henholdsvis kroner 1 462 og 1 455 per innbygger.

Aldersgruppa 67-79 år antas å øke med henholdsvis 27 % fram mot 2030 og 42 % fram mot 2040. RO er av den oppfatningen at Frøya kommune, for å unngå store framtidige utgiftsøkninger, må utarbeide en klar forebyggende strategi overfor denne aldersgruppa. Gjerne i samarbeid med lag og organisasjoner mv.

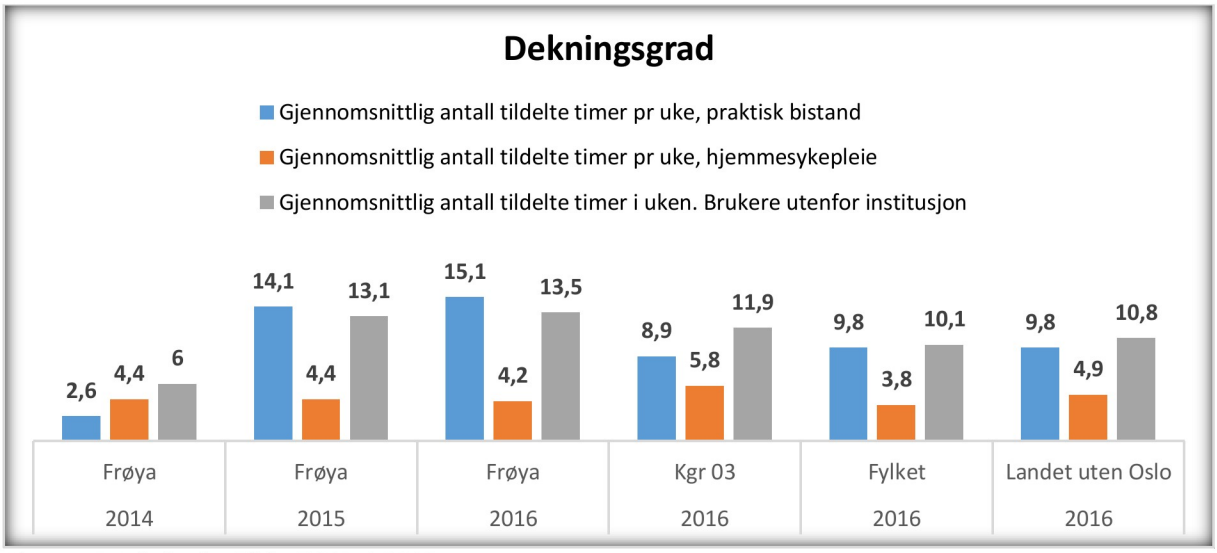

Diagram 5. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: I diagrammet sammenholder vi gjennomsnittlig timetall for praktisk bistand og hjemmesykepleie. Ser vi bort fra dekningsgraden i 2014 så viser diagrammet en økning i gjennomsnittlig timetall for praktisk bistand (fra 14,1 -15,1), mens hjemmesykepleie ble redusert noe (fra 4,4 til 4,2) fra 2015 til 2016. Når det gjelder snitt timer hjemmesykepleie per uke, ligger Frøya

over snittet for fylket, men under snittet for tilhørende kostragruppe og landet uten Oslo. Når det gjelder gjennomsnittlig timetall praktisk bistand per uke ligger Frøya vesentlig over de andre RO her har sammenlignet kommunen med. RO anbefaler at årsaken til en slik innretning klarstilles. Likeså om dette er forenlig med framtidig innretning? Framtid innretning forutsetter en klar dreining mot hjemmesykepleie. Da er det også viktig at fleksibiliteten innad i tjenestene er stor. Mange av tjenestemottakerne vil ha behov for personell med høy og spesialisert kompetanse.

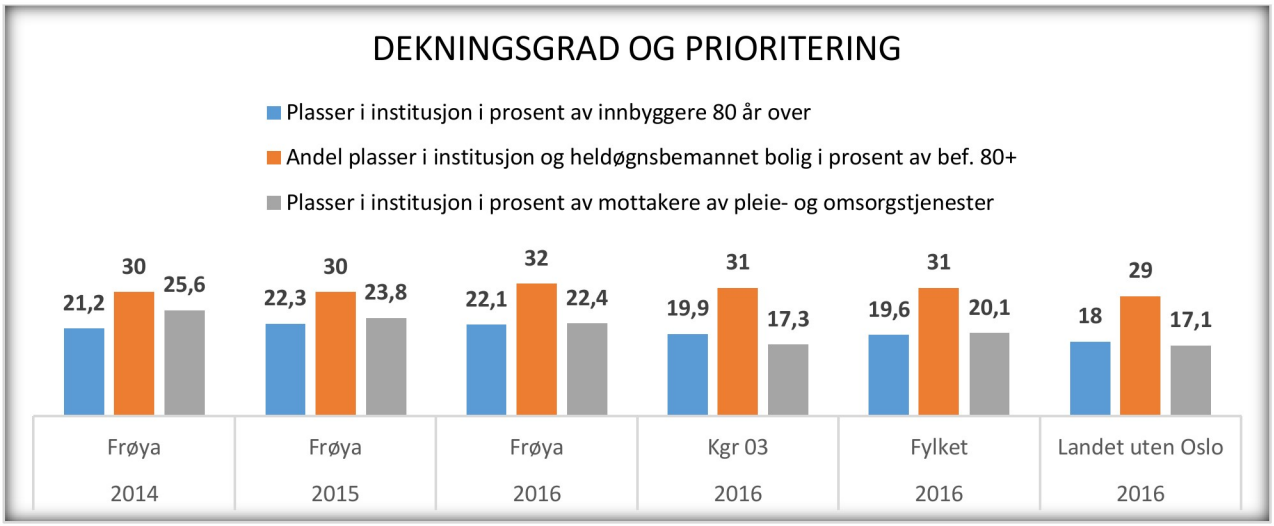

Diagram 6. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagrammet viser dekningsgrad og prioritering. Den viser at plasser i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester er redusert fra 2014 til 2015. Allikevel viser diagrammet at Frøya i 2016 hadde en større andel enn de det her er sammenlignet med. Når det gjelder plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og eldre ligger Frøya også over de det her er sammenlignet med. Det samme gjelder andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av befolkningen 80 år og eldre.

Dette stemmer også godt overens med kommunens tjenesteprofil. Se kapitel 3.3.

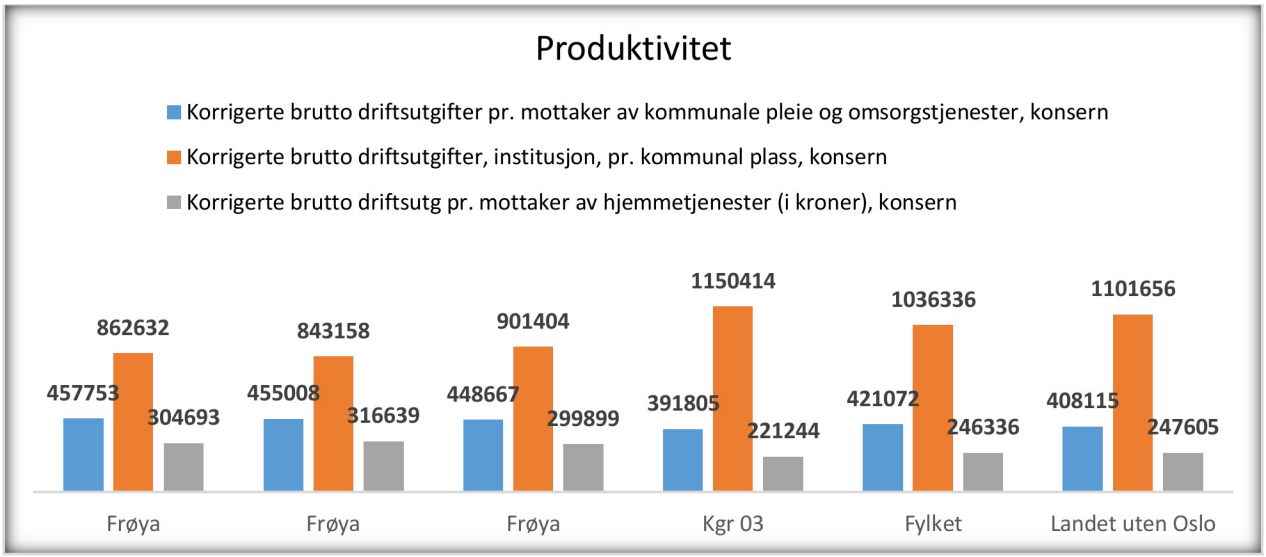

Diagram 7. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagram 7 over viser korrigerte brutto driftsutgifter[17] per mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester, per institusjonsplass og per mottaker av hjemmetjenester. Ser vi på korrigerte driftsutgifter per mottaker var driftsutgiften høyere i Frøya enn de det her er sammenlignet med. Det samme gjelder for driftsutgiften per mottaker av hjemmetjenester. Ser vi på driftsutgiftene per institusjonsplass lå de under.

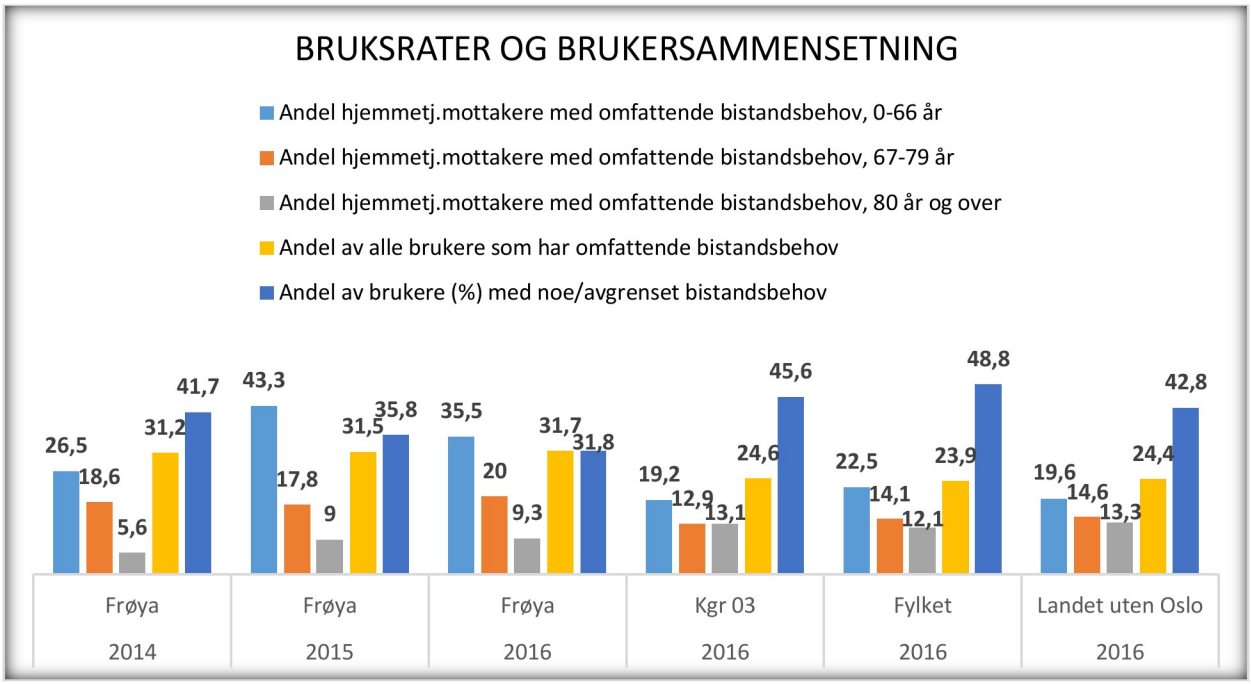

Diagram 8. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagrammet viser andel i prosent av mottakere av hjemmetjenester med omfattende bistandsbehov i ulike alderstrinn og samla for alle. Samla andel av alle brukere viser at Frøya hadde en langt større andel enn de det her er sammenlignet med. Det samme viser oversikten når det gjelder mottakere av hjemmetjenester 0-66 år. Selv om kommunens egen andelen er redusert fra 2015 til 2016. Ser vi på andelen mottakere i hjemmetjenesten i aldersgruppa 67-79 år lå den over de det her er sammenlignet med. Vi finner her en økning i kommunens egen andel fra 2015-2016. Sammenligner vi andelen mottakere i hjemmetjenesten med omfattende omsorgsbehov i aldersgruppen 80 år og over har det vært en liten økning fra 2014-2016. Sammenlignet med tilhørende kostragruppe, fylkessnittet og snittet for landet uten Oslo ligger Frøya vesentlig over. Ser vi på andel av brukere med noe eller avgrensete behov lå Frøya vesentlig under de andre det her er sammenlignet med.

[17] Korrigerte brutto driftsutgifter er driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Korrigerte brutto driftsutgifter viser enhetskostnaden ved kommunens egen tjenesteproduksjon og kan også være en produktivitetsindikator.

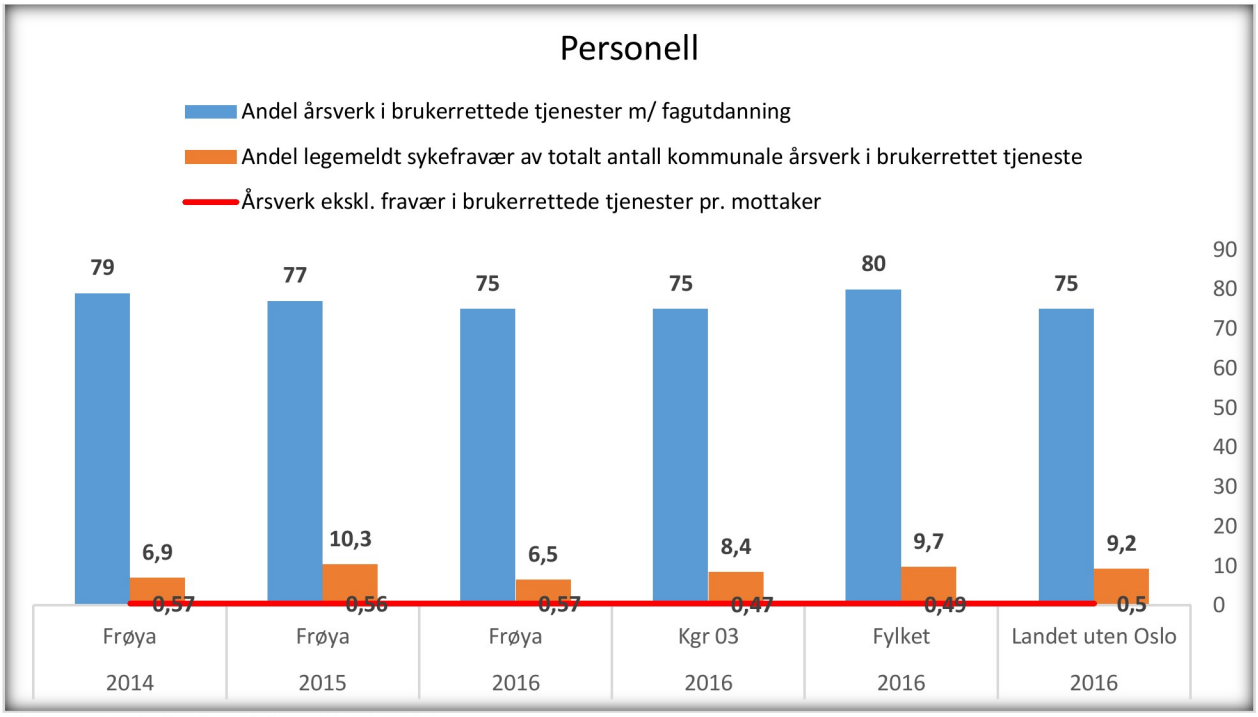

Diagram 9. Prioritering Kilde: KOSTRA 2016

Kommentar: Diagrammet viser andel årsverk med fagutdanning, andel legemeldte sykefravær av samla antall kommunale årsverk i brukerrettede tjenester. Videre viser diagrammet årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester per mottaker.
Når det gjelder årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning ligger under snittet for fylket og likt med de øvrige det her er sammenlignet med. Ser vi på andel legemeldte sykefravær av samla antall kommunale årsverk i brukerrettede tjenester var andelen lavere i Frøya i 2016 enn de andre det her er sammenlignet med.

Når det gjelder årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester per mottaker var den høyere i Frøya sammenlignet med de øvrige i denne sammenligningen.

4. «Morgendagens omsorg»

- Heldøgnsomsorgen.
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen.
- Rus og psykisk helsearbeid.
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering.
- Organisering, bemanning og kompetanse.

4.1 Heldøgnsomsorgen

Kommunestyret har i sak 195/16 vedtatt framtidig kapasitet når det gjelder heldøgns omsorg i bofellesskap (48 plasser) og institusjon/helsehus (28 plasser) (heretter benevnt som helsehus). Kommunestyret har i vedtaket gjort det klart at framtidig kapasitet på utbygging skal sikre at de som har behov for heldøgns omsorg får dette. Slik RO forstår dette, ligger det en erkjennelse av at planlegging av behov for framtidig heldøgns omsorg er forbundet med usikkerhet. Usikkerhet knyttet til endringer i rammevilkår og da først og fremst statlige og lokale føringer, i hvilken grad vedtak gjennomføres som planlagt, forventning hos dagens og framtidige innbyggere/tjenestemottakere, at framtidig personalkapasitet sikres gjennom høy grad av kompetansemobilisering[18] mv.. Noe som fordrer en organisasjon som greier å utnytte medarbeideres kompetanse på tvers når behov oppstår, uavhengig av organisatorisk innretning. Et eksempel på dette kan være sykepleiepool som kommunen er godt kjent med fra sykehjemmet.

Ut over at kommunestyret har vedtatt antall plasser med heldøgns omsorg, er det gjort vedtak om at hverdagsmestring skal inngå i det grunnleggende tankesettet for tjenesteyting innen helse- og omsorgsfeltet.

Grunnmuren i omsorgstrappa er slik RO ser det, baseres på prinsippet om forebygging og hverdagsmestring og bruk av velferdsteknologi. Et prinsipp som da gjelder for all tjenesteyting, uavhengig av hvem tjenestemottakeren er og sted denne utøves på. Samtidig gir omsorgstrappa føringer for hvordan ressursbruken innen tjenestene skal innrettes. Helsefremming og forebygging kommer før rehabilitering/habilitering og behandling/palliasjon. En slik innretning er helt i tråd med statlige signal, hva virker faglig og økonomisk og hva ser vi i dag er fremtidsretta.

Helsehuset skal sørge for at personer med behov for korttidsopphold, avlastning, rehabilitering, palliativ behandling, skjerming og heldøgns omsorg i institusjon har et faglig godt tilbud. Samtidig skal det bygges 48 omsorgsboliger som bofellesskap med heldøgns bemanning.

Frøya kommune har i dag en institusjonsdekning på 22,1 prosent[19]. Ser vi på antatt utvikling i aldersgruppen 80 år og eldre fram mot 2040 vil dekningsgraden med 28 plasser i 2020 være 11,3 prosent, i 2030 8,2 prosent og i 2040 5,8 prosent. Dagen sykehjem med 57 plasser skal erstattes av helsehus og bofellesskap med heldøgns tjenester og med samla kapasitet på 76 plasser/leiligheter. Det gir en dekningsgrad i 2020 på 30,9 %, i 2030 24 % og i 2040 17,8 %. I tillegg kommer andre boliger med heldøgns tjenester. Samla dekningsgrad for institusjon og bolig med heldøgns bemanning var i 2016 32 % av innbyggere 80 år og over. Som utgjør vel 82 plasser.

[18] Kompetansemobilisering reflekterer i hvilken grad en medarbeider opplever å få adekvate muligheter til å benytte sin egen kompetanse i sin nåværende jobb.

[19] Institusjonsdekningen regnes ut fra forholdet antall innbyggere 80 år og eldre og antall institusjonsplasser

Hvordan kommunen har organisert seg, er av mindre betydning når helhetlige tjenester sett fra tjenestemottakers ståsted skal sikres. RO vil derfor tilrå av dette tydeliggjøres i fase 3. Følgende sitat beskriver dette på en god måte; «*Samhandling krever en forflytning fra «mitt bord og ditt bord» til «vårt» bord og at ingen lukker døren bak seg*[20]. Etter RO sine vurderinger handler dette først og fremst om å sørge for at ledere og medarbeidere tenker og handler helhetlig, da med tjenestemottakeren i fokus.

Påstand: En tjenestemottaker er lite opptatt av hvor personalet kommer fra, men opptatt av at rett hjelp blir ytt til rett tid og på rett sted. RO er av den oppfatning at Frøya kommune bør tydeliggjøre dette. Utgangspunktet bør etter RO sine vurderinger bygge på prinsippet om «en dør» for all kontakt med kommunen når behov for tjenester skal vurderes og effektueres. Det kan finnes unntak, disse bør klargjøres og begrunnes. En sentralt ledd for å sikre dette blir Forvaltningskontoret og Koordinerende enhet. Disse bør sees på som et organisatorisk ledd. RO anbefaler at det utarbeides klare rutiner for samarbeid mellom den tjenesteytende delen av organisasjonen og Forvaltningskontoret / Koordinerende enhet. Dette gjelder også opp mot spesialisthelsetjenesten.

4.2 Frivilligheten og pårørendeomsorgen

Det er et vedtatt mål å videreføre sertifiseringen som Livsglede sykehjem, å ha et åpent sykehjem, gjelder også Helsehuset når det kommer i drift, samarbeid med frivillige og pårørende, samt opprette brukerombud. Tiltakene som her er foreslått er fremtidsretta. RO anbefaler kommunen, i så stor grad som mulig, å samkjøre det videre arbeidet der en ser at tematikken hører sammen.

Det anbefales at stillingen som Livsgledekoordinator blir en fast stilling. Her vil samarbeidet med leder for frivilligheten være viktig. Samarbeid med frivillige og pårørende er og vil bli viktig framover. Forslag om blant annet å inngå en partnerskapsavtale med lag og organisasjoner, representert ved Frøya Frivilligsentral, er et godt forslag.

Opprettelse av brukerombud synes å være framtidsretta og er mere dekkende enn et Eldreombud, all den tid helse- og omsorgstjenesten dekker alle aldersgrupper. Det er viktig at funksjonen er nøytral og at det etableres faste møtepunkt for gjensidig informasjon og ved planlegging og evaluering av eventuelle brukerundersøkelser mv.

4.3 Rus og psykisk helsearbeid

RO oppfatter at de tilrådningen som her er kommet fram, stemmer godt overens med det å sikre personer med psykisk lidelse/plager og eller rusproblematikk de samme rettigheter og plikter som øvrige innbyggere.
Arbeidsgruppa har vist ved modeller hvordan de ser for seg et helhetlig pasientløp i eget hjem, og oppgaver og roller til de forskjellige aktørene som skal gjøre det mulig for den enkelte å leve livet sitt.

[20] Fra delprosjekt 4 – rus og psykisk helsearbeid

De skissene som arbeidsgruppen har utarbeidet er illustrerende og tydeliggjør hva som henger sammen med hva. RO tilrår at kommunen utarbeider et sett med retningslinjer /modeller som er uavhengig av hvilken del av organisasjonen som yter hva, men med utgangspunkt i enkeltes behov for helhetlige og sammenhengende tjenester. Som arbeidsgruppen påpeker vil Forvaltningskontoret og Koordinerende enhet spille en helt sentral rolle i å sikre dette. «En dør inn» betyr «En dør inn».

Innen spesialisthelsetjenesten og spesielt innen somatikken er det arbeidet med såkalte pakkeforløp. Helsedirektoratet har også som mål å utarbeide dette for psykisk helse og rus. RO tar ikke stilling til begrepet, men mener at tenkingen som ligger bak pakkeforløp som redskap, kan bidra til å sikre gode, effektive og helhetlige tjenesteløp for personer med sammensatte behov, og er i tråd med arbeidsgruppas målsetning.

I tabell 2 har RO gjengitt noen funn fra Ungdata- undersøkelsen som ble gjennomført i 2015 blant elever på ungdomstrinnet og i Videregående skole. Når 1 av 5 oppgir at de er plaget av ensomhet, 1 av 6 at de har depressivt stemningsleie. Dette gjelder også for de som oppgir at de har helseplager. RO er ikke kjent med hvordan data fra denne undersøkelsen blir fulgt opp, men her er det viktig informasjon som kan nyttes i et forebyggendeperspektiv.

4.4 Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering

Frøya kommune har satt seg som mål at hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi skal være grunnleggende i måten tjenestene innrettes og ytes på. Dette gjelder innenfor hele helse- og omsorgsfeltet. Slik RO forstår begrepet helse- og omsorg inngår også tjenesteområde Bo, - aktivitet og miljøtjenesten (BAM) i dette. Det må tydeliggjøres for alle, at begrepet «Morgendagens omsorg» ikke bare er for pleie- og omsorg. Her dreier det seg om morgendagens tjenester.

Det kommer ikke tydelig fram, men RO regner med at det videre arbeidet med velferdsteknologi også inkluderer det å tenke og handle innovativt. Det å ta i bruk teknologiske løsninger vil føre til endring i måten vi arbeider samhandler, bruker kompetanse og tid på osv. osv.

Innledningsvis uttales følgende; *«å endre tankesettet til både ansatte, brukere, pårørende og andre vil kreve et stort å målrettet arbeid over lang tid. Man må forvente at det vil ta år å snu tankesett og arbeidsmetoder, men det er en nødvendighet for fremtiden at dette arbeidet starter nå».* Og videre; *«Virksomhetsledere og avdelingsledere må først omstilles, og de må være motiverte for å være pådrivere i dette arbeidet».* Arbeidsgruppa er her inne på noe helt vesentlig. RO vil anbefale at rådmannen avklarer hva som skal til for å sikre at ledere blir de som utgjør pådriverne. RO er kjent med at kommunen skal satse på felles lederutdanning, dette bør etter RO sine vurderinger være obligatorisk. Tiltaket støttes.

RO støtter tanken om at det opprettes et hverdagsmestringsteam etter en spesialisert modell og at teamet er tilgjengelig for alle. Samhandlingen og ansvarsavklarering i forhold til Forvaltningskontoret blir viktig. At de som inngår i hverdagsmestringsteamet har helsefaglig utdanning på minimum fagskole, synes fornuftig. Ut over dette må de som inngår i teamet være skolert innen kommunikasjon og motivasjonsteori. For eksempel innen metoden motiverende intervju (MI) eller tilsvarende.

Det anbefales at det opprettes en faggruppe for velferdsteknologiske løsninger. Faggruppen blir å betrakte som en ressursgruppe på system- og individnivå. RO mener dette er en riktig tilnærming. På individnivå er det viktig med et tett samarbeid med Forvaltningskontoret og utøvende tjenesteområder.

4.5 Organisering, bemanning og kompetanse

Dagens organisering kan fra yttersiden oppleves noe fragmentert. Ledere gir tilbakemelding om at de har hatt liten tid til å diskutere strategiske ting. Et annen forhold som RO ble gjort kjent med under samtalene, var at det ble stilt spørsmål om hvorvidt Morgendagens omsorg gjaldt andre enn dagens pleie og omsorg. RO har forstått det slik at dette nå er klart for ledere, tillitsvalgte og verneombud, men er usikker på i hvilken grad dette er like klart for alle medarbeidere som i dag ikke er en del av pleie og omsorg. Viktig at dette følges opp i forbindelse med omstillingsprosessen / nyrekruttering jfr. K-sak 66/17. Denne prosessen gir kommunen en fin anledning til å sørge for et breiest mulig eierskap til Morgendagens omsorg. Noe som vil være av stor betydning for å lykkes på kort og lang sikt. Spesielt vil den første tiden være av stor betydning. Her skal medarbeidere og ledere arbeide seg sammen. Et arbeid som bør starte så tidlig som mulig. Det er ikke nødvendig å vente til bofellesskapene og helsehuset står ferdig og skal tas i bruk.

Kommunen har gjennom sine vedtak om Morgendagens omsorg, bestemt at framtidige innretning og tjenesteløp skal ytes på en annerledes måte enn til nå. Dette vil etter RO sine vurderinger ha betydning for;

Lederskap

Flere studier har pekt på at lederskap og godt utviklet medarbeiderskap er de viktigste pådriverne for innovasjon. For å lykkes med innovasjon må lederskapet være tydelig. Ringholm m.fl. (2011) gjennomførte en undersøkelse av innovasjonsprosesser i syv norske kommuner. Her trekker de fram følgende kjennetegn; åpenhet for nye idéer, ledere som støtter opp under innovasjonsprosessene, risikovillighet og høy grad av tillit mellom kollegaer. Ledelse er avgjørende for å skape en innovasjonskultur i helse- og omsorgstjenesten. Ledere *skal* gå foran ved å lede an og vise vei. Noe som fordrer bevissthet om egen rolle. Derfor er lederskap forskjellig fra det å administrere og organisere virksomheten. Ledere skal sørge for at vedtatt mål for virksomheten gjennomføres. Dette skjer ved blant annet å skape motivasjon og entusiasme hos medarbeiderne. Ledere som er bevisst dette vil oppnå mindre motstand mot nye løsninger og endrede arbeidsrutiner. Resultatet blir høyere motivasjon hos ansatte og bedre tjenestekvalitet for den som mottar tjenesten.

For å lykkes med Morgendagens omsorg vil ledelse og den måten ledelse utøves på være av stor betydning. Ledere bør så langt som mulig ha hele stillinger. Hva betyr at det å inneha en lederstilling må komme tydelig fram, blant annet gjennom tilsettingsprosessen og f.eks. i delegasjonsreglementet. Da vil det også gå frem hvilken kompetanse ledere må ha for å beherske de praktiske sidene ved lederskapet. F.eks. innen personalarbeid, HMS, medarbeidersamtalen, den nødvendige samtalen, innen økonomi mv.

Videre må de som skal bekle lederstillingene ha eller skaffe seg nødvendig kompetanse innen organisasjonsutvikling. Som blant annet betyr endringsledelse. Hvordan støtter vi opp under drivkreftene i organisasjonen og hvordan håndterer vi eventuelle motkrefter? Hvordan sørger vi for et aktivt medarbeiderskap, for å reell samhandling, nødvendig teamarbeid og helhetlige tjenesteløp? Her er det to forhold som vil være av stor betydning. 1) nødvendig kompetanse hos ledere og medarbeidere, 2) sørge for at organisasjonen har metoder for å arbeide kontinuerlig med forbedring, f.eks. forbedringstavler/tavlemøter. Det må tydeliggjøres hva vi ønsker å oppnå, når er en endring en forbedring og hvilke endringer kan iverksettes for å skape forbedring? Alle iverksatte tiltak skal **planlegges, utføres, kontrolleres og korrigeres**.

Uansett hvilke styringsstruktur som velges, vil det være et lederansvar å sørge for at tjenestemottakere som har behov for helhetlige tjenesteløp får dette. Det betyr at samhandlingen mellom avdelingene og med forvaltningskontoret blir viktig.

At kommunen har en målsetning om å heve kompetansen for ledere, er meget positivt. En felles lederutdanning gir ledere felles kompetanse /kunnskap. Et slik tiltak kan vise seg å bli en av de viktigste faktorene for å lykkes med Morgendagens omsorg.

Som en del av innovativt lederskap er det viktig å ha en god informasjons- og kommunikasjonsstrategi, [21]for det videre løpet. Jevnlige nyhets-/informasjonsskriv kan komme til nytte.

Forvaltningspraksis

Omsorgstrappa gir føringer for framtidig innretning og dermed forvaltningspraksisen. Frøya kommune som myndighetsutøver skal sørge for at de som oppholder seg i kommunen får nødvendig helsehjelp. Samtidig er det viktig når framtidige behov skal sikres, at kommunen har en innretning som ivaretar behovet for bærekraftige tjenester. Figur 6 under illustrerer dette. I utgangspunktet bør alle henvendelser om bistand/tjenester kanaliseres hit. De som er tilknyttet forvaltningskontoret bør ha nødvendig fagkompetanse, samt ha oversikt over hvilke tilbud kommunen kan og må bidra.

[21] jfr. fase 2,

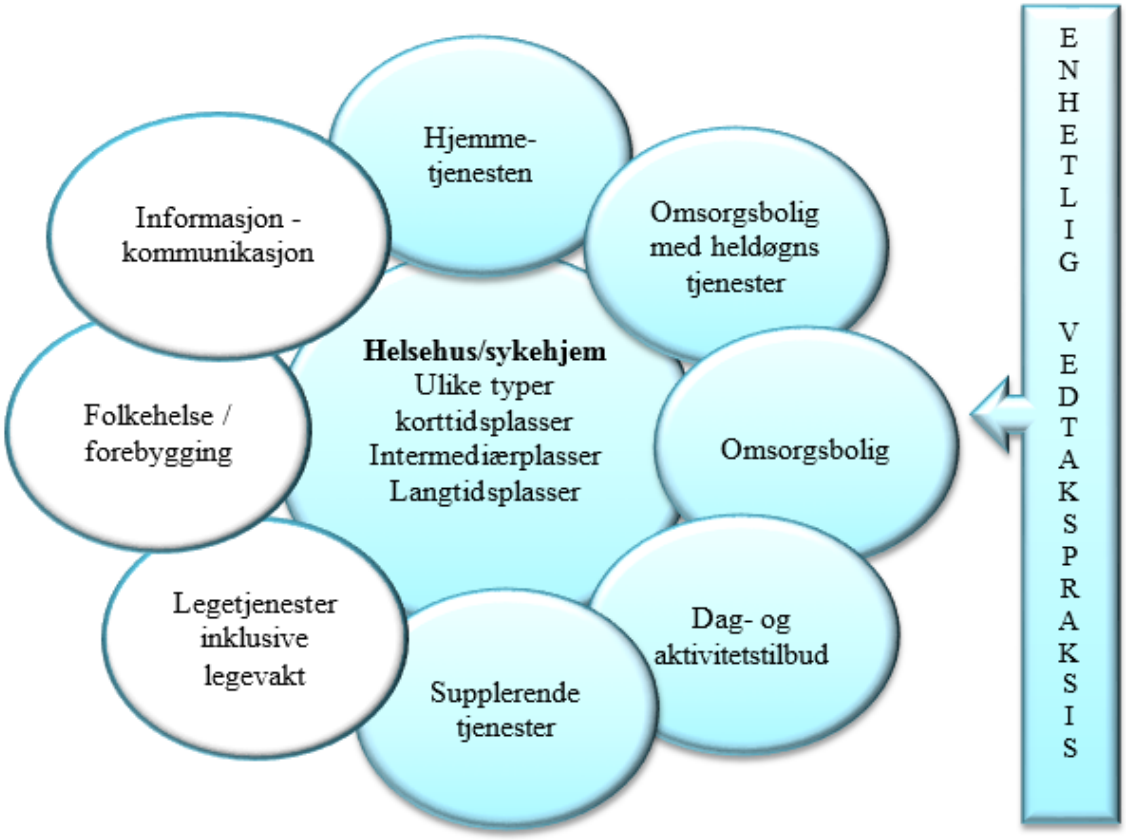

Figur 6 viser et helhetlig og sammenhengende tjenesteløp

Tverrfaglig samarbeid og helhetlig tjenesteløp bør sikres som en del av forvaltningskontorets arbeidsform. Tjenester som ytes uten at forvaltningskontoret har vært saksbehandler og hvor det er viktig å få samordnet med andre tjenester, må sikres på en annen måte. I prinsippet bør alle som mottar tjenester ha vedtak. Unntak fra dette må klargjøres.

Figur 6 viser helhetlig og sammenhengende tjenesteløp. For å sikre alle tjenestemottakere rett tjeneste med rett kompetanse må kommunen sikre behovet for tverrfaglig samhandling. Det vil si at organisasjonen evner å ha fokus på oppgavene som skal løses det vil si å være målorientert, og hvor medarbeidernes kompetanse nyttes på tvers, når det er behov for dette.

Kompetanse

Dagens og morgendagens tjenestemottaker er avhengig av at tjenesteyterne har nødvendige kompetanse. For Frøya kommune og de tjenesteområdene som inngår i Morgendagens omsorg, betyr dette kommunen har en organisasjon hvor kompetanse kan nyttes fleksibelt, det vil si at det er tjenestemottakerens behov som er det overordnede. Ikke den enkeltes organisasjonstilhørighet.

RO har fått oppgitt at det i løpet av de nærmeste 5 årene kan 20 medarbeidere slutte grunnet fylte 65 år og 46 medarbeidere innen 10 år[22]. Rapporten angir type stilling, men ikke stillingsstørrelse. Dette er muligens en av de største utfordringene kommunen står overfor når vi tenker 10-15 år fram i tid. RO anbefaler kommunen å skaffe seg oversikt over hvor mange som har søkt seg over i andre

[22] Rapport fra prosjektgruppe 5

stillinger de siste årene. Oversikt over frivillig turnover og bakgrunn er nyttig. Det bør etter RO sine vurderinger være likeså selvfølgelig å gjennomføre en sluttsamtale som et intervju.

Figur 1 og 2 gir et bilde over antatte utfordringer når det gjelder å skaffe til veie arbeidskraft innen tjenesteområdet. Frøya kommune skal både tilsette personell grunnet frivillig turnover[23] og personell som slutter for å gå over i pensjonistens rekker.

Tall fra SSB[24] viser at frivillig turnover for aldersgruppen under 35 å ligger på ca. 20 prosent, i aldersgruppen 35-49 år ca. 10 prosent. Noen slutter allerede innen 1 år. Her hevdes det at forklaringen kan være to-delt; feilansettelse eller at on-boarding prosessen har sviktet. Hva kan Frøya kommune som organisasjonen lære av dette?

Kommunestyret har i sak 65/17 vedtatt retningslinjer for heltidskultur i kommunen. RO går ikke inn på vedtaket, men vil vise til en rapport fra programmet «Sammen om en bedre kommune»[25] hvor det tas opp hvordan faktoren heltidskultur kan påvirke ressursutnyttelse og tjenestekvalitet:

«I et arbeidsgiversperspektiv gir deltidsstillinger muligheter for såkalt numerisk fleksibilitet. Det betyr at arbeidskraften tilpasser seg variasjoner i arbeidsbehovet og varierer arbeidstid og arbeidsmengde deretter. Ulempen er at små stillinger kan skape problemer med å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft. Arbeidsplasser som ikke kan tilby hele stillinger, svekker både bransjen og fagets omdømme blant fremtidige utdannings- og arbeidssøkere. De små stillingene stjeler også ressurser fra ledere og erfarne kollegaer som kunne ha vært brukt mer produktivt. For å unngå disse ulempene kan arbeidsgivere fremme den såkalte funksjonelle fleksibiliteten, eksempelvis ansatte som varierer arbeidsoppgaver og arbeidstid slik at jobbinnholdet varierer.»

I den senere tids debatt er også kvalitetsperspektivet i ferd med å stå fram som det kanskje viktigste argumentet for å utvikle nye arbeidstidsordninger i pleie- og omsorgssektoren. I Fafo-rapporten Heltid-deltid – en kunnskapsstatus (2013)[26], hevdes det at:

«Små stillinger bidrar til en fragmentert tjeneste og virker direkte negativt inn på tjenestekvaliteten når omfanget er stort. Mange av brukerne har behov for stabile tjenesteutøvere som de kjenner og som kjenner dem. En virksomhet som satser på heltidsstillinger har lettere for å trekke til seg kompetent arbeidskraft og holde på den. Den vil ha lettere for å utvikle gode fagmiljøer, og for å legge opp en tjeneste «med bruker i sentrum». Dermed sikres både kompetent arbeidskraft og en mer brukervennlig anvendelse av arbeidskraften.»

En mulig definisjon av begrepet heltidskultur blant turnusarbeidene er «andel ansatte som arbeider i turnus og har 100 prosent stilling. Det fins ingen norm for hva som er sterk eller svak heltidskultur men noen forskere har antydet eller foreslått at sterk heltidskultur er når over 80 prosent av de ansatte jobber heltid. RO har ingen oversikt over status hvis vi skulle legge denne normen til grunn for situasjonen på Frøya.

Å bygge heltidskultur handler om holdninger, forankring, organisering og endringskompetanse og det forutsetter politisk vilje, tydelig ledelse, engasjerte tillitsvalgte og ansatte som jobber i samme retning.

[23] Søker seg annet arbeid
[24] Ukjent årstall – artikkel hentet fra HR Norge – «*Rekruttering – kan vi forutse frivillig turnover»*
[25] KRD Saman om ein betre kommune, Deloppdrag 1 – Gjennomgang av kommunenes årsrapportering 2012, pulje 1, rapport 19. mars 2013.
[26] Leif E. Moland, Heltid-deltid – en kunnskapsstatus, Begrunnelser og tiltak for å redusere omfanget av deltid og organisere for heltidsansettelser. Fafo-rapport 2013:27.

Avslutningsvis vil vi vise en figur som ofte benyttes for å beskrive hvilke effekter som kan oppnås ved heltidskultur innen turnusarbeid (så vel som annet arbeid). Modellen er utviklet av FAFO, ved forsker Leif Moland.

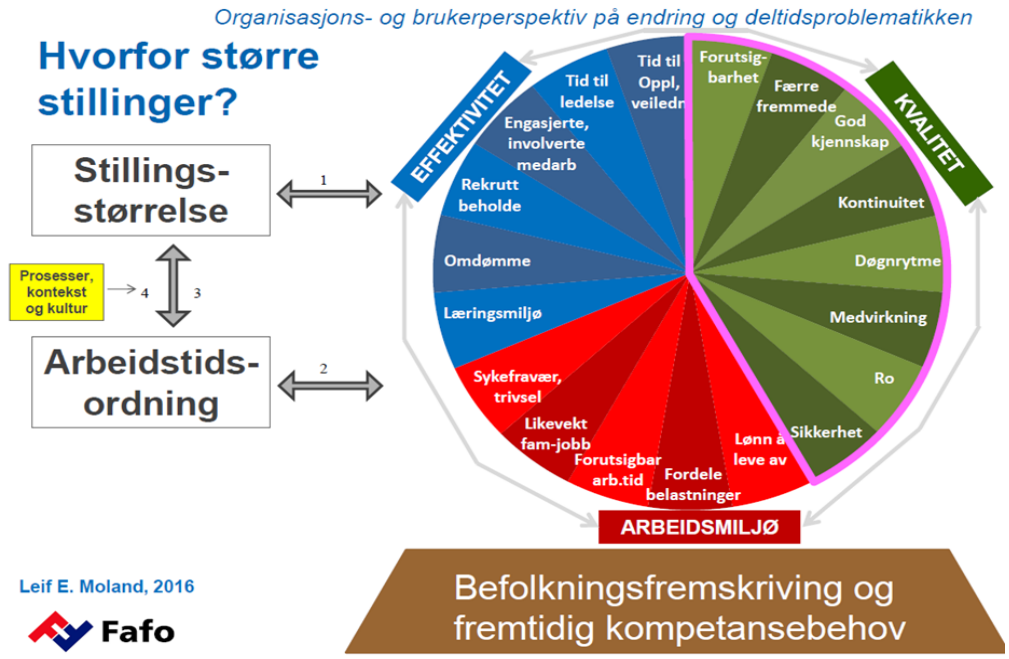

4.6 Økonomiske konsekvenser

RO er bedt om å vurdere eventuelle økonomiske konsekvenser av de foreslåtte tiltakene. Med økonomiske konsekvenser forstår RO at tiltaket fører til økte eller reduserte kostnader. Isolert sett kan flere av de foreslåtte tiltakene føre til økte kostnader, slik som opprettelse av stillinger, øke andel heltidsstillinger uten at det tas turnustekniske grep, kompetansehevende tiltak uten at disse gjennomføres som et strategisk tiltak osv. Samtidig, og det er fult mulig, kan tiltakene som er vedtatt i Morgendagens omsorg føre til reduserte kostnader, eller at det er mulig å møte fremtidige behov innenfor dagens økonomiske ramme. Da må kommunen lykkes med hverdagsmestring, bruk av teknologi, boliggjøringen, høy kompetansemobilisering, helhetlige tjenesteløp osv. Kanskje det viktigste et innovativt lederskap med innovative medarbeidere som arbeider for alltid å se om ting kan forbedres.

I 2016 kostet en institusjonsplass kr. 901 404,- [27]. En reduksjon fra 57 til 28 plasser ville isolert sett gitt en innsparing på vel 26 millioner kroner. Spørsmålet blir hva vil kostnaden for framtidige institusjonsplasser i helsehuset koste? Hva vil kostnaden med heldøgns bemanning i de nye bofellesskapene koste? Hva vil den økonomiske effekten av forebygging og hverdagsmestring bli?

[27] Korrigerte brutto driftsutgifter. Tall oppgitt i KOSTRA 2016

Etter å ha gjennomgått arbeidsgruppenes forslag og kommunestyrets vedtak i fase 2 og føringer for fase 3 er det lagt et solid grunnlag for «Morgendagens omsorg». Mange av de tiltakene som er foreslått fra arbeidsgruppene og som kommunestyret har tilsluttet seg gjennom sine vedtak, vil kunne bidra til en bedre ressursutnyttelse, både økonomisk og faglig. Videre vil det være mulig å spare tid og unngå /redusere framtidige kostnader. MEN, dette forutsetter at det som vedtas planlegges godt, gjennomføres, evalueres og korrigeres når dette er nødvendig.

5. Oppsummering og tilrådning

Frøya kommune som myndighetsutøver har vedtatt en utforming av «Morgendagens omsorgstjenester» som vil legge føringer for framtidig innretningen av tjenesteutøvelsen og organiseringen slik RO vurder det.

RO mener at de valg som hittil er gjort stemmer godt overens med sentrale føringer som; Melding til Stortinget nr. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen – Rett behandling – på rett stede – til rett tid. NOU 2011:11 – Innovasjon i omsorg. Melding til Stortinget nr. 29 (2012/2013) – Morgendagens omsorg, Melding til Stortinget nr. 26 – Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet og Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020.

Det har vært nedlagt en ikke ubetydelig innsats blant ledere, tillitsvalgte, verneombud, medarbeidere, politikkere m.fl. over lengre tid.

Frøya kommune har frem til i dag prioritert sykehjemsdrift framfor hjemmebaserte tjenester (se diagram 3). Dette kommer også fram i diagram 6; plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester.

Kommunestyret har vedtatt å erstatte dagens sykehjem (57 plasser) med å bygge et nytt helsehus (28 plasser) hvor stordelen av plassene skal dekke ulike typer korttidsbehov. Samtidig er det vedtatt å bygge omsorgsboliger som bofellesskap (48 boenheter) med heldøgns bemanning/tjenester. Kommunestyret har i tillegg tatt forslag til omsorgstrapp til orientering. Ei omsorgstrapp som illustrerer hvordan kommunen ønsker at tjenestene skal innrettes framover. Omsorgstrappa bygger på hverdagsmestring som ideologi for all tjenesteyting, uansett hvem du er, din alder og ditt funksjonsnivå.

Frøya kommune har foretatt et klart veivalg. Det som nå gjenstår, og det er helt avgjørende for i hvilken grad kommunen vil lykkes med «prosjektet» Morgendagens omsorg er etter RO sine vurderinger:

- ⇒ **Et tydelig og handlingskraftig helhetstenkende lederskap. RO tilrår at lederskapet samordnes på en slik måte at helhet og nødvendig utvikling sikres. Fra problemorientering til målorientering. Ta i bruk forbedringstavler sammen med medarbeiderne.**
- ⇒ **Tydeliggjøring av ideologi og konsekvenser for alle jfr. omsorgstrappa. Framtidig prioritering må gjenspeile dette, for eksempel gjennom økonomiplanen.**
- ⇒ **Det utarbeides klare målsetninger for alle med korttidsopphold i sykehjemmet.**
- ⇒ **At de som tildeles leilighet i de nye bofellesskapene i utgangspunktet skal greie mest mulig selv, hjelp til selvhjelp / hverdagsmestring. Klargjør dette før innflytting.**
- ⇒ **Arbeide videre med å «profesjonalisere» vedtakspraksisen, sikre god dialog mellom vedtaksmyndighet og tjenesteutøver.**

- ⇒ **Ta i bruk velferdsteknologi der dette er ønskelig og hensiktsmessig. Gjelder både i brukerøyemed og som redskap for tjenesteytere.**
- ⇒ **Et aktivt og innovativt medarbeiderskap som tenker helhetlig og ressurseffektivt – tenk kontinuerlig forbedring.**
- ⇒ **Gode utvelgelsesprosesser når nytt «mannskap» skal rekrutteres og en klar On-boaring strategi. Medarbeidere må bli faglig trygg i sine nye roller.**
- ⇒ **Lykkes med å få flere medarbeidere over på heltid.**
- ⇒ **Klar strategi for helhetlig tjenesteløp og høy grad av kompetansemobilisering[28].**
- ⇒ **Klar strategi for å dekke framtidig behov rekruttering og at medarbeidere blir i jobbene sine. I den forbindelse se på alle muligheter for å få flest mulig over i hele stillinger. Det betyr å bygge videre på kommunestyrevedtak 65/17.**
- ⇒ **Kommunikasjon mot innbyggere, brukere og samarbeidspartnere.**
- ⇒ **Gjennomføre brukerundersøkelser og nytte disse aktivt i forbedringsarbeidet.**
- ⇒ **Utarbeide indikatorer for måloppnåelse som vedtas politisk.**
- ⇒ **Politikkere som etterspør resultat av politiske vedtak.**

[28] At medarbeidere gis anledning til å nytte egen kompetanse uavhengig av organisasjonstilhørighe.

Arbeidsnotat 1

«Morgendagens omsorg»

Status og framtidig kostnadsbilde

Frøya kommune

RO – april 2017

RO
Værnesgata 17, 7503 Stjørdal
Sentralbord: 74 83 97 99

www.ro.no

Innholdsfortegnelse

Forord 3

1. Innledning 5

1.1 Bakgrunn og formål 6

1.2 Metodisk tilnærming 6

1.3 Bruk og tolkning av registerdata 6

1.4 Prosjektforløp 6

1.5 Dagens organisasjonskart 7

2. Bakgrunn 7

3. Hva påvirker utforming av framtidige tjenester 7

3.1 Demografiske forhold 7

3.2 Politiske forhold 8

4. Status – dagens helse- og omsorgstjenester i Frøya kommune 9

4.1 Demografisk utvikling 9

4.1.1 Befolkningssammensetning og bosettingsstruktur 9

4.1.2 Befolkningsframskriving 12

4.1.3 Aldersbæreevne 14

4.1.4 Familieomsorgskoffisient 14

4.2 KOSTRA 16

4.2.1 Tjenesteprofil 26

4.2.2 Sykehjemsanalyse 29

4.2.3 Andre forhold 31

5 Fra intervju, framtidige kostnader og ledelse 34

5.1 Innledning 34

5.2 Framskrivning av kostnader, behov for nødvendig omstilling 36

5.3 Ledelse 37

6. Oppsummering 39

Forord

Formål med prosjektet:

Klarstille «Morgendagens omsorg».

Hvordan helse og omsorgstjenestene på i Frøya kommune er organisert og graden av samhandling mellom de ulike tjenesteområdene vil ha stor betydning for graden av måloppnåelse.

Frøya kommune har engasjert Ressurssenter for omstilling i kommunene (RO) for å bistå kommunen i arbeidet med å klarstille prosjektet «Morgendagens omsorg». Hvor målet er å se på:

- Heldøgnsomsorgen.
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen.
- Rus og psykisk helsearbeid.
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering.
- Organisering, bemanning og kompetanse.

Arbeidet er faseinndelt. Første fase består i hovedsak å utarbeide dette notatet for å synliggjøre dagens drift sett framover. Her skal RO blant annet fokusere på:

a. utarbeide en tjenesteprofil
b. vurdere aldersbæreevne [1]og familieomsorgskoffisient[2]
c. direkte- indirekte tid i hjemmetjenesten
d. vurdere enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift
e. bruk av kompetanse og kompetansesammensetning
f. grad av samhandling innen og mellom tjenestested
g. behov for rekruttering

Andre fase vil ha fokus på kommunens egne prosjektrapporter. Her vil RO forsøke å belyse de faglige og økonomiske konsekvensene.

Slik RO ser det, er det de interne prioriteringene som gjøres i helse- og omsorgstjenestene som i stor grad avgjør om tjenestene framstår som ressurseffektive eller ikke. Dette beskrives ofte som *omsorgstrappa,* ut fra at tjenestemottakere (brukere og pasienter) helst skal få sitt tilbud på rett nivå i kommunens samlede tjenestetilbud. Jo *høyere i trappa* tilbudet er, jo mer ressurser krever det. Det betyr at dersom mange tjenestemottakere får et tilbud som ligger over det reelle behovet, vil kommunen bruke sine samlede ressurser på en måte som gjør at noen får et tilbud som ikke er godt nok fordi andre får "for mye". Eventuelt betyr det at kommunen samlet bruker mer ressurser enn nødvendig på helse- og omsorgstjenestene. Omsorgstrappa skal innrettes på en slik måte at økte

[1] Aldersbæreevne. Antall personer i yrkesaktiv alder (16-66 år) per antall eldre i gruppen 67 år og mer i dag og fram mot 2040.

[2] Familieomsorgskoeffisient. Antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over i dag og fram mot 2040

behov krever økte ressurser. Endres behov, for eksempel ved en bedring av den enkeltes situasjon, reduseres ressursene.

Framtidige utfordringer vil stille kommunen overfor mange valg. Frøya har tatt grep ved blant annet å arbeide fram konseptet «Morgendagens omsorg». Det er vedtak om å bygge et helsehus og bygge ut botilbud med heldøgns tjenester (HDO). Kommunen står overfor utfordringer når det gjelder å ha god tilgang på medarbeidere. I løpet av en 10-års periode kan så mange som 46 medarbeidere slutte grunnet oppnådd pensjoneringsalder. Og i 5 års perioden ca. 20 medarbeidere[3]. Det synes å være enighet om at de kvalitetsmessige kravene i tilknytning til tjenesteutøvelse vil fortsette å øke. Dette forutsetter personell med riktig kompetanse og at kommunen greier å og sikre at denne tilgjengelig for tjenestemottakerne.

RO oppfatter det dit hen at det er (stor) enighet i kommunen om at morgendagens omsorg kun skapes ved kontinuerlig forbedring av daglig drift og ikke ved å kopiere fortiden.

Spørsmålet som Frøya kommune skal arbeide videre med blir; *hvordan skal vi sikre tjenestemottakere et helhetlig tjenesteløp hvor hovedfokus er kvalitet, ansvarliggjøring og effektiv ressursutnyttelse. Det vil si; hvordan vil vi på Frøya kommune at «Morgendagens omsorgs» skal designes og driftes?*

[3] Rapport fra prosjektgruppe 5- organisering, bemanning og kompetanse, 12.1 2017

1. Innledning

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

Om kommunen
4.937 innbyggere (1.1.2017).
1.192 innbyggere med innvandrerbakgrunn tilsvarer 24,14 % av alle innbyggere
Øykommune med 5300 øyer, holmer og skjær

Per januar 2017

⇒ 29,13 årsverk innen hjemmetjenestene (hjemmesykepleie, praktisk bistand og BPA
⇒ 28,96 årsverk innen Familie, helse og rehabilitering (unntatt legetjenester, barnehager og voksenopplæring)
⇒ 42,53 årsverk innen BAM (Bo-. Aktivitet og miljøtjenestene)
⇒ 48,54 Frøys sykehjem sjekk denne
⇒ 149,16 årsverk totalt innen helse- og omsorgstjenesten

⇒ *Overordnet organisering av kommunenes tjenester*
⇒ Modell, to-nivåmodell med 16 virksomhetsområder
⇒ Tjenesteområdene er organisert med kommunalsjef, assisterende rådmann og økonomisjef.
⇒ Dagens organisasjonsmodell / ledelsesområdet ble endret xx.

Helse- og omsorgstjenestene er inndelt i 3 tjenesteenheter:

- Familie, helse, rehabilitering og barnevern
- Bo- aktivitet og miljøtjenesten
- Pleie og omsorg

⇒ I tillegg har kommunen inngått samarbeidsavtale(interkommunalt) med Hitra kommune. Dette gjelder for:

- Psykisk helsearbeid (avvikles innen 1.4.2017)
- Forvaltningskontor (avvikles innen 1.4.2017)
- Jordmortjenester

Figur 1: Om Frøya kommune. Kilde Frøya kommune

1.1 Bakgrunn og formål

Frøya kommunestyre vedtok den 26.2.2015 sak xx/15 å etablere prosjektet «Morgendagens omsorg», med fire arbeidsgrupper som har arbeidet med å definere mandater fram til 5. 5 2015.

Frøya kommune har som mål med denne gjennomgangen å klarstille ……. «Morgendagens omsorg».

1.2 Metodisk tilnærming

Notatet er basert på:

- Vurdere tjenesteprofil
- Vurdere aldersbæreevne og familieomsorgskoffisient
- Vurdere direkte- og indirekte tid i hjemmetjenesten
- Vurdere enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift
- Vurdere bruken av kompetanse og kompetansesammensetning
- Vurdere grad av samhandling mellom tjenestestedene
- Vurdere behov for rekruttering
- Intervju av ledere, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud
- Samtaler med kommunens kontaktperson

1.3 Bruk og tolkning av registerdata

Frøya kommune har som kommune ansvar for å yte helse og omsorgstjenester til de som bor og midlertidig oppholder seg i kommunen. Som mottaker av tjenester er vi opptatt av kvalitet. Som tjenesteyter er vi opptatt av kvalitet og effektiv ressursbruk. Er det en sammenheng mellom kommunens prioriteringer og dens betydning for kvaliteten? Er det en sammenheng mellom kostnader og kvalitet?

1.4 Prosjektforløp

Frøya kommune har i forbindelse med dette arbeidet iverksatt et stort utredningsarbeid. Arbeid som er i gang eller er avsluttet. I februar 2017 ferdigstilte styringsgruppa rapporten «Morgendagens omsorg – fase 2. I utviklingen av framtidige omsorgstjenester er det ønskelig med følgende fokus:

- Utforming av heldøgnsomsorgen
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen
- Hverdagsrehablitering og velferdsteknologi
- Rus og psykisk helsearbeid
- Organisering, bemanning og kompetanse

1.5 Dagens organisasjonskart

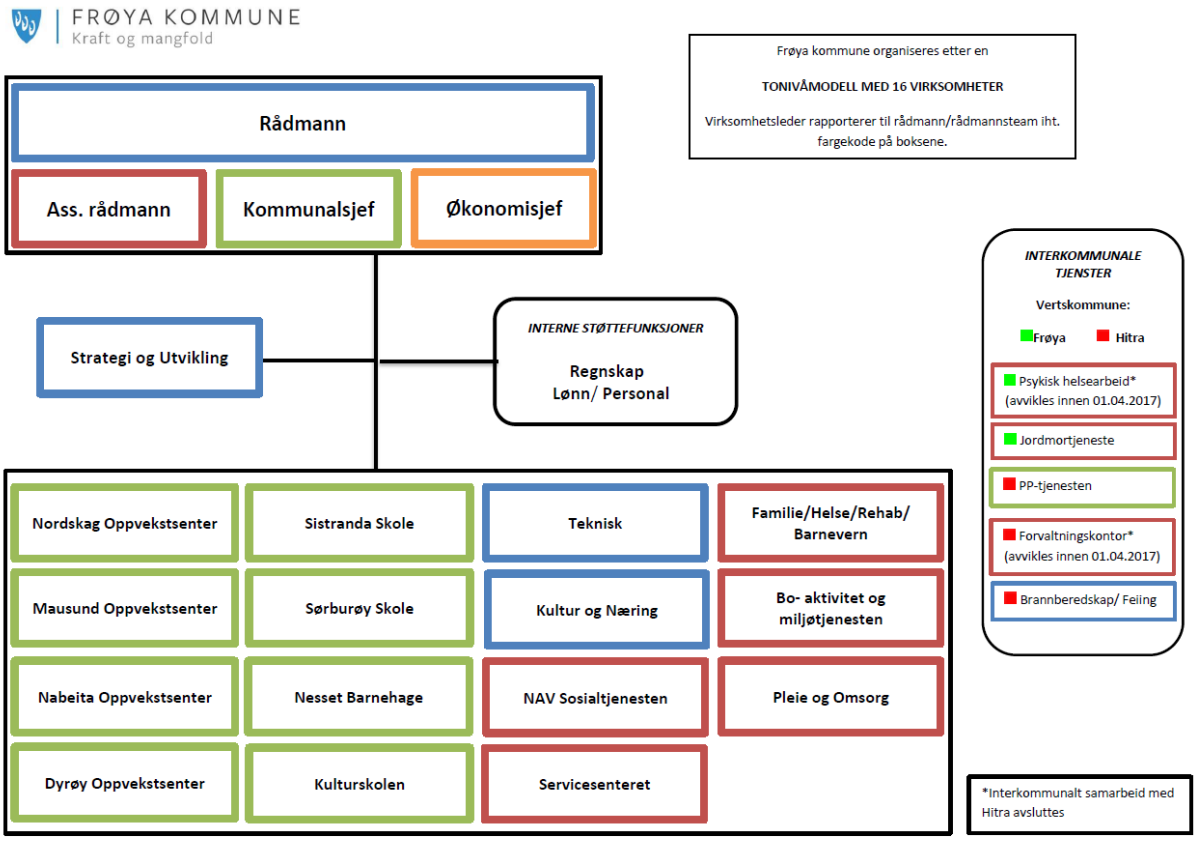

Bilde 1: Dagens organisasjonskart. Kilde: kommunens hjemmeside per 10.2. 2017

2. Bakgrunn

Delrapport 1 er utarbeidet med utgangspunkt i tilgjengelig statistikk utarbeidet av kommunen, Foreløpige Kostra-tall fra SSB per 15.3.2017, Befolkningsprognoser utarbeidet av SSB, samtaler med ledere, tillitsvalgte og hovedverneombud og kommunens kontaktperson, rådgiver Torny Sørlie. RO har også fått oversendt rapporter fra prosjektgruppene og fra tilrådning fra styringsgruppa februar 2017.

3. Hva påvirker utforming av framtidige tjenester

3.1 Demografiske forhold

RO vil her se på noen sentrale nøkkeltall for den demografiske utviklingen i Frøya kommune. Disse nøkkeltallene kan gi et bilde av hvordan helse- og omsorgstjenesten bør innrette seg for å møte framtidens befolkningssammensetning. Og hvilke utfordringer kommunen muligens vil stå overfor. Nøkkeltallene handler om befolknings-framskriving, aldersbæreevne og Familieomsorgskoffisient (givere):

- Befolkningsframskriving: Gjennom framskriving av folketallet ser vi hvordan utviklingen i de ulike aldersgrupperingene kan utvikle seg.
- Aldersbæreevne er forholdet mellom de yrkesaktive (16-66 år) og innbyggere 67 år og eldre og er av interesse for finansiering av pensjoner, velferdstilbud og helse- og omsorgstjenester.

- Familieomsorgskoeffisenten er forholdet mellom antall personer i alderen 85 år og over sammenholdt med antall innbyggere i aldersgruppen 50-66 år. Den er et uttrykk for antall potensielle familieomsorgsgivere og omsorgstrengende eldre.

Ved å framskrive folketall, aldersbæreevne og familieomsorgskoeffisenten kan kommunen danne seg et bilde av hvordan helse- og omsorgstjenesten bør innrette seg for å møte framtidens behov hos innbyggerne på Frøya.

Andre forhold kan være:

⇒ Forventet økning i levealder
⇒ Forventet bedring i helsetilstand
⇒ Boligbygging og bedring i boligstandard
⇒ Kapasitet i primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten
⇒ Teknologisk utvikling
⇒ Medisinsk- og omsorgsfaglig utvikling
⇒ Nasjonale føringer og standarder
⇒ Tilgang til ressurser (økonomi og kompetanse)
⇒ Bosettingsstruktur

3.2 Politiske forhold

Frøya kommune har i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel vedtatt en felles visjon.[4]

Kraft -	**Mangfold -**
beskriver den energien, handlingsevnen og viljen som frøyværingen og Frøya-samfunnet karakteriseres av. Samtidig symboliserer ordet kraft at vi fortsatt skal arbeide for å videreutvikle samfunnet, være proaktive - til det beste for alle innbyggerne.	er både noe en har og noe en skal strekke seg etter. Den viser også ønske om en bedre utnyttelse av det potensiale det flerkulturelle Frøya representerer. I dette ligger det en erkjennelse av at det flerkulturelle Frøya representerer en ny type kompetanse som samfunnet så langt ikke har sett alt av. I ordet mangfold, ligger det også en forståelse av at vi ønsker et større mangfold i befolkningen generelt, både når det gjelder alder og bosettingsmønster. Vår kommune skal også ha mangfold nok til å kunne ivareta barn og voksne med ulike tilpasningsutfordringer. Vårt kultur- og næringslivsmål bør også speile et mangfold.

Figur 2: Visjon. Kilde Kommunens hjemmeside den 22.2.2017

Ordføreren skriver i sin innledning til kommuneplanen (side 2);

«Vi har valgt fire satsningsområder som skal bidra til å realisere visjonen:

- *Levekår og folkehelse*
- *Natur, miljø og klima*
- *Samfunn, næring og kultur*
- *Organisasjonen Frøya kommune*

[4] Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027

Frøya er i stadig utvikling i et høyt tempo. Det skjer mye på kort tid, og samfunnet utvikler og endrer seg raskt. Det som var sannhet i går kan være avleggs i morgen».

4. Status – dagens helse- og omsorgstjenester i Frøya kommune

4.1 Demografisk utvikling

En viktig problemstilling er hvordan dette vil påvirke helse og omsorgstjenesten i kommunen når antall eldre øker mer (se figur 1) enn antall yrkesaktive personer i aldersgruppen 20-66 år, som skal sørge for inntekter, bosettingsgrunnlag og helse- og omsorgstjenester for kommunens innbyggere. RO gjør imidlertid oppmerksom på at slike prognoser er forbundet med stor usikkerhet.

Et annet forhold som kontinuerlig må vurderes er hvordan den framtidige alderssammensetningen med færre yngre, flere eldre, økt levealder og endret kompetanse hos eldre og yngre, vil virke inn på behov og ønske om bistand. Den teknologiske utviklingen og den private velferden vil også være viktige premisser for hvilke tjenester som vil bli etterspurt og være mulig å gi.

Som følge av økt levealder og endra alderssammensetting i befolkningen, vil vi måtte påregne at antallet personer med demenssykdom vil øke framover (forutsatt at det ikke blir oppdaget behandlingsformer som kan helbrede, utsette eller redusere sykdommen). Det er viktig å diagnostisere demens og type demens. Dette for å skille dette fra kognitiv reduksjon og svikt som kan opptre ved normal aldring, somatisk og psykiatrisk sykdom. Og for tidlig kunne vurdere tiltak slik at riktige hjelpetiltak kan settes inn. Dette vil bidra til god oppfølging av personer med demens og deres pårørende, slik at de kan innrette sine liv etter sykdomsforløpet og delta og medvirke i de avgjørelser som påvirker behandling og tilrettelegging av tjenester.

4.1.1 Befolkningssammensetning og bosettingsstruktur

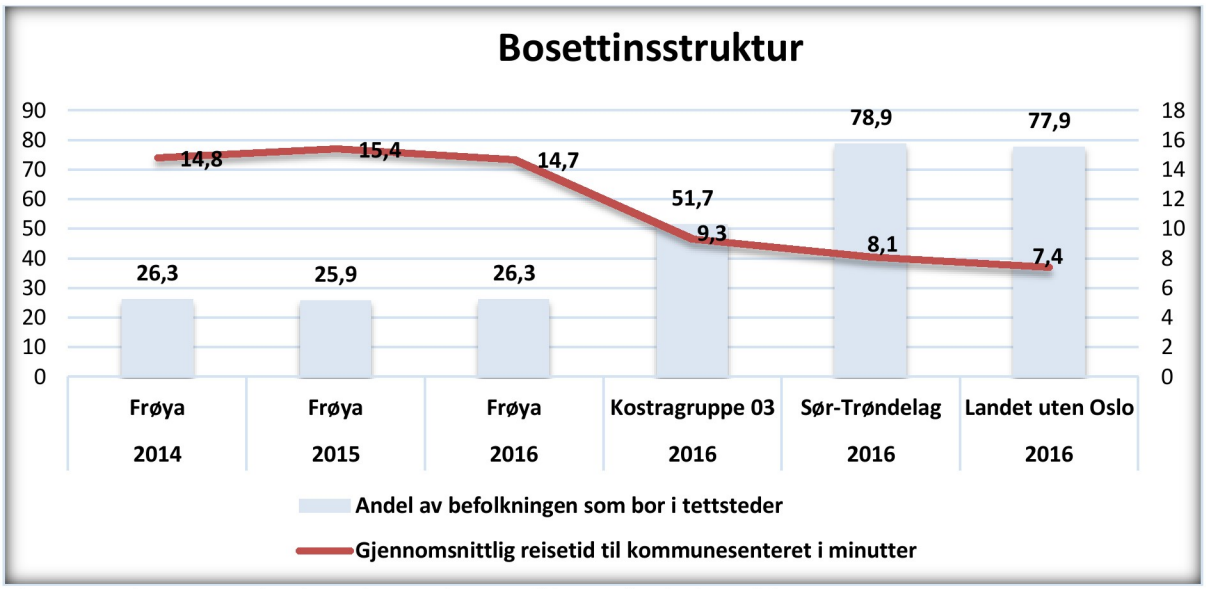

Diagram 1: Diagrammet viser bosettingsstrukturen. Kilde SSB, foreløpige tall for 2016 per 15.3.2017

Diagrammet viser at ca. ¼ av innbyggerne bor i det som staten definerer som tettsted[5]. Sammenholder vi dette med gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter, så viser dette at kommunen har en grisgrendt bebyggelse. Dette vil ha betydning for innretning av framtidige tjenester. F.eks. for hjemmebaserte tjenester.

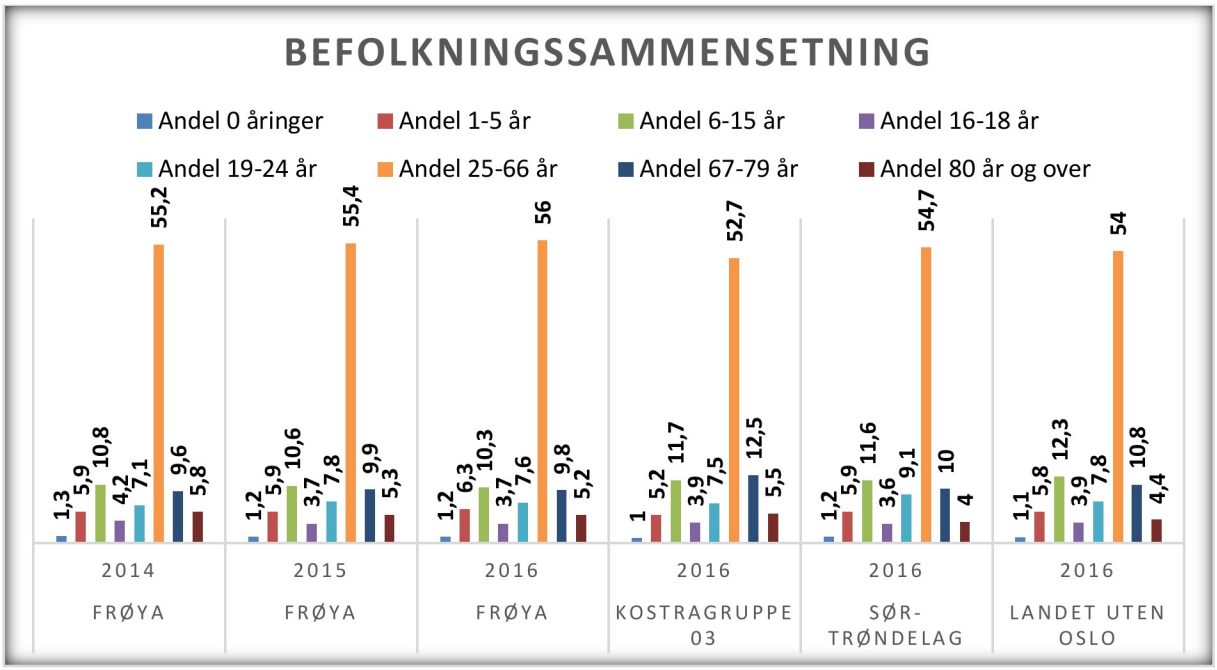

Diagram 2: Diagrammet viser befolkningssammensetningen. Kilde SSB, foreløpige tall for 2016 per 15.3.2017

Diagrammet viser alderssammensetning per 4. kvartal 2016.

[5] Grensene for tettsted følger SSBs definisjon av tettsted *(minst 200 mennesker bosatt, og avstand mellom husene skal normalt ikke overstige 50 m),* og SSB har det formelle forvaltningsansvaret. Grensene blir maskinelt generert og vedlikeholdt ut fra data i matrikkelen og folkeregisteret.

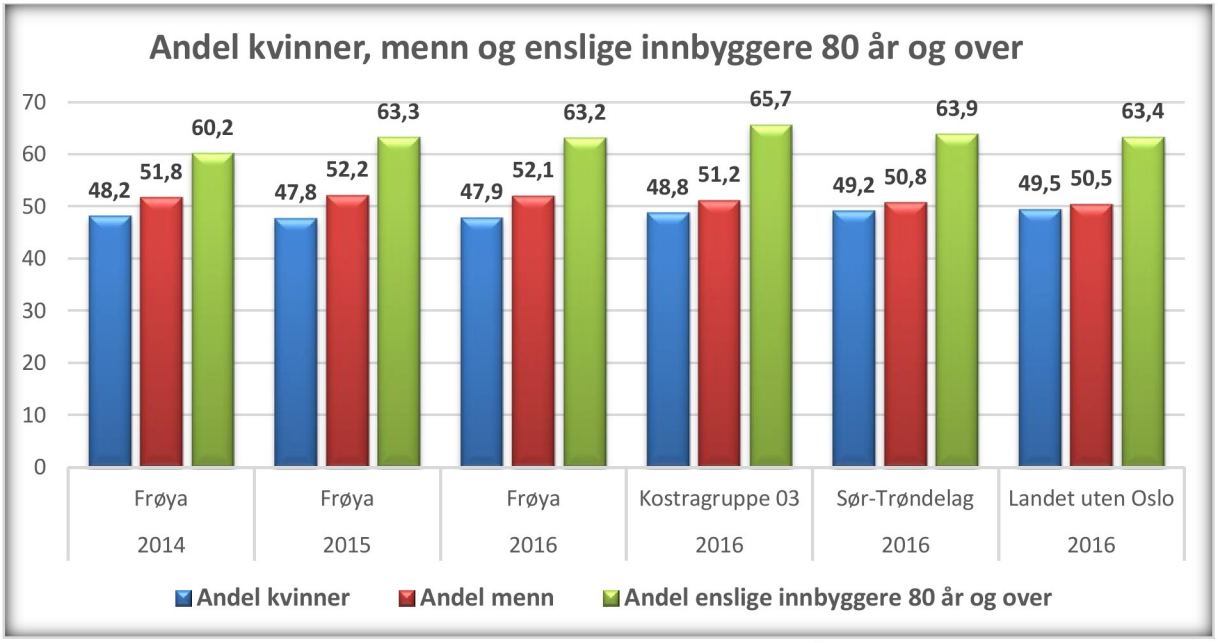

Diagram 3: Diagrammet viser andel kvinner, menn og enslige innbyggere over 80 år. Kilde SSB, foreløpige tall for 2016 per 15.3.2017

Diagrammet viser andel kvinner, menn og enslige innbyggere 80 år og over.

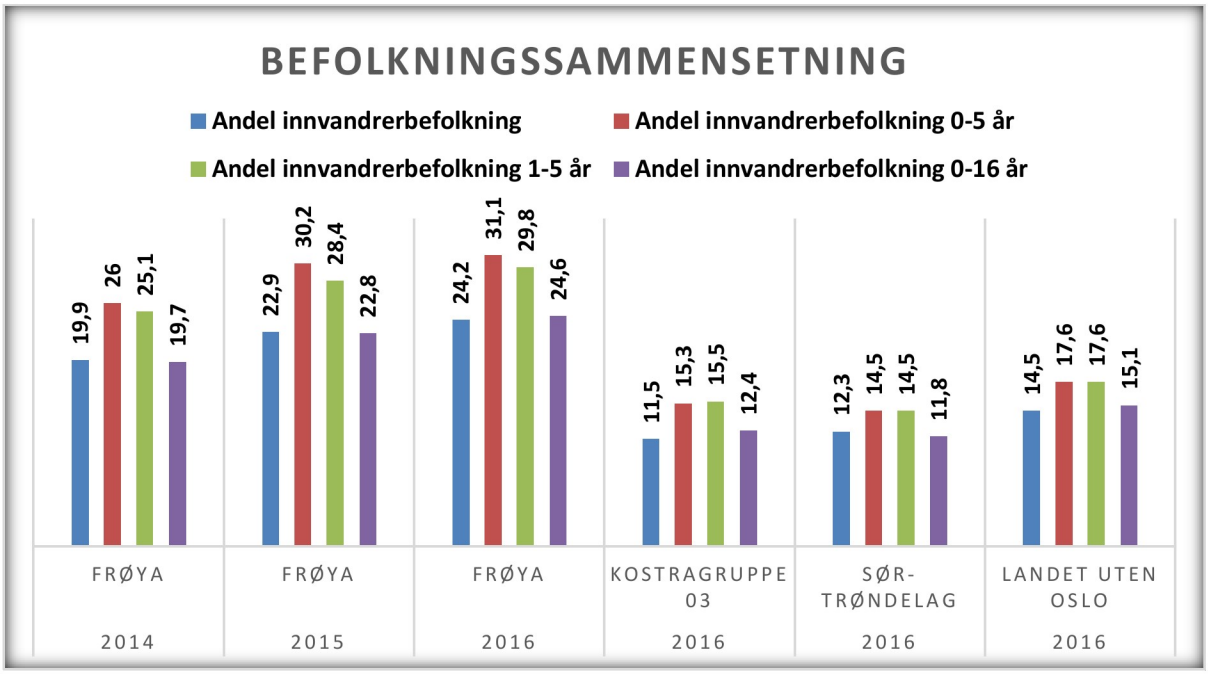

Diagram 4: Diagrammet viser andel innvandrerbefolkning. Kilde SSB, foreløpige tall for 2016 per 15.3.2017

Diagrammet viser andel innbyggere med innvandrerbakgrunn.

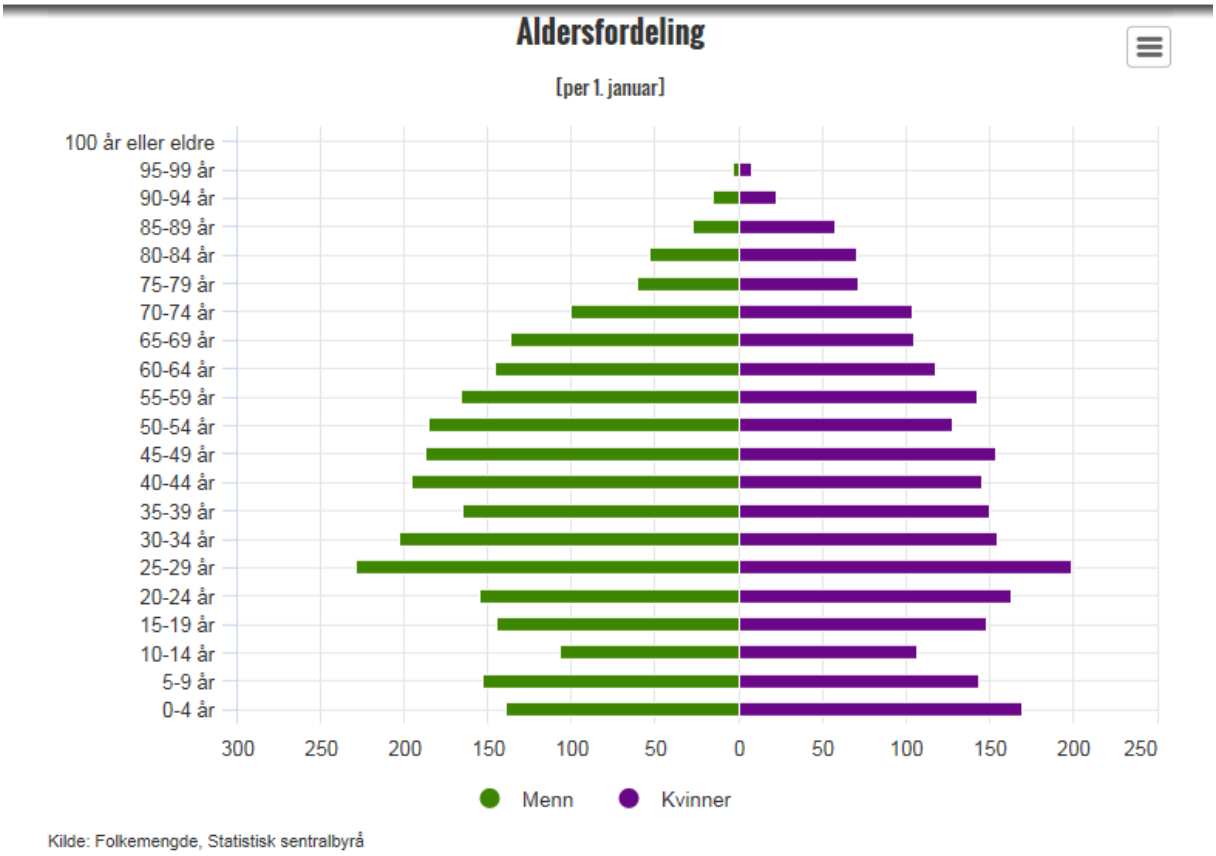

Bilde 2: Bilde viser aldersfordeling per januar 2017. Kilde SSB, foreløpige tall for 2016 per 15.3.2017

4.1.2 Befolkningsframskriving

Tabell 1 viser antall innbyggere i ulike aldersgrupper samt den totale befolkningen på Frøya kommune i tidsperioden 2017 til 2040. Framskrivningen er en prognose fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Aldersgrupper	**2017**	**2020**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**
0-19 år	1119	1237	1410	1528	1627	11696
20-66 år	3069	3269	3351	3514	3706	3907
67-79 år	489	529	611	673	750	840
80-89 år	210	195	209	277	325	372
90 år eller eldre	47	53	66	64	76	107
Totalt antall innbyggere	4934	5283	5647	6056	6484	6922

Kilde: Befolkningsframskriving (SSB 2016 alternativ HHMH): fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring

Tabell 1, SSB: Befolkningsframskriving for ulike aldersgrupper samt totalbefolkningen på Frøya kommune (etter hovedalternativ HHMH - 2017-2040).

Dersom denne prognosen (tabell 1) blir en realitet, stiger folketallet jevnt fram mot 2040.

- Aldersgruppa 0-19 år øker litt fram til 2030, deretter viser prognosen en stagnasjon. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med 22.88 %
- Aldersgruppa 20-66 år øker jevnt i hele perioden. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med 14.11 %
- Aldersgruppen 67-79 år øker jevnt i hele perioden. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med 64.82 %
- Aldersgruppen 80-89 år reduseres fra 2017-2025. Deretter får vi en øking fram mot 2040. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med 61.42 %
- Aldersgruppen 90 år og eldre vil øke litt fram mot 2025. Deretter en liten reduksjon fram mot 2030. For så å stige igjen. Fra 2017 til 2040 øker gruppen med 82.97 %

Per 1. januar 2017 hadde Frøya 4 937 innbyggere. Netto tilvekst i løpet av 2016 var 138 personer. Personer med innvandrerbakgrunn[6] utgjorde 1192 personer eller 24,14 %.

En viktig problemstilling er hvordan dette vil påvirke helse og omsorgstjenesten i kommunen når antall eldre øker mer (se figur 1) enn antall yrkesaktive personer i aldersgruppen 20-66 år, som skal sørge for inntekter, bosettingsgrunnlag og helse- og omsorgstjenester for kommunens innbyggere. RO gjør imidlertid oppmerksom på at slike prognoser er forbundet med usikkerhet.

Et annet forhold som kontinuerlig må vurderes er hvordan den framtidige alderssammensetningen med færre yngre, flere eldre, økt levealder og endret kompetanse hos eldre og yngre, vil virke inn på behov og ønske om bistand. Den teknologiske utviklingen og den private velferden vil også være viktige premisser for hvilke tjenester som vil bli etterspurt og være mulig å gi.

Som følge av økt levealder og endra alderssammensetting i befolkningen, vil vi måtte påregne at antallet personer med demenssykdom vil øke framover (forutsatt at det ikke blir oppdaget behandlingsformer som kan helbrede, utsette eller redusere sykdommen). Det er viktig å diagnostisere demens og type demens. Dette for å skille dette fra kognitiv reduksjon og svikt som kan opptre ved normal aldring, somatisk og psykiatrisk sykdom. Og for tidlig kunne vurdere tiltak slik at riktige hjelpetiltak kan settes inn. Dette vil bidra til god oppfølging av personer med demens og deres pårørende, slik at de kan innrette sine liv etter sykdomsforløpet og delta og medvirke i de avgjørelser som påvirker behandling og tilrettelegging av tjenester.

[6] Tallet omfatter innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

4.1.3 Aldersbæreevne

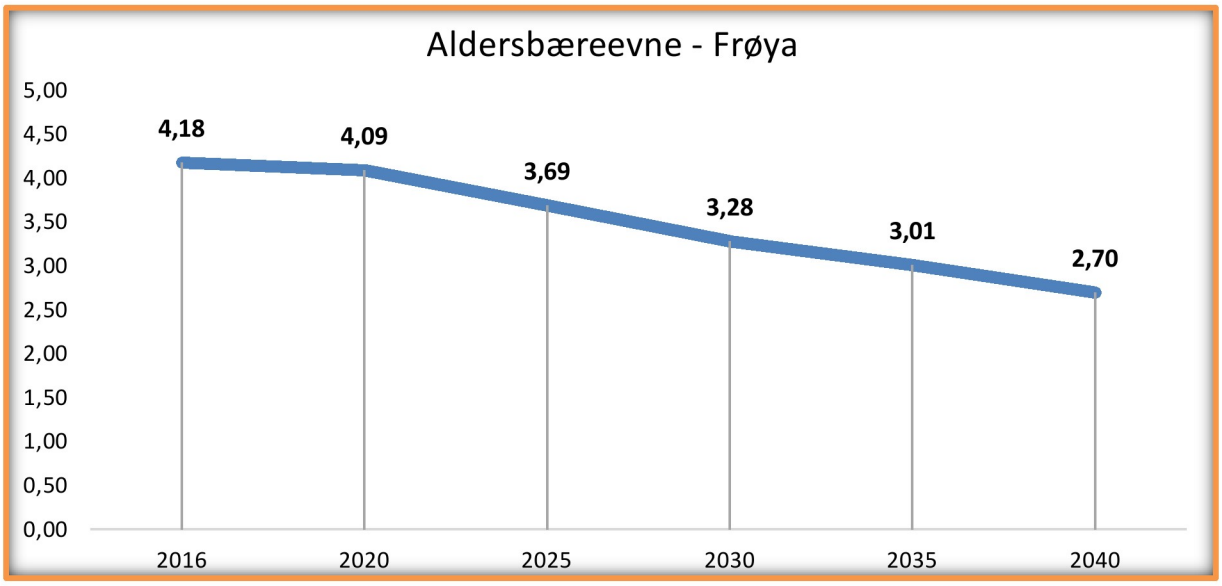

Figur 3: Aldersbæreevne. Antall personer i yrkesaktiv alder (16-66 år) per antall eldre i gruppen 67 år og mer i Frøya kommune

Figur 3 viser at det var 4,18 personer i yrkesaktiv alder per eldre i 2016, og at koeffisienten for aldersbæreevne reduseres jevnt fram mot 2040 til 2,70. Til sammenlikning var det på landsbasis 4,7 personer i yrkesaktiv alder per eldre i 2000. Aldersbæreevnen på landsbasis reduseres til 3,5 i 2030 og 2,9 i 2050. Det vil si at aldersbæreevnen kan være sterkt påvirkelig av netto tilflytting/fraflytting og hvem som kommer/drar.

For finansiering av framtidige helse og omsorgstjenester er det viktig med forholdet mellom den yrkesaktive befolkningen (20–66 år) og den eldre delen av befolkningen (80 år og eldre), også kalt "aldersbæreevne". I perioden 2017 til 2040 reduseres andel innbyggere i aldersgruppa 20-66 år fra 62,15 % til 57,26 %. Mens andelen i aldersgruppa 80 år og eldre øker fra 5,24 % til 6,99 % (antatt prognose).

I mange kommuner ser vi at andelen av befolkningen i aldersgruppa 67-79 år øker til dels mye. I 2017 utgjør denne aldersgruppa 9,97 %, og i 2040, 13,27 %. RO gjør oppmerksom på at dette er statistisk framskrivings-tall (SSB-MMMM) og med den usikkerheten som ligger i slike framskrivinger.

Et annet forhold er hvor mange private omsorgsytere har Frøya kommune å spille på lag med framover? Familieomsorgskoeffisenten, det vil si antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over sier oss noe om dette. Figur 2 under viser en redusering fram mot år 2040.

4.1.4 Familieomsorgskoffisient

Familieomsorgskoeffisenten uttrykker antall potensielle familieomsorgsgivere i aldersgruppen 50-66 og omsorgstrengende eldre over 85 år. Grunnen til at disse to aldersgruppene inngår i dette målet er at eldre over 85 år har de største omsorgsbehovene i befolkningen, og aldersgruppen 50-66 er de som i størst grad yter omsorg til eldre i familien.

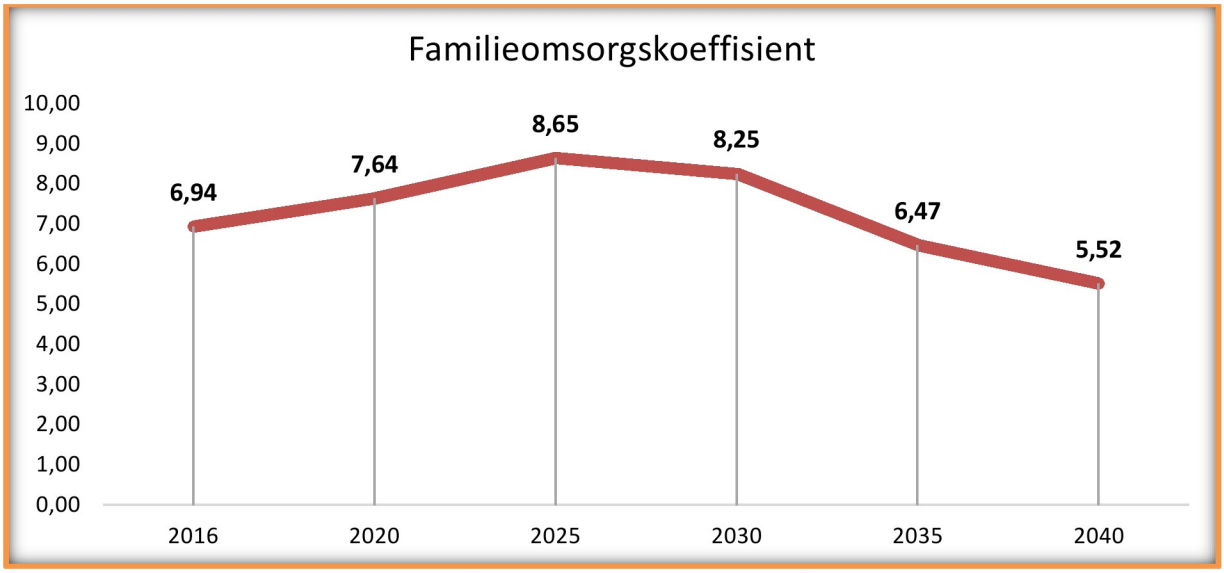

Figur 4. Antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over (Familieomsorgskoeffisenten) 2016 – 2040

I 2016 hadde Frøya 6,94 personer i aldersgruppen 50-66 år per eldre i alderen 85 år og over. Tallet forventes å øke fram mot 2025 til 8,65, for deretter og reduseres. I 2040 er det 5,52 personer i aldersgruppen 50-66 år per eldre i alderen 85 år og over. Blir dette en realitet, kan en forvente et større press på det kommunale tjenestetilbudet. Stikkord: forebygging, hverdagsrehabilitering-/mestring, ansvar for eget liv og bruk av teknologi.

Endringer i alderssammensetningen er avgjørende for hvor mange familieomsorgsgivere de over 85 år kan støtte seg på og vil kunne påvirke framtidige familieomsorgsmønstre. Dette er også viktig kunnskap for hvordan tjenestene bør innrettes fram i tid. Fra fokus på behandling til forebygging.

Tar vi utgangspunkt i antatt aldersbæreevne og familieomsorgskoffisient viser denne at Frøya kommune får en utfordring når det gjelder å opprettholde dagens tjenestenivå med tilgjengelige personalressurser under forutsetning av samme forbruk og dekningsgrader. Dette vil utfordre kommunen i arbeidet med å ha tilstrekkelig arbeidskapasitet, ta i bruk teknologi, andre arbeidsformer mv. Likeså å sikre gode relasjoner til pårørende, naboer og all frivillig innsats.

4.2 KOSTRA

RO har her valgt å ta med flere tall fra 2016. Tallene som det her henviser til er hentet fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) per 15.3.2017 og er foreløpige tall for 2016.

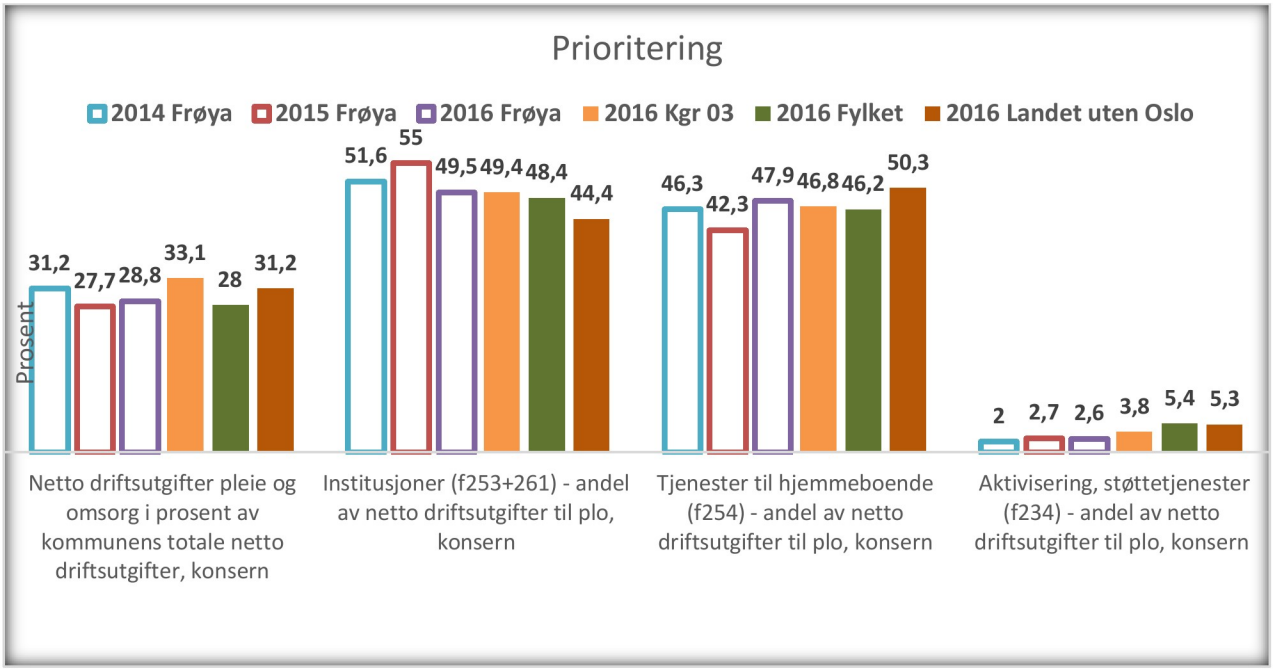

Diagram 5: Diagrammet viser andelen av kommunens samla netto driftsutgifter som disponeres av pleie og omsorg og fordelingen mellom institusjon, hjemmetjenesten og til aktivisering og støttetjenester. Kilde: SSB

Diagrammet viser hvor mye av kommunens samlede netto driftutgifter som medgår til pleie og omsorg, samt hvordan pleie og omsorg er innrettet, det vil si den interne fordelingen innen tjenesteområdet.

Frøya kommune brukte 28,8 % av kommunens samlede netto driftutgifter innen pleie og omsorg i 2016. Dette er en økning fra 2015. Diagrammet viser at snittet for tilhørende Kostra-gruppa var 33,1 %, mens fylkessnittet var 28,0 %. Snittet for landet uten Oslo var 31,2 %.

Den interne fordelingen innen tjenesteområdet viser at tjenesteområdet har prioritert instusjonsdrift høyt, men at det har skjedd en dreining fra 2015 til 2016. Fra 55,0 % i 2015 til 49,5 % i 2016. Når det gjelder tjenester til hjemmeboende er denne økt fra 42,3 % i 2015 til 47,9 % i 2016.

Andelen som medgår til aktivisering og støttetjenester er lavest i Frøya kommune. Både snittet for tilhørende kostragruppe, fylket og landet uten Oslo ligger over.

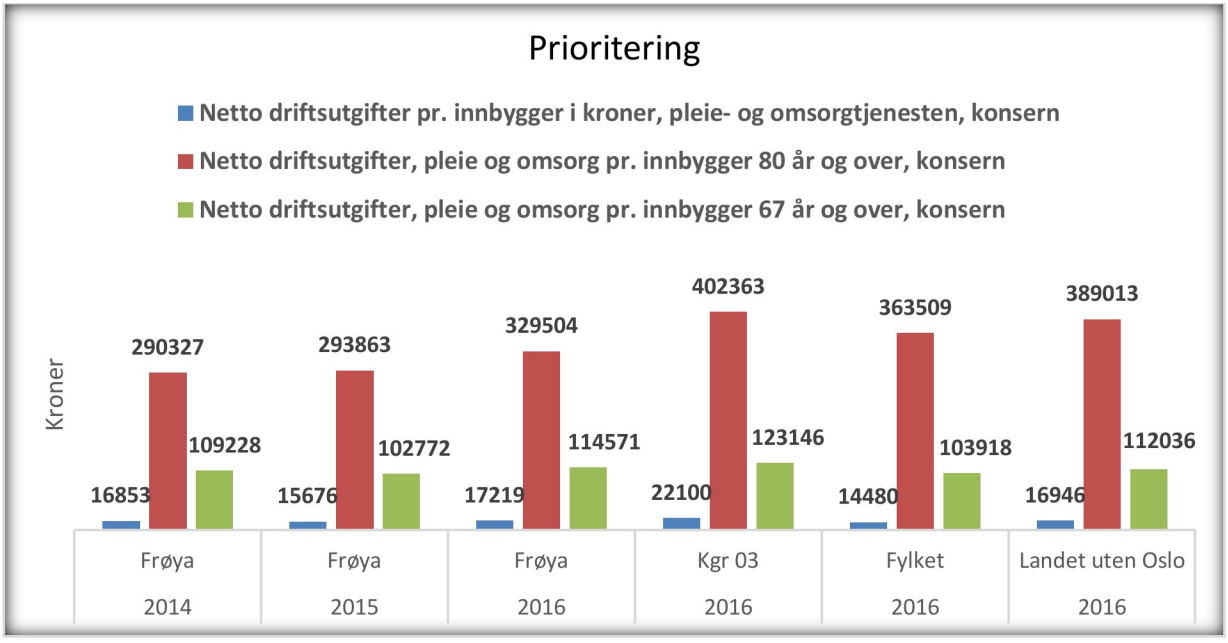

Diagram 6: Diagrammet viser netto driftsutgifter per innbygger, per innbygger 67 år og over og 80 år og over. Kilde: SSB.

Ser vi på netto driftsutgifter i kroner per innbygger så viser diagram 6 at Frøya kommune brukte kr. 17 219,- i 2016. Snittet for tilhørende Kostra-gruppa var kr. 22 100,-, mens fylkessnittet var kr. 14 480,- og landet uten Oslo kr. 16 946,-.

Ser vi på netto driftsutgifter per innbygger 80 år og eldre, brukte Frøya kommune i 2016 kr. 329 504,- Snittet for tilhørende kostragruppe var kr. 402 363,-, fylket kr. 365 509,- og landet uten Oslo kr. 389 013,-. For aldersgruppa 67 år og eldre var netto driftsutgifter for Frøya kr. 114 547,-, tilhørende kostragruppe kr. 123 146,-, fylket 103 918,- og landet uten Oslo kr. 112 036,-.

Til sammenligning hadde Frøya prosentvis flere innbyggere 80 år og over enn snittet for landet uten Oslo og fylket, men færre enn tilhørende kostragruppe. Andel enslige innbyggere 80 år og eldre viser at Frøya hadde færrest (se diagram 2 og 3).

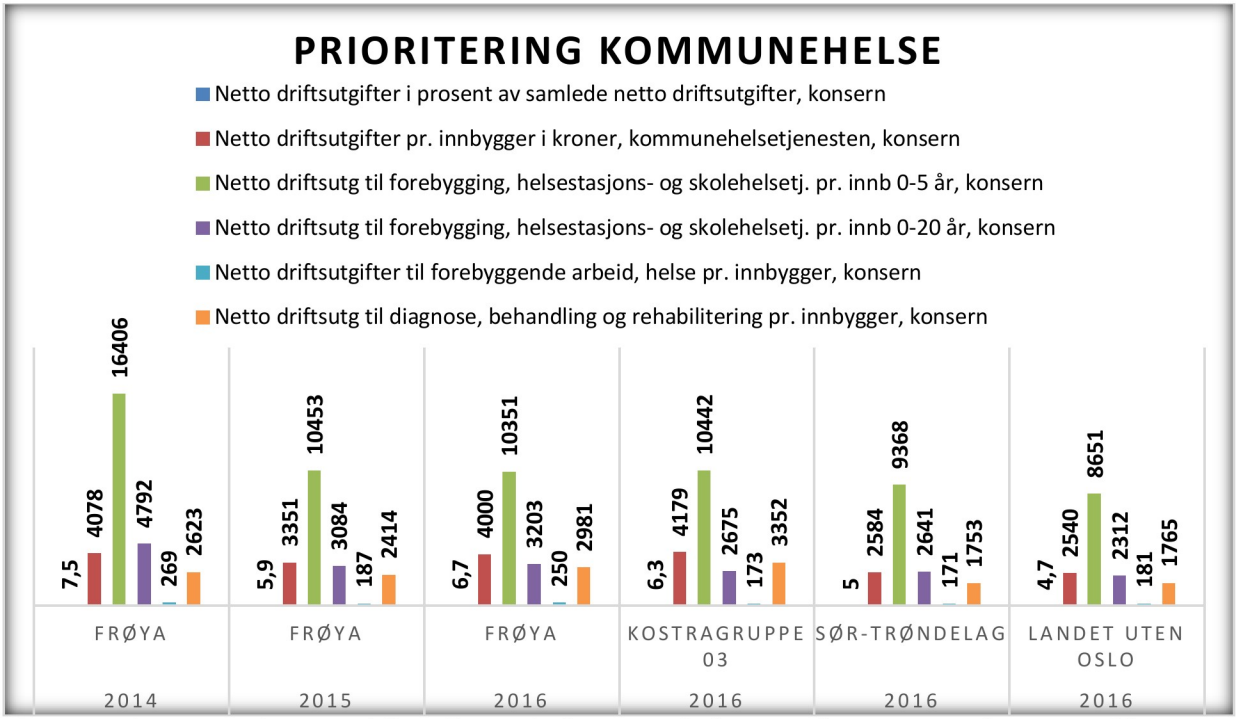

Diagram 7: Diagrammet viser netto driftsutgifter per innbygger, per innbygger 67 år og over og 80 år og over. Kilde: SSB

Diagrammet viser at 6,7 % av kommunens totale netto driftsutgifter ble brukt innen kommunehelsetjenesten. I tilhørende Kostragruppe medgikk 6,3 %, fylket 5 % og snittet for landet uten Oslo 4,7 %.

Diagrammet viser videre at netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjenester per innbygger 0-20 år i 2016 var kr. 3 203,-. Snittet for Kostragruppen var kr. 2 675,-, fylket kr. 2 641,- og landet uten Oslo kr. 2 312,-. Ser vi på netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse per innbygger brukte Frøya kr. 250,-. I tilhørende Kostragruppe medgikk kr. 173,-, fylket kr. 171 og i landet uten Oslo kr. 181,-.

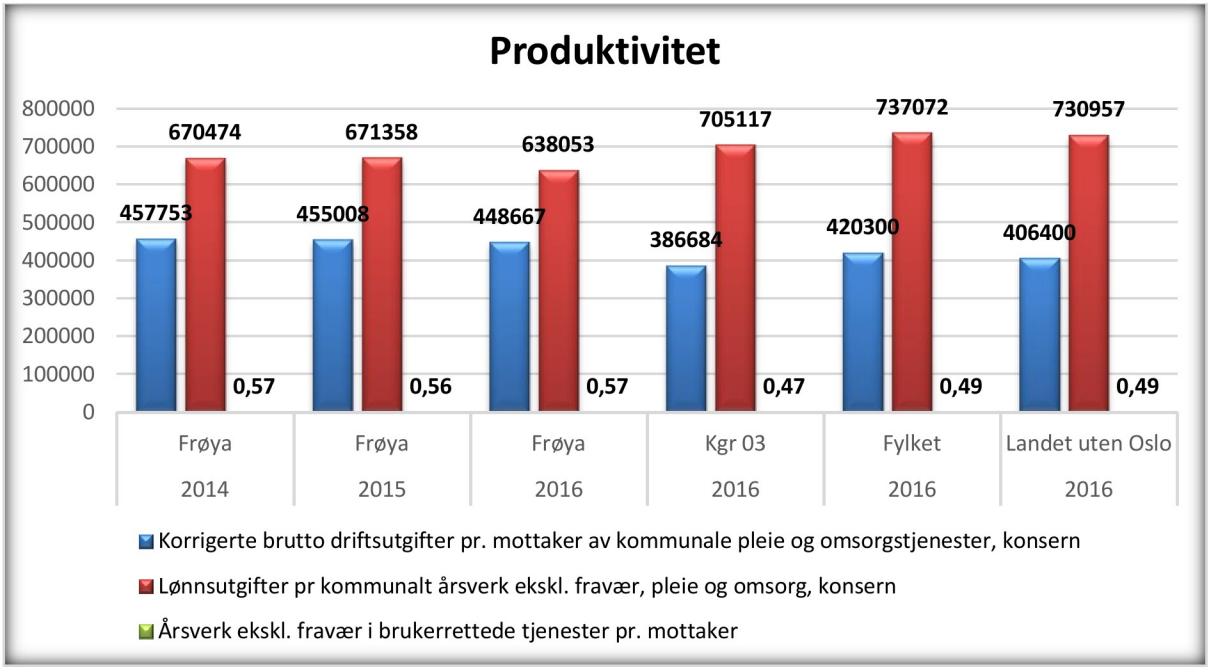

Diagram 8: Diagrammet viserkorrigerte brutto driftsutgifter per mottaker, lønnsutgifter per kommunalt årsverk og årsverk i brukerretta tjenester per mottaker. Kilde: SSB

Diagrammet viser at korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale omsorgstjenester på Frøya var kr. 448 667,-. For Kostragruppen kr. 386 684,-, fylket kr. 420 300,- og landet uten Oslo kr. 406 400,-. Lønnsutgifter per kommunalt årsverk ekskl. fravær var på Frøya kr. 638 053,-. For Kostragruppen kr. 705 117,-, fylket kr. 737 072,- og landet uten Oslo kr. 730 957,-.
Frøya med 0,57 hadde flest årsverk ekskl. fravær i brukerretta tjenester per mottaker. For Kostragruppen var andelen 0,47, fylket 0,49 og landet uten Oslo 0,49 årsverk.

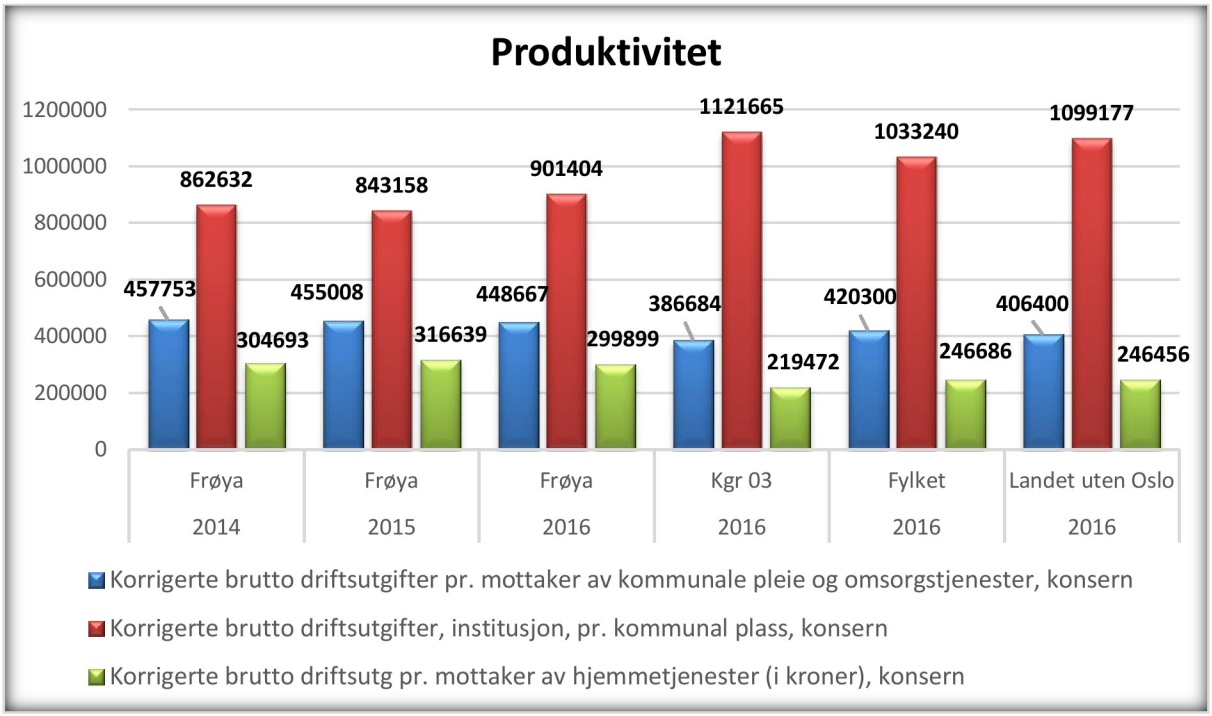

Diagram 9: Diagrammet viser korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale tjenester, per institusjonsplass og per mottaker av hjemmetjenester. Kilde: SSB

Diagrammet viser at Frøya hadde høyere korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester og per mottaker av hjemmetjenester enn tilhørende kostragruppe, fylket og landet uten Oslo. Ser vi på korrigerte brutto driftsutgifter per institusjonsplass var denne lavere enn de vi her har sammenlignet Frøya med.

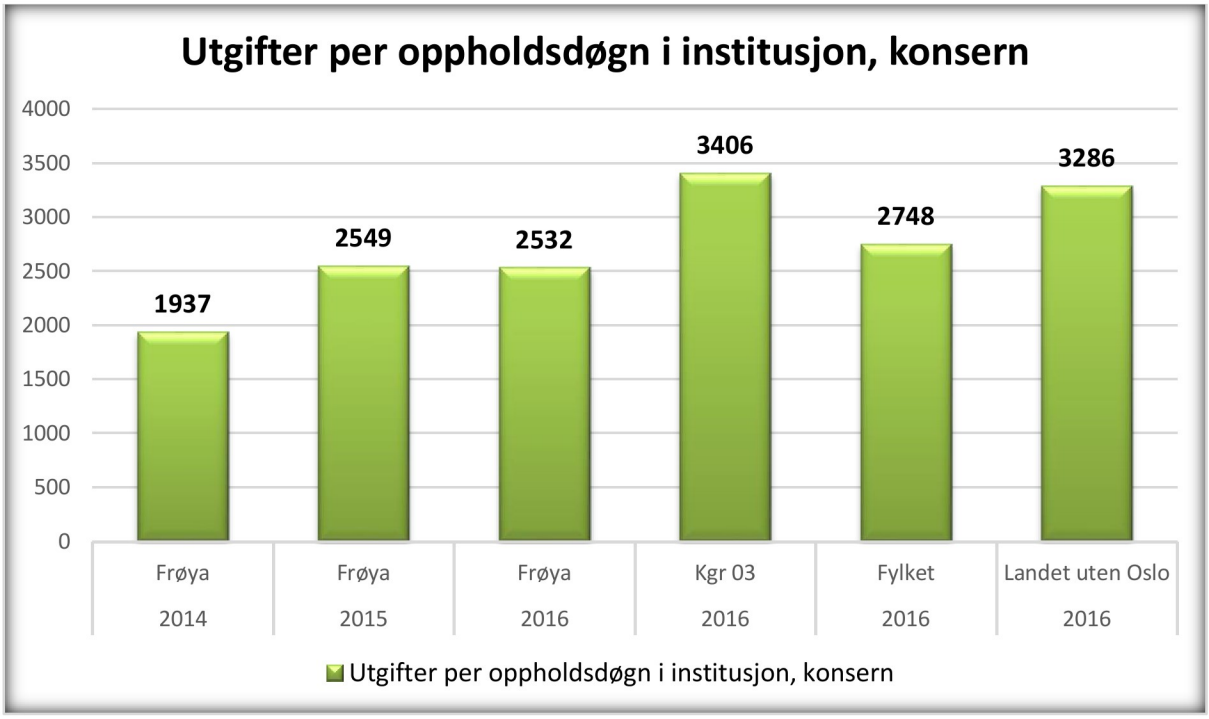

Diagram 10: Diagrammet viser utgifter per opphold i institusjon. Kilde: SSB

Diagrammet viser at Frøya i 2016 hadde en utgift per opphold i institusjon på kr. 2 532,-. For tilhørende Kostragruppe var utgiften kr. 3 406,- og for fylke og landet henholdsvis kr. 2 748,- og kr. 3 286,-.

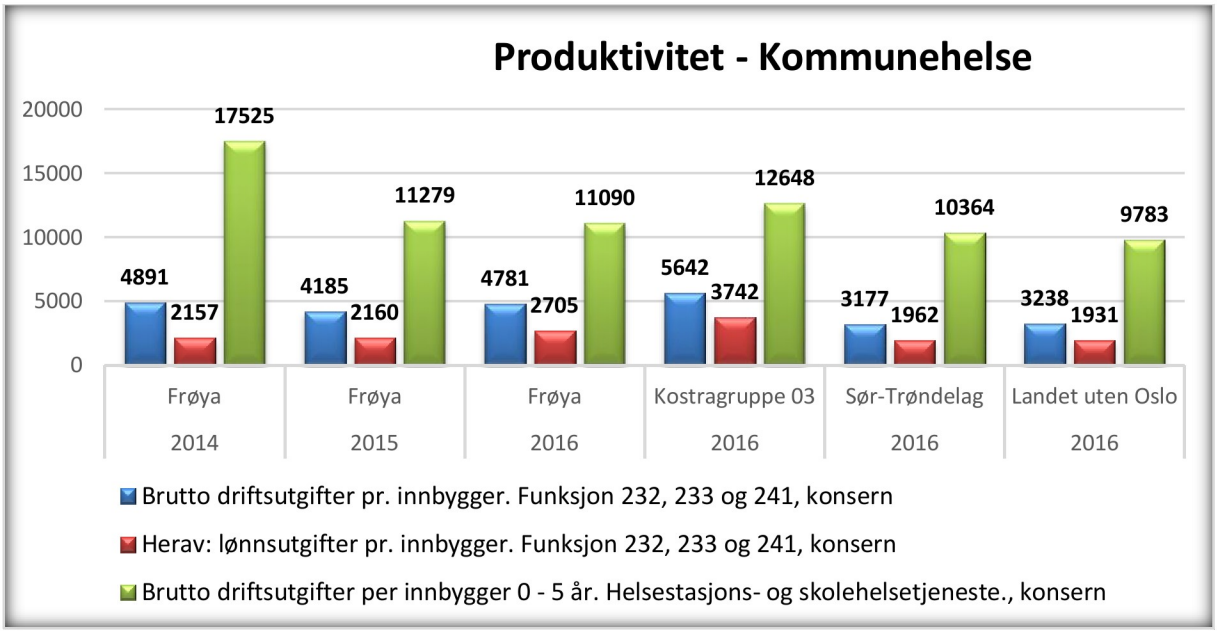

Diagram 11: Diagrammet viser brutto driftsutgifter per innbygger og lønnsutgifter per innbygger og brutto driftsutgifter per innbygger 0-5 år innen kommunehelsetjenestene. Kilde: SSB

I 2016 var brutto driftsutgifter per innbygger (funksjon 232, 233 og 241) 4 781,-. Kostragruppen kr. 5 642,-, fylket kr. 3 177,- og landet uten Oslo kr. 3 238,-. Ser vi på lønnsutgiftene var disse på Frøya kr. 2 705,- per innbygger, Kostragruppen kr. 3 742,-, fylket 1 962,- og landet uten Oslo kr. 1 931,-. Diagrammet viser videre at brutto driftsutgifter per innbygger 0-5 år innen helsestasjon og skolehelsetjenesten var kr. 11 090,-. I Kostragruppen var utgiften kr. 12 648,-, fylket kr. 10 364,- og landet uten Oslo kr. 9 783,-.

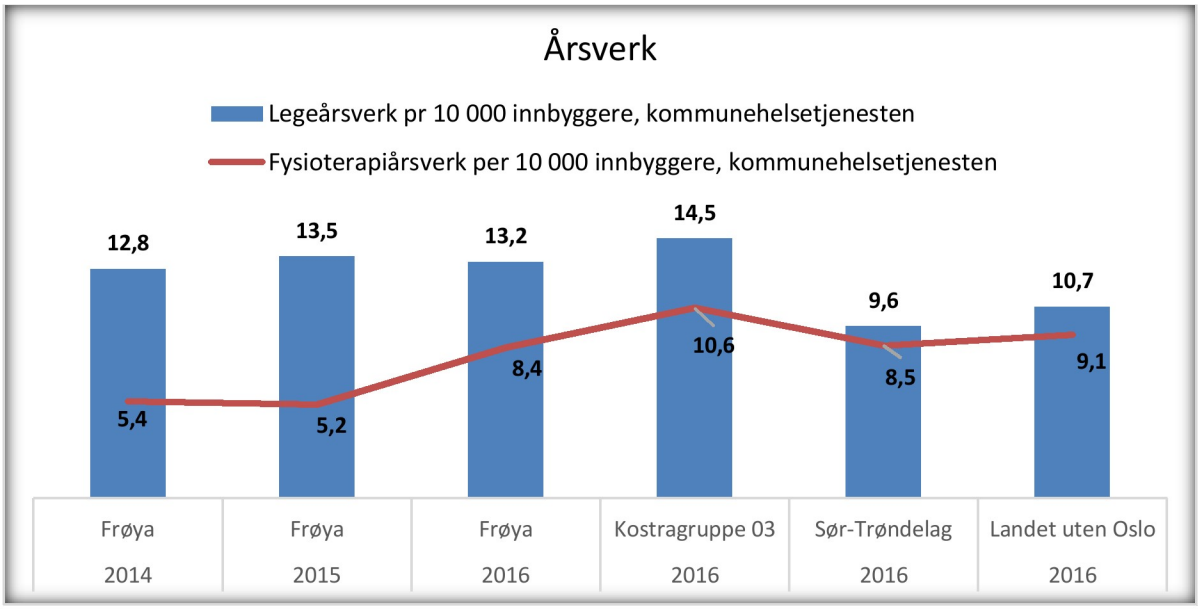

Diagram 12: Diagrammet viser legeårsverk og fysioterapiårsverk per 10 000 innbygger, kommunehelsetjenesten. Kilde: SSB

Diagrammet viser legeårsverk og fysioterapiårsverk per 10 000 innbygger innen kommunehelsetjenesten.

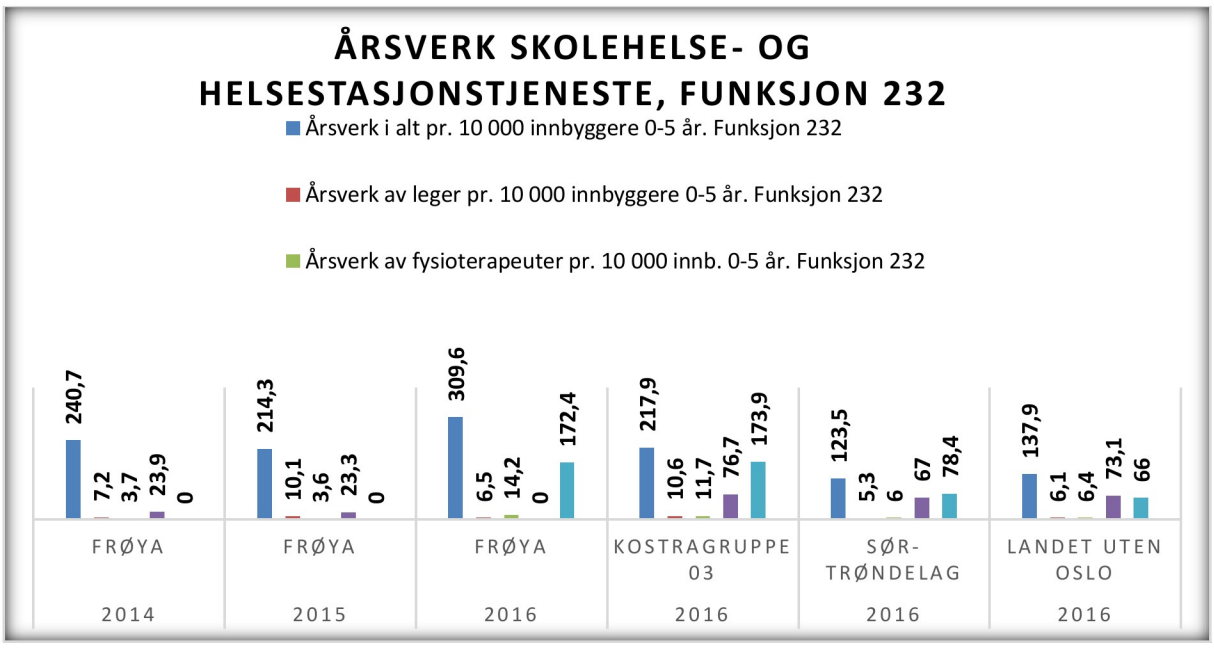

Diagram 13: Diagrammet viser årsverk innen skolehelse- og helsestasjonstjenesten, funksjon 232.. Kilde: SSB

Diagrammet viser årsverk i alt pr 10 000 innbygger 0,5 år. Tilsvarende for legeårsverk, fysioterapiårsverk og helsesøstre.

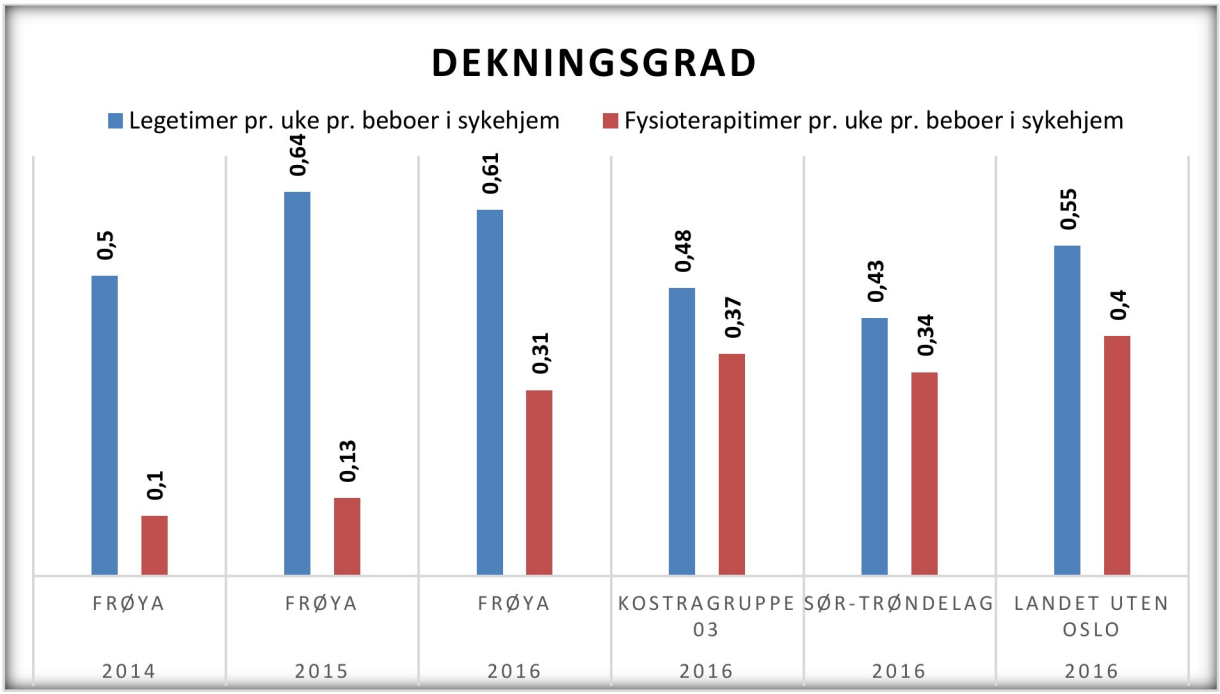

Diagram 14: Diagrammet viser dekningsgrad for legetimer og fysioterapitimer per uke per beboer i sykehjem. Kilde: SSB

Diagrammet viser legetimer og fysioterapitimer per uke per beboer i sykehjem.

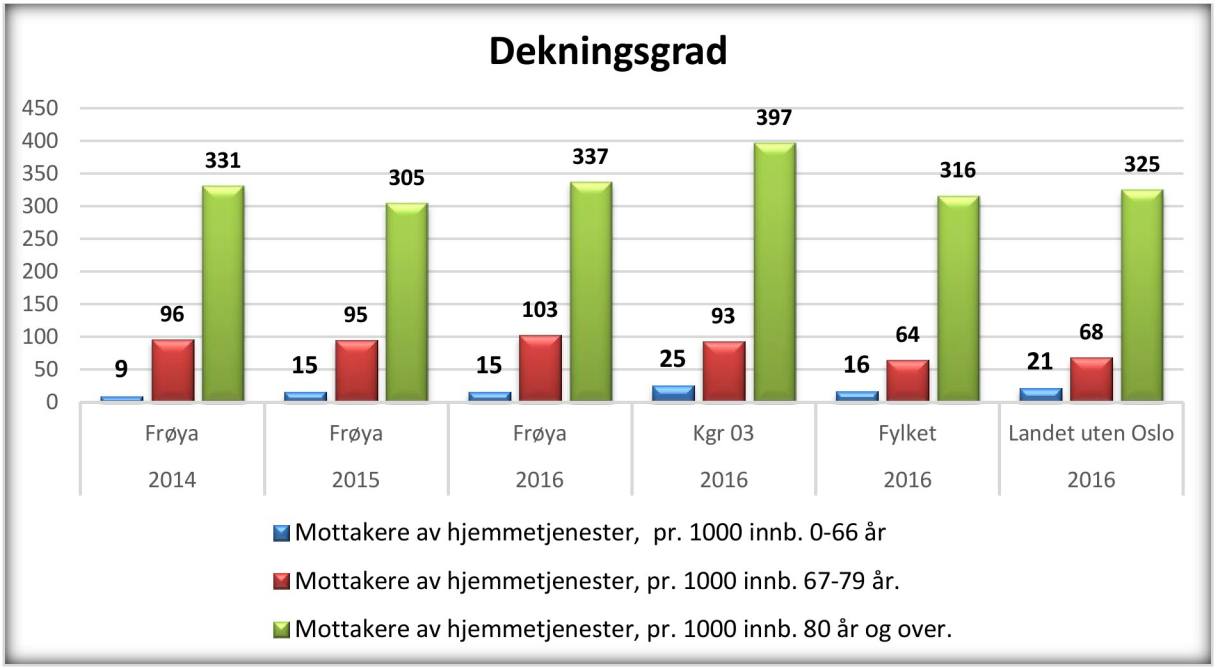

Diagram 15: Diagrammet viser dekningsgrad for mottakere i hjemmetjenesten fordelt på års-grupper. Kilde: SSB

Diagrammet viser at 1,5 % av innbyggerne i aldersgruppa 0-66 år har vedtak om hjemmetjenester. For Kostragruppen var andelen 2,5 %, fylket 1,6 % og landet uten Oslo 2,1 %. For aldersgruppen 67-79 år var det 10,3 % som mottok hjemmetjenester, mens i Kostragruppen var andelen 9,3 %, fylket

6,4 % og landet uten Oslo 6,8 %. Ser vi på aldergruppen 80 år og eldre var andelen på Frøya 33,7 %, Kostragruppen 39,7 %, fylket 31,6 % og landet uten Oslo 32,5 %.

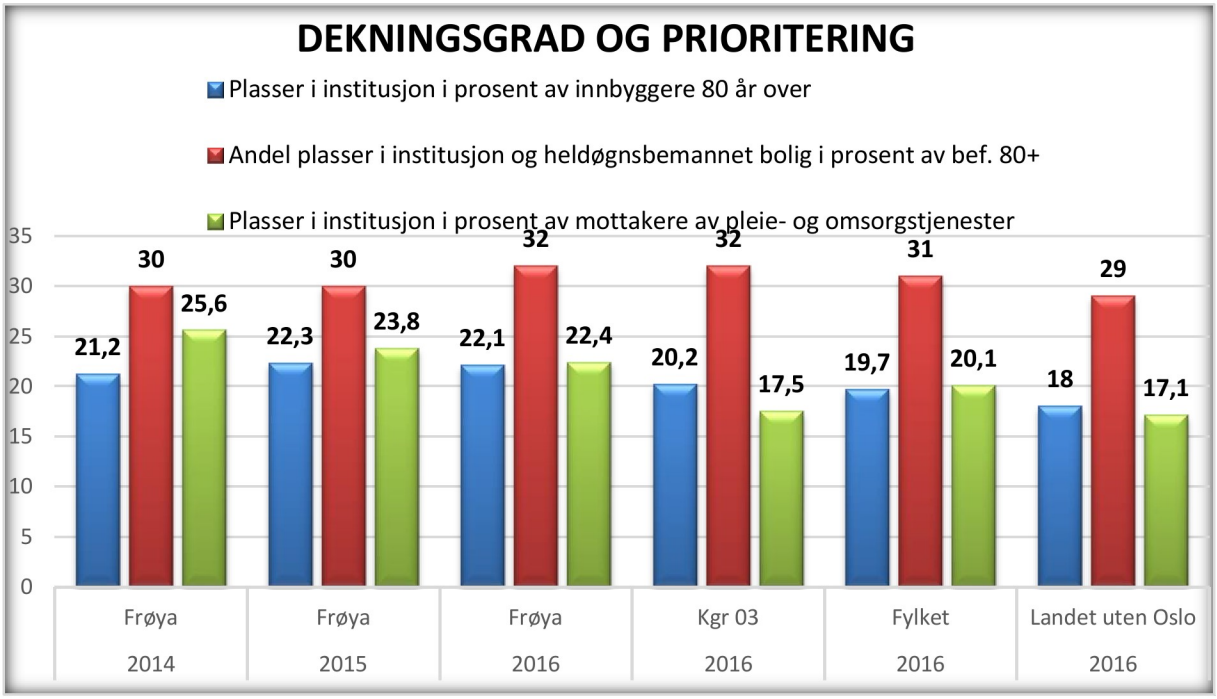

Diagram 16: Diagrammet viser dekningsgrad for plasser institusjon og institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av innbyggere 80 år og eldre, og plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester. Kilde: SSB

Diagrammet viser at Frøya i 2016 hadde en dekningsgrad for plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og eldre på 22,1 % og for plasser i institusjon og bolig med heldøgns bemanning på 32 %. For Kostragruppen var dekningsgraden henholdsvis 20,2 % og 32 %, fylket 19,7 % og 31 % og landet uten Oslo 18 % og 29 %.
Ser vi antall plasser i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester var andelen på Frøya 22,4 %, Kostragruppen 17,5 %, fylket 20,1 % og landet uten Oslo 17,1 %.

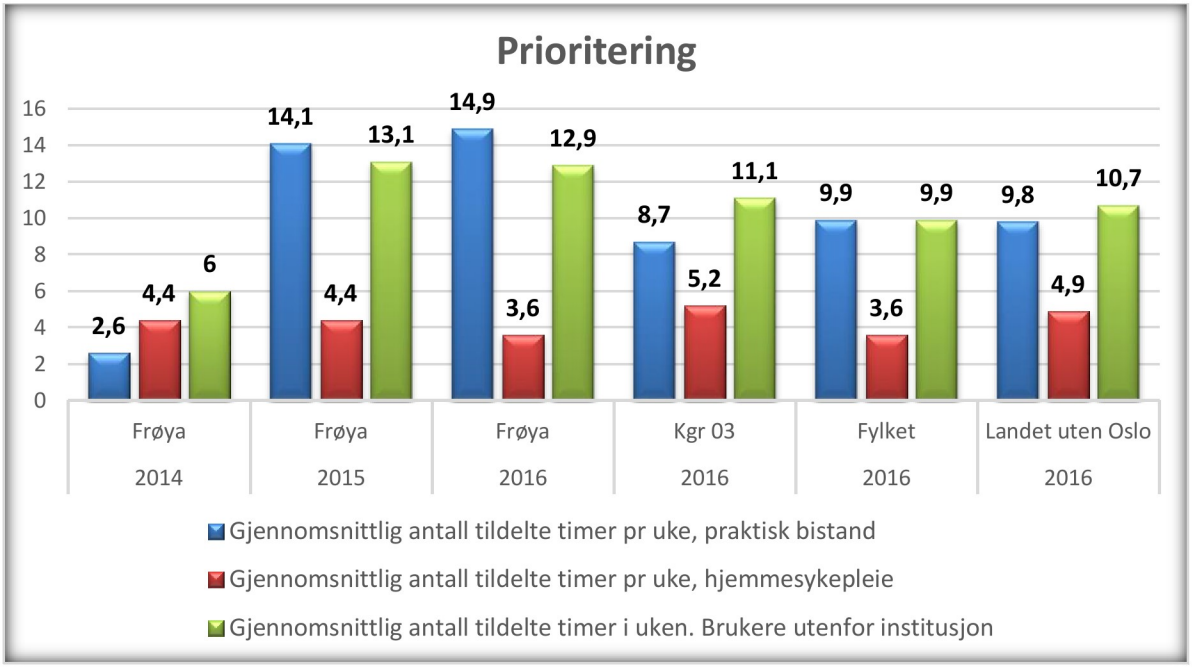

Diagram 17: Diagrammet viser gjennomsnittlig antall tildelte timer per uke, praktisk bistand, hjemmesykepleie og samlet. Kilde: SSB

Diagrammet viser at i 2016 var det gjennomsnittlige timetallet for praktisk bistand 14,9 timer. Kostragruppen 8,7 timer, fylket 9,9 timer og landet uten Oslo 9,8 timer. Ser vi på tildelte timer per uke med hjemmesykepleie var timetallet på Frøya 3,6, Kostragruppen 5,2, fylket 3,6 og landet uten Oslo 4,9 timer.

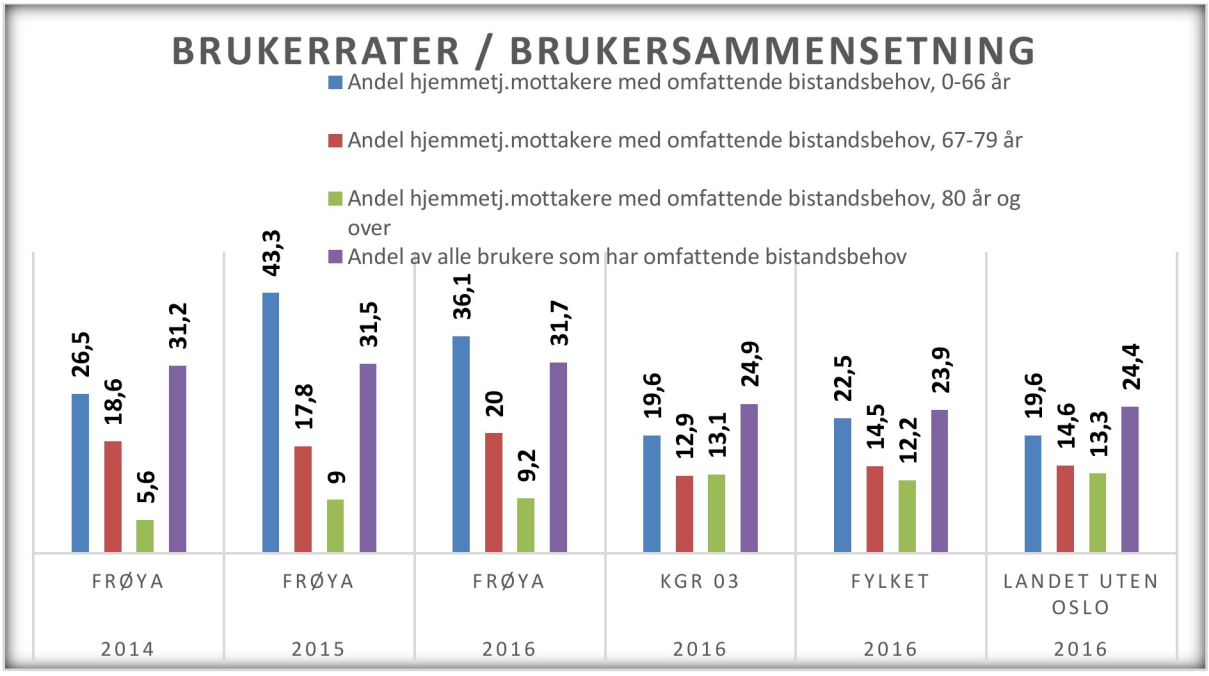

Diagram 18: Diagrammet viser andel mottakere i hjemmetjenesten med omfattende bistandsbehov i ulike aldersgrupper. Kilde: SSB

Diagrammet viser andel brukere av hjemmetjenester i de respektive aldersgruppenes med omfattende behov og andel av alle brukere som har omfattende behov.

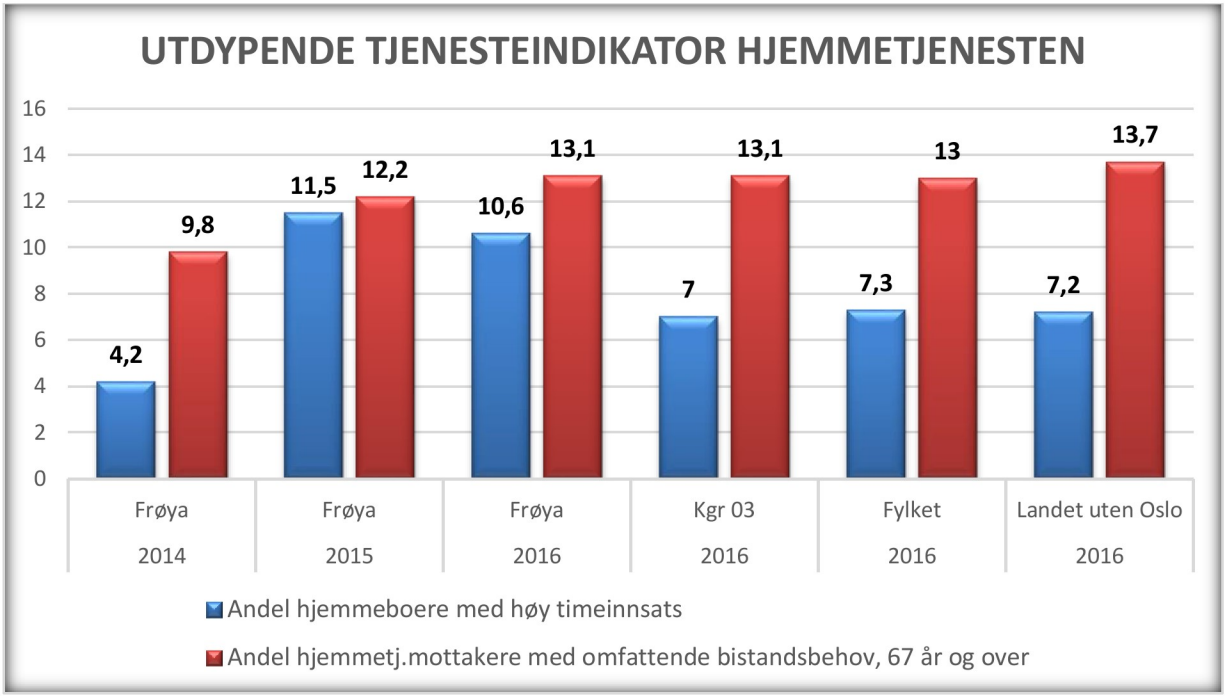

Diagram 19: Diagrammet viser andel hjemmetjenestemottakere med høy timesats og andel mottakere i hjemmetjenesten med omfattende bistandsbehov. Kilde: SSB

Diagrammet andel hjemmeboende med høy timesats. Det vil si brukere med behov for mer enn 35,5 timer per uke. Videre viser diagrammet andel tjenestemottakere 67 år og eldre med omfattende tjenestebehov.

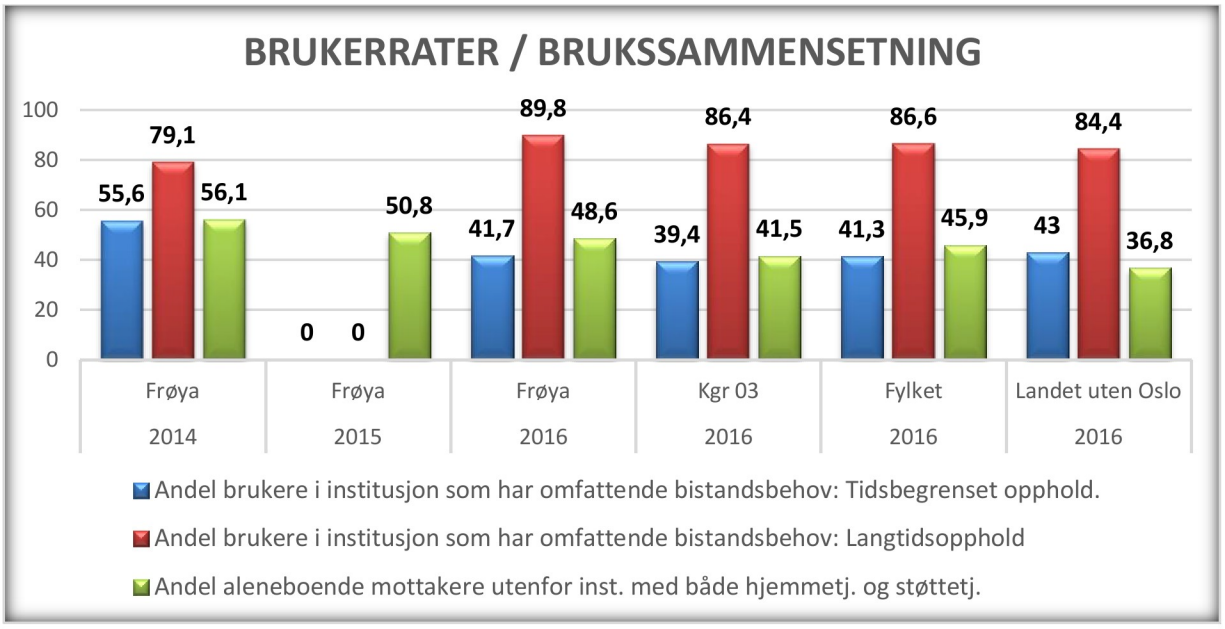

Diagram 20: Andel brukere i institusjon på tidsbegrensa og langtidsopphold med omfattende bistandsbehov. Og andel aleneboende mottakere utenfor institusjon med både hjemmetjenester og støttetjenester. Kilde: SSB

Diagrammet viser andel brukere i institusjon på tidsbegrensa og med langtidsopphold som har omfattende bistandsbehov. Videre viser diagrammet andel aleneboende mottakere utenfor institusjon med både støtte tjenester og hjemmetjenester.

4.2.1 Tjenesteprofil

På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet har RO gjennomført en studie av mønstre i innretningen av norske kommuners omsorgstjenester[7]. RO har benyttet metoden fra dette arbeidet til å sammenligne Frøya kommune sin tjenesteprofil med andre kommuner.

Tjenesteprofilen for Frøya beskrives ved at kommunen plasseres i en desil (ti-del) av norske kommuner som har samme verdi på faktorene som nevnt under. Dersom Frøya befinner seg helt på topp mht. andel som mottar hjemmetjenester får de score 10 (den tidelen av norske kommuner som scorer høyest på denne faktoren). Befinner Frøya seg i den tidel av norske kommuner som scorer nest lavest på institusjonsorientering vil de være plassert i andre desil (2.desil).

Forholdene som beskriver tjenesteprofilen er:

1. **Forbruk hjemmetjenester yngre**. Dvs. andel av kommunens befolkning som mottar hjemmetjenester i gruppen yngre (0-66).
2. **Forbruk hjemmetjenester** eldre. Dvs. andel av kommunens befolkning som mottar hjemmetjenester i gruppen eldre (80+).
3. **Institusjonsorientering** yngre. Dvs. andel av kommunens befolkning som bor på institusjon i gruppen yngre (67+).
4. **Institusjonsorientering** eldre. Dvs. andel av kommunens befolkning som bor på institusjon i gruppen eldre (80+).
5. **Tilgjengelighet** korttidsplass. Dvs. antall utskrivninger per år per korttidsplass per innbyggere over 80 år.
6. **Tilgjengelighet** institusjon samlet. Dvs. antall utskrivninger per år per sykehjemsplass samlet per innbyggere over 80 år.
7. **Omfattende bistandsbehov** (intensitet) yngre. Dvs. andel av hjemmetjeneste-mottakere som har omfattende bistandsbehov i gruppen yngre (0-66).
8. **Omfattende bistandsbehov** (intensitet) eldre. Dvs. andel av hjemmetjeneste-mottakere som har omfattende bistandsbehov i gruppen eldre (67+).

[7] Nygård, L. & Brevik, I. (2013). «Mønstre og mangel på mønster i innretningen av de kommunale omsorgstjenestene». NIBR-notat 2013:104. Norsk institutt for by- og regionforskning.

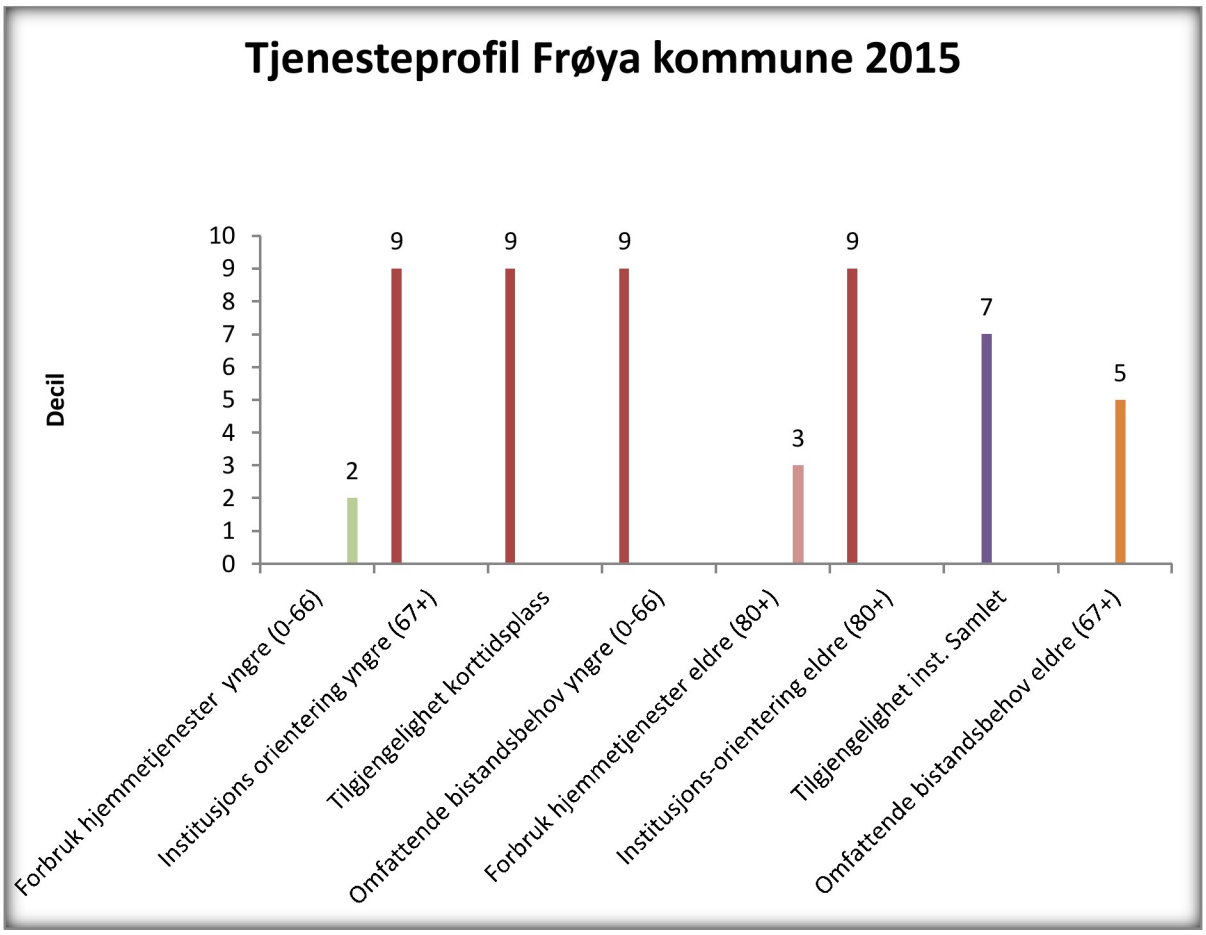

Figur 5. Tjenesteprofil Frøya kommune

Med tjenesteprofil mener RO hvordan en kommune har innrettet sin omsorgstjeneste sammenlignet med øvrige norske kommuner. Figur 5 over viser tjenesteprofilen for Frøya kommune. Denne er en indikasjon på at kommunen har et lavt forbruk av hjemmetjenester til yngre (0-66 år). Frøya kommune er her blant den ti-delen av norske kommuner som har nest færrest mottakere i denne aldersgruppa hjemmetjenester (desil 2). Dette gjelder delvis også for hjemmetjenester til eldre (80 år og over) hvor Frøya er plasser i 3. desil. Når det gjelder grad av institusjonsorientering (67 år og eldre og 80 år og eldre) ligger kommunen 9. desil. Det vil si høy grad av institusjonsorientering. Samtidig viser tjenesteprofilen at kommunen skårer høgt når det gjelder tilgjengelighet på korttidsplasser (9. desil). Andel korttidsplasser er her vurdert som antall utskrivninger og ikke den prosentvise andelen som innrapporteres til Statistisk Sentralbyrå (SSB). For å sikre at utskrivningsklare pasienter får et godt kvalitativt tilbud nær hjemmet, er kapasiteten på korttidsplasser i kommunale sykehjem en kritisk faktor[8]. Samla sett ligger kommunen blant den ti-delen av norske kommuner som har nest høyeste tilgjengelighet til sykehjemsplass (desil 9). For personer med omfattende bistandsbehov 0-66 år er Frøya plassert i desil 9, mens kommunen i aldersgruppen 67 år og eldre er blant den ti-delen (desil 5) som ligger midt på.

Oppsummert: Tjenesteprofilen kan indikere at det ytes tjenester til mange personer med omfattende behov for bistand. Det er også god tilgjengelighet på korttidsplasser. Kommunen har høy tilgjengelighet institusjonsplasser og lavt forbruk av hjemmetjenester til eldre 80 år og over (desil 3).

[8] Rapport IRIS -2014/382 – Samhandlingsreformens konsekvenser for det kommunale pleie- og omsorgstilbudet

Nyere forskning innen pleie- og omsorgstjenestene[9] viser at det er store variasjoner i innretning og profil på kommunale pleie- og omsorgstjenester. Som eksempel på mangfoldet nevner Brevik og Nygård at i noen kommuner bor mer enn 25 % av gruppen 80 år og over på sykehjem med en gjennomsnittlig botid (liggetid) på sykehjemmet på over 3 år. På Frøya var andelen 18,6 % i 2016, men s den var 19,5 % i 2015. Til sammenligning var gjennomsnittet i tilhørende Kostra-gruppe 03 14,9 %, fylket 15,4 % snittet for landet uten Oslo 13,0 % i 2016.

Andre kommuner har få sykehjemsplasser for langtidsopphold, de sykehjemsplassene kommunen rår over brukes som korttidsplasser for behandling og rehabilitering, og med en gjennomsnittlig botid på bare noen uker. Frøya hadde i 2016 en dekningsgrad for plasser i prosent av antall innbyggere 80 år og eldre på 22,1 %. For tilhørende Kostragruppe var dekningsgraden 20,2 %, fylket 19,7 % og lander uten Oslo 18,0 %.

Brevik og Nygård hevder at noen kommuner har det vi kan kalle en forebyggende tjenesteprofil ved å gi litt hjemmetjenester til mange personer. Andre kommuner har det vi kan kalle en pleieprofil på hjemmetjenestene ved å gi mye hjelp til få personer. De hevder videre at vi i noen grad kjenner en del mønstre i variasjonen.

> *«Kommuner med få innbyggere bruker jamt over relativt sett mye penger på omsorgstjenester. Ikke overraskende har alderssammensetningen betydning. Kommuner med høy andel eldre i befolkningen bruker relativt sett mer penger enn kommuner med lav prosentandel eldre. Kommuner med høye frie inntekter bruker mer penger enn kommuner med lave inntekter. Trolig er kommunens frie inntekter den enkeltfaktoren som i størst grad kan predikere hvor mye penger en kommune bruker på omsorgstjenester (Hjelmbrekke med flere 2011). Kommuner som i stor grad er institusjonsorientert bruker mer penger enn andre kommuner. Og fordi det ofte er kommuner med få innbyggere som også har store inntekter, er det særlig denne typen kommuner som relativt sett bruker mest ressurser på omsorgstjenestene.»* (Brevik og Nygård, NIBR Notat 2013:104 s. 10)

Hvordan kommunenes fri inntekter påvirker ressursbruken innen tjenesteområdet er også belyst i en rapport fra SINTEF Helsetjenenesteforskning i 2009 (Huseby og Paulsen Rapport 2009: A11522)

> "*Kommuner med høye frie disponible inntekter bruker mer ressurser på eldreomsorg enn kommuner uten slike økonomiske muligheter".*

I noen grad kjenner vi også kostnadsdriverne innen omsorgssektoren. Hagen med flere (2011) finner i tillegg til kommunale inntekter og alderssammensetning at følgende faktorer bidrar til å forklare variasjoner i ressursbruk: standardiserte dødelighetsrater, andel enslige, andel med lav utdanning, andel sosialhjelpsmottakere, antall psykisk utviklingshemmede, folketall, befolkningstetthet og reisetid internt i kommunen.

Meld. St. 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg slår fast følgende:

> *«Hjemmetjenesteorientering framstår derfor som mer effektivt i den forstand at flere får et tilbud til mindre bruk av ressurser, og uten at det kan dokumenteres at tilbudet blir dårligere.»* (Borge og Haraldsvik 2005)

Også Sørheim og Paulsen (2012) [finner] at kommuner som i størst grad har omsorgstjenestenes brukere på institusjon, bruker mest ressurser per innbygger. Hjelmbrekke med flere (2011)[10] finner at

[9] Nygård, L. & Brevik, I. (2013). «Mønstre og mangel på mønster i innretningen av de kommunale omsorgstjenestene». NIBR-notat 2013:104. Norsk institutt for by- og regionforskning.

[10] Hjelmbrekke, S., Løyland, K., Møller, G,. og Vardheim, I. (2011): Kostnader og kvalitet i pleie og omsorgssektoren. Telemarksforskning. Rapport nr. 280.

kommuner med ansatte hvor andelen med relevant høgskole-utdanning er stor, driver mer kostnadseffektivt enn kommuner hvor andelen med relevant utdanning er mindre. Hjelmbrekke finner også at ved å spesialisere heldøgns omsorg enten i institusjon eller i omsorgsboliger med heldøgns bemanning, har norske kommuner et estimert og uutnyttet kostnadsreduserende potensial gjennom stordriftsfordeler".

4.2.2 Sykehjemsanalyse

Sykeheim År talla er henta fra Antall plasser	Frøya Sykehjem 2016 57	L2 2013 63	Y6 2015 58	Y8 2015 42	Y3 2015 41	Q1 2014 57	AA1 2015 53	T1 2015 32	Gjennom-snitt
Samla sykefravær (i %)	10,0	11,8	9,9	10,9	5,0	9,0	8,1	11,7	9,6
Brutto lønnsutgifter pr. plass pr. år brukerretta	710 797	644 232	814 306	681 386	695 669	661 505	575 755	572 525	669 522
Kostnader mat pr. plass pr. år	71 564	54 086	26 855	26 598	26 598	53 073	93 198	69 360	52 666
Vask av tøy pr. plass pr. år	19 108	47 090	10 209	10 209	10 229	14 303	12 830	23 512	18 436
Medisinsk forbruksmateriell pr. plass pr. år	16 515	21 457	26 284	11 274	16 424	17 798	20 396	26 756	19 613
Andre driftsutgifter pr. plass pr. år	89 273	45 199	27 490	19 345	35 317	24 804	24 340	24 472	36 280
Direkte brukerretta innsats i % av totalen	78,35	79,33	89,96	91,00	88,71	85,74	79,25	79,89	84,0
Overtid pr. plass pr. år	13 630	4 763	9 663	10 721	3 565	6 453	6 547	16 918	9 033
Variabel lønn i % av totalen	24,95	14,28	26,54	27,53	27,73	28,93	32,00	25,03	25,9
Antall administrative årsverk ledelse (styrer, avdelingsleder)	4,0	5,0	-	-	-	2,6	2,8	2,2	3,3

Tabell 2. Sykehjemsanalyse: Kilde respektive kommuner

Kommentar: Sykehjemsanalysen er beregnet ut fra regnskapstall 2016. RO har her gjennomført analysen ut fra det opprinnelige antall plasser ved Frøya sykehjem.

Sykefravær
Gjennomsnittlig sykefravær ved sykehjemmet på Frøya var 10,0 %. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene i denne sammenligningen var 9,6 %. Kommunen opplyser at sykefraværet fordeler seg på 3,4 % korttidsfravær og 6,6 % langtidsfravær.

Ser vi på foreløpige KOSTRA-tall per 15.3.17 viser denne at andelen legemeldte fravær grunnet sykdom av totalt antall kommunale årsverk i brukerretta tjenester var 6,5 %. Dette er lavere enn gjennomsnittet i tilhørende KOSTRA-gruppe (03) hvor fraværet var 8,4 %. RO har sammenlignet Frøya sykehjem med sykehjemmene i tabellen. Alle har en høyere andel legemeldte sykefravær.

Brutto lønnsutgifter per plass per år brukerrettet
Det er en variasjon mellom sykehjemmene i sammenligningen når det gjelder brutto lønnsutgifter per institusjonsplass. Brutto lønnsutgifter per plass per år var på Frøya kr. 710 797,-. Oversikten viser at kun ett sykehjem ligger over (Y6). Gjennomsnittet for alle sykehjemmene var kr. 669 522,-.

Kostnader mat per plass per år
Kostnader til mat regnet per plass varierer mye fra sykehjem til sykehjem. Kostnaden ved Frøya sykehjem var kr. 71 564,-. Det vil si at Frøya sykehjem ligger i det øver sjiktet. Kun sykehjem AA1

hadde en høyere kostnad med kr. 93 198,-. Gjennomsnittskostnaden var kr. 52 666,-. RO gjør oppmerksom på at dette er totale utgifter (lønn og driftsutgifter). Frøya sykehjem har bokført kr. 833 133,- i inntekt. Dvs. at netto kostnad var kr. 56 947,-.

Vask av tøy per plass per år
Frøya sykehjem hadde en kostnad på vask av tøy på kr. 19 108,-. Gjennomsnittet i denne sammenligningen var kr. 18 436,-.

Medisinsk forbruksmateriell og andre driftsutgifter
Det er variasjon i kostnader til medisinsk forbruksmateriell mellom de sykehjem vi har sammenlignet Frøya sykehjem med. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene lå på kr. 19 613,-. Ved Frøya sykehjem var kostanden kr. 16 515,-. Kun sykehjem Y8 og Y3 hadde lavere utgifter.

Andre driftsutgifter[11] per plass per år
Det er noe variasjon i kostnadene til andre driftsutgifter mellom sykehjemmene i utvalget. Frøya sykehjem hadde de høyeste kostnadene. Gjennomsnitt for alle sykehjemmene lå på kr. 36 280,-. Ved Frøya sykehjem var kostnaden kr. 89 273,-.

Direkte brukerrettet innsats i prosent av totalen
Brukerrettet innsats kan sies å være virksomhetens primære funksjon, mens øvrige funksjoner (tøy, forbruksmateriell osv.) kan anses mer som sekundære funksjoner. Ut fra denne synsvinkelen anses det som et mål at størst mulig andel av samlede driftsutgifter er innenfor brukerrettet innsats. Ingen av de sykehjemmene i denne sammenligningen lå under Frøya sykehjem når vi beregner brukerrettet innsats i prosent av samlede driftsutgifter. Ut fra dette sammenligningsgrunnlaget befinner Frøya sykehjem seg i nedre sjikt. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene lå på 84,0 %. Og på Frøya 78,35 %.

Overtid i kroner per plass per år
Ut fra sammenligningsgrunnlaget kan det se ut som at Frøya sykehjem er det sykehjemmet som brukte nest mest, kun sykehjem T1 brukte mer. Gjennomsnittet for alle sykehjemmene var kr. 9 033,-. Og på Frøya kr. 13 630,-.

Variabel lønn i prosent av totalen.
Frøya sykehjem hadde en variabel lønnskostnad i prosent av totalen som lå litt under gjennomsnittet i sammenligningen som var 25,9 % og på Frøya 24,95 %.

Antall administrative årsverk ledelse
Databasen gir også tall for lederressurs ved sykehjemmene. I tabellen framkommer dette som absolutte tall og må derfor sees i sammenheng med størrelse på sykehjemmet for å kunne gi noen mening. Størrelsen på sykehjemmene i denne tabellen framgår av antallet pasienter eller plasser. Ut fra dette kan en mulig sammenligning bli antall plasser per leder. Lavest «ledertetthet» er ut fra en slik sammenstilling har sykehjem T1. Gjennomsnittet i denne sammenligningen lå på 3,3 og på Frøya 4,0.

[11] Det som inngår i "andre driftsutgifter" er bl.a. IT og telefoni, møbler, tekniske hjelpemidler/senger, laboratorieutgifter/farmasøytisk tilsyn, porto og kontorrekvisita, løsøre, til leders disposisjon, skyssutgifter, lønnsutgifter til husøkonom, lønnsutgifter til merkantilt personell (sekretær, resepsjonsmedarbeider o.l.) og kommunale utgifter.

4.2.3 Andre forhold

Tabellene under viser situasjonen per RO vil under vise

Hjemmesykepleien:

Antall årsverk hjemmesykepleie	**20,46** (inkl. avdelingsleder i 100% og driftskoordinator i 60%)
Antall medarbeidere	5 i «øyrekka» og 22 på «fast-Frøya»
Antall medarbeidere i 100 % stilling	7?
Antall tjenestemottakere	145
Totalt timer vedtak per uke	517

Tabell 3. Status hjemmesykepleien Frøya kommune. Kilde: Kommunen

Praktisk bistand:

Antall årsverk praktisk bistand	**2,5** årsverk
Antall medarbeidere	3
Antall medarbeidere i 100 % stilling	1
Antall tjenestemottakere	90
Totalt timer vedtak per uke	54
Antall personer med vedtak om BPA	3
Totalt timer per uke (vedtak)BPA	138
Antall ansatte i BPA	**6,17** årsverk (inkl. BPA-koordinator i 40% stilling - antall ansatte: 6

Tabell 4. Status praktisk bistand Frøya kommune. Kilde: Kommunen

Frøya sykehjem:

Antall plasser totalt	**57** i utgangspunktet, men 59 brukes da 2 rom definert som enkeltrom brukes som dobbeltrom.
Antall avdelinger / plasser per avdeling	Miljø 1. etg: 9 Miljø 2. etg: 8 Blå 1. etg: 8 Blå 2. etg: 11 Korttid: (1. etg): 12 Rød 2. etg: 11
Antall årsverk totalt (i pleien) / antall medarbeidere totalt	**48,54** årsverk totalt inkl. 2 avdelingsledere i 100% stilling
Antall årsverk per avdeling / antall medarbeidere totalt per avdeling: Somatisk avdelinger og natt: Miljø 1 og 2 etg. Korttidsavd. og Sykepleiepool	 22,83 inkl. avdelingsleder i 100% stilling 10,41 årsverk 15,30 inkl. avdelingsleder i 100% stilling
Beinskardet omsorgsboliger	**6,81** inkl. avdelingsleder i 100% stilling
Kjøkken årsverk	**4,61** inkl. drift av kantina på Sistranda skole
Vaskeri	**0,6** årsverk
Dagsenterdrift (eldre/demente) underlagt PLO fra 01.01.17	**2,4** årsverk
Livsglede, demenskoordinator, driftskoordinator SH, Virksomhetsleder	**2,9** årsverk (3400)

Tabell 5. Status Frøya sykehjem. Kilde: Kommunen

Familie, helse og rehabilitering (unntatt legetjenesten, barnehage, voksenopplæring):

Antall årsverk	**28,96** årsverk
Antall medarbeidere	29
Antall medarbeidere i 100 % stilling	21
Barnevernstjenesten Antall tjenestemottakere	**5** årsverk 53 aktive pr. 31.12.16
Helsestasjon/jordmortj.	**5,66** årsverk
Psykisk helsearbeid, årsverk Antall tjenestemottakere Totalt timer vedtak per uke- snitt	**3** årsverk 64 (pr. 10.01 2017. Pga. omorganisering er nok dette tallet noe under vanlig drift). 4 x 3 x 5 = 60 Ca. 60 timer i uka
Fysio, ergo, hjelpemiddelkoordinator	Tot.**4** årsverk 2 fysioterapeuter 1 ergoterapeut, 1 hjelpemiddelkoordinator
Antall tjenestemottakere fysio. Antall tjenestemottakere ergo. Antall tjenestemottakere Hjelpemiddelkoordinator.	110 51 1725 Henvendelser. (285 henvendelser på trygghetsalarmer der hver henvendelse tar ca 2,5 timer) Dette tilsvarer 712,5 timer/19 uker/nesten 4 måneder. Altså er 1/3 år brukt til Trygghetsalarmer.

Tabell 6. Status Familie, helse og rehabilitering (unntatt legetjenesten, barnehage, voksenopplæring): Kilde: Kommunen

BAM (Bo -, aktivitet og miljøtjeneste):

Antall årsverk	**42,53** årsverk
Antall medarbeidere	50 ansatte totalt
Virksomhetsleder	1,0 årsverk
Cafe Kysthaven – arbeidsrelatert dagtilbud	0,8 årsverk
Øvergården bofellesskap	16,0 årsverk
Moatunet bofellesskap	14,2 årsverk
Tjeneste «Rabben»	3,6 årsverk
Tjeneste «Sistranda»	5,13 årsverk
Utetjenesten	1,8 årsverk
Omsorgslønn	Oppdragskontrakt
Støttekontakt	Oppdragskontrakt
Avlastning	Oppdragskontrakt – privat avlastning

Tabell 7. Status BAM: Kilde: Kommunen

Andre tjenester:

Antall trygghetsalarmer	103 stk.
Antall matombringing(middag)	32 + til dagsentrene

Tabell 8. Status andre tjenester: Kilde: Kommunen

<u>Totalt årsverksramme PLO: 94,99</u>

Slik det ser ut per i dag vil Frøya stå overfor utfordringer når det gjelder framtidig rekruttering. Slik alderssammensetningen er per dato, kan 20 medarbeidere slutte grunnet oppnådd pensjonsalder de nærmeste 5 årene. For tiårsperioden er antallet 46 medarbeidere. Hovedårsaken ligger delvis utenfor kommunens handlingsrom og årsaken til dette er at gapet mellom antall i yrkesaktiv alder og den eldre del av befolkningen øker. Vi forutsetter da at det fortsatt vil være et tilnærma likt behov for tjenester som i dag. Spesielt gjelder dette for de over 80 år.

Antall inn innbyggere i aldersgruppa 67-79 år øker med 174 personer fram mot 2030. Mens antall innbyggere 80 år og over øker med 59 personer. I 2016[12] mottok 33,7 % av innbyggere 80 år og over hjemmetjenester. Det vil si at fram mot 2030 får tjenesten 2 nye tjenestemottakere om dagens dekningsgrad og praksis videreføres. I aldersgruppa 67-79 år var det 10,3 % som mottok hjemmetjenester i 2016, som vil utgjøre 18 nye tjenestemottakere fram mot 2030.

RO har innhentet tall som viser hvor mange brukere hjemmetjenesten yter bistand til. Hvor mange tjenester dette utgjør og antall vedtakstimer.

«Fastlands-Frøya og øyrekka»	**Hjemmesykepleie**	**Praktisk bistand**	**BPA**
Årsverk	20,46	2,5	6,17
Timer personalressurs per uke	726,33	88,75	219,035
Vedtakstimer	517,24	53,96	137,83
Differanse	209,09	34,79	81,205
Direkte-indirekte tid	**1,40**	**1,64**	**1,59**

Tabell 9: Kilde; hjemmetjenesten

Tabellen viser antall årsverk som i dag er tilgjengelig. Videre viser den vedtakstimer, det vil si hvor mange timer tjenester som skal utføres. Antall årsverk eller bemanningsbehovet innen hjemmetjenestene bør knyttes opp mot de vedtakene som fattes og hvor mange timer som trengs for å utføre de oppgavene vedtakene omfatter. Bemanningsbehovet bør beregnes ut fra omsorgsbehov og det må tas hensyn til direkte tid (ansikt til ansikt tid) og indirekte tid (kjøring, rapportering, medisinhåndtering, møter utenfor hjemmet, utrykning trygghetsalarm mm.

Hva er rett tidsbruk når vi vurderer forholdet direkte/indirekte tid i hjemmetjenesten? Det foreligger ingen fasit på dette, men som en tommelfinger-regel kan vi gå ut fra at for hver time vedtak om hjemmesykepleie er forholdet 60/40 og for praktisk bistand (hjemmehjelp)/opplæring) 75/25.

Tar vi utgangspunkt i en slik fordeling, viser den at hjemmesykepleien ikke har ledig kapasitet, mens det innen praktisk bistand og BPA er noe ledig kapasitet.

Kommunene Frøya og Hitra har fram til nå hatt felles forvaltningskontor. Det er besluttet å avvikle dette fra og med april i år. Frøya etablerer da et eget forvaltningskontor.

[12] SSB- Foreløpige KOSTRA-tall per 15.3.2017

5 Fra intervju, framtidige kostnader og ledelse

5.1 Innledning

RO har gjennomført intervju med virksomhetsledere, avdelingsleder innen plo og Familie, helse og rehabilitering, Boarbeid, og miljøtjenesten, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Samt rådgiver innen tjenesteområdet. Totalt ble 18 medarbeidere intervjuet.

RO vil oppsummer intervjuene på følgende måte:

⇒ **Status**
- Begynt å diskutere framtidas tjenesteideologi
- Robuste tjenester
- Tette skott innen helse- og omsorgstjenestene
- Mangler helhetlig perspektiv
- Mye deltid

⇒ **Utfordringer**
- Greie å skape EN tjeneste
- Nye oppgaver
- Nok tjenesteytere («hender») / rekruttering
- Heltidskultur
- Fleksibel bruk av medarbeidernes kompetanse
- Dreining til hjemmebaserte tjenester
- Institusjon/sykehjem får ny betydning
- Nye krav fra tjenestemottakerne
- Frivillighet

⇒ **Forutsetninger**
- Kommunikasjon
- Ledere som leder an
- Velutviklet medarbeiderskap
- Fungerende strukturer, dvs. helhetlige tjenesteløp og høy grad av kompetansemobilisering
- Lederforum for å sikre helhetstenkingen
- Politisk «ryggdekning»
- Tydelige vedtak (tjenester)
- Større fokus på folkehelse – forebygging fra ord til handling
- Skape arenaer for diskusjon og prioriteringer innen en helhetlig tjeneste - få bort skottene (av noen oppleves disse som vanntette)

RO vil under oppsummere punktene over på følgende måte. Grunnmur og basis for morgendagens tjenester på Frøya må basere seg på:

⇒ **Felles og et kjent verdigrunnlag.**

⇒ **Felles / enhetlig tjenestetildeling.**

⇒ **Mestring, vi er selv ansvarlig for egen helse og bolig, ønske om å være selvhjulpen lengst mulig, folkehelse- forebyggingsperspektivet.**

⇒ **Rett bruk av kompetanse.**

⇒ **Bruk av velferds teknologi.**

⇒ **EN sammenhengende tjeneste for å sikre et helhetlig og koordinerte tjenesteforløp.**

⇒ **Tid til ledelse og strategisk utvikling**

Hvordan tjenestenivåene er dimensjonert og fungerer, er avgjørende for både kvalitet for tjenestemottakeren og grad av kostnadseffektivitet i utnyttelse av de kommunale ressursene. Det er viktig for en best mulig utnyttelse av ressursene at tjenestemottaker gis tilbud på rett nivå i omsorgstrappa. I praksis gjelder dette alle kategorier tjenestemottakere - uavhengig av diagnose. RO har forstått det dit hen at det er et politisk mål på Frøya at innbyggere som har behov for tjenester skal kunne bo i eget hjem så lenge som mulig, samt at man skal kunne bevege seg mellom tjenestenivåene på en fleksibel måte. I anvendelsen av omsorgstrappa må det fokuseres på eget ansvar, mestring, muligheter og forebygging. Det forebyggende og helsefremmende perspektivet må implementeres i forhold til grupper og individer i hele tiltakskjeden som omsorgstrappa representerer. En omsorgstrapp viser til en sammenheng der økende behov møtes med økende tjenestetilbud og motsatt.

For å møte dagens og framtidens behov vil mye stå og falle på i hvilken grad de ulike enhetene/tjenesteområdene samhandler. For å lykkes i framtidig drift må kommunens helse- og omsorgstjenester arbeide videre med mål om reell samhandling. Dette er også en forutsetning for at tjenestemottakerne skal oppleve en helhet i tildelte tjenester. RO har illustrert dette i figur 6.

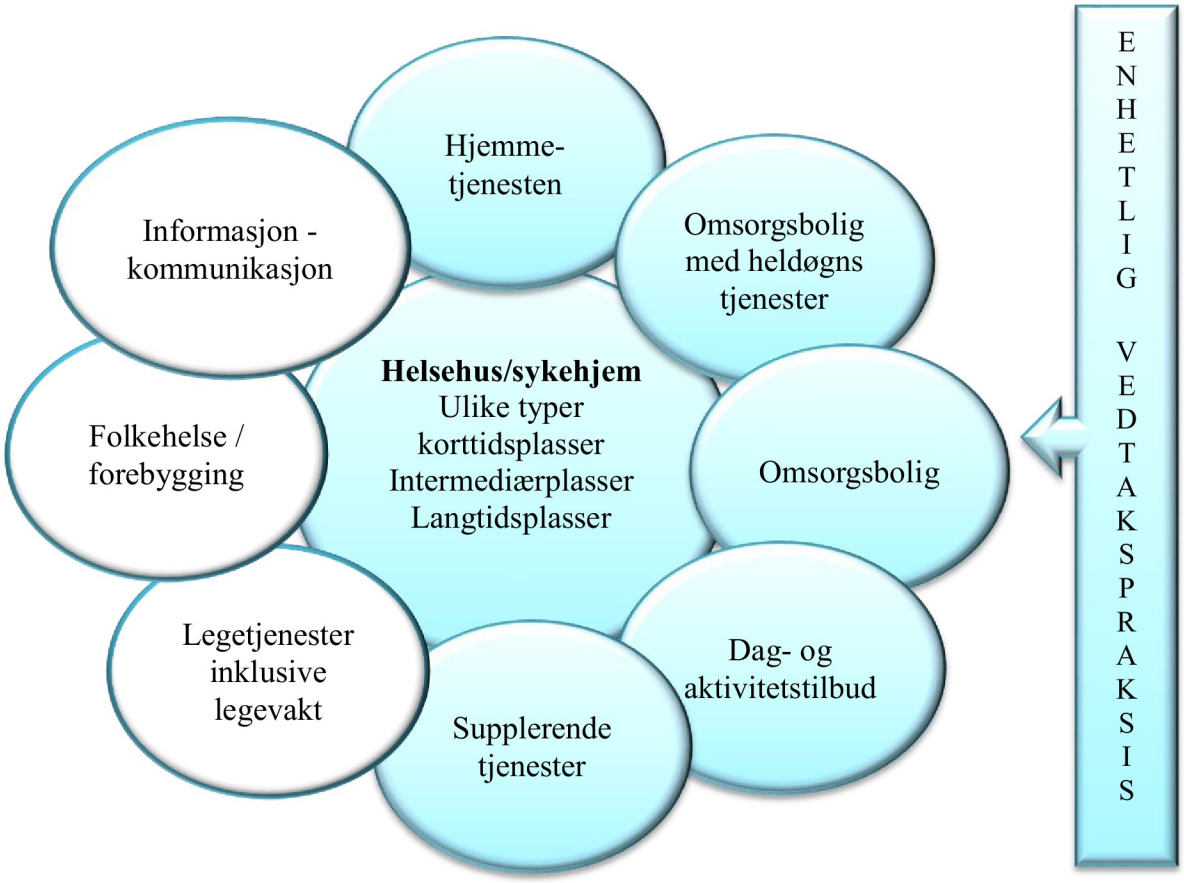

Figur 6 viser et helhetlig og sammenhengende tjenesteløp

Eksempler fra praksis og forskning viser at en tjenestemottaker kan befinne seg på ulike nivå gjennom sin sykdomsforløp[13]. Dette betyr at en tjenestemottaker kan være på korttidsopphold ved sykehjemmet etter utskriving fra sykehus og deretter bo hjemme med tjenester fra ulike tjenesteområder. Figur 7 under illustrerer et svingende tjenesteforløp.

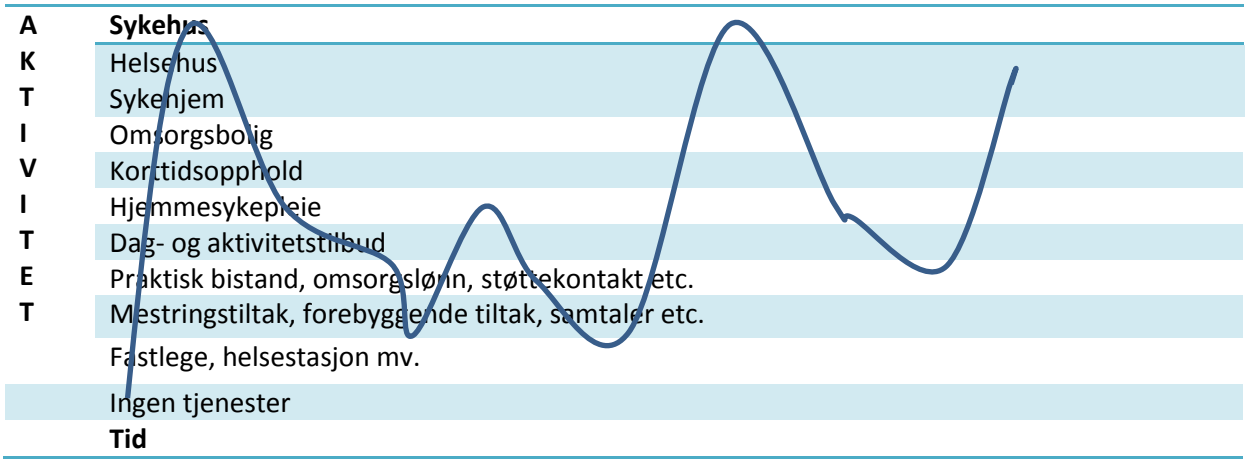

Figur 7 Langvarig trinnvis tjenesteforløp

Figuren viser et trinnvis forløp[14] som kan strekke seg over tid. Eksemplet viser at det ikke er en jevn og lineær utvikling av tildelte tjenester og at tjenestebehovet er drevet av sykdomsforløp, funksjonsnivå og ressurser hos tjenestemottaker. RO har her tatt utgangspunkt i en tenkt omsorgstrapp og fordeling av aktivitet med antall tjenester knyttet til det. Antall tjenester forstås som antall gitte tjenester innenfor et tjenesteforløp til en som mottar tjenester i kommunen. En tjenestemottaker kan ha flere tjenester som for eksempel hjemmehjelp, hjemmesykepleie, avlastning, rehabilitering, samtaler, dag- og aktivitetstilbud og støttekontakt etc. Alt etter tjenestemottakerens behov og ressurser. Antall tjenester skal betraktes som en helhetlig og sammenhengende aktivitet.

5.2 Framskrivning av kostnader, behov for nødvendig omstilling

I dette kapittelet drøftes noen sentrale faktorer som kan legges til grunn for å synliggjøre hvorfor Frøya har vedtatt å iverksette en stor driftsmessig omstilling.

Slik det har vært fram til i dag har bruk av helse- og omsorgstjenester øket kraftig med alder, og det framtidige antall eldre i befolkningen betraktes derfor som en av de viktigste drivkrefter bak økte utgifter. Dersom vi forutsetter samme bruksrater etter alder og kjønn som i dag, får vi et forenklet bilde av hvordan aldringen av befolkningen innvirker på framtidige utgifter. Legger vi f.eks. dagens dekningsgrad for sykehjemsplasser til grunn, viser framskrivningen en samlet økning av plasser med vel 13 plasser fram mot 2030, og ytterligere 24 plasser fra 2030 til 2040. En enkel beregning viser at f.eks. kostnader for plasser i sykehjemmet på Frøya vil øke med vel 20,8 % eller 11,7 millioner kroner mot 2030 og med hele 64,9 % eller ca. 33,3 millioner kroner mot 2040, forutsatt at dagens kostnadsnivå hadde blitt opprettholdt, samme dekningsgrad og det ikke skjer andre endringer enten i forhold til tildeling av tjenester i kommunen eller andre endringer som medfører endringer i aktivitet.

[13] Aksøy H. Opp omsorgstrappen og inn i sykehjem. Trinn for trinn eller i store sprang? Nære pårørendes fortelling om en nær slektnings vei til fast plass i sykehjem NOVA, Presentasjon fra V. norske kongress i aldersforskning, 2011
[14] Kilde: Daatland SO, Veenstra M. Bærekraftig omsorg? Familien, velferdsstaten og aldringen av befolkning. NOVA, 2012, side 150

I tabell 10 har RO forsøkt å illustrere en tenkt kostnadsøkningen framover mot år 2040 hvis dagens dekningsgrad, kostnad og befolkningsprognose opprettholdes som i dag.

	2016	2020	2030	2040
Tabell 10: Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over med dagens dekningsgrad 22,1 % (2016 tall)	57	54	70	94
Plasser i institusjon og bolig med heldøgnsbemanning i prosent av innbyggere 80 år og over med dagens dekningsgrad 32 % (2016 tall)	82	77	101	136
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass. Kroner 901 404 (2016 tall).	51 380 028	48 675 816	63 098 280	84 731 978
Netto driftsutgifter pleie og omsorg per innbygger 80 år og over. Kroner 329 504 (2016 tall)	84 682 528	81 057 984	104 123 264	140 039 200
Netto driftsutgifter pleie og omsorg per innbygger 67 år og over. Kroner 114 571 (2016 tall)	85 469 966	88 334 241	112 165 009	141 036 901
Netto driftsutgifter per innbygger Pleie- og omsorg. Kroner 17 219 (2016 tall)	84 424 757	88 557 317	96 960 189	104 553 768
Netto driftsutgifter per innbygger kommunehelsetjenesten. Kroner 2 981 (2016 tall)	14 615 843	15 333 283	16 786 011	18 100 632
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 0-66 år. (36,1 % 2016 tall)	22	24	25	26
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 67-79 år. (20,0 % 2016 tall)	10	11	14	17
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 80 år og over. (9,2 % 2016 tall)	8	8	10	13

En slik situasjon ville gitt en betydelig økning i utgiftene til driften av helse og omsorgstjenestene på Frøya i årene framover. At kommunen nå har iverksatt utredninger for å sikre kvalitative framtidige tjenester innen økonomisk robusthet vurderer RO som svært positivt.

5.3 Ledelse

Uten god ledelse og dyktige ledere er det liten hjelp i å organisere tjenestene på den antatt beste måten. En rekke rapporter har vist at ledere er viktigere enn modellvalg. Dette går fram av flere studier av utviklings- og omstillingsarbeid. Gode ledere er som "magneter" på den kompetente arbeidskraften. Betydningen av god ledelse er også godt kjent for Helse- og omsorgsdepartementet som i forbindelse med kompetanseløftet 2015 ga støtte til en desentralisert lederutdanning for ledere i helse- og omsorgstjenestene. Frøya har klare intensjoner om å gi ledere et kompetanseløft.

Regjerning har stort fokus på viktigheten av ledelse og at denne er avgjørende for å skape tjenestemottakerens helsetjeneste. RO viser til Meld. St. nr. 26 (side 71)[15].

Fokus på ledelse er avgjørende for å skape innovasjonskultur i offentlig sektor. Ledere må være bevisst sin rolle i organisasjonen, både som fanebærer for nye ideer og utvikling av dem, og som den som gir mandat for at organisasjonen jobber systematisk med innovasjon (Gjeldsvik 2007). Det kan være behov for nye typer ledere, og følgende framstilling kan være nyttig for å få fram dette (Storey og Salaman 2005). Innovative ledere fokuserer på resultater med mål om å skape utvikling ved å:

- ⇒ sørge for regulert selv-regulering
- ⇒ tilskynde prosjekt- og nettverkssamarbeid
- ⇒ utvikle de kreative talentene
- ⇒ fremme læring
- ⇒ mobilisere og fokusere
- ⇒ skape innovative prosesser

Innovasjon krever at det er plass/tid til ledelse. Den kommunale omsorgstjenesten i Norge er kjennetegnet av å ha store driftsenheter og svært få ledere, som i hovedsak må sikre og ivareta rene administrative og driftsmessige oppgaver (RO 2004). Ledere som utvikler medarbeidernes kompetanse, delegerer oppgaver og oppmuntrer til medvirkning, bidrar til å gjøre virksomheten mer innovativ. I innovasjonsmeldingen ((St meld nr. 7 (2008-2009)) vektlegges det at det er et lederansvar å legge til rette for en innovasjonskultur i offentlig sektor. God innovasjonsledelse og innovasjonskompetanse vil ikke bare kunne redusere motstand mot nye løsninger og endrede arbeidsrutiner, men bidra til at de ansatte er med på å utforme nye løsninger.

Flere studier har pekt på at lederskap og godt utviklet medarbeiderskap er de viktigste pådriverne for innovasjon. For å lykkes med innovasjon må lederskapet være tydelig. Ringholm m.fl. (2011) gjennomførte en undersøkelse av innovasjonsprosesser i syv norske kommuner. Her trekker de fram følgende kjennetegn; åpenhet for nye idéer, ledere som støtter opp under innovasjonsprosessene, risikovillighet og høy grad av tillit mellom kollegaer. Ledelse er avgjørende for å skape en innovasjonskultur i helse- og omsorgstjenesten. Ledere *skal* gå foran ved å lede an og vise vei. Noe som fordrer bevissthet om egen rolle. Derfor er lederskap forskjellig fra det å administrere og organisere virksomheten. Ledere skal sørge for at vedtatt mål for virksomheten gjennomføres. Dette skjer ved blant annet å skape motivasjon og entusiasme hos medarbeiderne. Ledere som er bevisst dette vil oppnå mindre motstand mot nye løsninger og endrede arbeidsrutiner. Resultatet blir høyere motivasjon hos ansatte og bedre tjenestekvalitet for den som mottar tjenesten.

Frøya kommune har som nevnt over en målsetning om ytterligere å heve kompetansen for lederne. Derfor er en av de viktigste suksessfaktorene for Frøya kommune fortsatt å sikre et innovativt *lederskap* gjennom kompetansehevende tiltak. Omstillingskompetanse vil være en nøkkelfaktor. Det samme gjelder å legge til rette for et akseptabelt lederspenn[16]. I denne vurderingen må forhold som utviklingsoppgaver, døgndrift, antall ansatte og stillingsstørrelse m.m. tas med.

[15] Meld.St nr. 26 Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet
[16] Lederspenn er antall ansatte per leder

6. Oppsummering

⇒ En gjennomgang av tjenesteprofil viser at kommunen hadde et lavt forbruk av hjemmetjenester til yngre (0-66 år). Det samme gjaldt for aldersgruppa 80 år og over. Kommunen hadde en høy grad av institusjonsorientering i aldersgruppa 67 år og eldre og 80 år og eldre. Det tilsa at kommunen hadde en høy tilgjengelighet til sykehjemsplass. Oppsummert: Frøya kommune har høy tilgjengelighet når det gjelder institusjonsplass, men lavt forbruk av hjemmetjenester.

⇒ En gjennomgang av aldersbæreevne og familieomsorgskoffisient viser at Frøya kommune, som mange andre norske kommuner, står overfor til dels store utfordringer når framtidig tjenester skal sikres. En viktig faktor til dette er en lavere vekst innen den yrkesaktive aldersgruppen sammenlignet med den aldersgruppen som utgjør hovedvekten av de som motter tjenester. Samtidig viser prognosene at andel personer i aldersgruppen som vi erfaringsmessig vet yter bistand overfor foreldre reduseres, men først etter 2030. Oppsummert: Tar vi utgangspunkt i antatt aldersbæreevne og familieomsorgskoffisient viser denne at Frøya kommune får en utfordring når det gjelder å opprettholde dagens tjenestenivå med tilgjengelige personalressurser under forutsetning av samme forbruk og dekningsgrader. Dette vil utfordre kommunen i arbeidet med å ha tilstrekkelig arbeidskapasitet, ta i bruk teknologi, andre arbeidsformer mv. Likeså å sikre gode relasjoner til pårørende, naboer og all frivillig innsats.

⇒ En gjennomgang av direkte- indirekte tid i hjemmetjenesten indikerer denne at tidsbruken når det gjelder hjemmesykepleie er godt avstemt, mens det for hjemmehjelp og BPA kan være noe å hente.

⇒ En vurdering av enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift viser at Frøya sykehjem jevnt over hadde et lavere sykefravær i 2015 enn de sykehjemmene som RO sammenlignet Frøya sykehjem med. Når det gjeldt brutto lønnsutgifter per plass per år i brukerretta tjenester, andre driftsutgifter, overtid, vask av tøy så hadde sykehjemmet høyere kostnader, mens når det gjaldt mat per plass per år var denne lavere. Variabel lønn i prosent av totalen viser at Frøya sykehjem la så vidt under de øvrige. Det samme gjaldt for direkte brukerretta innsats av totalen.

⇒ En vurdering av bruk av kompetanse og kompetansesammensetning viser at tjenesteområde har mange medarbeidere med høy kompetanse. Samtidig er det en oppfatning av at det er skott mellom tjenestestedene, noe som vanskeliggjør at kompetanse kan nyttes på tvers og da ut fra tjenestemottakeres behov. Sammenholder vi dette opp mot behovet for rekrutteringen som vil være nødvendig i løpet av 5-10 år, da på grunnet at flere har mulighet til å ta ut pensjon, vil Frøya kommune stå overfor en rekrutteringsutfordring.

⇒ En vurdering av grad av samhandling innen og mellom tjenestested viser at det er behov for å legge til rette for en struktur som bedre enn i dag ivaretar det helhetlige perspektivet. Dette er først og fremst et lederansvar.

Arbeidsnotat 2

«Morgendagens omsorg»

Frøya kommune

RO – mai 2017

RO
Værnesgata 17, 7503 Stjørdal
Sentralbord: 74 83 97 99

www.ro.no

Innholdsfortegnelse

Forord 3
1. Innledning 5
1.1 Bakgrunn og formål 6
1.2 Metodisk tilnærming 6
1.3 Prosjektforløp 6
1.5 Dagens organisasjonskart 7
2. Bakgrunn for notatet 8
3. Gjennomgang av prosjektrapportene 8
3.1 Morgendagens omsorg – Tilrådning fra styringsgruppa (versjon 1 19.11.2015) 8
3.2 Morgendagens omsorg – prosjektplan for utviklingsarbeid – fase 2 (vedtatt i styringsgruppa 21.4.2016) 9
3.3 Økonomiske konsekvenser 15
3.4 Oppsummering etter workshop 24.4.2017 16
3.5 Morgendagens omsorg – Prosjektplan for videreføring - fase 3 (5.4.2017) 16
4. Oppsummering 18

Forord

Formål med prosjektet:

Klarstille «Morgendagens omsorg».

Hvordan helse og omsorgstjenestene på Frøya kommune er organisert og graden av samhandling mellom de ulike tjenesteområdene vil ha stor betydning for graden av måloppnåelse.

Frøya kommune har engasjert Ressurssenter for omstilling i kommunene (RO) for å bistå kommunen i arbeidet med å klarstille prosjektet «Morgendagens omsorg».

Målet er å se på:

- Heldøgnsomsorgen.
- Frivilligheten og pårørendeomsorgen.
- Rus og psykisk helsearbeid.
- Velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering.
- Organisering, bemanning og kompetanse.

Arbeidet er faseinndelt. Første fase besto i hovedsak å utarbeide et arbeidsnotat for å synliggjøre dagens drift sett framover. Her skulle RO:

a. utarbeide en tjenesteprofil
b. vurdere aldersbæreevne [1]og familieomsorgskoeffisient[2]
c. direkte / indirekte tid i hjemmetjenesten
d. vurdere enkelte kostnadselement ved dagens sykehjemsdrift
e. bruk av kompetanse og kompetansesammensetning
f. grad av samhandling innen og mellom tjenestested
g. behov for rekruttering

Andre fase som dette arbeidsnotatet skal svare på, har fokus på kommunens egne prosjektrapporter. Her har RO forsøkt å belyse de faglige og økonomiske konsekvensene.

Slik RO ser det, er det de interne prioriteringene som gjøres i helse- og omsorgstjenestene som i stor grad avgjør om tjenestene framstår som ressurseffektive eller ikke. Dette beskrives ofte som *omsorgstrappa,* ut fra at tjenestemottakere (brukere og pasienter) helst skal få sitt tilbud på rett nivå i kommunens samlede tjenestetilbud. Jo *høyere i trappa* tilbudet er, jo mer ressurser krever det. Det betyr at dersom mange tjenestemottakere får et tilbud som ligger over det reelle behovet, vil kommunen bruke sine samlede ressurser på en måte som gjør at noen får et tilbud som ikke er godt nok fordi andre får "for mye". Eventuelt betyr det at kommunen samlet bruker mer ressurser enn

[1] Aldersbæreevne. Antall personer i yrkesaktiv alder (16-66 år) per antall eldre i gruppen 67 år og mer i dag og fram mot 2040.

[2] Familieomsorgskoeffisient. Antall personer i aldersgruppen 50-66 år per person i aldersgruppen 85 år og over i dag og fram mot 2040

nødvendig på helse- og omsorgstjenestene. Omsorgstrappa skal innrettes på en slik måte at økte behov krever økte ressurser. Endres behov, for eksempel ved en bedring av den enkeltes situasjon, reduseres ressursene.

Frøya kommune har et mål om at de bærende strategiene for innretningen av morgendagens omsorg bør bygge på:

- ⇒ forebygge i samarbeid med frivillige, pårørende, næringsliv og andre
- ⇒ nyttiggjøre seg forskning og statistikk som grunnlag for analyse og planlegging
- ⇒ ha strategier for habilitering og rehabilitering, læring og mestring
- ⇒ heldøgnsomsorgen samles på ett sted og gis fortrinnsvis i egen bolig
- ⇒ medisinsk behandling og oppfølging før og etter sykehusopphold gis i institusjon
- ⇒ innovasjon, nye arbeidsmetoder og velferdsteknologi planlegges og tas i bruk
- ⇒ riktig kompetanse til riktig tid på alle områder og nivå for å møte framtidige behov
- ⇒ samarbeid med andre kommuner og spesialisthelsetjenesten om spesialtilbud i kommunen

Framtidige utfordringer vil stille kommunen overfor mange valg. Frøya har tatt grep ved blant annet å arbeide fram konseptet «Morgendagens omsorg». De bærende strategiene som kommunen planlegger å bygge morgendagens omsorg på, er etter RO sine vurderinger fremtidsretta, ved siden av at de dekker også dagens behov. Det er vedtak om å bygge et helsehus med kapasitet på 28 plasser og å bygge ut bofellesskap med heldøgns bemanning med kapasitet på 48 plasser. Samtidig har kommunestyret vedtatt å tilstrebe en framtidig kapasitet på utbygging som gjør at de som har behov for heldøgns omsorg, får det.

Frøya kommune har så langt og vil i fase 3 gjennomføre utviklingsarbeidet ved å opprette 2 prosjektgrupper og 15 arbeidsgrupper. RO ser på det arbeidet kommunen har og vil iverksette framover, som utviklingsarbeid gjennom kontinuerlig forbedring.

Morgendagens omsorg representer Morgendags tjenester.

1. Innledning

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

Om kommunen
4.937 innbyggere (1.1.2017).
1.192 innbyggere med innvandrerbakgrunn tilsvarer 24,14 % av alle innbyggere
Øykommune med 5300 øyer, holmer og skjær

Per januar 2017

⇒ 29,13 årsverk innen hjemmetjenestene (hjemmesykepleie, praktisk bistand og BPA)
⇒ 28,96 årsverk innen Familie, helse og rehabilitering (unntatt legetjenester, barnehager og voksenopplæring)
⇒ 42,53 årsverk innen BAM (Bo-aktivitet og miljøtjenestene)
⇒ 48,54 Frøys sykehjem sjekk denne
⇒ 149,16 årsverk totalt innen helse- og omsorgstjenesten

⇒ *Overordnet organisering av kommunenes tjenester*
⇒ To-nivåmodell med 16 virksomhetsområder
⇒ Tjenesteområdene er organisert med kommunalsjef, assisterende rådmann og økonomisjef.
⇒ Dagens organisasjonsmodell / ledelsesområdet ble endret xx.

Helse- og omsorgstjenestene er inndelt i 3 tjenesteenheter:

- Familie, helse, rehabilitering og barnevern
- Bo- aktivitet og miljøtjenesten
- Pleie og omsorg

⇒ I tillegg har kommunen inngått samarbeidsavtale(interkommunalt) med Hitra kommune. Dette gjelder for:

- Psykisk helsearbeid (avvikles innen 1.4.2017)
- Forvaltningskontor (avvikles innen 1.4.2017)
- Jordmortjenester

Figur 1: Om Frøya kommune. Kilde Frøya kommune

1.1 Bakgrunn og formål

Frøya kommunestyre vedtok i møte 27.09.12 sektorplanen «Helhetlig omsorgsplan for Frøya kommune 2012 – 2021». Som i samfunnet for øvrig, stilles spørsmålet: «tenker vi rett når vi planlegger for framtida»? Nye samarbeidsformer utvikles, ny teknologi prøves ut, endringer i oppgavefordelingen mellom stat og kommune endres, forventninger til kommunen som tjenesteyter er i endring, osv. osv.

Med dette som bakteppe ble OTV rådgivning AS i desember 2014 innleid for å foreta en ekstern analyse av drift, struktur, kompetanse og ressursbruk i Frøya kommunes helse- og omsorgs- tjeneste. På grunnlag av OTVs tilrådinger[3], og tidligere skisserte utfordringer, ble prosjektet «Morgendagens omsorg» igangsatt.

Frøya kommunestyre vedtok den 26.2.2015 sak xx/15 å etablere prosjektet «Morgendagens omsorg», hvor det opprinnelig var fire fokusområder:

1. Utforming av heldøgnsomsorgen
2. Frivilligheten og pårørendeomsorgen
3. Hverdagsrehablitering og velferdsteknologi
4. Tjenester til barn og unge med spesielle behov

Underveis ble dette endret til:

1. Utforming av heldøgnsomsorgen
2. Frivilligheten og pårørendeomsorgen
3. Rus og psykisk helsearbeid
4. Hverdagsrehablitering og velferdsteknologi
5. Organisering, bemanning og kompetanse

1.2 Metodisk tilnærming

Notatet er basert på:

- Gjennomgang av ekstern vurdering av tjenestene foretatt av OTV Rådgivning AS
- Morgendagens omsorg – Tilrådning fra styringsgruppa (versjon 1 19.11.2015)
- Morgendagens omsorg – Prosjektplan for utviklingsarbeid – fase 2 (vedtatt i styringsgruppa 21.4.2016)
- Morgendagens omsorg – Omstilling til ny organisering av omsorgssektoren i Frøya kommune (vedtatt i styringsgruppa 2.1.2017)?
- Morgendagens omsorg – Rapport fra prosjektgruppe nr. 5 – Organisering, bemanning og kompetanse (12.1.2017)
- Morgendagens omsorg – Fase 2 – tilrådning fra styringsgruppa (13.2.2017)
- Morgendagens omsorg – prosjektplan for videreføring – fase 3 (5.4.2017)
- Oppsummering etter workshop 24.4.2017

1.3 Prosjektforløp

Frøya kommune har i forbindelse med dette prosjektet iverksatt et stort utredningsarbeid, hvor mange er involvert. Figuren under viser hvordan prosjektet «Morgendagens omsorg» ble organisert.

[3] Frøya kommune helse og omsorg- en ekstern vurdering av tjenestene foretatt av OTV Rådgivning AS – januar 2015

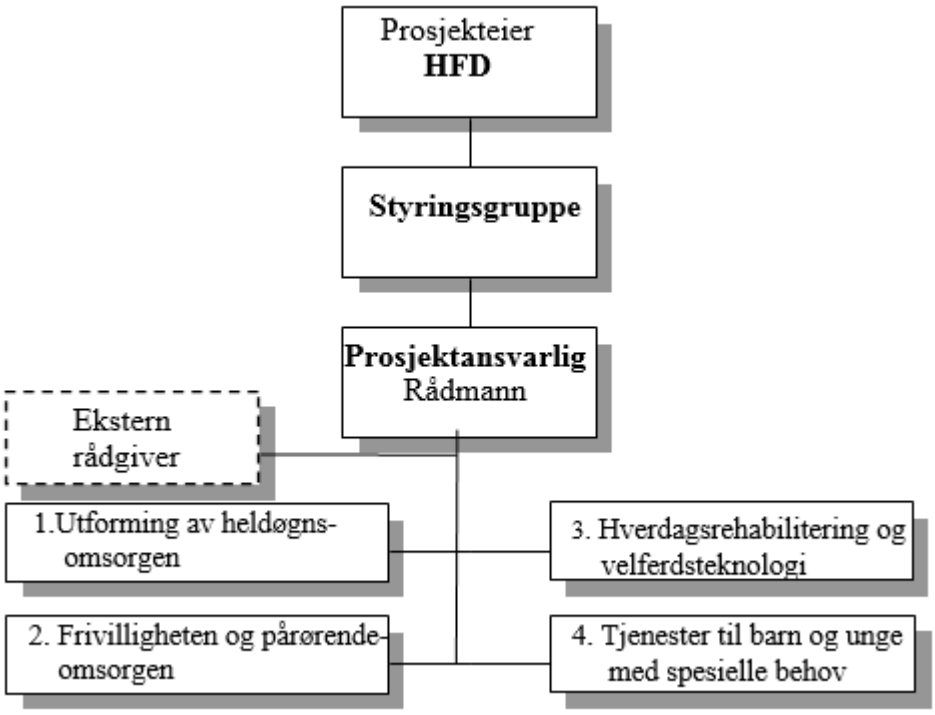

Figur 2: Skjematisk oversikt over prosjektet. Kilde Frøya kommune

1.5 Dagens organisasjonskart

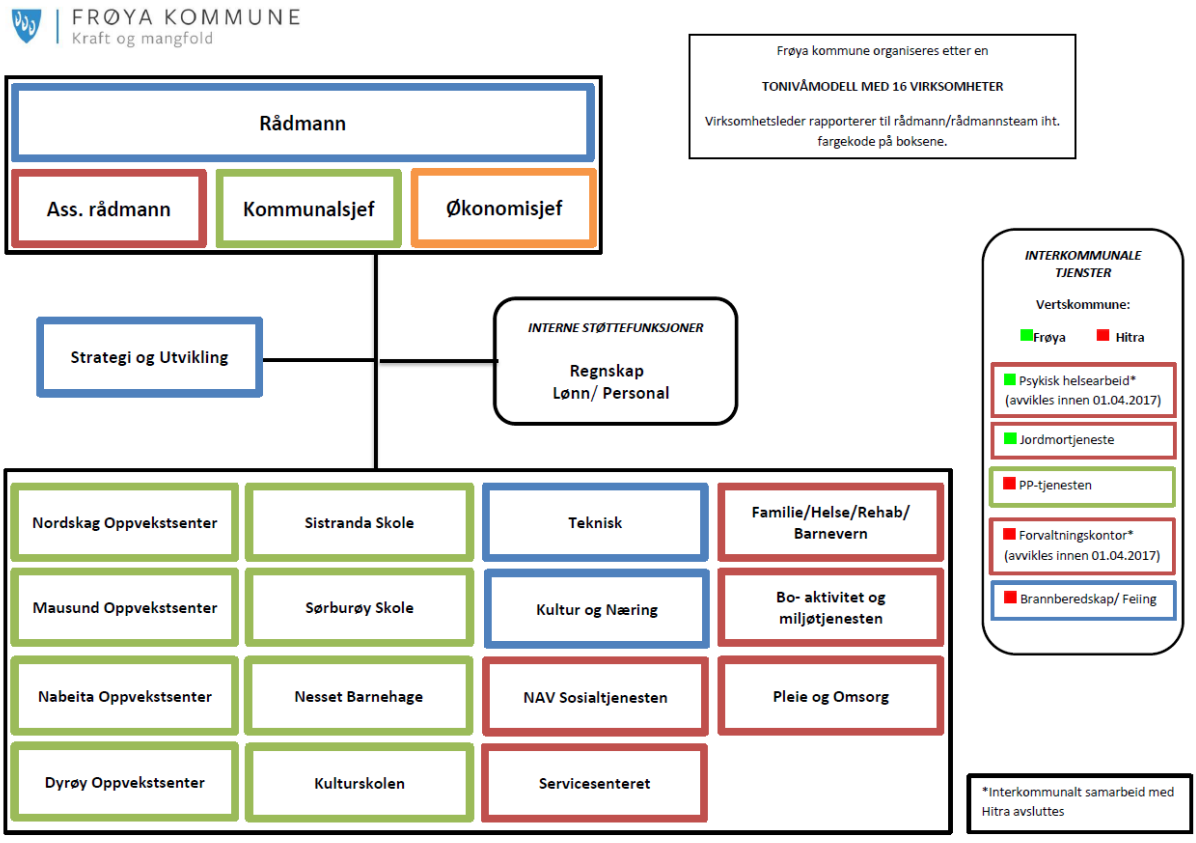

Bilde 1: Dagens organisasjonskart. Kilde: kommunens hjemmeside per 10.2. 2017

2. Bakgrunn for notatet

Notat 2 er utarbeidet med utgangspunkt i tilgjengelig rapporter (se pt. 1.2.), samtaler med rådgiver Torny Sørlie, økonomisjef Thom Sandvik og felles arbeidsseminar 5. og 6. april 2017. Her deltok rådgiver, ledere, hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet. Hovedtema for samling var;

- ideologi – utfordringsbilde og konsekvenser
- tjenestekvalitet – hva og når?
- fra bygg til drift – når kan vi feire?
- leder- og medarbeiderskap
- gode omstillingsprosesser

3. Gjennomgang av prosjektrapportene

3.1 Morgendagens omsorg – Tilrådning fra styringsgruppa (versjon 1 19.11.2015)

Rapporten gir et godt bilde av bakgrunnen for arbeidet med Morgendagens omsorg. Prosjektorganiseringen framgår i figur 2. Som bakgrunnsinformasjon er blant annet KOSTRA[4] for 2014 benyttet og rapport fra OTV Rådgivning.

Delprosjekt 1: Utforming av heldøgnsomsorgen.

Arbeidsgruppa kom fram til følgende tilrådninger/hovedpunkter:

- De mest arbeidsintensive tjenestene samles sentralt.
- Det settes av areal for nåværende og fremtidig behov for helsehus og omsorgsboliger slik at tjenestene kan samles.
- Kommunen bygger helsehus:
    - 20 korttidsplasser
    - 20 langtidsplasser
    - 4 plasser til observasjon og skjerming
- Kommunen bygger omsorgsboliger:
    - 20 tilrettelagt for personer med kognitiv svikt slik som demens.
    - 4 tilrettelagte boliger for personer med fysiske handikap.
- Kommunen viderefører nåværende planer for bygging av boliger i tjenesten for funksjonshemmede.
- Kommunen gjennomfører arbeidet med tydelige tjenestebeskrivelser og ny omsorgstrapp.

I samarbeid med private legges det til rette for bygging av omsorgsboliger uten heldøgns bemanning.

Delprosjekt 2: Frivilligheten og pårørendeomsorgen.

Arbeidsgruppa kom fram til følgende tilrådninger/hovedpunkter:

- Frøya sykehjem blir sertifisert «Livsglede sykehjem» innen to år.
- Konkrete tiltak for at Frøya sykehjem skal kunne oppleves som «Det åpne sykehjemmet»
- Endring av funksjonen som det kommunale eldreombudet har i dag, til å gjelde brukerombud velferdsombud/-råd

[4] KommuneStatRapportering

Delprosjekt 3: Hverdagsrehablitering og velferdsteknologi

Arbeidsgruppa kom fram til følgende tilrådninger/hovedpunkter:

Det opprettes en **faggruppe som skal ha som særlig fokus å holde seg oppdatert på velferdsteknologiske løsninger**.

Det opprettes en **faggruppe som skal ha særlig fokus på prosessen rundt bygging av tilrettelagte boliger, og tilrettelegging av eksisterende boliger**.

Det avsettes egne midler gjennom budsjettet slik at gruppen kan holde seg faglig oppdatert, og ha mulighet til å investere i utprøvning av ny teknologi.

Hverdagsmestring etableres som en arbeidsform i flere enheter, gjennom å styrke tidlig tverrfaglig samhandling. Sikre at medarbeidere har kunnskaper og kompetanse om hverdagsrehabilitering som arbeidsform.

Delprosjekt 4: Tjenester til barn og unge med spesielle / sammensatte behov
Da dette delprosjektet hadde mange likehetstrakk med prosjektet «Familiens hus», valgte styringsgruppa (25.9.2015) å samorganisere de to prosjektene. Prosjektet ble hetende: **Familiens hus/Tjenester til barn og unge med spesielle/sammensatte behov.** På grunn av dette, er prosjektet ikke med i det videre prosjektløpet.

Styringsgruppa tilrådning:
Styringsgruppa tilslutter seg hovedprinsippene og profil fra delprosjekt 1. Tar imidlertid et lite forbehold når det gjelder antall sengeplasser det bør planlegges for i sykehjem/helsehus. Utredes nærmere i prosjektfase 2.

Når det gjelder delprosjekt 2 savner styringsgruppa behandling av første kulepunkt i mandat: «Legge en strategi for formalisert samarbeid mellom Frøya kommune og de ulike lag og brukerorganisasjoner, herunder også de som representerer pårørendeomsorgen». Styringsgruppa tilrår at rådmannen tar initiativ til å utrede dette mandatspunktet.

RO tolker det dit hen at styringsgruppas hovedkonklusjon oppsummeres slik: Når det gjelder videre oppfølging skal de definisjoner, begrunnelser og påpekte konsekvenser som er framkommet være gjeldende.

3.2 Morgendagens omsorg – prosjektplan for utviklingsarbeid – fase 2 (vedtatt i styringsgruppa 21.4.2016)

Frøya kommunestyre behandlet i møte 4.2.2016 rapporten med tilrådninger fra styringsgruppa og fattet følgende vedtak:

Videre utvikling av helse- og omsorgstjenestene i Frøya kommune gjennomføres etter følgende hovedlinjer:

- *Utforming av heldøgnsomsorgen*

- *Frivilligheten og pårørendeomsorgen*
- *Hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi*

Som en konsekvens av kommunestyrets vedtak den 4.2.2016 forandret prosjektet karakter fra forprosjekt til hovedprosjekt. Det ble etablert følgende prosjektkart:

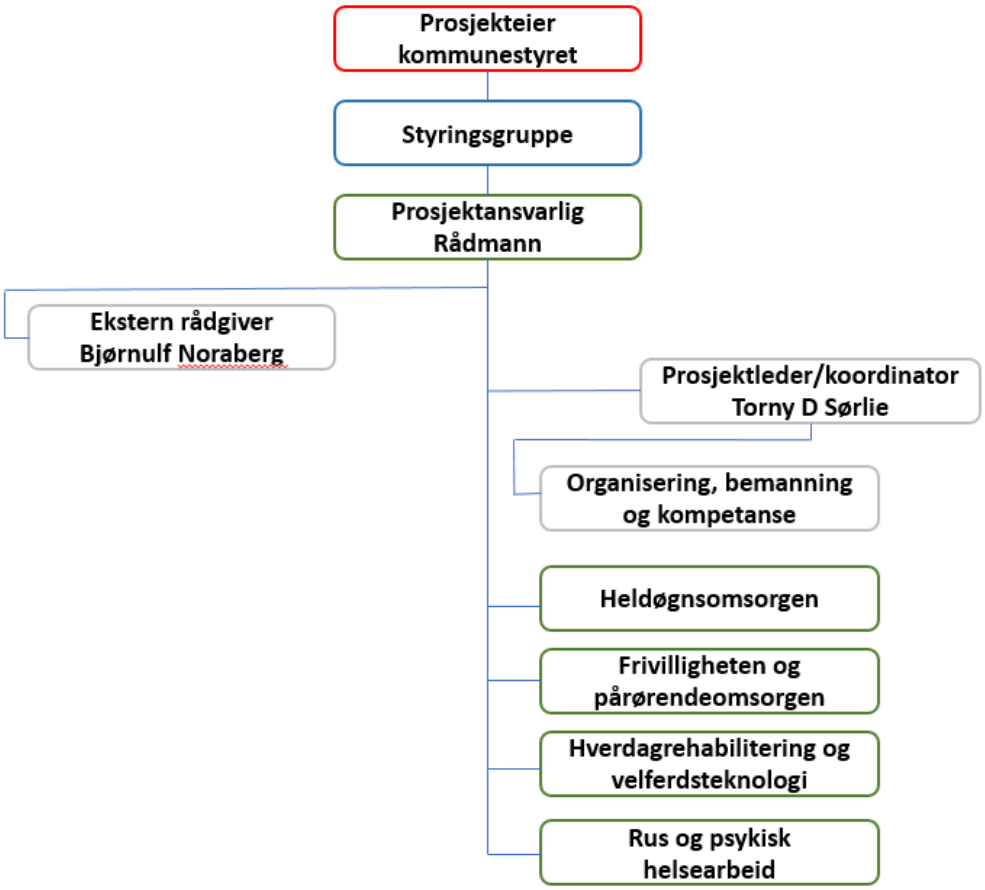

Figur 3: Skjematisk oversikt over prosjektorganisasjon fase 2. Kilde Frøya kommune

Rådmannen vedtok å prosjektorganisere det videre arbeidet i 5 arbeidsgrupper/prosjektgrupper:

1. Utforming av heldøgnsomsorgen
2. Frivilligheten og pårørendeomsorgen
3. Hverdagrehabilitering og velferdsteknologi
4. Rus og psykisk helsearbeid
5. Organisering, bemanning og kompetanse

Det ble utarbeidet egne mandat for de respektive prosjektgruppene. Gjennomgående for prosjektene skulle følgende legges til grunn:

1. Strategier for forebygging i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, pårørende, næringsliv og andre

2. Gjøre oss nytte av tilgjengelig forskning/statistikk om helseutviklingen lokalt og i Norge, som utgangspunkt for analyse og planlegging
3. Strategier for habilitering og rehabilitering, læring og mestring
4. Heldøgnsomsorgen skal samles på en plass og fortrinnsvis gis i egen bolig
5. Medisinsk behandling og oppfølging før og etter sykehusopphold gis i institusjon
6. Innovasjon, nye arbeidsmetoder og velferdsteknologi planlegges og tas i bruk
7. Riktig kompetanse til riktig tid på alle områder og nivå for å møte framtidige behov
8. Samarbeid med andre kommuner og spesialisthelsetjenesten om spesialhelsetilbud i kommunen/øyregionen

RO har gjennomgått rapporten **«Morgendagens omsorg – fase 2 – Tilråding fra styringsgruppa»**. RO vil berømme Frøya kommune for den innsatsen som er nedlagt gjennom prosjektløpet så langt. Mange har vært tilkoblet de ulike arbeidsgruppene, dette i tillegg til ordinære arbeidsoppgaver etc. Det er nedlagt et ikke ubetydelig antall timer med utredninger, diskusjoner, vurderinger osv., osv.

Tematikken har dreid seg om framtidig ideologi og hvordan sikre innbyggerne helhetlige tjenester når behov oppstår, ung som gammel. Det vil si utvikle framtidsretta bærekraftige tjenester, faglig og økonomisk.

Etter RO sine vurderinger har arbeidsgruppene svart ut sine respektive mandat.

1. **Utforming av heldøgnsomsorgen**

   Kommunestyret har i sak 195/16 vedtatt framtidig kapasitet når det gjelder heldøgns omsorg i bofellesskap (48 plasser) og institusjon/helsehus (28 plasser) (heretter benevnt som helsehus). Kommunestyret har i vedtaket gjort det klart at framtidig kapasitet på utbygging skal sikre at de som har behov for heldøgns omsorg får dette. Slik RO forstår dette ligger det en erkjennelse av at planlegging av behov for framtidig heldøgns omsorg er forbundet med usikkerhet. Usikkerhet knyttet til endringer i rammevilkår og da først og fremst statlige og lokale føringer, i hvilken grad vedtak gjennomføres som planlagt, forventning hos dagens og framtidige innbyggere/tjenestemottakere, at framtidig personalkapasitet sikres gjennom høy grad av kompetansemobilisering[5] mv.. Noe som fordrer en organisasjon som greier å utnytte medarbeideres kompetanse på tvers når behov oppstår, uavhengig av organisatorisk innretning. Et eksempel på dette kan være sykepleiepool som kommunen er godt kjent med fra sykehjemmet.

   Ut over at kommunestyret har vedtatt antall plasser med heldøgns omsorg, er det gjort vedtak om at hverdagsmestring skal inngå i det grunnleggende tankesettet for tjenesteyting innen helse- og omsorgsfeltet.

   Hvordan kommunen har organisert seg skal her være uten betydning når helhetlige tjenester sett fra tjenestemottakers ståsted skal sikres. RO vil derfor tilrå av dette tydeliggjøres i fase 3. Følgende sitat beskriver dette på en god måte; «*Samhandling krever en forflytning fra «mitt bord og ditt bord» til «vårt» bord og at ingen lukker døren bak seg*[6]. Etter RO sine vurderinger handler dette først og fremst om å sørge for at ledere tenker og handler helhetlig.

[5] Kompetansemobilisering reflekterer i hvilken grad en medarbeider opplever å få adekvate muligheter til å benytte sin egen kompetanse i sin nåværende jobb.

[6] Fra delprosjekt 4 – rus og psykisk helsearbeid

Påstand: En tjenestemottaker er lite opptatt av hvor personalet kommer fra, men opptatt av at rett hjelp blir ytt til rett tid og på rett sted. RO er av den oppfatning at Frøya kommune bør tydeliggjøre dette. Utgangspunktet bør etter RO sine vurderinger bygge på prinsippet om «en dør» for all kontakt med kommunen om behov for tjenester. Det kan finnes unntak, disse bør klargjøres og begrunnes. En sentralt ledd for å sikre dette blir Forvaltningskontoret og Koordinerende enhet. Disse bør sees på som et organisatorisk ledd. RO anbefaler at det utarbeides klare rutiner for samarbeid mellom den tjenesteytende delen av organisasjonen og Forvaltningskontoret / Koordinerende enhet. Dette gjelder også opp mot spesialisthelsetjenesten.

Kommunestyret har tatt innstillingen til ny omsorgstrapp med beskrivelser til orientering. Grunnmuren i denne er slik RO ser det, baseres på prinsippet om forebygging og hverdagsmestring og bruk av velferdsteknologi. Et prinsipp som da gjelder for all tjenesteyting, uavhengig av hvem tjenestemottakeren er og sted denne utøves på. Samtidig gir omsorgstrappa føringer for hvordan ressursbruken innen tjenestene skal innrettes. Helsefremming og forebygging kommer før rehabilitering/habilitering og behandling/palliasjon. En slik innretning er helt i tråd med statlige signal, hva virker faglig og økonomisk og hva ser vi i dag er fremtidsretta.

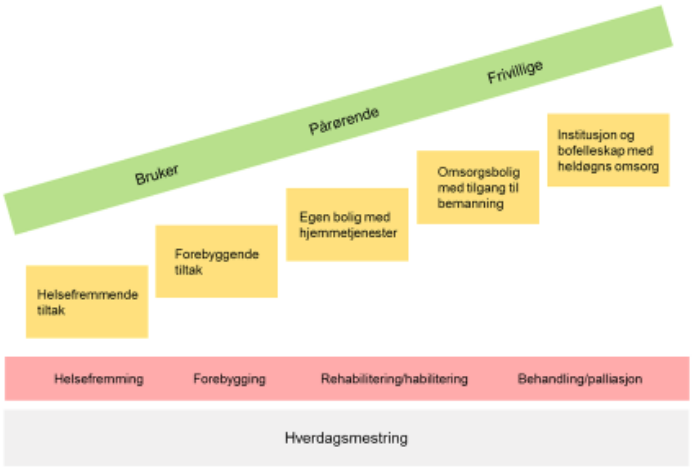

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

2. Frivilligheten og pårørendeomsorgen

Det er et vedtatt mål å videreføre sertifiseringen som Livsglede sykehjem, å ha et åpent sykehjem, gjelder også Helsehuset når det kommer i drift, samarbeid med frivillige og pårørende, samt opprette brukerombud. Tiltakene som her er foreslått er fremtidsretta. RO

anbefaler kommunen, i så stor grad som mulig, å samkjøre det videre arbeidet der en ser at tematikken hører sammen.
Det anbefales at stillingen som Livsgledekoordinator blir en fast stilling. Her vil samarbeidet med leder for frivilligheten være viktig.
Samarbeid med frivillige og pårørende er og vil bli viktig framover. Forslag om blant annet å inngå en partnerskapsavtale med lag og organisasjoner, representert ved Frøya Frivilligsentral, støttes.

Opprettelse av brukerombud synes å være framtidsretta og er mere dekkende enn et Eldreombud all den tid helse- og omsorgstjenesten dekker alle aldersgrupper. Det er viktig at funksjonen er nøytral.

3. Hverdagrehabilitering og velferdsteknologi

Frøya kommune har satt seg som mål at hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi skal være grunnleggende i måten tjenestene innrettes og ytes på. Dette gjelder innenfor hele helse- og omsorgsfeltet. Slik RO forstår begrepet helse- og omsorg inngår også tjenesteområde Bo, - aktivitet og miljøtjenesten (BAM) i dette. Det må tydeliggjøres for alle, at begrepet «Morgendagens omsorg» ikke bare er for pleie- og omsorg. Her dreier det seg om morgendagens tjenester.

Det kommer ikke tydelig fram, men RO regner med at det videre arbeidet med velferdsteknologi også inkluderer det å tenke og handle innovativt, da det å ta i bruk teknologiske løsninger vil føre til endring i måten vi arbeider på, samhandler, bruker kompetanse og tid osv. osv.

Innledningsvis uttales følgende; *«å endre tankesettet til både ansatte, brukere, pårørende og andre vil kreve et stort å målrettet arbeid over lang tid. Man må forvente at det vil ta år å snu tankesett og arbeidsmetoder, men det er en nødvendighet for fremtiden at dette arbeidet starter nå».* Og videre; *«Virksomhetsledere og avdelingsledere må først omstilles, og de må være motiverte for å være pådrivere i dette arbeidet».* Arbeidsgruppa er her inne på noe helt vesentlig. RO vil anbefale at rådmannen avklarer hva som skal til for å sikre at ledere blir de som utgjør pådriverne. RO er kjent med at kommunen skal satse på felles lederutdanning, dette bør etter RO sine vurderinger være obligatorisk. Tiltaket støttes.

RO støtter tanken om at det opprettes et hverdagsmestringsteam etter en spesialisert modell og at teamet er tilgjengelig for alle. Samhandlingen og ansvarsavklarering i forhold til Forvaltningskontoret blir viktig. At de som inngår i hverdagsmestringsteamet har helsefaglig utdanning på minimum fagskole, synes fornuftig. Ut over dette må de som inngår i teamet være skolert innen kommunikasjon og motivasjonsteori. F. eksempel mener RO at alle i teamet bør skoleres innen metoden motiverende intervju (MI) eller tilsvarende.

Det anbefales at det opprettes en faggruppe for velferdsteknologiske løsninger. Faggruppen blir å betrakte som en ressursgruppe på system- og individnivå. RO mener dette er en riktig tilnærming. På individnivå er det viktig med et tett samarbeid med Forvaltningskontoret og utøvende tjenesteområder.

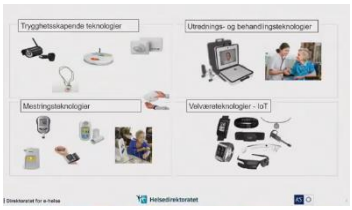

Teknologirådet har i nyhetsbrev 6, 2017 listet opp åtte punkter som er de viktigste behov og utfordringer som teknologi kan hjelpe eldre med og hvilke behov som så langt skiller seg ut;

1.Frykten for å falle, skade seg og ikke få hjelp.
2.Å kunne være ute av huset i frisk luft og samtidig være trygg.
3.Muligheten for å orientere seg om natten.
4.Beherske teknologien; mange har såkalt «knappofobi», det vil si frykt for å bruke for små knapper, ukjente brukergrensesnitt og å glemme passord/koder.
5.Sosial kontakt, både utenfor og innenfor omsorgssenteret.
6.Trygghet hjemme, som å få hjelp raskt nok når det er behov for det.
7.Å få god og nok søvn.
8.Klare seg best mulig på egenhånd.

4. Rus og psykisk helsearbeid

RO oppfatter at de tilrådningen som her er kommet fram, stemmer godt overens med det å sikre personer med psykisk lidelse/plager og eller rusproblematikk de samme rettigheter og plikter som øvrige innbyggere.
Arbeidsgruppa har vist ved modeller hvordan de ser for seg et helhetlig pasientløp i eget hjem, og oppgaver og roller til de forskjellige aktørene som skal gjøre det mulig for den enkelte å leve livet sitt.

De skissene som arbeidsgruppen har utarbeidet er illustrerende og tydeliggjør hva som henger sammen med hva. RO tilrår at kommunen utarbeider et sett med retningslinjer /modeller som er uavhengig av hvilken del av organisasjonen som yter hva, men med utgangspunkt i enkeltes behov for helhetlige og sammenhengende tjenester. Som arbeidsgruppen påpeker vil Forvaltningskontoret og Koordinerende enhet spille en helt sentral rolle i å sikre dette. «En dør inn» betyr «En dør inn».

Innen spesialisthelsetjenesten og spesielt innen somatikken er det arbeidet med såkalte pakkeforløp. RO tar ikke stilling til begrepet, men mener at tenkingen som ligger bak pakkeforløp som redskap, kan bidra til å sikre gode, effektive og helhetlige tjenesteløp for personer med sammensatte behov, og er i tråd med arbeidsgruppas målsetning.

5. Organisering, bemanning og kompetanse

Styringsgruppa tilslutter seg i all hovedsak prosjektgruppe 5 sine tilrådninger. Gjennom prosjektgruppas arbeid er det noen trekk som kommer klart fram;
1) Innen enkelte av virksomhetsområdene viser kompetansebeholdningen at en relativ lav andel medarbeidere har utdanning fra høgskole/universitet.
2) Oversikten viser at få er i et utdannings- opplæringsløp.
3) Mulighet for stor turnover i løpet av en 10 årsperiode grunnet mulighet til pensjonering.
4) Behov for å få flere medarbeidere over i høgre stillingsandeler.

Prosjektgruppe 5 har på en god måte beskrevet dagens situasjon. RO savner en vurdering av hvordan kompetanse nyttes mellom virksomhetsområdene, tilsvarende sykepleierpoolen på sykehjemmet. Lav eller høy grad av kompetansemobilisering? Prosjektgruppa anbefaler at prosessen videre ivaretar behovet for å planlegge helhetlig, og i sammenheng. RO forstår dette dit hen at medarbeidere må kunne bistå med sin kompetanse på tvers av organisatoriske innretninger, om dette er nødvendig, for å sikre kvalitative gode tjenester for mottakeren.

Det er ønskelig at det i forbindelse med utarbeiding av overordna kompetanseplan settes mål for kompetansefordeling. Målet bør på sikt være 50/50 mellom høgskole/universitet og videregående utdanning. Når det gjelder ufaglærte er det et mål at de bør stimuleres til utdanning. RO mener at dette bør forsterkes som et gjensidig krav. Et annet forhold RO mener kommunen bør ha i tankene, er behovet for alternativ kompetanse/faggrupper.

Det anbefales å legge til rette for en heltidskultur på Frøya. At flere medarbeider kan arbeide i større stillinger / heltid. Dette er et kvalitetsforbedrende tiltak, samtidig som det vil redusere rekrutteringsbehovet. Mulighet for økte stillingsandeler/heltid vil også være attraktivt for unge som er ferdig med et utdanningsløp og som ønsker å etablere seg i kommunen. Det fordrer at kommunen prøver ut alternative turnusordninger, hvor målet er flere på heltid. RO støtter dette. Dette er etter RO sine vurderinger helt nødvendig for å sikre framtidige tjenester.

3.3 Økonomiske konsekvenser

RO er bedt om å vurdere eventuelle økonomiske konsekvenser av de foreslåtte tiltakene. Med økonomiske konsekvenser forstår RO at tiltaket fører til økte eller reduserte kostnader. Isolert sett kan flere av de foreslåtte tiltakene føre til økte kostnader, slik som opprettelse av stillinger, øke andel heltidsstillinger uten at det tas turnustekniske grep, kompetansehevende tiltak uten at disse gjennomføres som et strategisk grep osv.

Etter å ha gjennomgått arbeidsgruppenes forslag og kommunestyrets vedtak i fase 2 og føringer for fase 3 er det lagt et solid grunnlag for «Morgendagens omsorg». Mange av de tiltakene som foreslås fra arbeidsgruppene og som kommunestyret har tilsluttet seg gjennom sine vedtak, vil bidra til en bedre ressursutnyttelse, både økonomisk og faglig. Videre vil det være mulig å spare tid og unngå /redusere framtidige kostnader.

MEN, dette forutsetter at det som vedtas planlegges godt, gjennomføres, evalueres og korrigeres når dette er nødvendig.

3.4 Oppsummering etter workshop 24.4.2017

Oppsummeringen fra workshopen viser at det er noe ulik oppfatning av hva som bør inn av tjenester i helsehuset. Uansett hva som legges inn, vil dette ha betydning for alle medarbeidere innen de respektive virksomhetsområdene. Frøya kommune, innbyggere og medarbeidere, står overfor en stor endringsprosess. Det er viktig at organisasjonen så tidlig som mulig vurderer behovet for arbeidsmåter og konsekvensene basert på vedtatte føringer. Et arbeid som RO forstår vil bli ivaretatt nå i fase 3. I denne fasen vil det å sørge for et så bredt eierskap til prosessen som mulig, gjennom å involvere medarbeiderskapet, være vesentlig. Det er ikke nødvendig å vente til helsehuset skal tas i bruk. Derfor vil det å ha en god informasjons- og kommunikasjonsstrategi, [7]for det videre løpet være viktig.

3.5 Morgendagens omsorg – Prosjektplan for videreføring - fase 3 (5.4.2017)

Kommunestyret behandlet i vedtak sak 29/17 styringsgruppas tilrådning om «Morgendagens omsorg». Om selve gjennomføringen av tiltak fattet kommunestyret følgende vedtak:

- Rådmannen bes om å utarbeide oversikt over de saker/tema i forslaget til vedtak som trenger politisk behandling før iverksetting, og saker/tema som kan iverksettes administrativt av rådmannen innenfor gjeldende budsjettramme.
- Oversikten skal inneholde tema og tidspunkt for behandling av de enkelte sakene.
- Oversikten legges fram for HFD for endelig godkjenning
- I tillegg vedtok kommunestyret et punkt 4
    - Rådmannen foreslår at det nedsettes en ny prosjektorganisasjon som skal drive arbeidet i prosjektet videre.
    - Rådmannen vil i egen sak til kommunestyret designe en prosess av det forestående arbeidet, herunder foreslå hvem som skal delta i styringsgruppa og arbeidsgrupper og hvilke oppgaver, roller og mandat disse skal ha. Både i prosjektperioden og i ny driftsorganisasjon når den tid kommer.
    - Det er ønskelig at 2 politiske representanter skal være med i styringsgruppa, og at disse velges ut fra ønske og interesse.

Det er utarbeidet egen prosjektplan for fase 3. Om prosjektplanen står følgende: «*Dette punktet i kommunestyrets vedtak har som mandat å designe en «ny» prosjektorganisasjon for gjennomføring av vedtaket. Denne prosjektplanen blir derfor et viktig virkemiddel for gjennomføring av fase 3. Utredningsarbeidet i fase 3 fordeles på ulike ansvarsnivå, dvs. kommunestyret, rådmannen og på virksomhetsnivå (linjeorganisasjonen). Rådmannen har valgt å organisere deler av det videre arbeide i to delprosjekter. Resterende utredningsarbeid utredes av rådmannen og i linjeorganisasjonen. Oppfølging og gjennomføring i fase 3 vil i stor grad kreve involvering av medarbeiderskapet».*

[7] jfr. fase 2,

Det legges opp til at arbeidet med planlegging og prosjektering av helsehus og omsorgsboliger og fremtidig organisering og bemanning organiseres som prosjekt. Øvrige utredningsarbeid legges til rådmannen /linja. Utredningsarbeidet dekker:

1. Organisere arbeidsgruppe 1 som rådgivende faglig gruppe
2. Modell for samlokalisering av tjenester.
3. Livsgledesykehjem – årlig resertifisering.
4. Livsgledekoordinator.
5. Det åpne sykehjemmet.
6. Videreutvikling av samarbeid mellom kommunen og pårørende/frivillige.
7. Brukerombud.
8. Grunnholdninger til hverdagsmestring – opplæring og holdninger.
9. Hverdagsmestringsteam.
10. Faggruppe for velferdsteknologiske løsninger.
11. Organisering av rus og psykisk helsearbeid.
12. Tverrfaglig samarbeid.
13. Boligbehov.
14. Tjenestebeskrivelser.
15. Kompetanse og ledelse.

Slik RO vurdere det, vil delprosjekt 1 - **Planlegging og prosjektering av Helsehus og omsorgsboliger** og 2- **Organisering og bemanning – ny driftsorganisasjon** stå helt sentralt framover. Prosjektene vil binde opp mange personer og tid. Det er av stor betydning at prosjektene kommer i drift.

For begge prosjektene er det utarbeidet effekt- og resultatmål. Etter RO sine vurderinger vil effektiviteten av prosjektgjennomføringene kvalitetssikres ved at det utarbeides milepælsplaner og ansvarskart. Prosjektgruppene kan gjerne benytte forbedringstavler/tavlemøter for å synliggjøre status. RO anbefaler Frøya kommune å ta i bruk en slik metode når det gjelder arbeidsgruppene og som en generell arbeidsmetode.

Arbeidsgruppe 1 har mandat som rådgivende faglig gruppe og kobles tett på delprosjekt 1. Gruppen vil her inneha en sentral rolle. Under merknader i mandatet står; *Arbeidsgruppa kan selv ta initiativ, gjøre innspill og fremme forslag også for saker/tema som ikke er tatt opp av styringsgruppa.* At arbeidsgruppa er gitt denne muligheten vurdere RO som meget bra.

4. Oppsummering

⇒ RO vurderer at Frøya kommune er langt framme når det gjelder å planlegge for framtidige tjenester med hovedfokus på:
- Hverdagsmestring som grunnmur i all tjenesteyting
- Alle gis anledning til å leve sitt liv

⇒ I det videre arbeidet (fase 3) anbefaler RO at det arbeides med å sikre helheten, den røde tråden i det videre arbeidet.

⇒ RO ser tre parallelle løp hvor helheten må ivaretas, uavhengig av antall prosjekt- og arbeidsgrupper
- Nye bygg
- Drift
- Samhandling med frivillige, pårørende mv.

⇒ Styringsgruppa ivaretar også rollen som kvalitetssikrer på at det som planlegges faktisk gjennomføres/settes ut i «livet».

Andre forhold som RO mener blir viktig å ha fokus på er:

⇒ Hva betyr robuste tjenester og hva er konsekvensen?

⇒ Hvordan sikrer vi enhetlig og helhetlig lederskap?

⇒ Hvordan vet vi at vi gjør det vi sier vi skal gjøre?

Etter å ha gjennomført og lykkes med å får Morgendagens omsorg over fra prosjekt til drift står Frøya kommune godt rusta til å møte Morgendagens behov.

Saksprotokoll

Utvalg:	Eldrerådet	
Møtedato:	03.10.2017	
Sak:	24/17	**Arkivsak:** 17/2407

SAKSPROTOKOLL - RO RAPPORT - MORGENDAGENS OMSORG - ORIENTERING TIL ELDRERÅD

Vedtak:
Eldrerådet tar vedlagte rapport til orientering

Enstemmig.

Behandling:
Eldrerådets behandling i møte 03.10.17:

Saksprotokoll

Utvalg:	Kommunalt Brukerråd	
Møtedato:	03.10.2017	
Sak:	28/17	**Arkivsak:** 17/2408

SAKSPROTOKOLL - RO RAPPORT - MORGENDAGENS OMSORG - ORIENTERING TIL KOMMUNALT BRUKERRÅD

Vedtak:
Kommunalt brukerråd tar vedlagte rapport til orientering.

Enstemmig.

Behandling:
Kommunalt brukerråds behandling i møte 03.10.17:

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:** 600
Arkivsaksnr.:	17/2463	

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL KJØPE KYSTHAVEN

Forslag til vedtak:

Frøya kommune ønsker ikke å bruke rett til å kjøpe deler eller hele Kysthaven i h.h.t. punk 11.1 i leiekontrakt av 24.10.07

Vedlegg:

Leiekontrakt mellom Frøy utvikling AS og Frøya kommune om leie av Kysthaven – datert 24.10.07

Saksopplysninger:

Denne saken er en vurdering på om kommunen skal kjøpe bygget/deler av bygget Kysthaven

Kontrakten sier følgende:

> **11. RETT TIL Å KJØPE DELER AV ELLER HELE BYGGET:**
>
> **11.1 Kommunens primære kjøpsrett**
> I perioden 01.01.2013 – 31.12.217 har Frøya kommune rett til å kjøpe de deler av bygget kommunen leier på det tidspunkt. Retten gjelder også areal kommunen leier på fremleie og arealer kommunen selv leier videre. Retten gjelder også areal privat eller annen offentlig virksomhet leier og hvor det ytes helsetjenester. Kommunen kan velge hvor omfattende kjøpet skal være, men det må minst omfatte det areal kommunen selv står som leietaker av.

Rådmannen har innhentet overslag på hva dette til koste pr. januar 2017

Areal:
I henhold til brev av 16.06.10 2 914,3 m2
- Hjelpemiddelsentral 95,4

- Fellesandel teknisk	27,0	122,4 m2
+ ambulanse		260,0 m2
Totalt areal det gjelder		3 052,0 m2

Pris:

Pr kvm pr 01.05.08	20 000 kr
Korrigering mai 08 til mars 16	17,5 %
Estimert mars 16 jan 17	1,5 %
Totalt korrigering	19,0 %

Dette gir da en estimert kjøpspris pr m2 på 23 800 kr

Dette gir da en kjøpspris for begge etasjer på totalt kr 72 637 600

Rådmannen har vært i kontakt med Eindomsmegler1 ved Eskil Wahl for å undersøke prisnivået på næringsareal på Frøya. De ga tilbakemelding på at det omsettes for lite areal til å vurdere en gjennomsnittspris for næringsareal på Frøya. De opplyste også om at det ikke finnes slik tall for Trøndelag (utenfor Trondheim).

Vurdering:

Frøya kommune betalte i 2016, 4.033.138 kr inklusive felleskostnader for leie av Kysthaven. Frøya kommune kan pr i dag forvente en rente på 1,54% hos kommunalbanken.

Et serielån på 73 millioner kr over 30 år vil med en rente på 1,54%, 2% og 3% koste:

Rente	Årskostnad	Renter	Avdrag
1,54%	3 557 656	1 124 223	2 433 383
2%	3 893 463	1 460 030	2 433 383
3%	4 623 478	2 190 045	2 433 383

Et kjøp av kysthaven vil være bedriftsøkonomisk lønnsomt slik rentesituasjonen er i dag. Vi kan imidlertid ikke forvente at renten blir like lav i hele 30 årsperioden. Norges Banks renteprognose mener det er stor sannsynlighet at styringsrenten som pr i dag er på 0,5% vil være mellom 0,37% og 1,29% i 2020. Slik rådmannen vurderer saken vil det være større mulighet for økning av renten enn det er for synkende rente, og en økning på 1% - 2% økning i perioden vil være meget sannsynlig.

Rådmannen har en sak om handlingsregel til behandling i kommunestyret 28.09.17. Et forslag om å kjøpe Kysthaven vil være i strid med denne handlingsregelen, dersom denne blir vedtatt.

Gjeldssituasjonen for Frøya kommune er stor, pr 2.tertial 2017 er langsiktig gjeld på 790 millioner kr. Rådmannen innser også at gjeldsgraden vil øke som en følge av utbygningen av «morgendagens omsorg», og ønsker derfor ikke å anbefale at gjeldsgraden økes ytterlige som en følge av et eventuelt kjøp av Kysthaven.

I forbindelse med prosjektet «morgendagens omsorg» kan det være formålstjenlig av kommunen å flytte deler av/ og - eller alle tjenester som i dag har kontor i Kysthaven til nye lokaler nærliggende et nytt helsehus.

Rådmannen har derfor undersøkt med Helge Gåsø som eier Frøy utvikling AS om muligheten for framleie av det arealet kommunen benytter i dag, hvis kommunen ikke lenger vil benytte seg av hele arealene, og fikk positive signaler på dette.

Ut ifra en helhetlig vurdering anbefaler derfor rådmannen å ikke hevde kjøp av Kysthaven.

Rådmannen vil legge frem en egen sak der det belyses og drøftes hvilke tjenester kommunen skal ha i Kysthaven vs. hvilke tjenester som skal være i nytt helsehus.

LEIEKONTRAKT

UTLEIER:
Navn: Frøy Utvikling AS
Adresse:
Postnr./Sted: 7260 SISTRANDA
Telefon: 72 44 87 89

LEIETAKER:
Navn: Frøya kommune
Adresse:
Postnr./Sted: 7260 SISTRANDA
Telefon: 72 46 32 00

1. LEIEOBJEKTET OG BRUKEN AV DET

Leieobjektet ligger i et kombinert bygg for kjøpesenter/kontor mv utleier skal bygge på Sistranda. Frøya kommune skal disponere 1. og 2. etasje samt areal for hjelpemiddelsentral og fysikalsk aktivitet/psykisk helsetjeneste i sokkel, og andel av fellesareal. Arealet er estimert til ca 3000 m2. Det vil bli foretatt oppmåling etter ferdigstillelse.

Lokalene er beskrevet på tegning som ligger ved denne avtalen og utgjør en del av denne.

Lokalene overleveres ferdig malt, og med gode gulvbelegg og normal belysning i henhold til kontorkrav, samt opplegg for data, telefon framtrukket, VVS installasjoner på toalett, garderobe og undersøkelsesrom. Leietaker bekoster installasjoner utover dette i henhold til tilbud datert 11.01.07.

Bygget leveres i normal standard, isolert i forhold til krav til type kontor, Spesialbehov etc utover dette bekostes av leier.

2. LEIEFORHOLDETS VARIGHET:

Leieforholdet løper fra den dagen lokalene som skal leies stilles til leietakers disposisjon, og opphører uten oppsigelse pr 01.05.2029.
I leietiden kan ingen av partene si opp leieavtalen.

Frøya kommune har rett til å forlenge leieavtalen med 10 år. Slik forlengelse må varsles skriftlig og være avsendt/levert senest 30.04.2027.

3. LEIESUMMEN:

Leiesummen pr år pr kvm. er kr 1 100,-.eksl mva. Leien betales forskuddsvis uten løpedager den 01. i hver måned til konto: 6412.05.08022.

Utleieren kan regulere leiesummen en gang i året med 100 % av konsumprisindeksens stigning, første gang pr 01.01.2009. Reguleringen skal skje på grunnlag av konsumprisindeksen fra 01.05.2008.

4. FELLESUTGIFTER:

Utgifter til vedlikehold og drift av teknisk anlegg (herunder heis), renhold av fellesareal, renovasjon, vaktmestertjeneste, eiendomsavgift etc blir å fordele forholdsmessig på byggets brukere etter antall m2, brutto areal.

Vaktmestertjenester er for kommunens del avtalt til kr 70 000,- pr år, og snørydding kr 20 000,- pr år som kan reguleres i tråd med det som er bestemt for leien.

Det etableres særskilt og godkjent ventliasjonsanlegg for det areal kommunen skal leie. Serviceavtalen på ventilasjonsanlegget antas å koste ca 15-20 000,- kr pr år som skal betales av kommunen. Strømkostnadene på ventilasjonsanlegget dekkes av kommunens abonnement.

Fellesutgiftene betales á konto hver måned i forhold til budsjett. Avregning for variable poster skal skje senest ved utgangen av mars året etter.

5. UTLEIERENS PLIKTER:

Utleieren har ansvar for at eiendommen til enhver tid er i forsvarlig og forskriftsmessig stand og at den utad fremtrer på en ordentlig måte. Herunder har utleier ansvar for ytre vedlikehold, vedlikehold av fellesarealer og av tekniske anlegg. Som vedlikehold regnes også utskifting som er nødvendig for å holde eiendommen kontraktsmessig.

Hvilke utgifter som kan fordeles på leietakerne er regulert i pkt 4.

6. LEIETAKERENS PLIKTER:

Leietakeren har ansvaret for alt indre vedlikehold i egne lokaler inkludert fast inventar, anordninger, ledninger, samt inngangsdørene til lokalene. Alt vedlikeholdsarbeid skal foretas uten ugrunnet opphold, og på en måte som er håndverksmessig forsvarlig. Større vedlikeholdsarbeid må godkjennes av utleieren før arbeidet iverksettes. Nødvendig godkjenning av offentlig myndighet er leietakerens ansvar. Oppfyller ikke leietakeren vedlikeholdsplikten, kan utleieren få arbeid utført for leietakerens regning. Leietakeren må ikke foreta noen bygningsmessige endringer uten utleierens skriftlige samtykke.

Leietakeren etablerer eget abonnement for strøm.

Leietakeren plikter å behandle lokalene og eiendommen for øvrig med tilbørlig aktsomhet, og blir erstatningspliktig for all skade som skyldes ham selv eller folk i hans tjeneste eller andre personer som leietakeren av skjellig grunn har gitt adgang til lokalene eller til eiendommen for øvrig. Leietakeren skal vaske de leide lokalene regelmessig og følge vanlig ordensregler og instrukser som utleieren setter opp. Leietakeren plikter straks å melde til utleieren enhver skade på lokalene, som må utbedres uten opphold. Annen skade eller mangel, skal leietakeren melde uten unødig forsinkelse. Forsømmer leietakeren pliktig melding taper leietakeren sitt mulige erstatningskrav og blir ansvarlig for all skade som kommer av forsømmelse. Oppstår det i leietiden mangler som det påligger utleieren å avhjelpe, åpenbar skade, plikter leietakeren å søke skaden avverget, om nødvendig uten forutgående varsel til utleieren. Leietakeren kan kreve sitt utlegg tilbakebetalt. Denne bestemmelsen pålegger leietakeren flere plikter enn bestemt i husleielovens §§ 18 og 19.

7. FRAMLEIE:

Framleie er tillatt etter utleierens skriftlige samtykke.
Frøya kommune inngår avtale med St. Olavs Hospital vedrørende framleie av lokaler til ambulansestasjon.

8. LEIETAKERENS AVTALEBRUDD – UTKASTELSESKLAUSUL:

Blir leiesummen eller andre tillegg ikke betalt innen 14 dager etter skriftlig påkrav har funnet sted på eller etter forfallsdag, kan leietakeren kastes ut uten søksmål og som etter § 13-23. Ledd I tvangsfullbyrdelsesloven. Flytter ikke leietakeren når leietiden er ute, kan leietakeren like ens kastes ut uten søksmål og dom etter § 13-23. Ledd I tvangsfullbyrdelsesloven.

Gjør leiertakeren ellers noe vesentlig brudd på leieavtalen kan utleieren heve leieavtalen. Leietakeren plikter da å fraflytte lokalene med øyeblikkelig virkning. En leietaker som flytter etter utkastelse eller krav fra utleieren på grunn av misligholdelse, plikter å betale leie for den tid som er igjen av leietiden med fradrag av hva utleieren får inn ved ny utleie. Leietakeren må i tillegg betale de omkostninger som utkastelse, søksmål og ryddiggjøring av lokalet fører med seg.

9. FRAFLYTTING;

Ved fraflytting skal leietakeren levere lokalene tilbake i ryddig og rengjort stand i vedlikeholdt god stand. Mangler som leietakeren ikke har utbedret, kan utleieren la utføre for leietakers regning.

Fast inventar, anordninger, ledninger og lignende som leietakeren har anbragt eller latt anbringe i lokalene, må ikke fjernes med mindre leietakeren bringer lokalene tilbake i samme stand som ved overtakelsen. Fast inventar, anordninger, ledninger og lignende som nevnt ovenfor skal under enhver omstendighet fjernes dersom utleieren krever det.

Eventuelle omkostninger, herunder eventuelle reparasjoner dekkes av leietakeren.

10. VERNETING:

Partene vedtar eiendommens verneting i alle tvister som gjelder leieforholdet.

11. RETT TIL Å KJØPE DELER AV ELLER HELE BYGGET:

11.1 Kommunens primære kjøpsrett

I perioden 01.01.2013 – 31.12.217 har Frøya kommune rett til å kjøpe de deler av bygget kommunen leier på det tidspunkt. Retten gjelder også areal kommunen leier på fremleie og arealer kommunen selv leier videre. Retten gjelder også areal privat eller annen offentlig virksomhet leier og hvor det ytes helsetjenester. Kommunen kan velge hvor omfattende kjøpet skal være, men det må minst omfatte det areal kommunen selv står som leietaker av.

Ved slikt kjøp er utleier straks forpliktet til å seksjonere eiendommen i tråd med dette. Nødvendige kostnader ved seksjoneringen betales av Frøya kommune.

Felleskostnader belastes som før inntil det seksjonssameiet som etableres bestemmer noe annet.

Kjøpesummen fastsettes til kr 20.000.- pr m2, justert i forhold til konsumprisindeksen pr 01.05.08. Kjøpesummen forfaller til betaling mot heftelsesfritt skjøte. Fra og med betaling av kjøpesummen opphører plikten til å betale leie.

11.2 Utleiers rett til å kreve kjøp

Dersom Frøya kommune fremmer krav som nevnt ovenfor kan utleier innen èn måned deretter kreve at kommunen også erverver resten av eiendommen på de samme vilkår som nevnt ovenfor.

11.3 Kommunens rett til å kjøpe resten av bygningen

Frøya kommune kan, enten samtidig med krav om kjøp etter pkt 11.1 eller innen èn måned etter at utleiers frist har gått ut, kreve å kjøpe også resten av eiendommen. Kommunens krav skal stå tilbake for et eventuelt krav fra utleier krav i hht til pkt 11.2.

Den del av eiendommen som kjøpes iht denne bestemmelsen skal overtas til markedspris for sammenlignbare lokaler på stedet. Blir man ikke enige om kjøpesummen oppnevner og betaler partene hver sin takstmann som uavhengig av hverandre fastsetter en verdi på eiendommen. Takstmennene skal dog først enes om de faktiske forutsetninger for takseringen. Blir partene ikke enige om verdien ut fra dette oppnevner de to takstmennene en oppmann som endelig fastsetter verdien innenfor det prisspenn takstmennene har kommet frem til.

Frøya kommune kan fritt trekke tilbake kravet om kjøp av resten av eiendommen innen en måned etter at endelig takst foreligger. Trekkes kravet tilbake skal kommunen dog bære alle omkostninger kravet om kjøp har medført for utleier.

12. FORBEHOLD:

Partene er enige om at alle forhold rundt denne saken skal gis prioritet slik at bygging kan startes så snart som mulig.

Det er en felles forutsetning for avtalen at utleiers byggeplaner blir godkjent. Det er også en forutsetning at nødvendige formaliteter vedr tomt blir bragt i orden og at utleier innen to måneder får finansiert byggeprosjektet på markedmessige vilkår.

Dersom det oppstår forhold partene selv ikke har ansvar for, herunder byggesaksbehandling mv og som gjør at byggingen ikke kan starte innen ett år fra underskrift på avtalen kan begge parter erstatningsfritt trekke seg fra denne. Varsel om det må i så fall være avsendt senest 14 dager etter at året har gått. Varsel kan også sendes før året har gått dersom det er klart at fristen ikke kan nås.

Avtalen trer ikke i kraft før den er godkjent av nødvendig politisk myndighet i Frøya kommune.

13. UNDERSKRIFT:

Utleieren og leietakeren vedtar med sine underskrifter alle punkter i denne leiekontrakt, som er utferdiget i to eksemplarer, hvorav utleieren og leietakeren beholder hver sitt. Kontrakten kan tinglyses med prioritet etter alle pengeheftelser. Utgifter forbundet med ette bæres av leietaker.

Sistranda, den 24.10.07

Helge Gåsø
For Frøy Utvikling AS

Arvid Hammernes, Ordfører
for Frøya kommune

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	210
Arkivsaksnr.:	17/1554		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet
Kommunestyret

TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2017

Vedtak:
Forslag til vedtak:

Tertialrapporten for 2.tertial 2017 tas til orientering

Vedlegg:
Tertialrapport 2.tertial 2017

Saksopplysninger:
Totalt har Frøya kommune et mindreforbruk på 38,4 millioner i h.h.t. budsjettet. Dette skyldes i hovedsak større skatteinngang enn forventet på 41 millioner. Kommunen hadde ekstraordinær skatteinngang i august på ca. 27,7 millioner kr, mot normalt rundt 5 millioner kr. Dette skyldes ifølge kemneren; «innbetaling restskatt person».

Inntektsutjevningen er regnskapsført pr. mai med 5,6 millioner. Oversikt fra KS viser at inntektsutjevningen totalt er på 24,472 millioner kr pr. august. Inntektsutjevningen blir ført over Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) terminutbetalinger, der inntektsutjevningen blir fratrukket rammetilskuddet. KMD har 10 terminer pr år, der det ikke er utbetalinger for august og desember. Det er derfor ikke ført noe rammetilskudd og inntektsutjevning for august. Dette vil komme på terminen for september. Det reelle mindreforbruket for Frøya kommune er derfor 19,5 millioner kr pr 2.tertial 2017.

Vurdering:
Prognosene på skatteinngangen for 2017 ser positiv ut. Rådmannen forventer ikke et like godt skatteår som i 2016, men prognosene fra KS peker mot at vi kommer til å få mer skatteinngang enn det budsjettet har som forutsetning.

Rådmannen vil i egen sak 17/2237 foreslå disponering av den økte skatteinngang.

Tertialrapport

2.tertial 2017

Innhold

Innledning....2
Virksomhetene....4
Rammeområde rådmann....4
Rammeområde oppvekst....4
Rammeområde helse....4
Rammeområde kultur og næring....5
Rammeområde teknisk....5
Inntekter & Finans....6
Alle....6
Investeringsbudsjettet 2017....7
Kommentarer til investeringsbudsjettet:....10
Finans....11
Likviditet....11
Lånegjeld....12
Fonds....12
Nærvær / sykefravær....14
Frøya kommune....14
Rammeområdet rådmann....14
Rammeområdet oppvekst....14
Rammeområdet helse....14
Rammeområdet Kultur og Næring....15
Rammeområdet Teknisk....15

Kommunens målsetting: 15

Innledning

Denne tertialrapporten er utarbeidet som tidligere. Foredraget fra Bjørn Brox i kommunestyret 01.06.17 ga mange innspill på forbedringer i ulike styringsdokumenter. Rådmannen planlegger å legge frem saker på det Bjørn Brox kommer med som innspill i løpet av høsten. Dette vil være sak på handlingsregel og rammebudsjettering. Rådmannen vil jobbe videre med målstyring som verktøy i tiden fremover.

Rådmannen har spurt alle virksomhetene om virksomheten forventer å holde budsjettet i 2017, og bedt dem kommentere vesentlige avvik i sine regnskap. Ut fra dette har rådmannen oppsummert under hvert rammeområdet.

Totalt har Frøya kommune et mindreforbruk på 38,4 millioner i h.h.t. budsjettet. Dette skyldes i hovedsak større skatteinngang enn forventet på 41 millioner. Kommunen hadde ekstraordinær skatteinngang i august på ca. 27,7 millioner kr, mot normalt rundt 5 millioner kr. Dette skyldes ifølge kemneren; «innbetaling restskatt person».

Inntektsutjevningen er regnskapsført pr. mai med 5,6 millioner. Oversikt fra KS viser at inntektsutjevningen totalt er på 24,472 millioner kr pr. august. Inntektsutjevningen blir ført over Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) terminutbetalinger, der inntektsutjevningen blir fratrukket rammetilskuddet. KMD har 10 terminer pr år, der det ikke er utbetalinger for august og desember. Det er derfor ikke ført noe rammetilskudd og inntektsutjevning for august. Dette vil komme på terminen for september. Det reelle mindreforbruket for Frøya kommune er derfor 19,5 millioner kr pr 2.tertial 2017.

Rådmannen ser en stor endring i skatteinngangen som igjen skyldes at Frøya kommune og næringslivet i kommunen «går godt». En naturlig følge av dette er at økt aktivitet medfører økt utgift for kommunens virksomheter. Hvor stor grad av dette er direkte knyttet opp mot merforbruket er spørsmålet som rådmannen må stille og identifisere sammen med sine ledere. Rådmannen og ledergruppen har også startet med å identifisere evt. tiltak som kan iverksettes for å holde driftsrammene som er vedtatt.

Teknisk er totalt sett innenfor sitt budsjett, men dette skyldes at VAR området pr dato er regnskapsført med et stort positivt avvik, og som vil ved årsoppgjøret utjevnes. Teknisk har isolert et stort merforbruk på kr 1,7 millioner kr. Rådmannen mener at noe av dette skyldes større aktivitet.

Helse har også et stort merforbruk. Spesielt PLO og Familie og helse. Rådmannen ser at når brukere som krever store ressurser kommer inn i løpet av året, så vil dette ha store påvirkninger på behovet til tjenesten. Budsjettet er lagt opp til et slags «ideelløp» og Frøya kommune har ingen mekanisme som kan fange opp slike situasjoner. Rådmannen anbefaler derfor at kommunen oppretter et fond som kan brukes i slike situasjoner, finansiert fra økt skatteinngang for 2017. Rådmannen foreslår at eventuell økte refusjoner i forbindelse med at brukere som krever store ressurser, for oppstartsåret skal gå tilbake til fondet, slik at det ikke blir tappet raskt, men kan være en mekanisme som virksomhetene kan hente midler fra det året behovet oppstår. Rådmannen fremmer dette som en egen sak.

Kultur og Næring har et stort merforbruk. Dette skyldes i hovedsak inntektssvikt.

I neste tertial vill lønnsoppgjøret, både det sentrale oppgjøret og det lokale være kjent. Rådmannen har satt av 3 millioner for dette i 2017, og det forventes ikke et stort avvik i h.h.t. dette.

Prognosene på skatteinngangen for 2017 ser positiv ut. Rådmannen forventer ikke et like godt skatteår som i 2016, men prognosene fra KS peker mot at vi kommer til å få mer skatteinngang enn det budsjettet har som forutsetning.

Virksomhetene

Rammeområde rådmann

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
1000	**Sum Folkevalgte**	2 843 171	3 000	2 846 171	2 730 297	115 875
1100	**Sum rådmannen**	20 998 056	2 868 859	23 866 915	22 257 357	1 609 557
1101	**Økonomi**	3 425 269	-7 088 364	-3 663 095	-3 817 303	154 208
1103	**Sum servicesenteret**	8 600 301	0	8 600 301	8 466 325	133 975
1120	**Strategi og utvikling**	3 261 024	0	3 261 024	2 777 481	483 542
	Sum ramme rådmann	39 127 821	-4 216 505	34 911 316	32 414 157	2 497 157

Rammeområdet rådmannen holder seg innenfor budsjettrammene. Det positive avviket hos ansvaret rådmannen skyldes midler avsatt til lønnsoppgjøret som skal fordeles etter at de lokale forhandlingene er gjennomført.

Rammeområde oppvekst

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
2100	Dyrøy oppvekstssenter	2 913 111	7 302	2 920 413	3 131 821	-211 409
2200	Mausund skole/SFO/barnehage	2 928 088	0	2 928 088	2 856 243	71 845
2300	Nabeita skole	8 850 922	29 210	8 880 132	9 978 478	-1 098 347
2400	Nordskag oppvekstssenter	6 128 529	80 327	6 208 856	5 697 015	511 841
2500	Sistranda skole	17 027 896	0	17 027 896	17 475 016	-447 120
2600	Sørburøy barne- og ungdomsskole	1 261 611	0	1 261 611	1 185 604	76 007
2800	Nesset barnehage	4 228 786	40 163	4 268 949	4 191 995	76 955
2900	Musikk- og kulturskole	2 315 664	-3 000	2 312 664	2 316 185	-3 520
	Sum ramme oppvekst	45 654 607	154 002	45 808 609	46 832 357	-1 023 748

Regnskapet for 2.tertial viser et merforbruk for rammeområde oppvekst. Det er imidlertid flere inntekter som for eksempel refusjoner vedrørende fosterhjemsplasserte barn, OU-midler m.m., som blir inntektsført i 3. tertial. For Nabeita Oppvekstsenter utgjør dette kr 381 000, samt at det fremmes en sak til FSK 3. oktober på ett ÅV i forbindelse med utvidelse av småbarnsavdelingen i barnehagen, ref. sak 17/2513 og utgjør kr 404 000. For Sistranda utgjør inntektsføringen i 3. tertial kr 780 000. Dyrøya Oppvekstsenter vil inntektsføre i 3.tertial kr 150 000 knyttet til refusjon lønn tillitsvalgte.

I tillegg til forsinkelse på utbetalinger vedrørende sykepenger, vil samt at lønnsoppgjøret ikke er fordelt som gjør at rådmannen forventer at rammeområdet holder budsjettet for 2017.

Rammeområde helse

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
3100	**Sum Familie og Helse**	15 856 353	0	15 856 353	18 497 978	-2 641 627
3300	**Sum NAV**	3 793 381	0	3 793 381	3 384 927	408 454
3400	**Sum PLO**	36 391 040	0	36 391 040	39 271 212	-2 880 173
3500	**Sum BAM**	12 720 818	0	12 720 818	13 251 781	-530 962
	Sum Helse og Omsorg	68 761 592	0	68 761 592	74 405 898	-5 644 308

Rammeområdet Helse har totalt et meget stort merforbruk som for det meste knytter seg opp mot Familie og Helse og PLO.

For Familie og helse gjelder dette avvik på legekontoret på ca. 1,5 millioner kr. Dette skyldes i hovedsak to ting. Det ene er at Frøya kommune har hatt to leger i permisjon, som igjen gjør at kommunen må dekke inn fastlegene med innleide leger. Fastlegene som har permisjon er selvstendige næringsdrivende, og kommunen betaler ikke lønn til legene, men har en «0-avtale» der kommunen har fasilitetene og de har fagkompetansen. Når legene har permisjon må kommunen dekke inn dette ved å leie inn denne fagkompetansen, og kommunen må betale timepris for

tjenesten som ytes. I tillegg har legekontoret et stort tap innen salg av medisiner, da Frøya kommune har fått et eget apotek. Rådmannen anbefaler at avviket på ca. 1,5 millioner kr tilføres virksomheten fra økt skatteinngang for å dekke opp avviket.

Barnevernet har også økte utgifter som en følge av barn i fosterhjem og institusjon. Rådmannen anbefaler at 600 000 kr fra økt skatteinngang tilføres Frøya barnevern for å dekke opp avviket på dette området.
Det øvrige avviket på virksomheten forventes inndekt gjennom inntekter i 3.tertial for bl.a. refusjoner fra staten.

For PLO er det store merforbruket knyttet opp mot at virksomheten har fått inn flere brukere med store behov. Dette har medført økt bemanningsbehov, samt at forbruket av medisiner og medisinutstyr har økt betraktelig.
Rådmannen forslår å opprette et fond for slike brukere i oppstartsåret, slik at merforbruk knyttet opp mot slike brukere kan dekkes fra et slikt fond. Fondet foreslås dekkes fra økt skatteinngang for 2017.

Rammeområde kultur og næring

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
4100	**Sum Kultur og Næring**	3 602 796	0	3 602 796	5 310 037	-1 707 241

Kultur og Næring har et betydelig merforbruk, som i hovedsak knyttes opp mot et inntektstap hos Frøya kultur og kompetansesenter (FKKS) og Frøyahallene. Den store aktiviteten på Frøya, gjenspeiler et aktivt idretts- og kulturliv, men jo flere aktører som kommer på markedet jo større spredning blir det hos tilbyderne. Det er spesielt FKKS som merker konkurransen fra omkringliggende aktører, og har et betydelig inntektstap. Avviket er pr 31.08.17 på kr 931 053. Frøyahallene har også et betydelig inntektssvikt, og har et avvik pr 31.08.17 pr kr 680 401.
Rådmannen kan ikke se at virksomheten kan hente inn dette avviket i gjenstående tertial, og anbefaler at virksomheten tilføres 1,5 millioner kr for å dekke inn avviket. Rådmannen anbefaler at dette dekkes inn via økt skatteinngang for 2017.

I budsjettprosessen for 2018, vil det være naturlig å drøfte hva realistisk inntektsnivå for FKKS og Frøyahallene skal være.

Rammeområde teknisk

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
5100	**Sum Teknisk**	16 524 831	0	16 524 831	15 155 937	1 368 897

Virksomheten Teknisk har totalt et mindreforbruk på 1,3 millioner, men dette skyldes VAR området som pr 2.tertial har et stort mindreforbruk på 4,7 millioner kr. Dette skyldes driftsprosjekter som har pr 2.tertial et mindreforbruk, og er finansiert fra VA-fondet og er regnskapsført i driftsregnskapet.

Ansvaret teknisk har ca. 1 million i merforbruk på kostnader for kommunale bygg. Dette skyldes at kommunen har gammel bygningsmasse der det trengs mye vedlikehold, og hovedtyngden av vedlikeholdet er på elektriske installasjoner. Teknisk har også et merforbruk på ca. 1 million på energi. Virksomheten har undersøkt om enøktiltak er mulig, men det er utfordrende med en gammel bygningsmasse, og vil i de fleste tilfeller kreve betydelige investeringer, f.eks. overgang til jordvarme på rådhuset.

Teknisk setter i gang følgende tiltak på bygg for å hente inn noe av merforbruket på dette området; det vil ikke gjennomføres vedlikehold på bygg og uteområder med mindre det er av kritisk karakter

for siste tertial 2017. Utbedringer knyttet til investeringsbudsjettet vil bli utført etter opprinnelig plan.

Inntekter & Finans

Ansvar		Budsjett 2017	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
8000	Frie inntekter.	-180 432 120	0	-180 432 120	-221 784 363	41 352 243
9000	Finans	18 429 745	7 088 364	25 518 109	23 932 854	1 585 255

Inntektene til Frøya kommune er høyere enn budsjettert. Kommunen har hatt en formidabel økning i skatteinngangen, og er pr august hele 41,3 millioner over budsjettert skatteinngang. Hovedtyngden av økningen skyldes skatteinngangen for august som var på hele 27,7 millioner kr. August har normalt en skatteinngang på ca. 5 millioner. På spørsmål til kemneren på bakgrunnen for den store økningen for august, så var svaret; «innbetaling restskatt person».

Alle

Ansvar		Budsjett	Budsjettendring 2017	Budsjett inkl. endring 2017	Regnskap 2017	Avvik i NOK
	ALLE	11 669 272	3 025 861	14 695 133	-23 733 126	38 428 259
	Påløpt inntektsutjevning pr. august 2017- regnskapsføres 3 tertial				-18 913 358	19 514 901

Totalt har Frøya kommune pr 2.tertial et regnskapsført mindreforbruk på 38,4 millioner kroner i h.h.t. budsjettet, men inntektsutjevning pr. august som vil regnskapsførers i 3. tertial er kr 18,9 millioner. Det reelle mindreforbruket for Frøya kommune pr 31.08.17 er derfor på 19,5 millioner kr.

Investeringsbudsjettet 2017

Investeringsprosjekter	Budsjett 2016	Forbruk 2016	Budsjett 2017	Forbruk pr 11.09.17	Rest totalt	Status	01.09.2017
551311 Kommunale bygg - investeringer	4608930	4 969 415	4 000 000	3 135 672	503 843	Egen plan presentert i Drift	I rute
551327 Kommunale kaier - investeringer			1 000 000	375 238	624 762	Utarbeides egen plan som presenteres i Drift	Kommer til HFD 19.09.17
551328 Trafikksikkerhetstiltak	930 318	440 920	500 000	312 886	676 512	Igangsatt i hht. planen	I rute
551342 Dyrøy oppvekstsenter - ombygging	1 243 449	124 239	2 000 000	0	3 119 210	Utsatt i påvente av barnehage og skolebruksplanen	Under planlegging.
551345 Adresseprosjektet - fullføring av prosjektet	220000	199375	400 000 + 565 000	0	985 625	Har nå 99 % veiadresser. Kommer med egen sak i FSK 13/6 der jeg ber om tilleggsbevilgning for skilting, samt de siste områdenavna.	I rute
551356 Kombinert tankvogn brann/vannverk			1 200 000	0	1 200 000	Tilbudskonkurranse ga for høy pris. Ny tilbudskonkurranse med reduksjon i krav er aktuelt.	Ny anbudsrunde
551374 Utvidelse av Nordhamarvik gravplass-prosjektering 2016			400 000	421 300	-21 300	Fått tilbakemelding fra fylkeskommunen. Vil bestille utgravinger få undersøke området	Utgraving gjennomført. Ny sak – reguleres og prosjekteres. Klarsignal fra Fylkeskommunen
551375 Nytt høydebasseng - Bergheia			2 000 000	8 805	1 991 195	Ikke igangsatt. Prosjektering bestilles i juni. Reg.plan må utarbeides.	Blir igangsatt i løpet av året. Videreføres til neste år.
551383 Utbedring tak Sletta kirke	1500000	1200000	416 000	1 616 000	300 000	Arbeidet igangsatt	I rute
551391 Flytekai Inntian			312 500	202 500	110 000	Tilbudsgrunnlag er ordnet.	I bestilling
551393 Digitalisering av arkiv - komplettering delingsarkiv og planarkiv	1000000	1109652	800 000	455 820	234 528	Under arbeid	Delingsarkiv nesten ferdig. Planarkiv ikke igangsatt.

551400 Bygging av kommunale utleieboliger 551427 Bolig funksjonshemmede, 551368 Boligsatsning, 551429 Avlastningsbolig for barn, 559003 Sistranda borettslag - leilighet	*10 207 500*	*4 384 688*	*5 000 000*	*14 527 927*	*679 573*	*Under arbeid*	*Flere prosjekter som må sees i sammenheng*
551404 Innkjøp elev PCer	*500000*	*472223*	*500 000*	*415 009*	*112 769*	*Anskaffet*	*Innkjøpt*
551482 Ny flishugger			*100 000*	*133 750*	*-33 750*	*Anskaffet*	*Innkjøpt*
551317 Infrastruktur sentrumsområder		*66289*	*5000000 - 565 000*	*2 267*	*4 366 444*	*Satt på vent til tomtevalget for MO er avgjort*	*Brukt til andre ting jf. politisk vedtak.*
551343 Hålahauan boligfelt	*4900000*	*0*	*1 000 000*	*10 781*	*5 889 219*	*Ingen aktivitet*	*Kontakt med grunneiere. Erverv Planlagt ferdig i 2017. Annonsering under arbeid.*
551364 Vannledning Sistranda-Nordskaget	*15875000*	*1917640*	*7 000 000*	*8 309 493*	*12 647 867*	*Prosjektet er godt i gang.*	*Godt i gang. Tilleggssak kommer.*
551376 Nytt høydebasseng Bremnestuva	*8000000*	*126487*	*10 000 000*	*138 215*	*17 735 298*	*Prosjektering er igangsatt. Avventer svar fra SalMar vedr. anleggsbidrag for ett 2. høydebasseng.*	*Igangsatt, men ikke etter prosjektplan.*
551378 Universell utforming Hallaren kirke	*200000*	*160000*	*150 000*	*150 000*	*40 000*	*Arbeidet er igangsatt*	*I prosess. Budsjett 2018.*
551430 Morgendagens omsorg - erverv av areal	*1150000*	*423732*	*6 000 000*	*1 797 286*	*5 352 714*	*Inneholder hele prosjektet, ikke bare tomteerverv*	*I rute*
551431 Gjetøy bru			*1 250 000*	*92 660*	*1 157 340*	*Tilbudskonkurranse er foretatt.*	*Nesten ferdig*
551434 Varmesentral Mausund skole			*2 000 000*	*2 476*	*1 997 524*	*Ikke igangsatt. Arvid starter prosess med tilbudsbeskrivelse og utlysning*	*Prosjektering starter nå. Må gjennomføres ved skolefri.*
551435 Søppelpresser - Sistranda sentrum og Frøya sykehjem			*417 500*	*0*	*417 500*	*Tilbudsbeskrivelse under arbeid, legges på Doffin*	*Anbefales ikke gjennomført*
551437 Digitalisering av reklame i idrettshallene			*600 000*	*0*	*600 000*	*Innhenter tilbud*	*Innhenter tilbud i samarbeid med Storhallen for å få ned prisen.*

551438 Strømsøyler Sætervågen og Sistranda			*437 500*	*472 403*	*-34 903*	*Anskaffet.*	*Ferdig*
551439 Hovedplan vann			*1 000 000*	*0*	*1 000 000*	*Anbudsprosessen iverksettes før sommerferien.*	*Politisk behandles i november 2017*
551440 Utbygging vannledningsnett Frøya			*1 500 000*	*54 260*	*1 445 740*	*Løpende småprosjekter*	*I henhold til plan.*
551444 Utvidelse Kirkdalsvatnet - del 2			*5 000 000*			*Arbeidet er igangsatt.*	*Ferdig*
551445 Avløpsrenseanlegg Sistranda			*5 000 000*	*49 541*	*4 950 459*	*Anbudsprosess starter før sommerferien.*	*Avvente av tomt. Under planlegging*
551447 Avløpsanlegg Grindfara boligfelt			*900 000*	*0*	*900 000*	*Kanskje oppstart i høst. Avhengig av privat igangsetting.*	*Utsettes til 2018*
551456 Sanering av avløpsanlegg Nordskaget og nytt avløpsanlegg			*3 500 000*	*174 750*	*3 325 250*	*Forberedende arbeider igangsatt.*	*Utsettes til 2018*
551458 Saneringsplan spredt avløp			*1 000 000*	*319 833*	*680 167*	*Anbudsprosess iverksettes i juni.*	*Kartlegging i gang.*
551463 Sikring og oppgradering av Stabben Fort			*500 000*	*0*	*500 000*	*Arbeidet er igangsatt*	*Grunneiere er varslet – gjerde igangsatt – kartlagt hva som må gjøres. Riksantikvaren involvert.*
551464 Sistien			*800 000*	*19 880*	*780 120*	*Prosjektering påbegynt, anbud innhentet*	*Igangsatt. Utfordring kryssing av Mekonomen tomt.*
551465 Støyhemmende plater og skjerminger - Nesset barnehage			*100 000*	*0*	*100 000*	*Dette styres fra barnehagen selv*	*Igangsatt.*
551466 Kommunalt Hjelpemiddellager			*100 000*	*0*	*100 000*	*Igangsatt*	*Igangsatt*
551467 Asfaltering uteplass Nabeita oppvekstsenter			*250 000*	*200 000*	*50 000*	*Tas sammen annen asfaltering i sommer*	*Gjennomført.*

Kommentarer til investeringsbudsjettet:

Overfor er en oversikt over alle investeringstiltakene som ble vedtatt i budsjettet for 2017. De fleste prosjekter er godt i gang, viser til kommentarer under hvert prosjekt.

De øvrige investeringsprosjektene som kommunen jobber med vil komme i en egen overføringssak.

Finans

I hht. finansreglementet skal Rådmannen skal minst tre ganger pr år (inkl pr 31.12) rapportere status for kommunens finansforvaltning til Kommunestyret. Finansrapporteringen inngår som en del av den generelle økonomirapporteringen. Innhold i rapporteringen er spesifisert i pkt 2.4, 3.7 og 4.7. Ved vesentlige endringer skal Kommunestyret orienteres så raskt som mulig:

- *Finansieringskostnad eller avkastning avviker negativt fra budsjett og en forventer ikke at dette rettes opp i løpet av budsjettåret*
- *Det har oppstått avvik mellom krav og rammer i finansreglementet og faktisk forvaltning*

Rådmannen ser ikke at det er avvik på disse punktene pr. 2.tertial 2017.

Likviditet

I hht. finansreglementet 2.4 Rutiner for rapportering

Kommunens generelle retningslinjer fremgår i pkt 1.5. For ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål skal følgende fremgå:

- *Sammensetting av aktiva*
- *Markedsverdi, samlet og fordelt på de ulike typer aktiva*
- *Vesentlige markedsendringer og endringer i risikoeksponeringen*
- *Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet*
- *Markedsrenter og egne rentebetingelser*

		Likviditet	
			31.08.2017
I	Omløpsmidler		292 262 464
	kortsiktig gjeld		-39 010 843
		Arbeidskapital	253 251 621
	Premieavvik m/AGA		-557 436
	Ubrukte lånemidler		-47 120 646
	Korrigert arbeidskapital		**205 573 539**

II	Kasse, bank		95 704 123
	Aksjer, andeler		137 631 368
		Netto innskudd	233 335 491
	Herav		
	Fond		-221 182 635
	Ubrukte lånemidler		-47 120 646
		Grunnlikviditet	**-34 967 790**

Lånegjeld

I hht. finansreglementet 3.7 Rutiner for rapportering

Kommunens generelle retningslinjer fremgår i pkt 1.5. For gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler skal følgende fremgå:

- *Sammensetting og løpetid for passiva*
- *Verdi, samlet og fordelt på de ulike typer passiva*
- *Vesentlige markedsendringer og endringer i risikoeksponeringen*
- *Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet*
- *Markedsrenter og egne rentebetingelser*
- *Opptak av nye lån og refinansieringer av eksisterende lån*

Lånegjelda har utviklet seg slik (hele tusen).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	**2017.08**
Lånegjeld pr. 01.01.	269 701	311 714	363 229	462 560	597 085	700 098	791 457	775 993
Avdrag i året	-14 455	-15 702	-18 120	-22 277	-26 013	-27 766	-30 964	-10 352
Nye låneopptak i året	56 468	67 217	117 451	156 803	129 026	119 125	15 500	24 326
Lånegjeld pr.30.04.2017	311 714	363 229	462 560	597 085	700 098	791 457	775 993	789 967
Herav videreutlån	-10 899	-23 662	-20 000	-44 872	-66 561	-77 689	-87 944	-95 022
Netto lånegjeld	300 815	339 567	442 560	552 213	633 537	713 768	688 049	694 945
Nto gjeld i % av 2016 driftsinnt.	100	109	129	140	165	177	153	154

Låneopptaket for investeringsbudsjettet 2016 ble gjennomført i 1.tertial 2017.

Fordeling av lånegjeld i kommune på ulike områder:	**31.08.2017**	31.12.2016
Lån til selvkostområdene (VAR) i kommune	121 064	110 803
Lån til kirkelige formål	7 035	6 069
Startlån	95 022	87 944
Lånegjeld på kommunens øvrige tjenesteområder	566 846	571 177
Kommunens totale langsiktige gjeld:	**789 967**	775 993

Fonds

I hht. finansreglementet 4.7 Rutiner for rapportering

Kommunens generelle retningslinjer fremgår i pkt 1.5. For langsiktige finansielle aktiva skal følgende fremgå:

- *Sammensetting av aktiva*
- *Markedsverdi, samlet og fordelt på de ulike typer aktiva*
- *Vesentlige markedsendringer*
- *Endringer i risikoeksponeringen*
- *Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet*
- *Markedsrenter og egne rentebetingelser*

Her kan det opplyses at 3 mnd. Nibor er 0,9 %. Effektiv rente i obligasjonsporteføljen er 2,0%

- *Delporteføljenes relative risiko*

Relativ risiko i aksjeporteføljen er pt 3 % (krav i finansreglementet inntil 5 %) og i obligasjonsporteføljen 1,2 % (krav i finansreglementet inntil 2,5 %)

- *Renterisiko for de rentebærende investeringene*

Her kan det opplyses at renterisikoen pt er noe lavere enn porteføljens referanseindekser

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	**2017**
Fonds pr. 01.01.	120 759	118 417	131 363	143 129	165 215	178 912	190 385	**219 059**
Bruk i året	-16 654	-12 852	-13 793	-17 088	-24 477	-21 819	-19 346	**-5 635**
Avsetninger i året	14 312	25 798	25 559	39 174	38 174	33 292	48 019	**7 760**
Fonds pr. 31.08.2017	118 417	131 363	143 129	165 215	178 912	190 385	219 059	**221 184**

	Beholdning 01.01.	**Avsetninger**	**Bruk av fond i driftsregnskapet**	**Bruk av fond i inv.regnskapet**	**Beholdning 31.08**
Disposisjonsfond	kr 17 223	kr 7 088	kr 2 352	kr 654	kr 21 305
Bundne driftsfond	kr 30 873	kr 672	kr 1 738		kr 29 807
Ubundne investeringsfond	kr 153 582			kr 891	kr 152 691
Bundne investeringsfond	kr 17 381				kr 17 381
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr 219 059	kr 7 760	kr 4 090	kr 1 545	kr 221 184

For de øvrige punktene i denne rapporteringen, vises det til vedlagte rapport fra Grieg Investor.

Nærvær / sykefravær

Sykefraværet er isolert for 2.tertial, dvs. månedene f.o.m. mai t.o.m. august

Frøya kommune

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Frøya kommune	1,0%	1,0%	1,8%	4,1%	7,9%	1,3%	90,8%

Sammenlignet med samme periode i 2016 har vi et litt økt sykefravær fra 6,1% pr 2.terital i 2016 til 7,9% i 2.tertial 2017. Kommunen har imidlertid gått ned fra 10,4% sykefravær i 1.tertial til 7,9% i 2.tertial. Det er langtidsfraværet som kommunen sliter med. Rådmannen mener at virksomhetslederne har rimelig oversikt her. Har vært et møte med PLO i forhold til fravær så her er det oppfølging av ansatte. Korttidsfraværet er sammenlignbart med tidligere perioder.

Rammeområdet rådmann

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Økonomi /rådmannsteam / lærlinger	1%	0,7%	0,4%	5,5%	7,5%	1,0%	91,5%
Strategi og utvikling	0,6%	3,2%	0%	4,0%	7,9%	1,4%	90,7%
OSK, IT og Forvaltning	1,3%	0,4%	0%	5,2%	6,8%	0,9%	92,3%

Rammeområdet oppvekst

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Oppvekst	0,9%	0,8%	1,0%	3,0%	5,7%	1,6%	92,7%

Rammeområdet helse

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Helse	1,3%	1,3%	3,6%	4,4%	10,4%	1,4%	88,2%

Rammeområdet Kultur og Næring

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Kultur og Næring	0,2%	0,3%	0%	13,1%	13,6%	0,7%	85,7%

Kultur og næring har få ansatte. Så når det kommer et par sykemeldinger så blir fraværsprosenten høy

Rammeområdet Teknisk

Virksomhet	Egenmelding 1-16 dager	Sykemelding 1-16 dag	Sykemelding 17-56 dag	Sykemelding 56 dag	Totalt	Permisjoner	Nærvær
Teknisk	0,5%	0,4%	1,0%	4,8%	6,6%	0,7%	92,7%

Kommunens målsetting:

Vårt hovedmål er å beholde medarbeiderne langtidsfriske. Konkrete mål for Frøya kommune er at sykefraværet skal ned til 5,6 % pr. 31.12.18 (IA-planen)

Kommunen har gode rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere, dette gjelder hva Frøya kommune som arbeidsgiver og den enkelte ansatte skal gjøre i forbindelse med fravær.

Likevel, det å jobbe med sykefravær og nærvær krever at ledere er «på» til enhver tid, og følger opp den ansatte tett. Gjennom fraværsprosjektet innen PLO ser vi at det er av stor betydning for å lykkes, å ha egne ansatte som jobber med sykefravær og følger opp lederne i arbeidet. Dette prosjektet er nå avsluttet i PLO, men bør videreføres i hele organisasjonen.

Alle virksomheter med over 10 % sykefravær har tidligere blitt innkalt til en samtale sammen med den som har det overordna ansvaret for virksomheten, personalsjef, hovedverneombud og hovedtillitsvalgt. Dette for å kartlegge evt. behov for bistand. Her kan vi også trekke inn Bedriftshelsetjenesten, NAV/NAV arbeidslivssenter. Dette tiltaket vil gjeninnføres med det første.

Økonomisjef

Thomas Sandvik
26.09.2017

ENIGMA

AVKASTNINGSRAPPORT

Frøya kommune

31.12.2016 - 31.08.2017

GRIEG INVESTOR

Totalportefølje

	Avkastning hittil i mnd (%)			Avkastning hittil i år (%)			Avkastning (NOK)			Allokering (%)			
	Port.	Indeks	Diff	Port.	Indeks	Diff	Hittil i mnd	Hittil i år	Markedsverdi	Port.	Strategi	Min-Max	Kontroll
Totalportefølje	**0.31**	**0.44**	**-0.14**	**3.40**	**2.59**	**0.81**	**420 310**	**4 527 961**	**137 631 368**	**100.0**	**100**		**-**
Aksjer	**-0.35**	**-0.12**	**-0.23**	**5.60**	**6.05**	**-0.45**	**-130 585**	**1 960 629**	**36 962 897**	**26.9**	**25**	**5-35**	**OK**
Norske Aksjer	1.05	1.01	0.04	6.22	8.19	-1.97	147 312	830 734	14 188 373	38.4	35	20-50	OK
Globale Aksjer	-1.21	-0.73	-0.48	5.22	4.71	0.51	-277 896	1 129 895	22 774 524	61.6	65	50-80	OK
Obligasjoner	**0.55**	**0.63**	**-0.08**	**2.62**	**1.45**	**1.17**	**550 894**	**2 567 323**	**100 666 561**	**73.1**	**75**	**65-95**	**OK**
Norske Obligasjoner	0.48	0.27	0.21	2.79	1.13	1.66	191 798	1 093 143	40 289 133	40.0	40	25-55	OK
Globale Obligasjoner	0.60	0.88	-0.28	2.50	1.66	0.85	359 097	1 474 180	60 377 427	60.0	60	45-75	OK
Kontanter							**1**	**9**	**1 910**	**0.0**	**0**		**OK**

Totalportefølje

Avkastning i perioden (%)

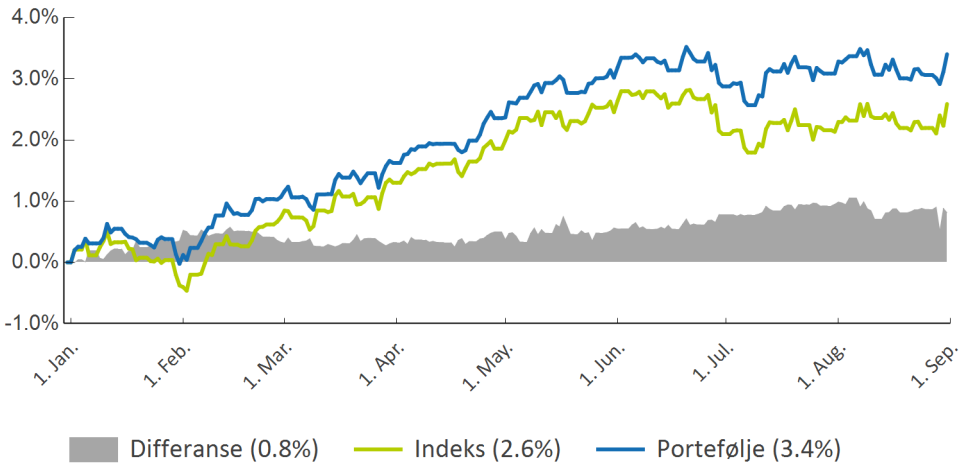

Avkastning i perioden (NOK)

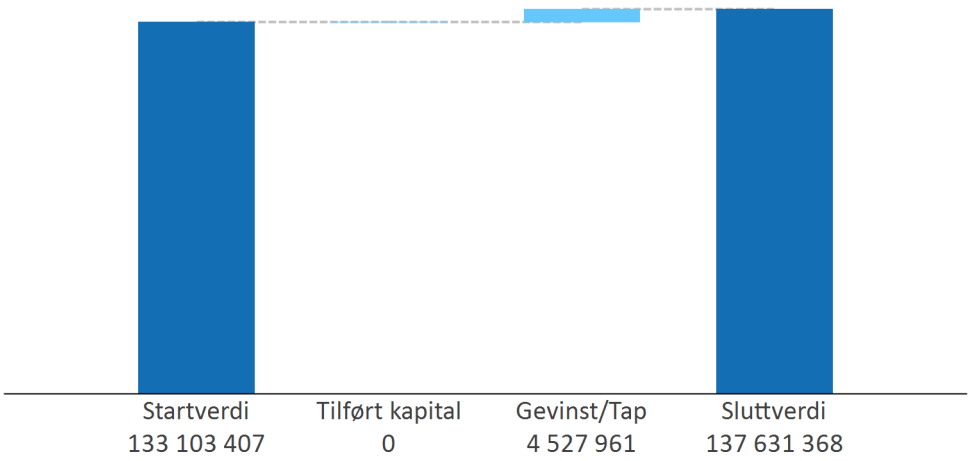

Bidragsanalyse (%)

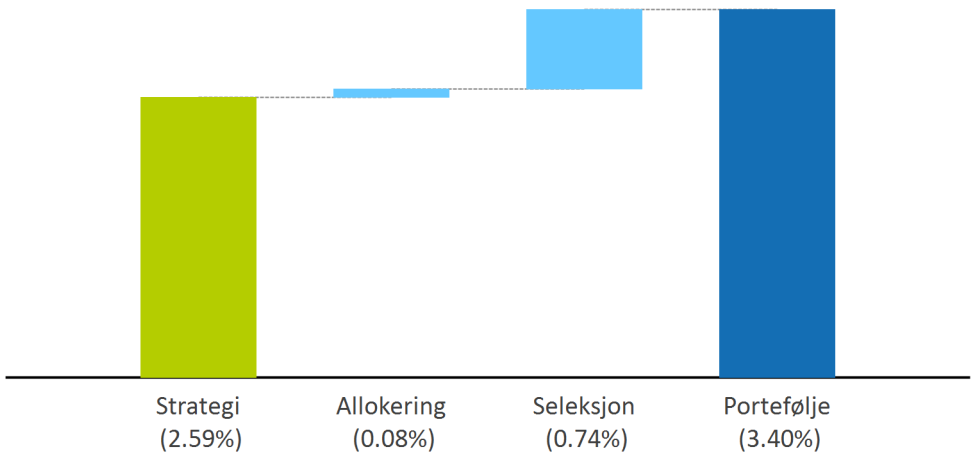

Aksjer

	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i mnd (%) Port.	Indeks	Diff	Avkastning hittil i år (%) Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Aksjer			**-0.35**	**-0.12**	**-0.23**	**5.60**	**6.05**	**-0.45**	**36 962 897**	**26.9**	
Norske Aksjer			**1.05**	**1.01**	**0.04**	**6.22**	**8.19**	**-1.97**	**14 188 373**	**38.4**	**OSEBX**
Arctic Norwegian Equities D		08.12.2015	1.00	0.81	0.19	2.03	6.81	-4.78	4 195 742	29.6	OSEFX
Danske Norske Aksjer Institusjon I		21.02.2007	1.16	0.81	0.35	8.06	6.81	1.25	4 524 175	31.9	OSEFX
KLP AksjeNorge Indeks II		08.12.2015	0.99	1.01	-0.01	8.11	8.19	-0.08	5 468 456	38.5	OSEBX
Globale Aksjer			**-1.21**	**-0.73**	**-0.48**	**5.22**	**4.71**	**0.51**	**22 774 524**	**61.6**	**MSCI AC World**
ACM Global Core Equity RX		08.12.2015	-2.05	-0.73	-1.32	4.17	4.71	-0.55	3 298 536	14.5	MSCI AC World
Delphi Global		23.03.2012	-0.79	-0.97	0.18	4.03	3.29	0.74	3 345 395	14.7	MSCI World
KLP AksjeGlobal Indeks II Hdg NOK		12.03.2010	0.04	0.15	-0.11	9.62	9.96	-0.34	3 361 902	14.8	MSCI World Lokal Valuta
KLP AksjeVerden Indeks		03.12.2015	-1.25	-0.73	-0.53	3.69	4.71	-1.03	3 324 435	14.6	MSCI AC World
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk		12.10.2010	-2.53	-0.97	-1.57	-0.49	3.29	-3.78	5 966 928	26.2	MSCI World
Storebrand Indeks - Nye Markeder		17.11.2014	0.39	1.10	-0.71	16.20	16.79	-0.59	3 477 329	15.3	MSCI Emerging Markets

Aksjer

Avkastning i perioden (%)

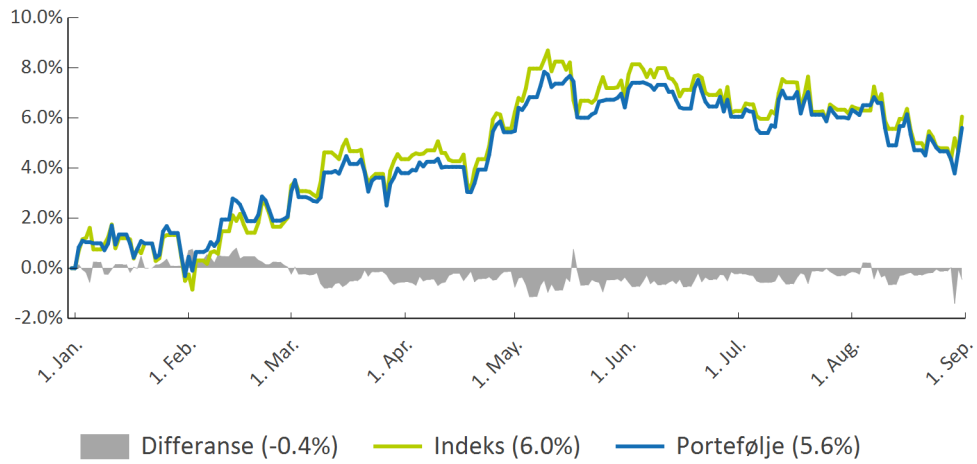

Avkastning i perioden (NOK)

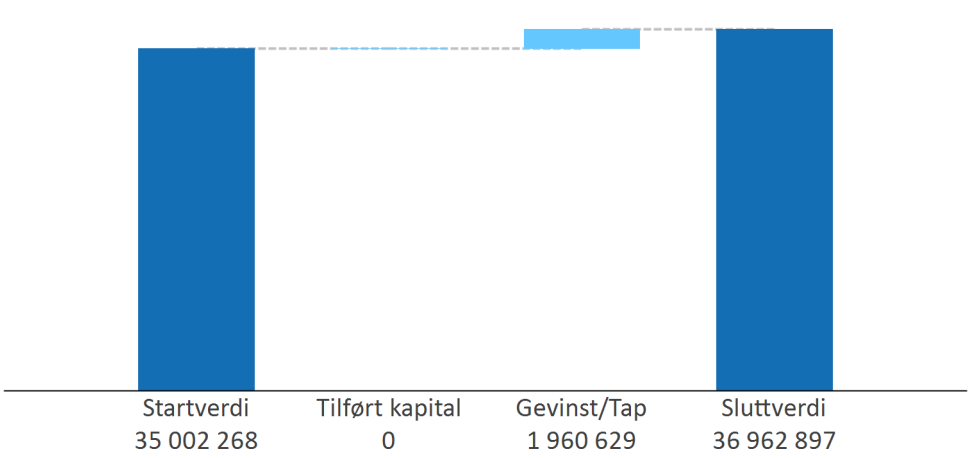

Allokering i perioden (%)

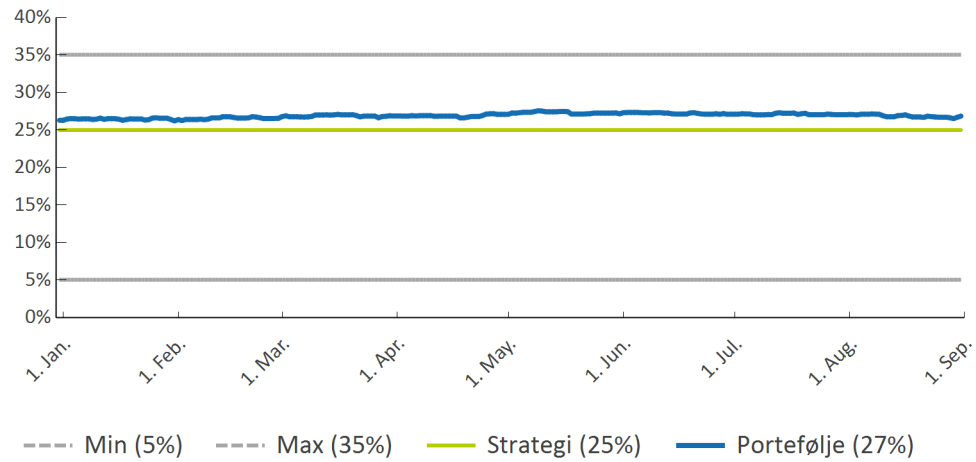

Bidragsanalyse (%)

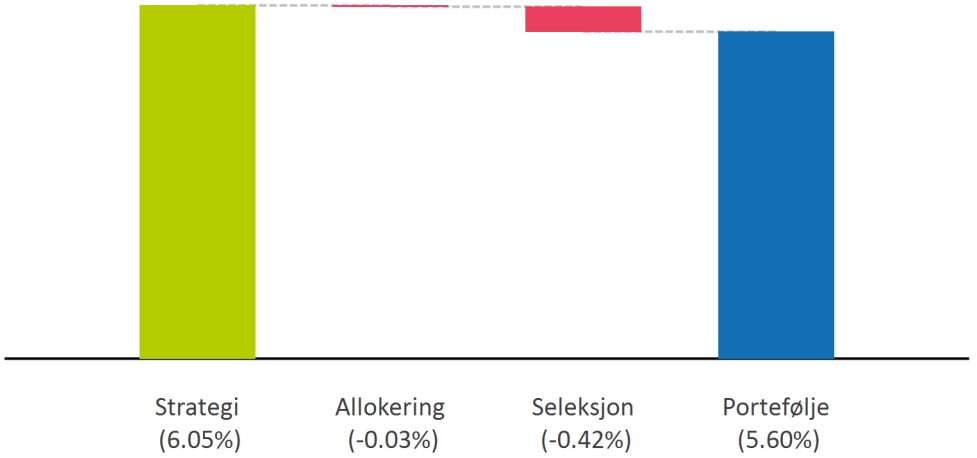

Norske Aksjer: 6.2% (-2.0%)

Avkastning i perioden (%)

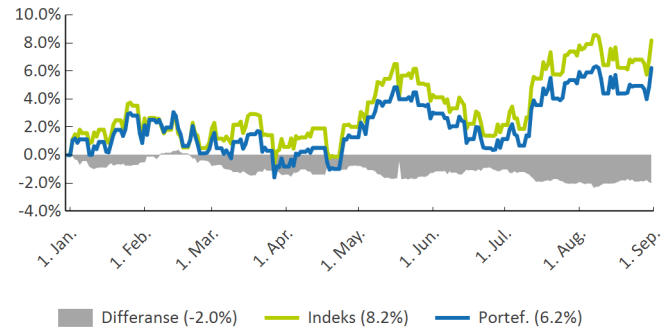

Avkastning i perioden (NOK)

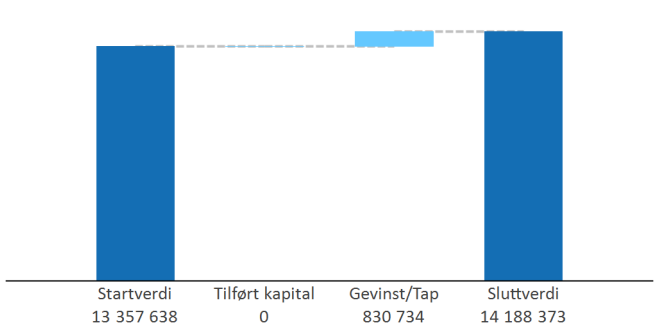

Allokering i perioden (%)

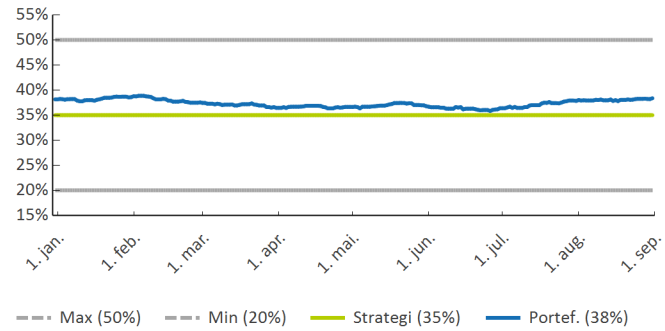

Globale Aksjer: 5.2% (0.5%)

Avkastning i perioden (%)

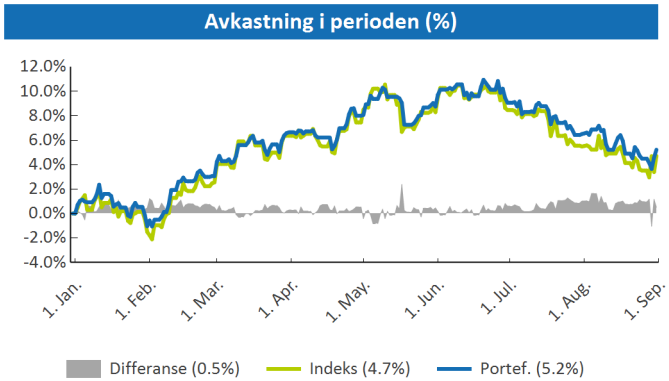

Avkastning i perioden (NOK)

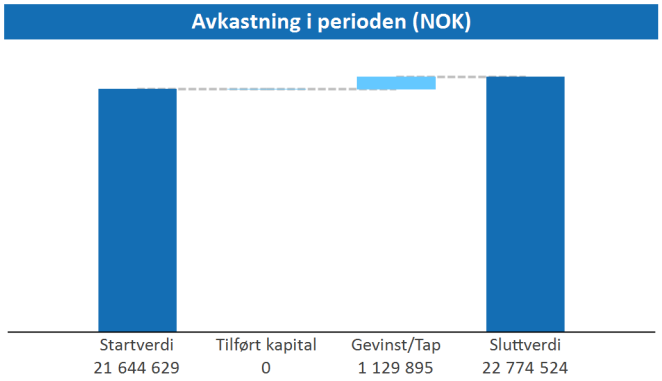

Allokering i perioden (%)

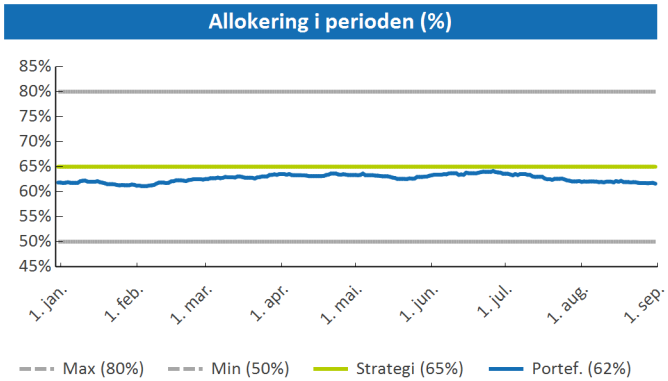

Obligasjoner

	Estimat	Kjøpsdato	Avkastning hittil i mnd (%) Port.	Indeks	Diff	Avkastning hittil i år (%) Port.	Indeks	Diff	Markedsverdi	Allok.	Referanseindeks
Obligasjoner			**0.55**	**0.63**	**-0.08**	**2.62**	**1.45**	**1.17**	**100 666 561**	**73.1**	
Norske Obligasjoner			**0.48**	**0.27**	**0.21**	**2.79**	**1.13**	**1.66**	**40 289 133**	**40.0**	**ST4X**
Alfred Berg Obligasjon		08.12.2015	0.41	0.27	0.14	2.52	1.13	1.39	10 512 967	26.1	ST4X
Danske Norsk Obligasjon Inst		12.10.2010	0.41	0.27	0.15	2.77	1.13	1.64	13 889 487	34.5	ST4X
DnB Obligasjon (III)		03.12.2015	0.58	0.27	0.32	2.99	1.13	1.86	15 886 679	39.4	ST4X
Globale Obligasjoner			**0.60**	**0.88**	**-0.28**	**2.50**	**1.66**	**0.85**	**60 377 427**	**60.0**	**BarCap Global Agg Government Hdg NOK**
KLP Obligasjon Global I Hdg NOK		28.09.2007	0.74	0.71	0.02	3.71	4.33	-0.63	24 755 671	41.0	BarCap Global Agg Corporates Hdg NOK
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK		08.12.2015	-0.03	0.14	-0.17	1.28	0.84	0.43	15 460 827	25.6	BarCap Global Agg 1-3 Yrs Hdg NOK
Storebrand Global Obligasjon Hdg NOK		22.12.2009	0.91	0.88	0.04	2.00	1.66	0.34	20 160 930	33.4	BarCap Global Agg Government Hdg NOK

Obligasjoner

Avkastning i perioden (%)

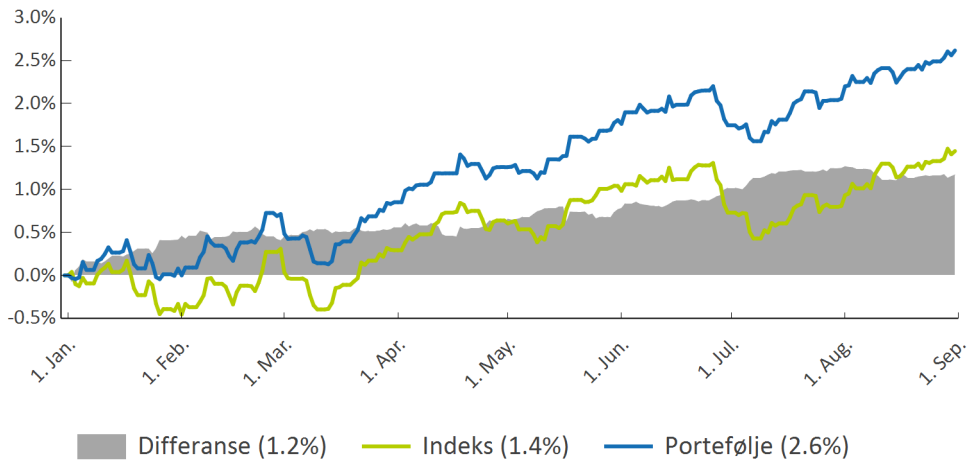

Avkastning i perioden (NOK)

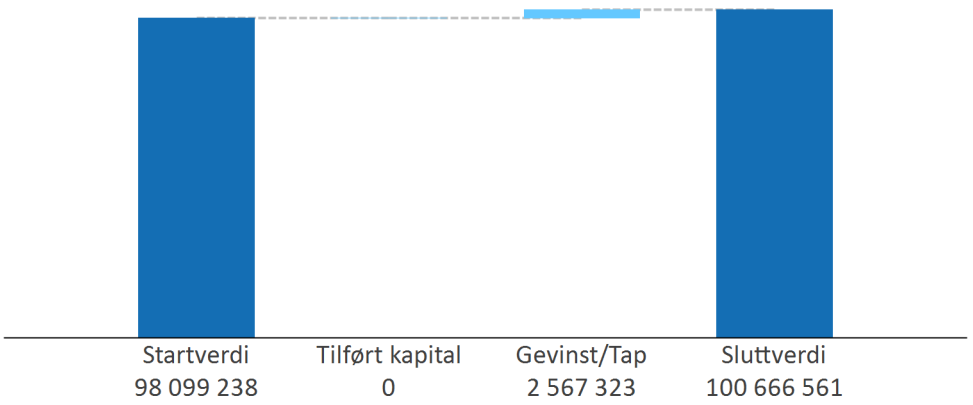

Allokering i perioden (%)

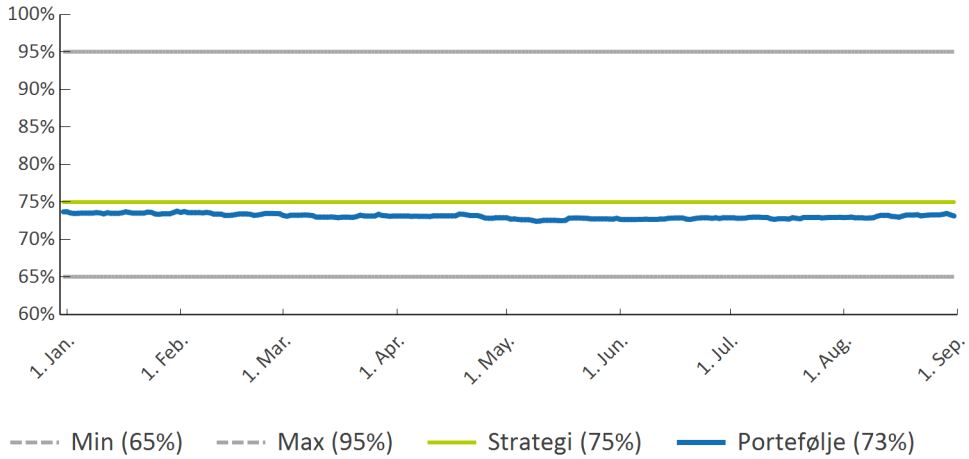

Bidragsanalyse (%)

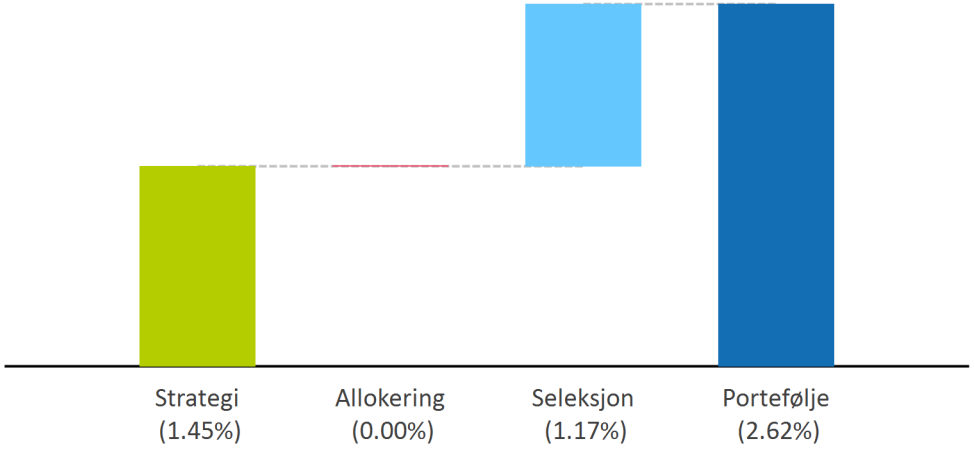

Norske Obligasjoner: 2.8% (1.7%)

Avkastning i perioden (%)

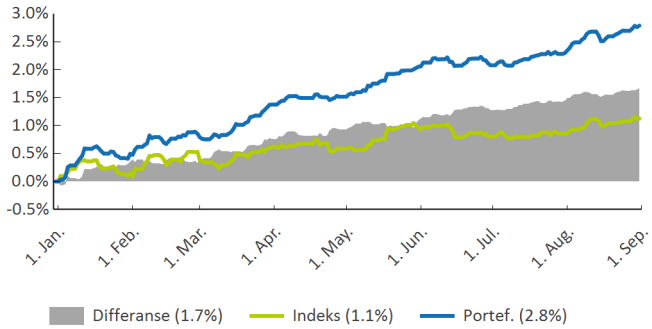

Avkastning i perioden (NOK)

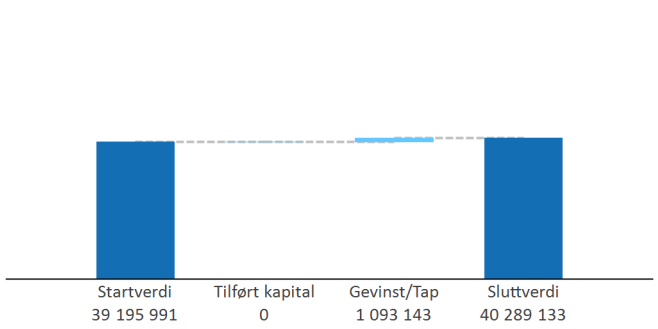

Allokering i perioden (%)

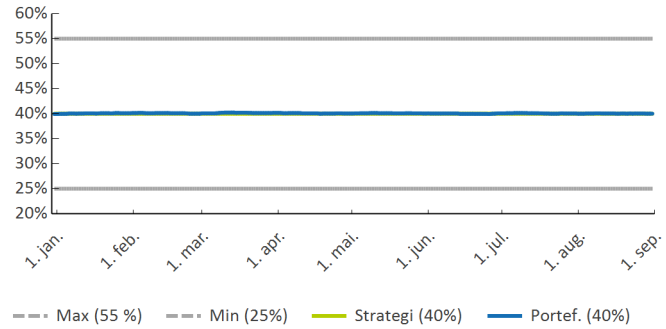

Globale Obligasjoner: 2.5% (0.8%)

Avkastning i perioden (%)

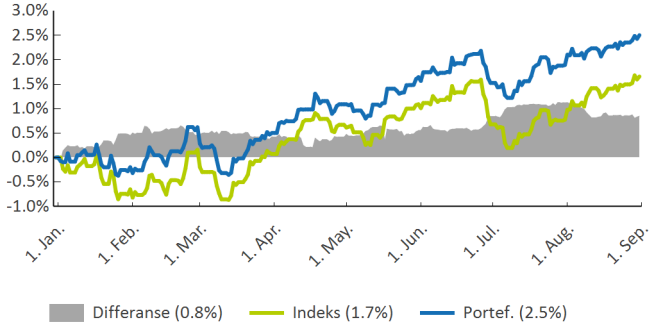

Avkastning i perioden (NOK)

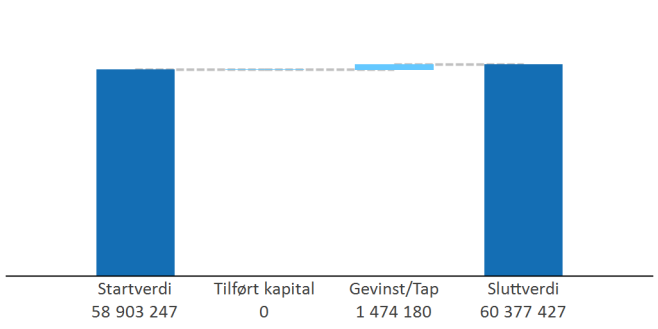

Allokering i perioden (%)

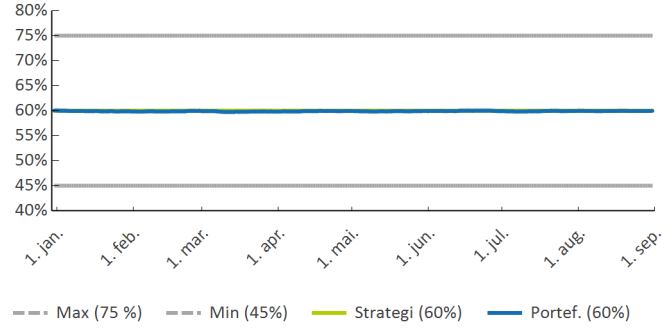

Kontanter

	Avkastning hittil i mnd (NOK)			Avkastning hittil i år (NOK)			Valuta				
	Start	Inn / Ut	Avkast.	Start	Inn / Ut	Avkast.	Markedsverdi (lokal valuta)	Kode	Kurs	Markedsverdi (NOK)	Allok.
Kontanter	**1 909**	**0**	**1**	**1 902**	**0**	**9**				**1 910**	**0.0**
Påløpt rente	1	1	0	0	2	0	2	NOK	1.00	2	0.1
Transaksjonskonto	1 908	-1	1	1 902	-2	9	1 908	NOK	1.00	1 908	99.9

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	153
Arkivsaksnr.:	17/2510		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet
Kommunestyret

BUDSJETTJUSTERING FOR INVESTERINGSBUDSJETTET 2017

Vedtak:
Forslag til vedtak:

Frøya kommune vedtar å flytte investeringsprosjekter med følgende finansiering fra regnskapsåret 2016 til regnskapsåret 2017

Finansiering	Beløp
Ubundne investeringsfond	99 321 096
Momskompensasjon	17 523 398
Ubundne kapitalfond – Helhetlig idrettspark	706 561
Ubundne kapitalfond – Morgendagens omsorg	544 701
Ubrukte lånemidler	614 546

Vedlegg:

Saksopplysninger:
Nedenfor vises investeringsprosjekter som har vedtak fra 2013, 2014, 2015 og 2016, og som er aktivert i regnskapet, dvs. står som investeringsprosjekter som er under arbeid i regnskapet for Frøya kommune. Flere prosjekter er flerårige, dvs. at de pågår over flere budsjettår, eller at de er utsatt. Investeringsbudsjettet er vedtatt for ett år i gangen, slik at midler som er besluttet finansiert i et tidligere år, som skal benyttes i inneværende investeringsår, må ha et vedtak om å flyttes fra forrige budsjettår til inneværende budsjettår, dette gjøres som bakgrunn i god regnskapsskikk.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 882 732
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 583 196
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 368 185
551326	KLOAKKUTBYGGING		6 924 752	2 000 000	6 000 000	2 488 588
551329	ASFALTERING KOMM. VEGER		1 211 332		550 000	400 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
551341	Ny brannstasjon				24 550 265	23 260 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter			1 643 750		1 119 210
551343	BOLIGFELT HOLAHALVAN			4 900 000		4 900 000
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM				3 000 000	2 743 324
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		481 363
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik			1 000 000		110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET			10 000 000	6 000 000	13 957 360
551370	FORPROSJEKT MUSEUM			200 000		175 000
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA			8 000 000		7 873 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER			5 000 000	-1 000 000	2 865 621
551379	RAMMEPLAN AVLØP			500 000	500 000	68 626
551381	TILRETTELEGGING - TRYGDEBOLIG PÅ HAMARVIK			300 000		300 000
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2			4 000 000		3 891 011
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551394	UTVIDELSE AV RENSEANLEGG KIRKEDALSVATNET				4 000 000	2 896 818
551400	UTLEIEBOLIGER HEIA				5 000 000	4 710 865
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE				200 000	146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK				250 000	168 750
551404	INNKJØP ELEVPCER				500 000	27 778
551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING				500 000	196 196
551407	NY SKOLEPORTAL				200 000	182 150
551416	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR				1 000 000	1 000 000
551423	HELHETLIG IDRETTSPARK/ MARKAPROSJEKT*			200 000	250 000	193 143
551424	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SJØSPORT			500 000		497 875
551425	HELHETLIG IDRETTSPARK/ UTEOMRÅDER SISTRANDA SKOLE*			600 000	750 000	748 938
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET				1 023 967	187 590
551429	AVLASTNINGSBOLIG FOR BARN (551368 Boligsatsning)				5 000 000	2 634 587
551430	MORGENDAGENS OMSORG				1 150 000	726 268

Vurdering:
Rådmannen hår gått igjennom alle prosjektene og vurderer at følgende investeringsprosjekter er under arbeid og er videreført i 2017.

Prosjekt		2013	2014	2015	2016	Overføres 2017
551370	FORPROSJEKT MUSEUM			200 000		175 000
551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING				500 000	196 196
551407	NY SKOLEPORTAL				200 000	182 150
551326	KLOAKKUTBYGGING		6 924 752	2 000 000	6 000 000	2 488 588
551329	ASFALTERING KOMML VEGER		1 211 332		550 000	400 000
551341	Ny brannstasjon				24 550 265	23 260 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter			1 643 750		1 119 210
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM				3 000 000	2 743 324
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik			1 000 000		110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET			10 000 000	6 000 000	13 957 360
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA			8 000 000		7 873 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER			5 000 000	-1 000 000	2 865 621
551379	RAMMEPLAN AVLØP			500 000	500 000	68 626
551381	TIRETTELEGGING - TRYGDEBOLIG PÅ HAMARVIK			300 000		300 000
551394	UTVIDELSE AV RENSEANLEGG KIRKEDALSVATNET				4 000 000	2 896 818
551400	UTLEIEBOLIGER HEIA				5 000 000	4 710 865
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE				200 000	146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK				250 000	168 750
551404	INNKJØP ELEVPCER				500 000	27 778
551416	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR				1 000 000	1 000 000
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET				1 023 967	187 590
551430	MORGENDAGENS OMSORG				1 150 000	726 268
551425	HELHETLIG IDRETTSPARK/ UTEOMRÅDER SISTRANDA SKOLE*			600 000	750 000	748 938
551423	HELHETLIG IDRETTSPARK/ MARKAPROSJEKT*			200 000	250 000	193 143
551424	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SKØSPORT			500 000		497 875
551429	AVLASTNINGSBOLIG FOR BARN (551368 Boligsatsning)				5 000 000	2 634 587
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2			4 000 000		3 891 011
						72 770 427

Følgende investeringsprosjekter foreslår rådmannen en omdisponering på da prosjektene er sammenslått eller avsluttet, og blir kommentert hver for seg nedenfor.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		401 363
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 503 196
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 802 732
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN			4 900 000		4 900 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 369 185
						45 942 874

Omdisponeringer
I k-sak 196/16 ble sluttregnskapet for Nabeita oppvekstsenter behandlet, med et merforbruk på 9 877 479. Dette ble finansiert over investeringsregnskapet, og motregnet underforbruk på aktiverte prosjekter.

Prosjektene 551358 liggekai Sistranda, 551306 Nordskag oppvekstsenter, 551351 opprusting Frøya kommunehus, 551392 ny GPS totalstasjon og 551304 renovering Sistranda skole er avsluttet og sluttsummen anbefales og motregnet merforbruket på Nabeita oppvekstsenter. Resterende sum (9 877 479 – 9 360 459) anbefales motregnet prosjekt 551337 boligfelt Dyrøy

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551358	LIGGEKAI SISTRANDA			1 600 000		401 363
551306	NORDSKAG OPPVEKSTSENTER					6 503 196
551351	Opprusting Frøya kommunehus		2 700 000			560 000
551392	NY GPS TOTALSTASJON				300 000	93 168
551304	RENOVERING SISTRANDA SKOLE		3 000 000			1 802 732
	SUM					9 360 459

Prosjektet 551308 utstyr sykehjemmet anbefales overført til 2017, og sammenslåes med prosjekt 340003 nye senger sykehjemmet.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551308	UTSTYR SYKEHJEMMET				100 000	100 000

I prosjekt 551337 boligfelt Dyrøy har kommunestyret vedtatt å legge ut reguleringsplanen med tilhørende bestemmelser ut for åpen konkurranse vedrørende erverv av plan og planområdet, og utbygging av området, jf. k-sak 5/17.

Den norske kirke har meldt at arbeidet med en gravplass kan begynne da fylkeskommunens arkeologer har ikke noen innvendinger mot at Frøya kommune kan utvide Nordhamarvik gravplass. I tillegg er det meldt om behov for mer midler i forbindelse med Sletta Kirke (se vedlegg), pga. at gjenbruk av beslag på taket ikke ble mulig. Rådmannen anbefaler at dette prosjektet blir delt, der kr 120 000 blir lagt til 551383 utbedring av tak Sletta kirke, 517 020 kr til merforbruket i k-sak 196/16 Nabeita oppvekstsenter og resten til 551374 Nordhamarvik gravplass.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551337	Boligfelt Dyrøy		5 000 000	2 000 000		4 653 000
551383	utbedring tak Sletta kirke					-120 000
551374	Nordhamarvik gravplass					-4 015 980
196/16	Nabeita oppvekstsenter					-517 020
	SUM boligfelt Dyrøy					0

I forbindelse med utbygging av boligfelt på Frøya har kommunen forpliktelser som må avsluttes. Dette er bl.a. lekeplasser på Beinskardet og bygging av vei og sti i Hammervolden byggefelt. Rådmannen anbefaler å sette av 1 million til prosjekt «ferdigstillelse av byggefelt Beinskardet og Hammervolden».
Prosjektene 551338 boligfelt Kverva og 551343 boligfelt Holahauan er det samme prosjektet, og anbefales sammenslått til 551343 boligfelt Holahauan.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN			4 900 000		4 900 000
551338	Boligfelt Kverva	5 000 000	5 000 000			9 663 132
	Ferdigstillelse av byggefelt Beinskardet og Hammervolden					-1 000 000
	Sum boligfelt Holahauan					13 563 132

Prosjektene 551315 næringsareal og 551336 Skarpnestet næringspark er begge prosjekter mot næringsareal. Rådmannen anbefaler at disse slås sammen i 551315 næringsareal, og omdøpes til 551315 Prosjektering næringsareal for prosjektering av de næringsarealene som kommunestyret vedtar.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551315	NÆRINGSAREAL					500 000
551336	SKARPNESET NÆRINGSPARK		5 000 000			2 397 098
	SUM					2 897 098

Prosjektet 551324 vassverkutbygging er flere investeringsprosjekter innen VAR området som er vedtatt før 2014, og ble i overføringssaken for 2014 sammenslått. Dette er derfor en sum av rester etter flere prosjekter innen dette området. Etter det rådmannen erfarer så var dette vanlig praksis tidligere. Kommunen har imidlertid gjort om rutinene for slike prosjekter, og de ivaretas nå gjennom egne prosjekter og egne bevillinger. Rådmannen anbefaler at dette prosjektet avsluttes og motregnes låneopptaket for VAR området for 2017.

Prosjekt		2 013	2 014	2 015	2 016	Overføres 2017
551324	VASSVERKSUTBYGGING		15 991 635			14 369 185

DEN NORSKE KIRKE
Frøya sokn

Thomas Sandvik
Rådhusgata 25
7260 SISTRANDA

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbeh.:	Arkivkode:	Dato:
	17/00053-001	Ranita Jørgensen	113	06.10.2017

EKSTRABEVILGNINGER TIL PROSJEKTET 551383 TAKET PÅ SLETTA KIRKE

I forbindelse med rehabiliteringen av taket på Sletta kirke kom det på noen ekstrakostnader. Det var fjerning av gammelt beslag mellom vinduer og hjørner. Fuging og tetting mellom vindu og ramme. Montering av nye beslag. Ny løsning under vinduer. Demontering av gammel neopren og erstatt denne med ny og større. Fuging innvendig og utvendig før beslag. Montering av ny vannese. Ny membran under vinduer. Råteskader på vegg under vindu og øverste tak. Konsulenttjenester.
Totalt kr. 120.000;-eks.mva.

Vennlig hilsen

Ranita Jørgensen
Daglig leder, Frøya kirkekontor

Kirkevergen i Frøya
Telefon 72 46 33 90
Postboks 14, 7261 SISTRANDA

DEN NORSKE KIRKE
Frøya sokn

Thomas Sandvik
Rådhusgata 25
7260 SISTRANDA

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbeh.:	Arkivkode:	Dato:
	16/00016-005	Ranita Jørgensen	511	06.10.2017

UTVIDELSE AV NORDHAMARVIKA GRAVPLASS, PROSJEKT 551374

Utvidelse av Nordhamarvika gravplass har vært et prosjekt som har pågått en god stund. Det har vært satt litt på vent for å få utført arkeologiske utgravinger. Nå er vi kommet i en situasjon hvor at gravplassen nesten er full. Vi har noen enkeltgraver og noen få graver hvor det er mulig å feste en grav.
Utvidelsen på Nordhamarvika gravplass må vi prøve å få ferdig i 2018 slik at den kan tas i bruk i 2019.
Vi har i dag et samarbeid med Frøya kommune, teknisk etat og vi har avtalt møte med bla. ON arkitekter i neste uke.
Vi holder nå på å utrede om vi får til å bruke Sletta gamle gravplass for gravlegginger hvor ønsket egentlig er Nordhamarvika gravplass. Uansett så bør Sletta gamle gravplass fylles på med jord da det begynner å bli lite plass igjen på nye Sletta gravplass. Vi skal ha møte med KN-entreprenør mandag 09.10.2018 for å få pris på påfylling av jord der og når de evt. kan starte arbeidet. Dette området kan da mest sannsynlig tas i bruk på våren/sommer 2018 om vi får fylt på med jord der nå i høst.

Vennlig hilsen

Ranita Jørgensen
Daglig leder, Frøya kirkekontor

Kirkevergen i Frøya
Telefon 72 46 33 90
Postboks 14, 7261 SISTRANDA

Adresse:	Telefon	E-post/Internett:	Bankkonto / Org.nr.:
Postboks 14 7261 Sistranda	72463390	post@froya.kirken.no www.froya.kirken.no	4224.06.22852 976 998 421

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	153
Arkivsaksnr.:	17/2237		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

BUDSJETTJUSTERING FRIE INNTEKTER
OPPRETTELSE AV FOND FOR HELSE OG OPPVEKST RESSURSKREVENDE BRUKERE

Vedtak:
Forslag til vedtak:
Frøya kommunestyre foretar følgende budsjettjusteringer:

Ansvar	Kontotekst	Budsjett 2017	Nytt budsjett 20107	Økning / reduksjon
Frie inntekter	Rammeoverføringer	126 730 000	133 581 000	6 851 000
Frie inntekter	Skjønnsmidler	1 444 571	500 571	- 944 000
Frie inntekter	Inntektsutjevning	0	25 000 000	25 000 000
Frie inntekter	Skatt på inntekt og formue	150 319 000	185 000 000	34 681 000
Frie inntekter	Avsetninger til disposisjonsfond	7 088 364	13 688 364	6 500 000
Frie inntekter	Fond for ressurskrevende brukere	0	5 000 000	5 000 000
Frøya legekontor	Legetjenester	2 000 000	3 500 000	1 500 000
Barnevern	Kjøp fra statlige institusjoner	600 000	1 200 000	600 000
Frøya kultur og kompetansesenter	Billettinntekter	1 523 000	623 000	900 000
Frøyahallene	Inntekter ved utleie	553 900	253 900	300 000
Frøyahallene	Andre avgiftspliktige inntekter	320 000	32 000	288 000
Nabeita oppvekstsenter	Lønn fast ansatte	5 680 227	6 084 227	404 000
Rådmannen	Reserverte	12 881	112 881	100 000

	tilleggsbevilgninger			

Vedlegg:
Budsjettjusteringsskjema – Frie inntekter 2017

Saksopplysninger:
Rådmannen anbefaler å opprette et fond for ressurskrevende brukere i sak 17/2491, og anbefaler at denne finansieres via økt skatteinngang.

Rådmannen anbefaler i tertialrapporten å tilføre barnevernet og kultur og næring midler for å dekke inn avvik i sak 17/1554, og anbefaler at denne finansieres via økt skatteinngang.

Rådmannen anbefaler i sak 17/2513 styrking av bemanningen i barnehagen ved Nabeita oppvekstsenter, og anbefaler at dette finansieres via økt skatteinngang.

Vurdering:
Frøyas skatteinngang viser pr august en økning på 41 millioner kr i forhold til opprinnelig budsjett. Rådmannen foreslår å øke budsjettert skatteinngang til 185 millioner kr, en økning på ca. 35 millioner kr fra opprinnelig budsjett. Dette er ca. 9 millioner mer enn det KS sin prognose sier for 2017. Rådmannen avviker fra KS sin prognose fordi Frøya kommune hadde en ekstraordinær skatteinngang i august på ca. 22 millioner mer enn forventet, noe som KS prognose ikke har tatt høyde for. Forutsatt normal skatteinngang for de resterende månedene i 2017 er dette forslaget en konservativt anslag for skatteinngang for kommunen i 2017.

I denne budsjettjusteringen forslår rådmannen å styrke disposisjonsfondet med 6,5 millioner kr, sette av 5 millioner til ressurskrevende brukere og dekke avvik i driften på 3,988 millioner kr.

Rådmannen foreslår også å styrke reserverte tilleggsbevilgninger med 100 000 kr, da saldo pr. 2.tertial 2017 på denne posten er 12 881kr

VIRKSOMHET:	8000 Frie inntekter	STED:	
DATO:	22.09.2016	JUSTERINGEN UTFØRT AV:	Thomas Sandvik

a	Ansv	funk	art	sted	Kontotekst	Opr.bud.	Jus.bud.	Økn.(+)/red.(-)
	Pengene tas fra denne bud.konto							
1	8000	840	18000		Rammeoverføringer	-126 730 000	-133 581 000	*-6 851 000*
	8000	840	18001		Skjønnsmidler	-1 444 571	-500 571	*944 000*
	8000	840	18002		Distriktstilskudd	-	0	-
	8000	840	18003		Inntektsutgjevning	-	25 000 000	*25 000 000*
	8000	840	18004		Veksttilskudd	1 982 000	1 982 000	-
	8000	840	18100		Andre statlige overføringer	-		-
	8000	800	18700		Skatt på inntekt og formue	-150 319 000	-185 000 000	*-34 681 000*
	8000	800	18740		Eiendomsskatt	4 275 000	4 275 000	-
								0
	9000	880	15400		Avsetninger til disposisjonsfond	7 088 364	13 588 364	*6500000*
	9000	880	15400		Fond for ressurskrevende brukere	-	5 000 000	*5000000*
								0
	3105	241	12704		Legetjenester	2 000 000	3 500 000	*1500000*
	3201	252	13000		Kjøp fra statlige institusjoner	600 000	1 200 000	*600000*
	4200	386	16290		Billettinntekter	-1 523 000	-623 000	*900000*
	4101	381	16301		Inntekter ved utleie	-553 900	-253 900	*300000*
	4101	381	16504		Andre avgiftspliktige inntekter	-320 000	-36 000	*284000*
								0
	1100	120	14901		Reserverte tilleggsbevilgninger	414 745	514 745	*100000*
								0
	2300	201	10100		Lønn fast ansatte	5 680 227	6 084 227	*404000*
						-258 850 135	-258 850 135	-

Dato og sign/attestasjon: 22.09.2017 Thomas Sandvik

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Beathe Sandvik Meland	**Arkiv:**	242 G00
Arkivsaksnr.:	17/2491		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet
Kommunestyret

OPPRETTELSE AV FOND FOR RESSURSKREVENDE BRUKERE

Forslag til vedtak:

1. Frøya kommunestyre oppretter et fond på 5 000 000 kr som øremerkes ressurskrevende brukere
2. Merinntekter, som følge av økte refusjoner utover budsjett, settes inn i fondet
3. Finanseringen av dette fondet gjøres gjennom økt skatteinngang for 2017, og den nødvendige avsetningen til fondet foreslås gjennomført i egen sak, - sak 17/2237
4. Rådmann administrerer ordningen og rapporterer status og bruk til hovedutvalg for drift.
5. Kjente, økte utgifter pr d.d. innenfor pleie og omsorg og Sistranda skole for 2017, som følge av ressurskrevende brukere justeres av dette fondet

Vedlegg:

Ingen

Saksopplysninger:

Gjennom et budsjettår kan det oppstå uforutsette utgifter som tjenestene ikke greier dekke innenfor tildelte rammer. Dette gjelder både barn og voksne. Fondet er tenkt som en buffer inn mot de barn og unge (på barnehager/skoler) og for voksne brukere som får sitt omsorgstilbud fra pleie og omsorg, tj.funksjonshemmede eller oppfølgingstjenesten innen rus/psykisk lidelse.

I dag kan det oppleves at brukere som får f.eks en sykdom, skade, forverring i sykdomsbilde og atferdsutfordringer av fysisk og psykisk karakter og som vil vare over en periode, utløser behov for tettere bemanning enn hva enkeltvedtaket deres er utmålt etter. Innenfor oppvekst kan det være barn som i perioder har sykdom/adferd som krever ekstra bemanning.

Dvs at her vil det i en gitt periode av et budsjettår bli et overforbruk på lønnskostnader. Hvis tjenesten skal ivareta barnet/brukers behov og yte forsvarlige tjenester med kvalitet er det viktig å kunne justere bemanningen i tråd med behovet. Dette oppleves i dag, virksomhetene prøver å løse det innenfor de rammer den har, men i enkelte tilfeller holder det ikke. Ofte er dette et akutt oppstått behov, må innvilges snarlig uten å vente på den politiske beslutningen.

En god hovedregel i Frøya kommune er, å fremme saker til politisk behandling med ønske om økt bemanning på den enkelte brukeren etter hvert som behovene har vært kartlagt. Dette skal administrasjonen fortsette med.

Behovet for et slikt fond oppstår innenfor flere virksomhetsområder, og er tenkt både for oppvekts og helse. Eksempler:

- Når sykehjemmet får ekstra krevende brukere. Her skal alle utgifter dekkes av kommunen, en får ikke refusjon for ressurskrevende brukere som bor på sykehjem, hverken på korttids- eller langtidsplass. Kommunen må også dekke medisinsk utstyr og medisiner til disse.
- Når brukere med utfordringer innen rus/psykiatri har krav på et dagtilbud som kommunen ikke har budsjettert for.
- Når elever/barn får utfordrende adferd/sykdom gjennom skole/barnehageåret som må kompenseres med økt bemanning.
- Når den ressurskrevende er over 67 år – da gis det ikke kompensasjon fra staten.

Saksopplysninger unntatt offentlighet:

Legger med noen eksempler fra driften 2017. Disse opplysningene inneholder personopplysninger og er derfor er unntatt offentlighet ihht Kommunelovens § 31.2 Opplysningene omdeles i gruppemøtet.

Vurdering:

Rådmannen foreslår at det opprettes et fond for ressurskrevende brukere som kan brukes av alle virksomhetene som har behov for dette gjennom året. Fondet skal brukes der det oppstår uforutsette utgifter som følge av nye brukere med spesielle behov/økte behov. En forutsetning er selvsagt at rådmann først ser på mulige omprioriteringer innenfor gitte ramme før det tilføres midler fra fondet. Det skal også, som tidligere legges frem egne politiske saker på ressurskrevende brukere som overstiger innslagspunktet som pt. er 1 151 000 kr

Rådmann foreslår at finanseringen av dette fondet gjøres gjennom økt skatteinngang for 2017, og at dette opprettes ved budsjettjusteringen i forbindelse med 2. tertial (sak 17/2237) Økte utgifter innenfor PLO og Sistranda skole som følge av ressurskrevende brukere justeres av dette fondet for 2017. Det foreslås at hovedutvalg for drift oppdateres om bruk og status i fondet til enhver tidl

Det foreslås videre at økte inntekter til Frøya kommune som følge av økte refusjoner fra staten utover budsjetterte inntekter på området, settes inn i fondet til enhver tid, slik at også fondet får tilført midler.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	150
Arkivsaksnr.:	17/2436		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet
Kommunestyret

VURDERING OM FRØYA KOMMUNE SKAL BENYTTE RAMMEBUDSJETTERING

Forslag til vedtak:

Frøya kommune vedtar rammebudsjettering i budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021. Økonomireglementet oppdateres jfr. dette vedtak.

Vedlegg:

Bjørn Brox – Årsplanlegging Hitra og Frøya 2017
Budsjettvedtak 2017 – Skjema 1B
Eksempel på budsjettvedtak 1B - rammebudsjett

Saksopplysninger:

Bjørn Brox besøkte Frøya kommunestyret 01.06.17. Han kom med flere tips og råd på hvordan budsjett og økonomioppfølgingen i kommunen kan forenkles og forbedres. Å innføre handlingsregler, målstyring og rammebudsjettering var 3 punkt han anbefalte kommunen spesielt å jobbe videre med.

Rådmannen har derfor jobbet frem egen sak om handlingsregler for lånegjeld og låneopptak (k-sak: 105/17). Rådmannen vil jobbe videre med målstyring som verktøy i tiden fremover. I tillegg foreslår nå rådmann i denne saken å gå over fra bruttobudsjettering på virksomhetsnivå til rammebudsjettering.

Begrunnelse:

Frøya kommune har i dag et veldig detaljert budsjettvedtak, som i flere tilfeller vedtar budsjettet på brutto utgifter og inntekter for virksomhetene. I noen tilfeller vedtas også budsjettet på forskjellige ansvarsnivå hos virksomhetene.

Kommunens revisor Wenche Holt anbefaler at kommunen vedtar budsjettet på et høyere nivå, både driftsbudsjett og investeringsbudsjett, da nåværende praksis medfører et unødvendig rigid system å håndtere administrativt og økt byråkrati for politikerne. Dette vil gjenspeile seg i mange budsjettjusteringssaker som må opp til kommunestyre for avgjørelse.

Vurdering:

Selv om kommunestyret vedtar et rammebudsjett, kan kommunestyret vedta et rapporteringsregime på et annet nivå, f.eks. slik rådmannen legger frem tertialrapporten i dag.

Om kommunestyret vedtar budsjettering på rammenivå, vil rådmannen jobbe videre med rapporteringen og ta inn målstyringsparametre på ramme og virksomhetsnivåene i løpet av 2017/2018 etter en prosess i administrasjonen, og drøfting politisk.

Rådmannen er enig i kommunerevisors og Bjørn Brox sin vurdering i at det er store fordeler med rammebudsjettering. Budsjettvedtaket blir da i netto på de rammene som kommunen har vedtatt. Disse er pr 2017:

1. Rådmannsområdet
2. Oppvekst
3. Helse og omsorg
4. Kultur og Næring
5. Teknisk
6. Inntekter
7. Finans

Rådmannen blir da ansvarlig for budsjettet for virksomhetene som ligger under hvert rammeområde, og kan disponere budsjettendringer mellom virksomheten innad rammen. Hvis rådmannen ønsker å flytte midler mellom rammene eller foretar endringer som påvirker netto budsjett på rammen må dette opp som en budsjettjusteringssak i kommunestyret.

En vurdering av hvilke rammer Frøya kommune skal ha, vil bli fremlagt i forbindelse med rullering av økonomireglementet.

Forhold til overordna planverk:
Som en følge av eventuelle vedtak om handlingsregel på gjeld og låneopptak, samt foreslåtte sak om rammebudsjettering må økonomireglementet rulleres for å gjenspeile vedtakene i disse sakene.

Økonomiplanlegging i norske kommuner-
analyse av Hitra og Frøya

Bjørn A Brox, Framsikt AS

Framsikt™

Problemstilling:

- Hvordan lage gode styringsdokumenter i kommunen?
- Hva kan vi lære av hverandre?
- Grunnlag:
  - Spalten i Kommunal Rapport 2001-2017
  - 11 år i konsulentbransjen
  - 15 år som kommuneøkonom

Hva er vitsen med dokumentene?

- Uklare krav til styringen fra lovgiver
  - NB: Kommunelovutvalget, veileder KMD
- Økonomiplan: avtale med politikerne om hva adm. skal utrette neste 4 år
- Årsmelding: klarte vi det? Nei eller ja.
- Hovedoppgave: levere velferdstjenester som underleverandør for staten
- Politisk styre av legfolk

Framsikt™

Krav til dokumentene:

- Økonomisk kontroll: Ikke bruke mer enn du har
- Målstyring: Få noe igjen for pengene
- Enkelhet: Vanlige folk skal bruke dokumentene

Framsikt™

Økonomisk kontroll

- Sunn økonomi?
  - Netto driftsresultat over 2 %
  - Netto lånegjeld under 50 %
  - Disposisjonsfond over 10 %
  - Langsiktig planlegging 4 år
- Effektiv drift?
  - Sammenligne enhetskostnader (Kostra-revolusjonen)

Framsikt™

Målstyring

- Konkrete mål (hvor vil vi?)
- Tjenestekvalitet (karakterer, saksbehandlingstid, vannkvalitet)
- Langsiktige mål
- Resultater (Hvor er vi?)
- Må være like viktig å nå målene som å holde budsjettet

Framsikt™

Enkelhet

- Ikke mer enn 50 sider?
- Ikke fremmedord og fagspråk
- Tjenester, ikke driftsenheter
- Alternative løsninger

Framsikt™

Status 2017

- Økonomisk kontroll 4
  - Bruker nøkkeltall (de fleste)
  - Sammenligner kostnader (mange)
  - Langsiktig (mange)
- Målstyring 3
  - Har konkrete mål (mange)
  - Måler kvalitet (mange)
  - Tar målene på alvor (få)
- Enkelhet 3
  - Kort og enkelt (mange)
  - Tjenestebasert (få)
  - Alternative løsninger (få)
- Samlet vurdering 3
- Flinke: Bergen, Rauma

Problem 1: Politikerne mangler

- Administrasjonen finne på målene selv
- Planene blir for detaljerte
- Må skille mellom politiske mål og administrative tiltak
- Må jobbe med mål i kommunestyret
- Må legge til rette for politisk styring
  - Utredninger
  - Alternative løsninger
- Må ha kompetanse

Framsikt™

Budsjettet i Bergen for 2017

	BYRÅDSAVDELING									
Tjenesteområdegruppe	Byråds-leders avdeling	Finans, eiendom og eierskap	Helse og omsorg	Barnehage og skole	Byutvikling klima og miljø	Sosial, bolig og område - satsing	Kultur, næring, idrett og kirke	Bystyrets organer	Felles-poster	**Totalsum**
Helse og omsorg	6	-39	5 268			334	15		-181	5 404
Barnehage og skole		257		5 666					-556	5 367
Kultur, næring og idrett	5	30	6		2	7	914		-160	804
Sosial, bolig og områdesatsing		133	30		6	1 150	5		-203	1 121
Byutvikling, klima og miljø		-65			248	4			-25	162
Brannvesen	217	6							-27	196
Adm. og fellestjenester	65	570	83	71	36	39	55		-24	896
Bystyrets organer			1					75	-6	70
Sentrale budsjettposter	-5	-131	-3	-34	-225	-15	-42		120	-337
	287	**761**	**5 386**	**5 703**	**68**	**1 519**	**946**	**75**	**-1 063**	**13 682**

Beste praksis: Finansielle handlingsregler

- Sette mål for finansene
  - Netto driftsresultat %
  - Netto lånegjeld %
  - Disposisjonsfondet %
- Politisk vedtatt
- Setter krav til rådmannens forslag

Framsikt™

Beste praksis: Droppe årsbudsjettet

- Årsbudsjett=første året i økonomiplanen
- Gjøres i de fleste kommuner
- Færre detaljer, mer vekt på år 4
- Mindre budsjettarbeid, mer vekt på å gjennomføre planen.

Problem 2: Ettnivå-kommunen

- Myndighet er delegert til enhetslederne
- Rådmannen tar finansene
- Egne mål for hver enhet
- Ser ikke skogen for bare trær (grunnskolen)
- Løsning:
  - Må jobbe med tjenestene
  - Må skjule enhetene for politikerne
  - Må bruke Kostrafunksjonene

Framsikt™

Eksempel: Tjenestebudsjett i Bergen

	BYRÅDSAVDELING									
Tjenesteområdegruppe	Byråds-leders avdeling	Finans, eiendom og eierskap	Helse og omsorg	Barnehage og skole	Byutvikling klima og miljø	Sosial, bolig og område - satsing	Kultur, næring, idrett og kirke	Bystyrets organer	Felles-poster	**Totalsum**
Helse og omsorg	6	-39	5 268			334	15		-181	5 404
Barnehage og skole		257		5 666					-556	5 367
Kultur, næring og idrett	5	30	6		2	7	914		-160	804
Sosial, bolig og områdesatsing		133	30		6	1 150	5		-203	1 121
Byutvikling, klima og miljø		-65			248	4			-25	162
Brannvesen	217	6							-27	196
Adm. og fellestjenester	65	570	83	71	36	39	55		-24	896
Bystyrets organer			1					75	-6	70
Sentrale budsjettposter	-5	-131	-3	-34	-225	-15	-42		120	-337
	287	**761**	**5 386**	**5 703**	**68**	**1 519**	**946**	**75**	**-1 063**	**13 682**

Problem 3: Kortsiktig

- Stor vekt på årsbudsjettet
- Kopierer årsbudsjett til økonomiplan
- Løsning:
  - Dropp årsbudsjettet
  - Legg vekten på det 4.året
  - Mål for alle årene
  - Tiltaksbasert

Framsikt™

Økonomiplan Bærum 2012-2015

Millioner 2012 kr	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Handlingsprogram 2013	2014	2015
DRIFTSBUDSJETT						
Skatteinntekter	-4 102,0	-3 991,9	-4 153,4	-4 204,0	-4 255,7	-4 320,9
Rammetilskudd	-282,3	-1 321,8	-1 495,3	-1 531,1	-1 544,1	-1 526,4
Vertskommunetilskudd PUH	-65,1	-66,1	-65,2	-65,2	-65,2	-65,2
Rente og inv komp. fra staten	-26,2	-28,5	-39,2	-42,5	-40,2	-37,9
Integreringstilskudd, flyktninger	-68,0	-65,0	-64,3	-66,0	-62,5	-61,5
Momskomp - investeringer	-108,7	-117,3	-163,6	-144,3	0,0	0,0
Kalk. renter og avskrivninger	-80,6	-91,2	-96,3	-94,4	-99,8	-103,9
Sum inntekter	**-4 733,0**	**-5 681,9**	**-6 077,5**	**-6 147,6**	**-6 067,4**	**-6 115,8**
Driftsrammer:						
Div.felles til fordeling	-85,2	-98,4	-12,8	-16,4	1,3	14,1
Prosjekt 2012	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lønns- og pensjonsreserve	3,2	128,2	321,8	382,9	377,8	379,8
Administrasjon	347,0	389,8	385,8	386,1	373,8	376,5
Barn og unge	1 564,7	2 239,4	2 187,1	2 196,1	2 205,4	2 214,9
Bistand og omsorg	2 057,3	2 103,6	2 134,1	2 139,5	2 160,2	2 166,0
Levekår	386,6	390,1	386,3	388,1	385,2	383,5
Netto driftsutg., sektorene	**4 269,3**	**5 152,8**	**5 402,3**	**5 476,4**	**5 503,7**	**5 534,7**
Politiske utvalg	0,3	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Brutto driftsresultat	**-463,4**	**-526,7**	**-672,7**	**-668,7**	**-561,2**	**-578,7**
Netto renteutgifter	135,9	167,9	185,7	228,8	236,4	238,0

Budsjett 2012-2015 Måsøy

ØKONOMISKE RESSURSER

1000 : 1999 SENTRALADMINISTRASJONEN (Nettotall)		Budsjett 2012	Budsjett 2011	Regnskap 2010
1000	Sentrale folkevalgte organer	1 260 000	1 126 000	1 135 502
1010	Kontrollutvalget og revisjonen	552 000	525 000	489 573
1020	Valg	0	100 000	0
1040	Overformynderiet	55 000	51 000	35 018
1050	Kontrollutvalget	14 000	14 000	11 783
1061	VFR - Måsøy kommune	62 000	100 000	90 501
1070	Eldrerådet	22 000	22 000	12 647
1100	Andre utvalg	6 000	6 000	0
1200	Formannskapskontoret	1 896 000	2 090 500	2 373 000
1300	Økonomikontoret	2 495 500	2 806 500	1 997 318
1400	IT-avdelingen	705 000	788 000	829 609
1410	Bredbåndsprosjekt BLMN	0	390 000	358 328
1420	Servicetorg	2 062 000	2 011 000	358 601
1500	Næringsavdelingen	0	647 000	632 359
1501	Arctic View	45 000	111 000	42 972
1530	Kultur	428 500	15 000	327

Problem 4: Ingen klar status

- Vet ikke hvor vi er
- Lite vekt på resultater
- Ingen sammenligning med andre kommuner
- Dårlig grunnlag for beslutninger
- Løsning:
  - Bruk Kostratallene
  - Bruk Kommunebarometeret
  - Besøk de flinke kommunene

Framsikt™

Stavanger: sparemulighet med kostnadsnivået i andre kommuner

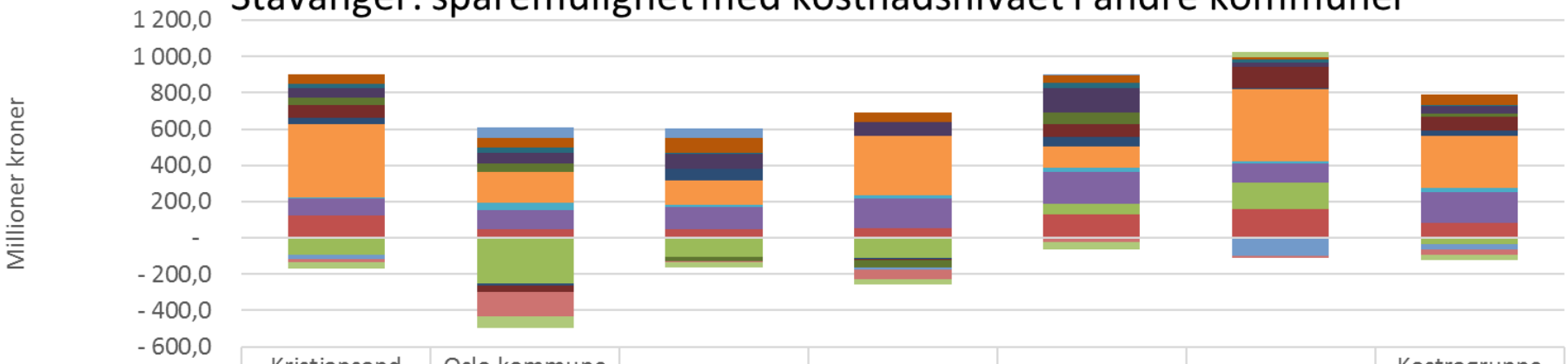

	Kristiansand 16	Oslo kommune 16	Bergen 16	Trondheim 16	Sandnes 16	Drammen 16	Kostragruppe 13 16
Næring	- 32,2	- 62,4	- 24,4	- 28,3	- 41,3	31,6	- 26,3
Bolig	- 18,9	- 136,7	- 8,5	- 53,6	- 20,6	- 12,1	- 29,4
Samferdsel	- 25,3	60,3	53,5	- 12,4	5,9	- 98,0	- 32,0
Plan mm	55,7	55,1	78,9	53,7	43,3	9,0	62,9
Brann og redning	18,9	26,7	6,9	2,2	28,6	20,2	4,5
Administrasjon	55,4	59,8	83,5	72,3	134,7	19,5	40,2
Barnevern	40,6	45,8	- 25,3	- 39,0	63,9	1,0	18,5
Sosial	69,0	- 31,1	- 0,7	- 5,0	66,0	120,2	78,0
Helse	33,6	- 12,1	63,7	- 8,3	53,0	2,8	28,8
Pleie og omsorg	403,1	167,9	130,6	330,6	119,1	399,3	284,9
Kirke	8,0	40,9	13,4	18,6	25,9	14,2	22,6
Kultur	92,5	109,3	121,2	162,9	175,3	104,2	172,6
Grunnskole	- 91,5	- 252,4	- 102,2	- 108,2	58,6	147,8	- 32,5
Barnehage	125,2	45,3	49,7	53,0	127,1	156,0	80,2

Framsikt™

KS analysemodell: Karmøy ØP 2017

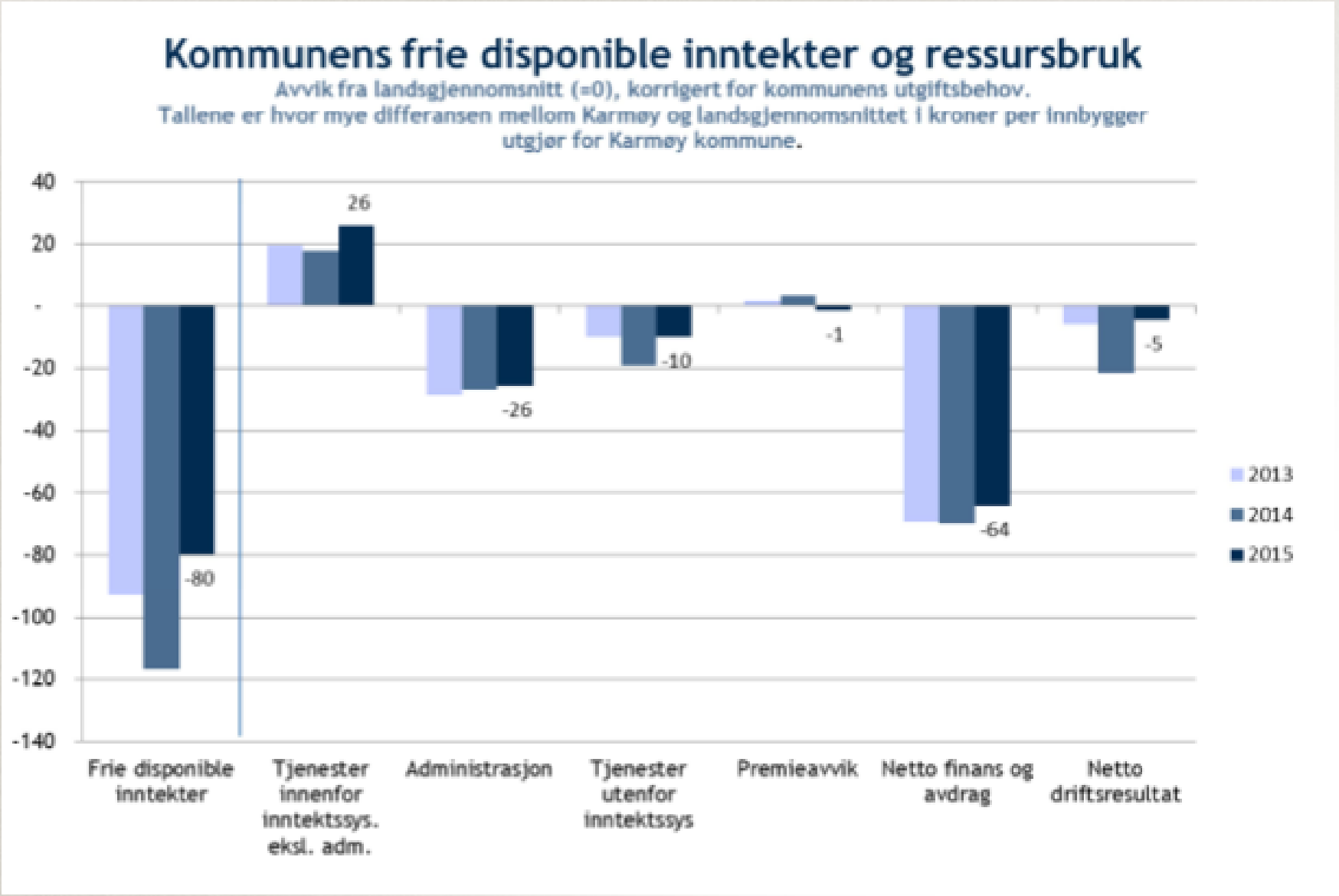

Kommunebarometeret 2016

	Stavanger	Kristiansand	Oslo	Bergen	Trondheim	Sandnes	Drammen
Plassering totalt	112	18	221	80	65	91	31
Uten hensyn til korrigert inntekt	88	27	233	111	93	127	60
Rangering innen hver enkelt sektor							
Grunnskole (20 % av totalen)	31	49	68	55	69	87	189
Eldreomsorg (20 %)	230	91	303	146	305	204	37
Barnevern (10 %)	254	67	82	190	183	34	73
Barnehage (10 %)	331	178	254	134	136	385	173
Helse (7,5 %)	85	48	411	138	65	52	42
Sosialtjeneste (7,5 %)	328	309	387	364	313	370	371
Kultur (2,5 %)	12	47	63	82	23	216	99
Økonomi (10 %)	89	286	231	264	269	116	190
Enhetskostnader (5 %)	246	65	257	174	118	128	22
Miljø og ressurser (2,5 %)	3	17	7	112	10	2	66
Saksbehandling (2,5 %)	309	243	306	322	283	347	266
Vann, avløp og renovasjon (2,5 %)	202	280	239	215	10	291	91

Kommunebarometeret 2016-kvalitet

	Kristiansand	Bergen	Stavanger	Trondheim	Oslo	Sandnes	Drammen
Plassering totalt	18	80	112	65	221	91	31
Uten hensyn til korrigert inntekt	27	111	88	93	233	127	60
Rangering innen hver enkelt sektor							
Grunnskole (20 % av totalen)	49	55	31	69	68	87	189
Eldreomsorg (20 %)	91	146	230	305	303	204	37
Barnevern (10 %)	67	190	254	183	82	34	73
Barnehage (10 %)	178	134	331	136	254	385	173
Helse (7,5 %)	48	138	85	65	411	52	42
Sosialtjeneste (7,5 %)	309	364	328	313	387	370	371
Kultur (2,5 %)	47	82	12	23	63	216	99

Problem 5: Uklare mål

- Tomme slagord «lykkelige barn»
- Fromme ønsker «best i landet»
- Uforpliktende for administrasjonen
- Løsning:
  - Må være konkrete
  - Må proritere

Framsikt™

Mål for grunnskolen-Larvik

STYRINGSMÅL: Forbedre læringsresultatene

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	R
Elevenes leseferdigheter på 2. trinn Andel elever under kritisk grense på nasjonal lesetest for 2. trinn Nasjonalt resultat 2010: 8,1 %	7,5 %	8 %	7 %	6 %	5 %	5 %	Å
Elevenes ferdigheter i lesing på 5. trinn Resultatene er inndelt i 3 mestringsnivå Viser andel elever på laveste mestringsnivå Nasjonalt resultat 2010: 26,6 %	22 %	26 %	22 %	21 %	20 %	18 %	Å
Elevenes ferdigheter i regning på 5. trinn Resultatene er inndelt i 3 mestringsnivå Viser andel elever på laveste mestringsnivå Nasjonalt resultat 2010: 27,5 %	25 %	29 %	27 %	26 %	25 %	24 %	Å
Elevenes ferdigheter i engelsk på 5. trinn							

Framsikt

Nøkkeltall Bergen budsjett 2017

2017	HOVEDTALL	2020
279 500	**ANTALL BERGENSERE** Antall bergensere forventes å vokse med 10 000 i tiden fram til 31.12.2020. Gruppen 67 år og eldre vokser mest.	288 300
19 787	**TOTALE DRIFTSINNTEKTER** Kommuneskatt, rammetilskudd og eiendomsskatt er frie midler bystyret selv kan disponere, og utgjør tilsammen 14,9 milliarder. De øvrige inntektene er i all hovedsak direkte knyttet til tjenestene. Estimert inntektsvekst i perioden følger av forventet befolkningsvekst. Lønns- og prisvekst for årene 2018 til 2020 vil bli justert i ettertid.	20 499
19 341	**TOTALE DRIFTSUTGIFTER** Nær 7 av 10 kroner brukes på tjenestene innenfor Helse- og omsorg og Skole- og barnehage, og hovedveksten skjer innenfor disse områdene. Utgiftene til Vann- og avløp (VA) øker også i økonomiplanperioden og vil medføre høyere kommunale avgifter.	19 894
473	**NETTO DRIFTSRESULTAT** Netto driftsresultat fremkommer som driftsinntekter minus driftsutgifter og netto finansutgifter. Et posivt driftsresultat er en forutsetning for å kunne egenfinansiere investeringer og bygge opp buffere.	414
2,4 %	**DRIFTSRESULTAT I PROSENT AV DRIFTSINNTEKTER** Den sentrale handlingregelen for kommunesektoren tilsier at netto driftsresultat bør utgjøre minimum 1,7 % av kommunens inntekter. Dersom kommunen har en sårbar økonomi i form av små disposisjonsfond, stort pensjonspremieavvik og lav egenfinansiering, anbefales driftsresultatet å være høyere.	2,1 %
	TOTAL GJELD	
64 %	**GJELDSGRAD** Dette nøkkeltallet viser den ikke-avgiftsfinansierte gjelden i prosent av driftsinntektene (fratrukket inntekter fra de avgiftsfinansierte tjenestene). Nøkkeltallet kan sies å være beskrivende for bykassens reelle gjeldsgrad.	71 %

Problem 6: Ingen mål

- Økonomiplanen dreier seg bare om budsjettet
- Forteller om tjenestene
  - uten å stille krav
  - uten å fortelle om resultater
- Vanlig i krisekommuner

Framsikt™

Problem 7: For mange mål

- Kommunestyret: Kommuneplanen
- Rådmannen: Balansert målstyring
- Etatene: Statlige krav til tjenestene
- Målene kolliderer og spriker
- For mange mål
- Løsning:
  - Kutt ned på antall mål
  - Sørg for å nå målene
  - Senk ambisjonene om planhierarki

Framsikt™

Hitra og Frøya

- Hitra: ØP 2017-20, ÅM 2015 og årsber. 2015
- Frøya: ØP 2017-20, ÅM 2016 og årsber. 2016

Tema	Hitra	Frøya
Økonomisk kontroll	3	3
Målstyring	4	2
Enkelhet	3	3
Samlet vurdering	3	3

Økonomisk kontroll

Tema	Hitra	Frøya
Fin. Nøkkeltall?	ØP S 16 net dr.res % ØP S 10: gjeld/innb Årsber: mange	ØP: netto lånegjeld % ÅM: ingen. Netto driftsres % mangler
Handlingsregler?	Nei	Nei
Langsiktig?	Alle år behandles likt.	Alle år behandles likt.
Risikoanalyse?	Nei, men høy gjeld	Nei, men høy gjeld
Kostnadsanalyse?	Nei, men ØP s 31 grunnskole	Noe, ØP tabell
Samlet vurdering	3	3

Hitra: årsber. s 9: netto dr.res %

Differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter er *brutto driftsresultat* som fikk et positivt resultat på kr 12,9 mill. Avskrivningene (kr 25,9 mill.) inngår i driftsutgiftene, men har ikke effekt på netto driftsresultat og regnskapsresultat. Netto driftsresultat er negativ med – **kr 1,0 mill.**

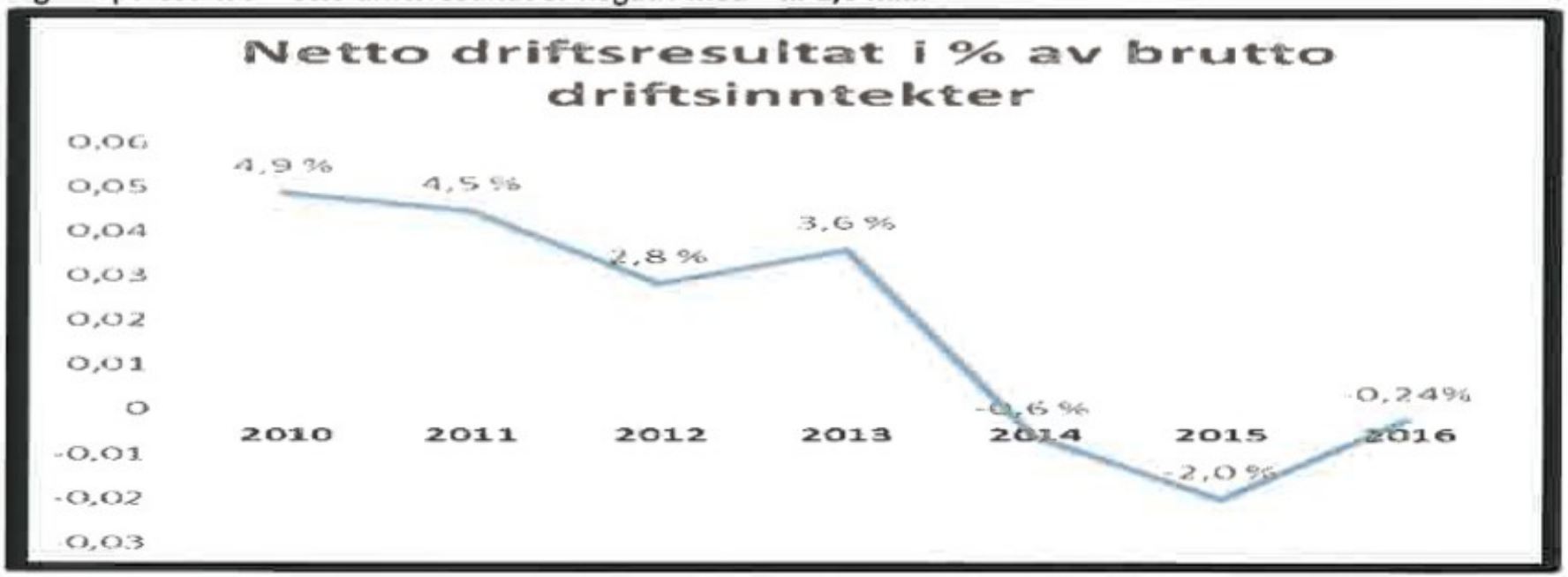

Hitra: netto lånegjeld %

hentet fra SSB sine kostratall. I totale utlån inngår startlån og ansvarlige lån. For 2016 vil det si at Hitra kommune har 46,7% høyere netto lånegjeld enn kommunen har i brutto driftsinntekter.

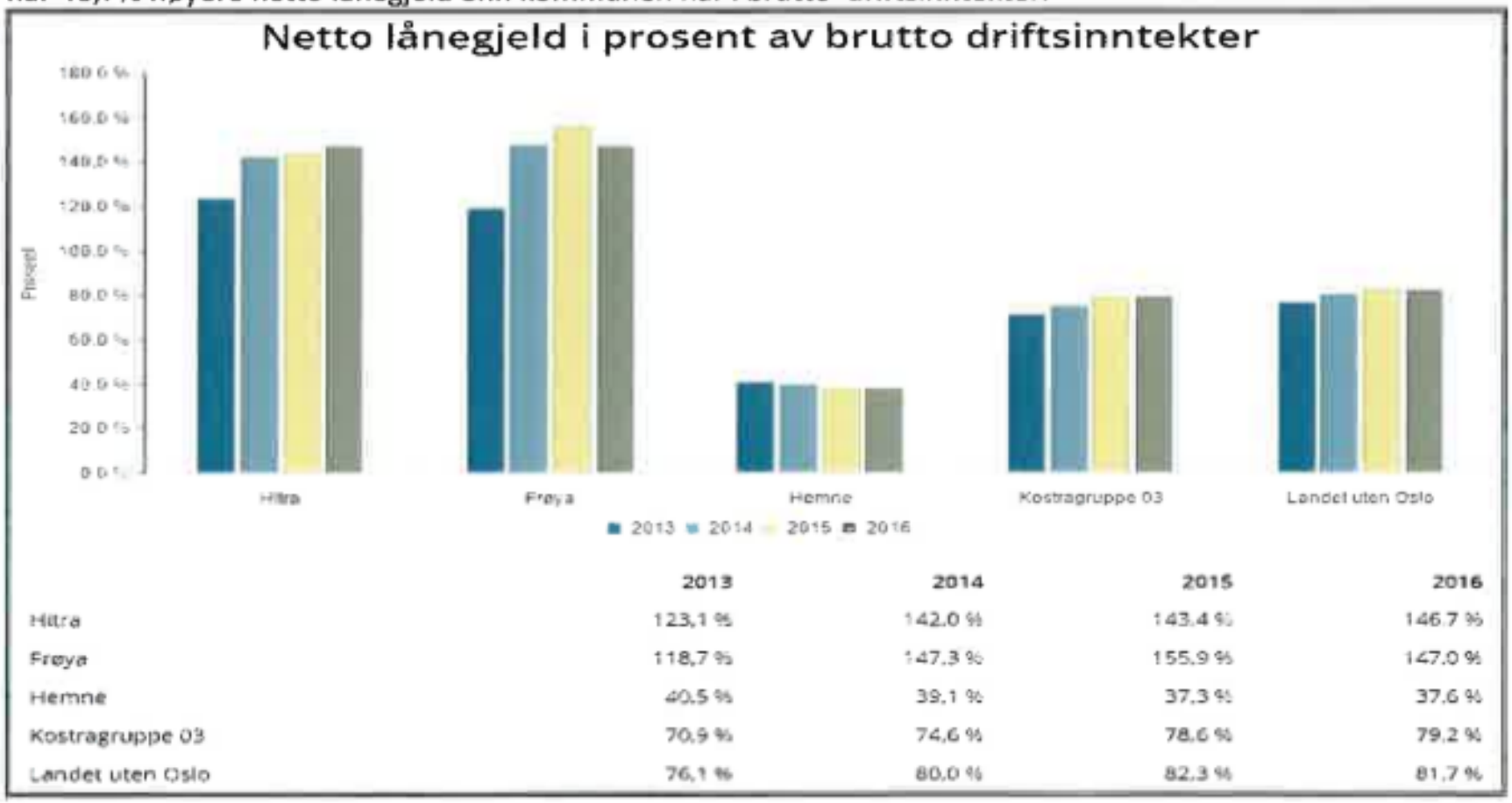

	2013	2014	2015	2016
Hitra	123,1 %	142,0 %	143,4 %	146,7 %
Frøya	118,7 %	147,3 %	155,9 %	147,0 %
Hemne	40,5 %	39,1 %	37,3 %	37,6 %
Kostragruppe 03	70,9 %	74,6 %	78,6 %	79,2 %
Landet uten Oslo	76,1 %	80,0 %	82,3 %	81,7 %

Hitra: netto renter og avdrag %

landsgjennomsnitt og kommunegruppa ligger Hitra kommune høyt.

Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

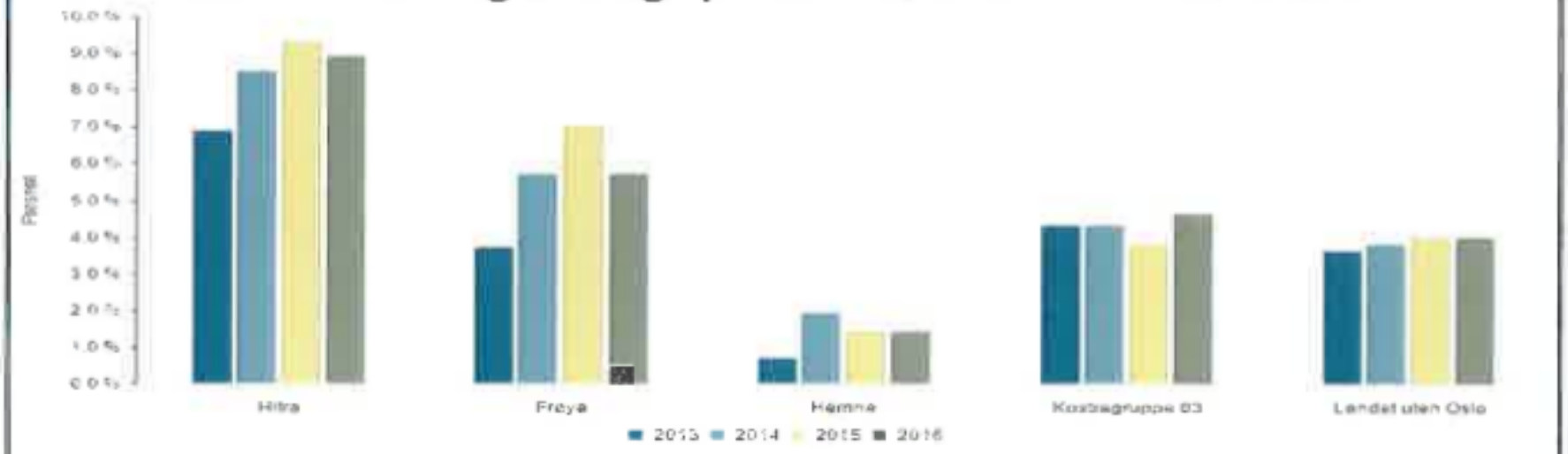

	2013	2014	2015	2016
Hitra	6,9 %	8,5 %	9,3 %	8,9 %
Frøya	3,7 %	5,7 %	7,0 %	5,7 %
Hemne	0,7 %	1,9 %	1,4 %	1,4 %
Kostragruppe 03	4,3 %	4,3 %	3,8 %	4,6 %
Landet uten Oslo	3,6 %	3,8 %	4,0 %	4,0 %

Hitra: disposisjonsfond %

Sum fond 162 734 175 638 106 485 111 838 106 560 109 933 94 441 98 125

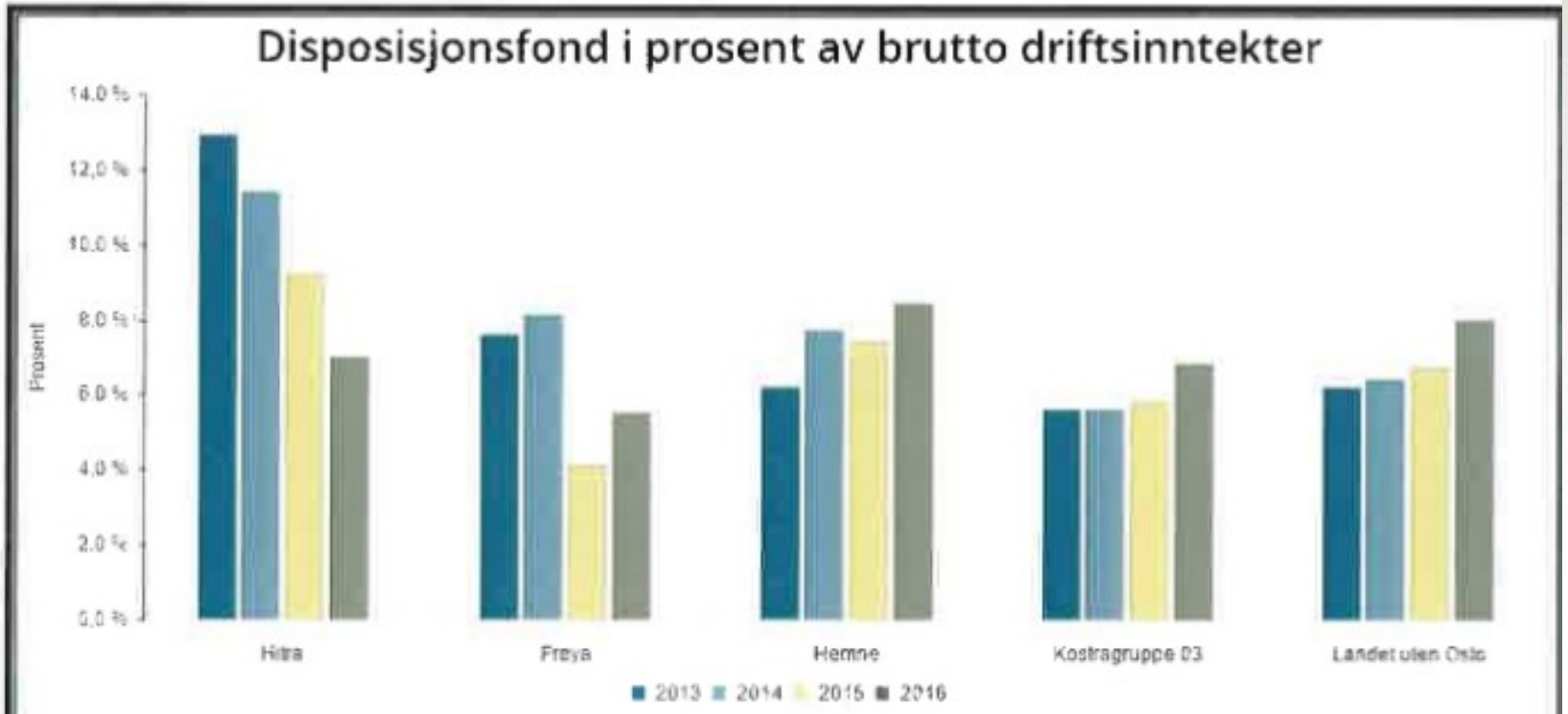

	2013	2014	2015	2016
Hitra	12,9 %	11,4 %	9,2 %	7,0 %
Frøya	7,6 %	8,1 %	4,1 %	5,5 %
Hemne	6,2 %	7,7 %	7,4 %	8,4 %
Kostragruppe 03	5,6 %	5,6 %	5,8 %	6,8 %
Landet uten Oslo	6,2 %	6,4 %	6,7 %	8,0 %

Frøya ØP 17: Netto lånegjeld %

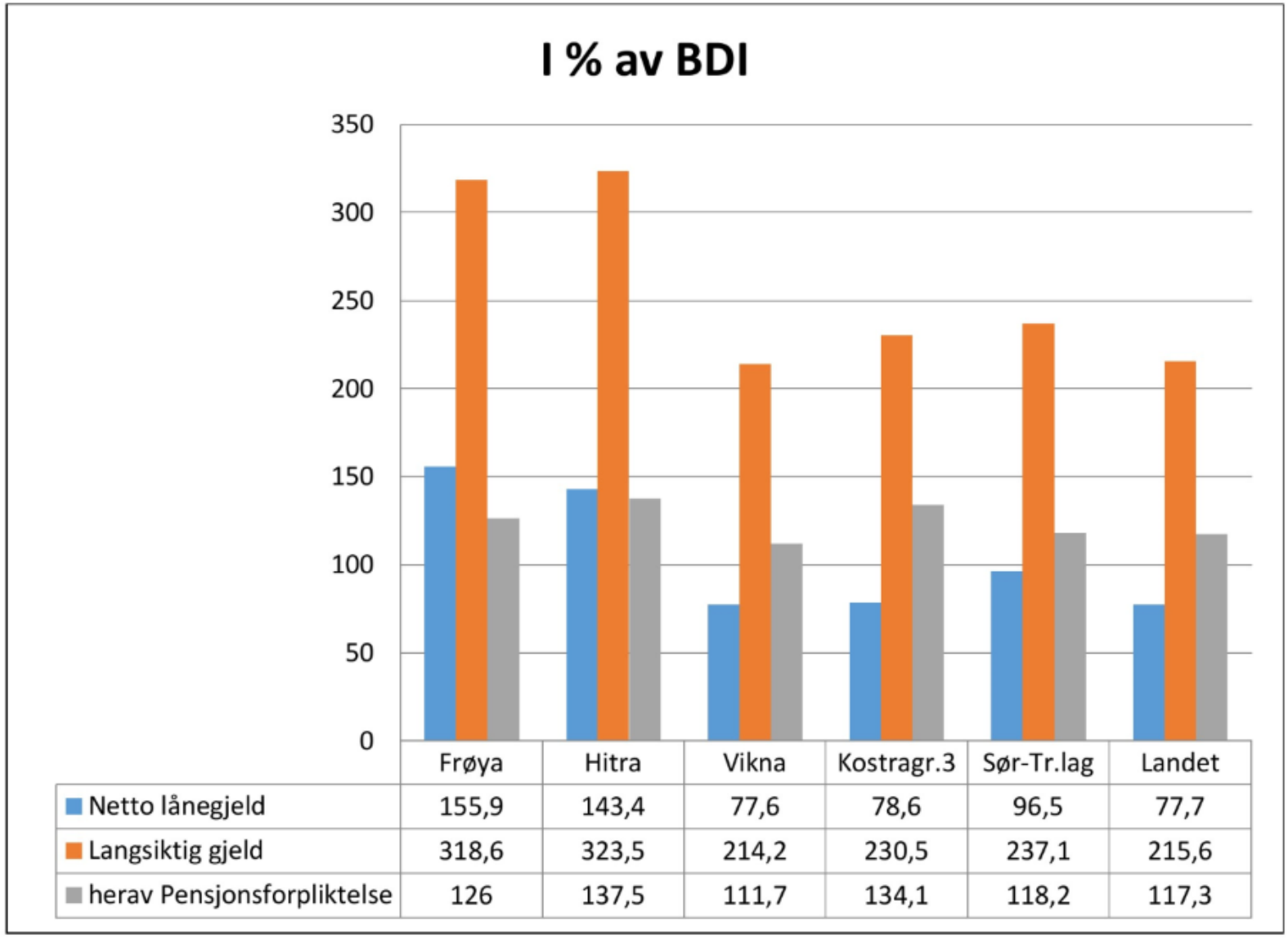

	Frøya	Hitra	Vikna	Kostragr.3	Sør-Tr.lag	Landet
Netto lånegjeld	155,9	143,4	77,6	78,6	96,5	77,7
Langsiktig gjeld	318,6	323,5	214,2	230,5	237,1	215,6
herav Pensjonsforpliktelse	126	137,5	111,7	134,1	118,2	117,3

Frøya: årsberetn s 25, netto dr.res.

Økonomisk oversikt – Drift

Følgende tall fra økonomisk oversikt drift viser hvordan resultatet for 2016 fremkommer:

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Sum driftsinntekter	436 487 316	399 804 453	36 682 863
Sum driftsutgifter	-421 345 095	-390 379 361	-30 965 734
Brutto driftsresultat	**15 142 220**	**9 425 092**	**5 717 128**
Eksterne finansinntekter	16 354 709	14 003 413	2 351 296
Eksterne finansutgifter	-47 947 236	-41 709 033	-6 238 203
Netto driftsresultat	**8 959 484**	**8 294 572**	**664 912**
Bruk av avsetninger	16 416 866	11 241 484	5 175 382
Avsetninger	-25 376 350	-19 536 056	-5 840 294
Regnskapsmessig resultat	***0***	***0***	

Framsikt™

Frøya ØP 17: kostnadsanalyse

Netto driftsutgifter per innbygger	Frøya	Hitra	Vikna	Kostragr.3	Sør-Tr.lag	Landet
Barnehage per innbygger 1-5 år	144 758	106 841	146 238	137 861	135 798	131 858
Grunnskolesektor per innbygger 6-15 år	123 468	131 358	102 022	131 044	101 441	102 394
Kommunehelsetjenesten	3 351	3 705	2 811	3 855	2 453	2 347
Pleie- og omsorgtjenesten	15 676	15 240	17 600	21 229	14 162	15 904
Sosialtjenesten 20-66 år	764	-428	2 673	2 746	2 933	3 618
Administrasjon og styring	7 280	6 474	6 418	7 283	4 192	4 021
Barnevern	1 844	2 060	1 692	2 109	1 748	1 812
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	354	383	195	736	624	594
Kultur	3 603	2 932	1 250	2 849	2 135	2 030
Kirke	676	834	532	929	573	552
Samferdsel	698	1 207	1 854	1 693	733	732
Brannberedskap og ulykkesvern	1 131	1 086	711	1 023	683	687

Frøya kommune bruker vesentlig mer på kultur og barnehager, og mindre på samferdsel sammenlignet med andre kommuner.

Framsikt: Hitra sparemulighet 2016 mill kr

	Frøya	Skaun	Kostragruppe 07	Kostragruppe 03
Pleie og omsorg	-12,7	-7,9	-16,1	-30,0
Grunnskole	1,4	5,3	9,1	-0,5
Barnehage	-3,8	-1,9	-0,4	-4,5
Adm, styring og fellesutgifter	-2,6	7,3	7,7	-1,6
Sosiale tjenester	-4,7	-11,8	-11,7	-12,0
Kommunehelse	-0,6	6,1	5,4	-0,2
Barnevern	1,9	6,6	3,6	0,9
Kultur og idrett	-2,3	6,0	6,9	0,6
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	-0,9	-2,1	-0,3	-2,4
Andre områder	1,6	3,6	5,4	3,8
- Brann og ulykkesvern	-0,3	3,4	2,7	-0,2
- Kommunale boliger	-1,3	-1,8	-1,5	-1,8
- Samferdsel	1,4	-0,6	1,4	-3,4
- Næringsforv. og konsesjonskraft	0,6	1,4	1,9	10,2
- Kirke	1,2	1,1	1,0	-1,0
Totalt	-22,6	11,0	9,5	-45,8

Framsikt: Frøya sparemulighet 2016, mill.

	Hitra	Skaun	Austevoll	Kostragruppe 03	Kostragruppe 01
Pleie og omsorg	13,1	5,0	1,3	-17,7	-4,6
Grunnskole	-1,5	4,0	5,5	-2,0	3,8
Barnehage	4,7	2,3	0,3	-0,9	2,4
Adm, styring og fellesutgifter	2,7	10,1	-10,7	1,0	8,8
Sosiale tjenester	4,3	-6,5	-2,0	-6,7	-7,1
Kommunehelse	0,6	6,7	1,2	0,4	6,1
Barnevern	-1,9	4,6	5,3	-1,0	0,4
Kultur og idrett	2,5	8,8	9,4	3,1	9,6
Plan, kulturminner, natur	0,9	-1,3	0,3	-1,6	-0,1
Andre områder	-1,7	2,0	-0,1	2,3	-2,1
- Brann og ulykkesvern	0,3	3,9	1,2	0,1	1,5
- Kommunale boliger	1,3	-0,6	1,5	-0,6	0,1
- Samferdsel	-1,5	-2,1	-1,4	-5,1	-1,6
- Næringsforv.	-0,6	0,9	1,3	10,2	-0,1
- Kirke	-1,2	0,0	-2,5	-2,3	-1,9
Totalt	23,7	35,7	10,5	-23,0	17,2

Målstyring

Tema	Hitra	Frøya
Mål?	ØP vedlegg 5:100 mål ÅM: Ingen	ØP: Mål for hver sektor ÅM: ingen
Konkrete mål?	ØP: Alle	ØP: Ingen?
Mål for kvalitet?	Mange, målt kvalitet	
Resultater?	Alle mål	ØP: Gode analyser, ÅM: Ingen analyse
Langsiktig?	Alle, mål for hvert år i planperioden	
Alvorlig ment?	Uklart. ØP: I vedlegg uten kommentarer i dokumentet	
Samlet vurdering	4	2

Hitra ØP s 5: «må ha målbare mål»

Mål Hitra tekn

Fokus-områder		Måleindikator	Siste måling	Landssnitt/ Lovkrav	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Brukere	Opplevd kvalitet	**Brukertilfredshet – byggesak (skala 1-6)**						
		Resultat for bruker	NY	X	5,0	x	5,0	x
		Respektfull behandling	NY	X	5,0	x	5,0	x
		Informasjon	NY	X	5,0	x	5,0	x
		Helhetsvurdering	NY	X	5,0	x	5,0	x
	Målt kvalitet	**Faglig kvalitet (siste måling er Kostratall 2015)**						
		Saksbehandlingstid byggesak, der søknaden er komplett	18 dager	21 dager	<20 dager	<20 dager	<20 dager	<20 dager
		Saksbehandlingstid byggesak, avhengig av andre myndigheter eller planavklaring	45 dager	84 dager	<60 dager	<60 dager	<60 dager	<60 dager
		Lønnskostnader pr. byggesak	kr 4.008 (2015)	X	< kr 6.000	< kr 6.000	< kr 6.000	< kr 6.000
		Saksbehandlingstid private reguleringsplaner	17 uker	26 uker	<22 uker	<22 uker	<22 uker	<22 uker
		Saksbehandlingstid oppmåling	4 uker	16 uker	<10 uker	<10 uker	<10 uker	<10 uker
		Leveranse geodata/kart	1-2 dager	X	3 dager	3 dager	3 dager	3 dager
		Antall innsigelse fremmet til kommune(del)planer og områdereguleringer	2	X	=<2	=<2	=<2	=<2
	Målt kvalitet	**Nærvær**						
		Nærvær	97,1% (pr sept. 2016)	X	>=98 %	>=98 %	>=98 %	>=98 %
		Heltid versus Deltid (eksklusiv deltidsbrannpersonell)						
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	82% (2016)	X	>=95 %	>=95 %	>=95 %	>=95 %
Økonomi	Målt kvalitet	**Forbruk i forhold til budsjettramme – RO 4 PLM**						
		Forbruk i forhold til budsjettramme – i %	101% (2015)	X	<=100%	<=100%	<=100%	<=100%

Frøya ØP 17: Målene for PLO

SATSNINGSOMRÅDE: Levekår og folkehelse

- Overordnet mål: Alle innbyggere på Frøya har like muligheter til en meningsfull hverdag med høy livskvalitet, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn

SATSNINGSOMRÅDE: Organisasjonen Frøya kommune

- Overordnet mål: Frøya kommune er en fremtidsrettet og innovativ tjenesteyter og arbeidsgiver

Fokusområder:

- Morgendagens omsorg/tjenester
- Tjenesteutvikling
- Kvalitetssikring og internkontroll

Hver virksomhet jobber ut tiltaksplaner ut fra overordnede mål

Felles mål med oppvekst:

- Forplikte et tverrfaglig samarbeid mellom oppvekst og helse og mestring

Framsikt™

Frøya: ØP 17, analyse PLO

I tillegg viser statistikken at kommunen

- Har økende antall som mottar omsorgslønn og har støttekontaktordning
- Yter lite/ få tilbud som omhandler aktivisering og dagtilbud- dagsenter (unntatt dagsenter for demente)

- Yter lite/ få tilbud innenfor rusomsorgen
- Lite/få tilbud til unge uføre/personer med særskilte behov (VTA plasser)
- Har en stor gruppe som kun har sosialhjelp som eneste inntekt og at flere mottar sosiale stønader over lengre perioder
- Har et lavt kompetansenivå innen spesielle faggrupper – her nevnes spesielt innen stillinger som har krav om videreutdanning som helsesøstertjenesten og barnevernstjenesten
- Lav dekning også av høyskolegrupper som sykepleiere og vernepleiere

Dette er alle viktige momenter å ta med seg inn i planleggingen av morgendagens omsorg.

Frøya ÅM: resultater PLO

Mange av de ansatte har deltatt i gruppearbeider knyttet til de ulike delprosjektene i «morgendagens omsorg». Hverdagsrehabilitering har allerede blitt en del av arbeidshverdagen i hjemmetjenesten, og det har kommet på plass et eget hverdagsrehabiliteringsteam. I tillegg har pleie- og omsorgstjenenesten jobbet mye med holdningsskapende arbeid, sykefravær, heltidskultur og utvikling av lederteamet. Det ytes gode og effektive tjenester, og det er kommet mange positive tilbakemeldinger fra brukere og pårørende på de tjenestene som er gitt. Den enkelte ansatte har stått på for å finne gode løsninger på de utfordringene de har møtt. Dette har tjenesten all grunn til å være stolte av.

Enkelhet

Tema	Hitra	Frøya
Kort?	ØP: 52 sider 100(?) sider vedlegg. ÅM: 20s + 42 s ber.	ØP: 39 sider ÅM: 16 s årsrapport + 26 s beretning
Lettlest?	OK	OK
Tjenesterettet?	Ja, ikke enheter	Ja, ikke enheter
Valgmuligheter?	Nei	Nei
Samlet vurdering	3	3

Hitra: enkelhet, ÅM, folkehelsesenteret

Tjenesteproduksjonen i 2015 har foregått i midlertidige lokaler i første halvår.
Den 1. september hadde vi første treningsdag i den nye Medisinske Treningsklinikken, noe som var en milepæl i forhold til å kunne tilby effektiv behandling i egnede lokaler.

Treningsklinikken tilbyr spesifikk og målrettet

Bjørn A Brox

99790124

bjorn@framsikt.no

Framsikt™

Frøya kommune – Kommunestyrets vedtak 15.12.2016

	Budsjettskjema 1B	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
	1000 Folkevalgte				
	Utgifter	4 460 527	4 460 527	4 460 527	4 460 527
	Inntekter	-69 816	-69 816	-69 816	-69 816
	Netto	4 390 711	4 390 711	4 390 711	4 390 711
	1100 Rådmannskontor				
	Utgifter	59 557 907	57 557 907	57 557 907	57 557 907
	Inntekter	-2 385 901	-2 385 901	-2 385 901	-2 385 901
	Netto	57 172 006	55 172 006	55 172 006	55 172 006
	2100 Dyrøy oppvekstssenter				
	Utgifter	5 031 148	5 031 148	5 031 148	5 031 148
	Inntekter	-457 820	-457 820	-457 820	-457 820
	Netto	4 573 328	4 573 328	4 573 328	4 573 328
	2200 Mausund skole/SFO/barnehage				
	Utgifter	4 848 483	4 848 483	4 848 483	4 848 483
	Inntekter	-253 400	-253 400	-253 400	-253 400
	Netto	4 595 083	4 595 083	4 595 083	4 595 083
	2300 Nabeita oppvekstsenter				
	Utgifter	16 541 230	16 541 230	16 541 230	16 541 230
	Inntekter	-2 661 483	-2 661 483	-2 661 483	-2 661 483
	Netto	13 879 747	13 879 747	13 879 747	13 879 747
	2400 Nordskag oppvekstssenter				
	Utgifter	10 805 687	10 805 687	10 805 687	10 805 687
	Inntekter	-1 176 362	-1 176 362	-1 176 362	-1 176 362
	Netto	9 629 325	9 629 325	9 629 325	9 629 325
	2500 Sistranda skole				
	Utgifter	28 025 629	27 695 170	27 695 170	27 695 170
	Inntekter	-1 020 045	-1 020 045	-1 020 045	-1 020 045
	Netto	27 005 584	26 675 125	26 675 125	26 675 125

Frøya kommune – Kommunestyrets vedtak 15.12.2016

	Budsjettskjema 1B	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
	2600 Sørburøy barne/ung.skole				
	Utgifter	2 089 840	2 089 840	2 089 840	2 089 840
	Inntekter	-113 786	-113 786	-113 786	-113 786
	Netto	1 976 054	1 976 054	1 976 054	1 976 054
	2700 Hamarvik barnehage				
	Utgifter	0	0	0	0
	Inntekter	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0
	2800 Nesset barnehage				
	Utgifter	8 198 001	8 198 001	8 198 001	8 198 001
	Inntekter	-1 561 891	-1 561 891	-1 561 891	-1 561 891
	Netto	6 636 110	6 636 110	6 636 110	6 636 110
	2900 Frøya kulturskole				
	Utgifter	4 068 425	4 068 425	4 068 425	4 068 425
	Inntekter	-497 220	-497 220	-497 220	-497 220
	Netto	3 571 205	3 571 205	3 571 205	3 571 205
	3100 Familie, Helse og Rehab				
	Utgifter	23 890 221	23 590 221	23 590 221	23 590 221
	Inntekter	-5 102 761	-5 102 761	-5 102 761	-5 102 761
	Netto	18 787 460	18 487 460	18 487 460	18 487 460
	3200 Barnevern				
	Utgifter	8 081 538	8 081 538	8 081 538	8 081 538
	Inntekter	-1 452 386	-1 452 386	-1 452 386	-1 452 386
	Netto	6 629 152	6 629 152	6 629 152	6 629 152
	3300 NAV Sosialtjenesten				
	Utgifter	7 086 127	7 086 127	7 086 127	7 086 127
	Inntekter	-2 442 307	-2 442 307	-2 442 307	-2 442 307
	Netto	4 643 820	4 643 820	4 643 820	4 643 820

Frøya kommune – Kommunestyrets vedtak 15.12.2016

	Budsjettskjema 1B	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
	3400 Pleie og omsorg				
	Utgifter	77 000 128	77 000 128	77 000 128	77 000 128
	Inntekter	-19 214 434	-19 214 434	-19 214 434	-19 214 434
	Netto	57 785 694	57 785 694	57 785 694	57 785 694
	3500 Bo- aktivitet og miljøtjenesten				
	Utgifter	33 950 858	33 950 858	33 950 858	33 950 858
	Inntekter	-13 810 221	-13 810 221	-13 810 221	-13 810 221
	Netto	20 140 637	20 140 637	20 140 637	20 140 637
	4100 Kultur				
	Utgifter	10 169 661	9 754 361	9 754 361	9 754 361
	Inntekter	-4 346 663	-4 346 663	-4 346 663	-4 346 663
	Netto	5 822 998	5 407 698	5 407 698	5 407 698
	5100 Tekniske tjenester				
	Utgifter	40 609 034	40 609 034	40 490 796	40 490 796
	Inntekter	-18 059 514	-18 059 514	-17 941 276	-17 941 276
	Netto	22 549 520	22 549 520	22 549 520	22 549 520
	5200 VAR-områder				
	Utgifter	26 277 457	20 277 457	19 922 744	19 922 744
	Inntekter	-21 730 365	-21 730 365	-21 375 652	-21 375 652
	Netto	4 547 092	-1 452 908	-1 452 908	-1 452 908
	5300 Utleiebygg - utenom momskomp.ordningen				
	Utgifter	783 500	783 500	783 500	783 500
	Inntekter	-1 565 850	-1 565 850	-1 565 850	-1 565 850
	Netto	-782 350	-782 350	-782 350	-782 350
	5400 Brannvesen				
	Utgifter	4 674 525	4 674 525	4 674 525	4 674 525
	Inntekter	-229 470	-229 470	-229 470	-229 470
	Netto	4 445 055	4 445 055	4 445 055	4 445 055

Frøya kommune – Kommunestyrets vedtak 15.12.2016

	Budsjettskjema 1B	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
	8990 Kalkulatoriske avskrivninger/renter				
	Utgifter	**18 572 100**	**18 572 100**	**18 572 100**	**18 572 100**
	Inntekter	**-26 575 100**	**-26 575 100**	**-26 575 100**	**-26 575 100**
	Netto	**-8 003 000**	**-8 003 000**	**-8 003 000**	**-8 003 000**

Eksempel
Frøya kommune – Kommunestyrets vedtak 15.12.2016

	Budsjettskjema 1B	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
	Ramme rådmannen				
	Netto	61 562 717	59 562 717	5 9562 717	59 562 717
	Ramme oppvekst				
	Netto	71 866 436	71 535 977	71 535 977	71 535 977
	Ramme helse				
	Netto	107 986 763	107 686 763	107 686 763	107 686 763
	Ramme kultur og næring				
	Netto	5 822 998	5 407 698	5 407 698	5 407 698
	Ramme teknisk				
	Utgifter	30 759 317	24 759 317	24 759 317	24 759 317
	8990 Kalkulatoriske avskrivninger/renter				
	Netto	-8 003 000	-8 003 000	-8 003 000	-8 003 000

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	17/2839		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Kommunestyret

REFERATSAKER

Forslag til vedtak:
Referatene tas til orientering.

Vedlegg:

Stiftelsesdokument Revisjon Midt-Norge SA
Møteprotokoll - styremøte Konsek Trøndelag IKS 21.09.2017
Møteprotokoll Vertskommunenemnd SIO

Stiftelsesdokument for Revisjon Midt-Norge SA

Stiftelsesmøte 28. august 2017

Følgende stiftere beslutter å stifte et samvirkeforetak:

Kommune	Adresse	Organisasjonsnummer
Agdenes kommune	7316 Lensvik	840 098 222
Bindal kommune	7980 Terråk	964 983 380
Brønnøy kommune	8900 Brønnøysund	964 983 291
Flatanger kommune	7770 Flatanger	845 153 272
Fosnes kommune	7856 Jøa	964 982 775
Frosta kommune	7633 Frosta	944 482 253
Frøya kommune	7260 Sistranda	964 982 597
Grane kommune	8680 Trofors	940 643 112
Grong kommune	7870 Grong	940 010 853
Hattfjelldal kommune	8690 Hattfjelldal	944 716 904
Hemne kommune	7200 Kyrksæterøra	940 158 893
Hitra kommune	7240 Hitra	938 772 924
Høylandet kommune	7977 Høylandet	959 220 476
Inderøy kommune	7670 Inderøy	997 391 853
Klæbu kommune	7540 Klæbu	958 731 469
Leka kommune	7994 Leka	944 484 574
Levanger kommune	7600 Levanger	938 587 051
Lierne kommune	7882 Nordli	972 417 963
Malvik kommune	7551 Hommelvik	971 035 560
Meldal kommune	7336 Meldal	958 731 647
Melhus kommune	7224 Melhus	938 726 027
Meråker kommune	7530 Meråker	835 231 712
Midtre Gauldal kommune	7290 Støren	970 187 715
Namdalseid kommune	7750 Namdalseid	940 015 456
Namsos kommune	7801 Namsos	942 875 967
Namsskogan kommune	7890 Namsskogan	864 982 212
Nærøy kommune	7970 Kolvereid	944 350 497
Orkdal kommune	7300 Orkanger	958 731 558
Overhalla kommune	7863 Overhalla	939 896 600
Røyrvik kommune	7898 Limingen	964 982 120
Selbu kommune	7580 Selbu	971 197 609
Skaun kommune	7353 Børsa	939 865 942
Snillfjord kommune	7257 Snillfjord	964 982 309
Snåsa kommune	7760 Snåsa	964 982 031
Steinkjer kommune	7713 Steinkjer	840 029 212
Stjørdal kommune	7500 Stjørdal	939 958 851
Sømna kommune	8920 Sømna	944 810 277
Trøndelag fylkeskommune	7713 Steinkjer	817 920 632
Tydal kommune	7590 Tydal	864 983 472
Vefsn kommune	8657 Mosjøen	844 824 122
Vega kommune	8980 Vega	941 017 975
Verdal kommune	7651 Verdal	938 587 418
Verran kommune	7790 Malm	964 981 981
Vevelstad kommune	8976 Vevelstad	940 651 034

Foretakets vedtekter

Foretakets vedtekter fremgår av vedlegg 1, som er en del av stiftelsesdokumentet.

Styre

Foretakets styremedlemmer:

Rolle:	Navn	Adresse	Fødselsnummer
Styreleder	Hans S.U. Wendelbo	Kvernhusveien 10 7374 Røros	150249 46182
Nestleder	Elin Rodum Agdestein	Åsveien 50 7715 Steinkjer	100857 45420
Styremedlem	Torbjørn Måsøval	Dyrøyveien 103 7270 Dyrvik	130648 44576
Styremedlem	Anne Birgitte Sklet	Skletvegen 17 7870 Grong	130164 45201
Styremedlem	Eva Lundemo	Smiskaret 87 D 7563 Malvik	261071 37261
Styremedlem	Oddvar Fossum	Fosseveien 11 7980 Terråk	080556 42304
Styremedlem	Lauritz N.L. Jessen	Roligheten 1 7604 Levanger	210886 45909

Varamedlemmer til styret (numerisk):

Rolle	Navn	Adresse	Fødselsnummer
1. varamedlem	Trude Holm	Prof. Ryghs gt. 9 7650 Verdal	030652 45816
2. varamedlem	Eldbjørg Røstvold	Hellandsjøveien 1199 7209 Hellandsjøen	110551 43201
3. varamedlem	Arnfinn Kampli	Elgstien 3A 8690 Hattfjelldal	260954 45372
4. varamedlem	Nils-Even Fuglem	Uglanveien 141 7580 Selbu	290369 45786

Varamedlemmer ansatte representant (numerisk):

Rolle	Navn	Adresse	Fødselsnummer
1.varamedlem	Tor Arne Stubbe	Sigurd Bergs alle 1 7043 Trondheim	270573 35152
2.varamedlem	Linda Pettersen	Spillumshøgda 15 7820 Spillum	080374 31088

Valg av revisor

Årsmøtet skal i henhold til vedtektenes § 6 foreta valg av revisor.

Revisjon NOR AS velges som foretakets revisor, jf. villighetserklæring datert 28.08.2017.

Medlemskap og innskudd

Stifterne blir medlemmer av foretaket fra det tidspunkt stiftelsesdokumentet er undertegnet av alle stifterne. Stifterne skal til sammen innbetale kr. 2.800.000 som innskudd. Innskuddsforpliktelsene fordeles slik mellom stifterne:

Kommune	**Innskuddsbeløp/andelskapital** i hele kroner
Agdenes kommune	15.000
Bindal kommune	15.000
Brønnøy kommune	60.000
Flatanger kommune	15.000
Fosnes kommune	15.000
Frosta kommune	30.000
Frøya kommune	30.000
Grane kommune	15.000
Grong kommune	30.000
Hattfjelldal kommune	15.000
Hemne kommune	30.000
Hitra kommune	30.000
Høylandet kommune	15.000
Inderøy kommune	60.000
Klæbu kommune	60.000
Leka kommune	15.000
Levanger kommune	120.000
Lierne kommune	15.000
Malvik kommune	120.000
Meldal kommune	30.000
Melhus kommune	120.000
Meråker kommune	30.000
Midtre Gauldal kommune	60.000
Namdalseid kommune	15.000
Namsos kommune	120.000
Namsskogan kommune	15.000
Trøndelag fylkeskommune	600.000
Nærøy kommune	60.000
Orkdal kommune	120.000
Overhalla kommune	30.000
Røyrvik kommune	15.000
Selbu kommune	30.000
Skaun kommune	60.000
Snillfjord kommune	15.000
Snåsa kommune	30.000
Steinkjer kommune	200.000
Stjørdal kommune	200.000
Sømna kommune	30.000
Tydal kommune	15.000
Vefsn kommune	120.000
Vega kommune	15.000
Verdal kommune	120.000
Verran kommune	30.000
Vevelstad kommune	15.000

Innskuddskapitalen i begge selskapene overføres til nytt selskap som en del av den generelle overføringen av aktiva og passiva. Dagens innskuddskapital i de to selskapene utgjør samlet kr 2.844.000. Andelskapitalen i Revisjon Midt-Norge SA er fastsatt til kr. 2.800.000. Andelsinnskuddet foreslås fastsatt med 6 ulike intervall med bakgrunn i innbyggertall. Basert på denne fordelingen er det behov for en justering av innskuddet for den enkelte kommune i forhold til dagens situasjon.
Av praktiske årsaker foreslås det at denne endringen, som gjelder økning og reduksjon av eksisterende innskudd, løses med de aktiva som i dag er i selskapene. Differansen for den enkelte kommune, mellom dagens innskudd og forslag til nytt innskudd, utlignes mot honoraret i løpet av en treårs periode.

Underskrifter

Dato	Kommune	Underskrift	Gjenta med blokkbokstaver
	Agdenes kommune		HANS BERNH. MELAND
	Bindal kommune		TOR-ARNE LUNE
	Brønnøy kommune		TORSTEIN MOE
	Flatanger kommune		OLAV JØRGEN BJØRKÅS
	Fosnes kommune		TRYGVE SANDVIK
	Frosta kommune		TRINE HAUG
	Frøya kommune		BERIT FLÅMO
	Grane kommune		BJØRN IVAR LIAMO
	Grong kommune		SKJALG ÅMERØY
	Hattfjelldal kommune		SOLVI ANDERSEN
	Hemne kommune		GEIR ROSTAD
	Hitra kommune		BJØRG REITAN BJØRGVIK
	Høylandet kommune		HEGE NORDHEIM-VIKEN
	Inderøy kommune		IDA STUBERG
	Klæbu kommune		PÅL STURE NILSEN
	Leka kommune		PER-HELGE JOHANSEN IV
	Levanger kommune		ROBERT SVARVA
	Lierne kommune		BENTE ESTIL
	Malvik kommune		TANDI J. FIKEVIK
	Meldal kommune		VIBEKE MEHLUM
	Melhus kommune		GUNNAR KROGSTAD
	Meråker kommune		KARI ANITA FURUNES
	Midtre Gauldal kommune		Sivert Moen

	Namdalseid kommune		STEINAR LYNGSTAD
	Namsos kommune		ARNHILD HOLSTAD
	Namsskogan kommune		STIAN BREKKVASSMO
	Trøndelag fylkeskommune		ANNE MARIT MEVASSVIK
	Nærøy kommune		RUNE ARSTEIN
	Orkdal kommune		ODDBJØRN BANG
	Overhalla kommune		PER OLAV TYLDUM
	Røyrvik kommune		HANS OSKAR DEVIK
	Selbu kommune		ARNSTEIN TRØITE
	Skaun kommune		JON P. HUSBY
	Snillfjord kommune		JOHN LERNES
	Snåsa kommune		TONE VÅG
	Steinkjer kommune		GJERTRUD HOLAND
	Stjørdal kommune		ODDVAR VIGDENES
	Sømna kommune		ANDRINE SOLI OPPEGAARD
	Tydal kommune		Odd Gulbrandsen
	Vefsn kommune		Magnus Myrvoll
	Vega kommune		ANDRE MØLLER
	Verdal kommune		BJØRN IVERSEN
	Verran kommune		ANDERS LINDSTRØM
	Vevelstad kommune		KARI A. B. ANDREASSEN

Vedlegg:

1. Vedtekter
2. Andelsinnskudd
3. Stemmerett

VEDTEKTER FOR REVISJON MIDT-NORGE SA

Vedtatt på årsmøte 28.08.2017

§ 1 Sammenslutningsform og foretaksnavn

Sammenslutningen er et samvirkeforetak med foretaksnavn Revisjon Midt-Norge SA. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

§ 2 Forretningssted

Forretningskontoret er i Steinkjer kommune.

§ 3 Virksomhet

Foretaket skal drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Foretaket skal fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten. Foretaket forplikter seg til å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, og medlemmene forplikter seg til å kjøpe hoveddelen av sine revisjonstjenester fra samvirkeforetaket.

Foretaket kan selge tjenester til andre rettssubjekter som eies helt eller delvis av et eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge den totale andelen av denne omsetningen ikke overstiger 20 % av foretakets totale omsetning.

Foretaket kan inngå på eiersiden i andre foretak eller selskap der dette er hensiktsmessig for oppfyllelsen av foretakets hovedformål.

Medlemskap er ikke åpent for andre enn kommuner og fylkeskommuner beliggende i Trøndelag og nærliggende områder.

Foretaket skal være medlem i KS Bedrift. Foretakets ansatte skal ha offentlig tjenestepensjon i KLP.

Medlemmenes kontrollutvalg og valgte revisor har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, fra selskapets daglige leder, styre og foretakets valgte revisor.

§ 4 Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale andelsinnskudd etter følgende fordeling, basert på innbyggertall:

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000 - 19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Årsoverskudd skal ikke benyttes til å bygge opp kapitalkonti for enkeltmedlemmer. Utover dette gjelder bestemmelsene i vedtektenes punkt 5 om anvendelse av årsoverskudd.

Medlemmene skal ikke betale medlemskontingent.

§ 5 Anvendelse av årsoverskudd

Overskudd skal som hovedregel forbli i virksomheten og komme medlemmene til gode gjennom gode og effektive revisjonstjenester.

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret. Det kan ikke besluttes anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen innenfor følgende rammer:

1. Godskriving av foretakets egenkapital
2. Etterbetaling til medlemmene basert på omsetning, jf. samvirkeloven § 27

§ 6 Årsmøtet

Årsmøtet velger fast møteleder med vara på det første møtet etter kommunevalg.

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd.
2. Budsjett for kommende år etter forslag fra styret.
3. Økonomiplan for de fire neste budsjettår etter forslag fra styret.
4. Overordnede mål og retningslinjer for driften.
5. Valg til valgkomite og styre etter vedtektenes § 8
6. Valg av revisor
7. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

§ 7 Stemmerett på årsmøtet

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet er basert på fjorårets omsetning med foretaket etter denne modellen:

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 - 1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

§ 8 Styre, valgkomite og daglig leder

Foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Styreleder og nestleder velges av årsmøtet.

Styret skal sammensettes ut fra selskapets behov for kompetanse, kapasitet og uavhengighet. Av styremedlemmene som velges av årsmøtet, skal det være tre av hvert kjønn. Styresammensetningen skal så langt som mulig gjenspeile medlemskommunenes geografi.

Foretaket skal ha en valgkomite, med 3 medlemmer. Valgkomiteen avgir en begrunnet innstilling til valg av medlemmer til styret. Årsmøtet skal fastsette retningslinjer for komiteens arbeid. Valgkomiteen innstiller også på valg av møteleder med vara til årsmøtet, jf. § 6.

Årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Styret har myndighet til å inngå tjenesteavtaler med det enkelte medlem som tjenestemottaker. Slik myndighet kan delegeres til daglig leder. Dersom denne myndigheten delegeres, skal styret fastsette prinsipper for avtalenes innhold som sikrer behandling av medlemmene i tråd med samvirkelovens likhetsprinsipp, dog slik at forskjellsbehandling er tillatt dersom dette er saklig begrunnet i tråd med samvirkeloven.

Foretaket skal ha en daglig leder som tilsettes av styret.

§ 9 Uttreden

Uttreden kan foretas med ett års varsel. Utmelding skal skje skriftlig.

Ved utmelding har medlemmet krav på å få tilbakebetalt sitt andelsinnskudd. Innskuddet utbetales på uttredelsestidspunktet. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Ved uttreden skal det foretas en beregning av pensjonsforpliktelsen ved opphør (engangspremie) per dato. Medlemmer som trer ut av selskapet må innbetale sin andel av foretakets engangspremie.

§ 10 Fordeling av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordelingen av midlene skal skje på grunnlag av deres omsetning med foretaket de siste tre årene.

Beregning av andelsinnskudd

Basert på innbyggertall per 07/2016, vedtatt på årsmøtet 28.08.2017

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000-19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Intervall →	Under 2000	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	over 20000	Fylkeskommuner
	Agdenes	Frøya	Klæbu	Vefsn	Steinkjer	Trøndelag
	Tydal	Hemne	Midtre Gauldal	Verdal	Stjørdal	
	Snillfjord	Hitra	Skaun	Levanger		
	Høylandet	Meldal	Nærøy	Namsos		
	Lierne	Selbu	Inderøy	Orkdal		
	Namsskogan	Overhalla	Brønnøy	Melhus		
	Røyrvik	Grong		Malvik		
	Fosnes	Snåsa				
	Leka	Verran				
	Flatanger	Frosta				
	Namdalseid	Meråker				
	Bindal	Sømna				
	Vega					
	Vevelstad					
	Grane					
	Hattfjelldal					
Antall kommuner	16	12	6	7	2	1
Innskudd	15 000	30 000	60 000	120 000	200 000	600 000
Total per gruppe	240 000	360 000	360 000	840 000	400 000	600 000
					Sum	2 800 000
					Dagens kapital	2 844 000
					Endring	-44 000

Fordeling av stemmerett på årsmøtet.

Basert på budsjettert 2017-omsetning (honorar), vedtatt på årsmøtet 28.08.2017

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 -1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

Intervall →	Under 0.5 mill	0.5 - 1 mill	1 - 2 mill	2 - 3 mill	3 - 5 mill	Mer enn 5 mill	
	Agdenes	Frøya	Malvik			Trøndelag	
	Snillfjord	Hemne	Melhus				
	Tydal	Hitra	Orkdal				
	Høylandet	Klæbu	Namsos				
	Lierne	Meldal	Steinkjer				
	Namsskogan	Midtre Gauldal	Levanger				
	Røyrvik	Selbu	Verdal				
	Fosnes	Skaun	Stjørdal				
	Leka	Overhalla	Brønnøy				
	Flatanger	Grong	Vefsn				
	Namdalseid	Verran					
	Snåsa	Nærøy					
	Frosta	Inderøy					
	Meråker	Bindal					
	Vega	Sømna					
	Vevelstad						
	Grane						
	Hattfjelldal						
Antall medlemmer	18	15	10	0	0	1	**44**
Antall stemmer	18	30	40	0	0	12	**100**

Konsek Trøndelag IKS

Møteprotokoll - Styret

Møtedato/tid:	21.09.2017 kl 10:30- 12:20
Møtested:	Scandic Hell

Møtende medlemmer:
Gunnar Alstad, leder
Inga Balstad, nestleder
Jan Ole Sund
Sigrid Johannessen
Oddlaug Børseth Brekken
Erik Seem
Einar Sandlund
Liv Hjørdis Thun, 1.varamedlem. (Uten stemmerett)

Forfall:
Ingen.

Andre møtende:
Arvid Hanssen, daglig leder Konsek Midt-Norge IKS
Liv Tronstad, daglig leder KomSek Trøndelag IKS. (Sak 26-29 og 31-33)

Arkivsak:
17/104

Merknader:
Det fremkom ingen merknader til innkalling og saksliste.

Sakliste:

Saksnr.	Saktittel
26/17	Godkjenning av protokoll fra styremøte 29.6.17.
27/17	Oppsummering og utveksling av informasjon fra representantskapsmøte Konsek Trøndelag IKS 28.8.17.
28/17	Budsjettkontroll pr. 31.08.2017
29/17	Ressursbruk Konsek Midt-Norge IKS 2017 - per 14.9.17.
30/17	Bemanning Konsek Trøndelag IKS.
31/17	Oppdatering av møteplan 2017.
32/17	Orienteringer fra daglig leder.
33/17	Eventuelt.

Sak 26/17 Godkjenning av protokoll fra styremøte 29.6.17.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**26/17**

Innstilling til styre
Saken tas til orientering.

Behandling:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 27/17 Oppsummering og utveksling av informasjon fra representantskapsmøte Konsek Trøndelag IKS 28.8.17.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**27/17**

Innstilling til styret
Saken tas til orientering.

Behandling:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 28/17 Budsjettkontroll pr. 31.08.2017

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**28/17**

Innstilling til styret
Saken tas til orientering.

Behandling:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 29/17 Ressursbruk Konsek Midt-Norge IKS 2017 - per 14.9.17.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**29/17**

Innstilling til styret
Saken tas til orientering.

Behandling:
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 30/17 Bemanning Konsek Trøndelag IKS.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**30/17**

Innstilling til styret
Styret ber styreleder iverksette prosessen med tilsetting av ny daglig leder i Konsek Trøndelag IKS.

Behandling:
Styret fikk en oppdatert status over bemanningen i KomSek og Konsek og forventet situasjon per 1.2.18 for Konsek Trøndelag IKS.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Styret ber styreleder iverksette prosessen med tilsetting av ny daglig leder i Konsek Trøndelag IKS.

Sak 31/17 Oppdatering av møteplan 2017.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**31/17**

Innstilling til styret
Styret vedtar følgende møteplan for resten av 2017:

xx. oktober, xx. november og 8. desember.

Behandling:
Følgende omforente forslag ble fremmet og vedtatt:

Styret vedtar følgende møteplan for resten av 2017:

Fredag 27. oktober, torsdag 23.november og fredag 8. desember.

Det tas sikte på å avholde møter følgende steder: Steinkjer 27.10, Trondheim 23.11 og Stjørdal 8.12.

Vedtak:
Styret vedtar følgende møteplan for resten av 2017:

Fredag 27. oktober, torsdag 23.november og fredag 8. desember.

Sak 32/17 Orienteringer fra daglig leder.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**32/17**

Innstilling til styret
Saken tas til orientering.

Behandling:
Daglig leder orienterte om følgende:

- Felles samling på for ansatte i KomSek Trøndelag IKS og Konsek Midt-Norge IKS på Jektvolden 17.-18.8.17.

- Samling for kontrollutvalg Quality Hotell, Tiller 7.november 2017.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 33/17 Eventuelt.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**21.09.2017**	**33/17**

Innstilling til styret
Saken legges fram uten innstilling.

Behandling:
Ingen saker ble tatt opp til behandling.

Orkdal kommune **Møteprotokoll**

Utvalg: **Vertskommunenemnd SIO**
Møtested: Svorkmo, Bårdshaug Herregård
Dato: 26.09.2017
Tid: 10:00 - 12:30

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Oddvar Indergård	Medlem	
Berit Flåmo	Medlem	
Jon Stølen	Medlem	
Torfinn Stub	Medlem	
Marit Bjerkås	Medlem	
Gunnar Ludvigsen	Medlem	
Trude Cathrine Tevik Gulbrandsen	Medlem	
Jan Egil Handberg	Medlem	
Bente Mostue Berdal	Medlem	
Nina Astrid Mjør	Medlem	
Arvid Hammernes	Medlem	
Kirsti Barbo Landsem	Medlem	
Åge Jonli	Medlem	
Astrid Gimseng	Medlem	

Faste medlemmer som ikke møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Gunnar Hoff Lysholm	MEDL	
Ivar Konrad Gangås	MEDL	
Tove Karin Halse Lervik	MEDL	
Are Hilstad	MEDL	
Ola Bjørkøy	MEDL	
Lilly Gunn Nyheim	MEDL	
Randi Eli	MEDL	
Ingebrigt G. Moen	MEDL	
Jo Forslund	MEDL	
Rolf Arne Fredriksli Bruholt	MEDL	
Svein Erik Jørgensen	MEDL	
Anita Gilde	MEDL	
Hanne Bjerknes Kanestrøm	MEDL	
Jon Nordvik	MEDL	

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Gunhild Bøklep Bøe	Jon Nordvik	

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling

Bjørn Buan	Enhetsleder SIO
Kristin G. Wangen	Kommunalsjef
Svein H. Berdal	Rådmann
Toril Mesteig	Sekretær

Orientering

OR 1/17 Status SiO etter første halvår 2017

Behandling i Vertskommunenemnd SIO - 26.9.2017

Avstemming

Enstemmig som rådmannens innstilling.

Tilråding /Vedtak i Vertskommunenemnd SIO - 26.9.2017

Vertskommunenemnda tar statusrapport med perioderegnskap for SiO etter første halvår 2017 til orientering.

OR 2/17 Felles mottak, legevakt, KAD- og OBS-senger

Behandling i Vertskommunenemnd SIO - 26.09.2017

Orienteringen ble gitt av Kristin G. Wangen som en del av informasjonen knyttet til politisk sak om styringsform for SiO. Det ble derfor ikke gjennomført avstemming.

PS 4/17 Styringsmodell SiO

Behandling i Vertskommunenemnd SIO - 26.9.2017

Avstemming

Rådmannens innstilling vedtas mot Skaun kommunes 2 stemmer.

Tilråding /Vedtak i Vertskommunenemnd SIO - 26.9.2017

Politisk fellesnemd vedtar endring av styringsmodell for SiO ved at dagens vertskommunesamarbeid med politisk nemd utgår og det innføres administrativt vertskommunesamarbeid.

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2018.

Rådmannens innstilling

Politisk fellesnemd vedtar endring av styringsmodell for SiO ved at dagens vertskommunesamarbeid med politisk nemd utgår og det innføres administrativt vertskommunesamarbeid.

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2018.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	17/2837		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Kommunestyret

ORDFØRERS ORIENTERING

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	17/2838		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Kommunestyret

RÅDMANNS ORIENTERING